

శ్రీ రస్త.

భక్తి రస.

శతకసంపుటుము

౨.

చస్త పః :

వావిళ్ల. రామనాయమిళాప్తులు అండ్ సన్న వారిచే

ల్ర కటిత ము.

1926.

All Rights Reserved.

ప్రకాశకుల విజిష్టి.

సహృదయులారా !

ఆంధ్రవాజ్ఞయమునఁ బేరెన్నికగన్న శతకములను విషయములనుబట్టి విభాగములు గావించి సంపుటములుగఁ బ్రచురింపఁ డలంచి యనేకశతకములను ముద్రితాముద్రితముల నాజీంచి శుద్ధప్రతులు పీరికలువ్రాయించి సిద్ధపడచితిమి. శ్రీయత్సురుజాడ అప్పారాపుగారిద్వ్యరా మాయుద్వ్యము మును విని శ్రీవిజయనగర సంసానాథిశ్వరులగు మొర్రా శ్రీరాజు శ్రీపూసపాటి విజయరామగజపతి మహాగాజు మన్మసుల్మాణ బహదర్ వారు కాగిత ములవ్యయము భరించి శతకసంపుటముల ప్రచురణమునకు దోషుపడుమని వాగ్దాన మొనరించి మమ్ము సర్వవిధములఁ భోత్సహించి మాయుద్వ్యము ముఖై సానుభూతిఁ జూపిరి.

కాని, శతకకులచరిత్రము వ్రాయుచు శ్రీవంగారు సుబ్బారాపుగారు మాయొద్దనుండి శతకప్రతులు దీసికొని తిరుగ నొసంగక యొన్నిపరావ్యయము. లడిగినను ఇదిగొ అదిగొ యని మాకీయకపోవుటచే సంకల్పించిన శతకసంపుటప్రచురణమునకు శ్రీవిజయనగర మహారాజువారి తోడ్వాటుపొందుటకు అంతరాయముకలిగినది. వ్యోయప్రయాసములకు లోనై వ్రాయించినప్రతులు గైకొని పని

ముగినినను తీరుగ నొసుగకపోవుటకేగాక వంగూరు
సుబ్బారావుగారు కీర్తిశేషులగుటకుఁ గూడ విచా
రించి మరల మొదలైతే చిరకాలముక్కిందట సంక
ఖ్యాంచిన శతకసంపుటప్రకటన మిప్పటికి సాగించితిమి.
క్రమముగ వేఱువేఱుసంపుటములుగ భక్తి, శృం
గార, నీతి, మతవిషయశతకములలో నింకఁ గౌన్ని
సంపుటములను బ్రచురింపనున్న మాయుద్యమమున
కాంధ్రమహాజనులలో డ్యూటపసరము.

మొదటి సంపుటమున ముద్రితాముద్రితశతక
ములు 20 సమకూర్చుతిమి. ఈరెండవసంపుటమున
20 సమకూర్చునారము. ఇందలి యముద్రితశతకము
లన్నియుఁ బ్రచురణార్థము మాకొసంగుటయేగాక
శతకములనన్నింటిని సంస్కరించి విపులములగు
పీఠికలు వ్రాసి శ్రీ శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధా
నులు తోడ్పుడుటచే నిప్పటి కీసరావ్యంగ సుందర
మగు భక్తిరసశతక మొదటిసంపుటము ప్రచురింప
గలిగితిమి.

అంధ్రమహాజనుల యాదరణాప్రోత్సాహములఁ
బ్యటీ కడమసంపుటములనుగూడఁ ద్విరలోఁ బ్రచు
రించుటకుఁ బ్రయత్తింప నున్నారము.

తండయాద్యేట, } ఇట్లు,

చెప్పుపురి. } వావిళ్ల. రామన్యమి శాస్త్రులు
1-3-1926. } అండ్ సన్న.

విషయసూచిక.

	పటు.
1 సూర్యనారాయణశతకము	3
2 శేషాలరాజలింగశతకము	33
3 రఘుతిలకశతకము	99
4 మహిమాసురమర్దనిశతకము	119
5 ఉద్దండరాయశతకము	145
6 గౌట్యముక్కలరాజగోపాలశతకము	165
7 రుక్మిణీపతిశతకము	193
8 జ్ఞానప్రసూనానాంబికశతకము	219
9 ముకుందశతకము	245
10 శివశతకము	271
11 రఘూధీశ్వరశతకము	293
12 భక్తచింతామణిశతకము	323
13 సీతాపతిశతకము	351
14 మహిజామనోహరశతకము	379
15 పార్థసారథిశతకము	409
16 శ్రీరాజశైఖరశతకము	437
17 శ్రీరంగేశశతకము	463
18 మాధవశతకము	517
19 కామేశ్వరిశతకము	547
20 శ్రీవిశ్వనాథశతకము	579

భ ట్రిరసశతకములు

రండవనుంపుటము.

వీరిక్క.

ఈ సూర్యనారాయణశతకమును వరాహావేంకటు నృసింహాకవి రచించెను ఇతఁడు భారద్వాజ గోతుఁడు, బ్రాహ్మణుడు. జగన్నాయకశతకము రచించిన వరాహాగిరి కొండరాజు సీతఁడు సేకగోతు తెగాని యిరువురును తమ పూర్వులను జెప్పికొసక పోవుట చే నిందెనరు పూర్వులో యిరువురకుఁ గల సంబంధమెట్టిదో యెఱుగ వీలు కాలేదు.

“శ్రీతసంపత్సుమవల్లియూ నరసవల్లిణ” అను పద్యమువలనఁ గని నరసవల్లిలోని సూర్యనారాయణ స్వామినిగూర్చి యాశశతకము రచించెనని యూహిం పనగునుగాని నరసవల్లి యొచట నున్నదో కవి సంబంధు లేవరేసి యటఁ గలరేమో తెలియవచ్చుట లేదు. తత్తత్త్వుల్లిఁఁషయమునఁ బ్రయత్తించి కవి జీవితము ప్రమరించుట యవసరము.

ఈ సూర్యనారాయణశతకము భాష జటిలముగ సాంస్కృతిక సమాసబంధురములుగ నున్నది. కొన్ని చోటుల పద్యమునంతటి నాక్రమించికొనిన సమాస ములు గలవు. భావములు స్వీతంత్రములై రమణీయములై యున్నవి. సూర్యభగవానుని లేషావిధ

వములు, ప్రభావములు, శక్తిసామర్థ్యములు పురా
ణకథలు ఒకొక్కపద్యమున నొకొక్క రీతిగా
గని వర్ణించి తనకవితానైపుణ్యము సాటియున్నాఁ
దు. ఇంకి పద్యములు స్వితంత్రము లనియుఁ
బ్రౌతస్తునరజీయములనియుఁ దలంచుచున్నారము.

ప్రశ్నమగు సీశతకము ప్రమరించిన వావిళ్ల
వా రాంధ్రజనులకు వందసీయులు.

నందిగామ.

1-1-25 } శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు.

ఇట్లు,

శ్రీ రస్త.
సూర్యనారాయణశతకము.

శా. శ్రీమత్సర్వసుపర్వ్యసేవితము లై క్షేమాంకల
క్ష్యంబులై, భాషుధ్వస్తసమస్తలోకనిబిదధ్యం
తంబులై మించునీ, రామాంపుల్ గొనియాడి
వృత్తశతకగ్రంథంబు సీకింపుగా,, బ్రేమణ గూ
ర్పెదఁ జిత్తగింపు మెలమణి శ్రీసూర్యనారా
యణా. 1

శా. భారద్వాజపవిత్రగోత్రజ్ఞాండ విప్రశ్రేష్టవంశ్యం
డవి, ద్వారక్తుండ వరాహావేంకటనృసీంహాఖ్యం
డ సద్భుత్కే నిం, పారం గొల్చుచు సీకు వృత్తశ
తకం బర్పింతు నాగ్నోషముల్, చేరం జూచి కృ
పణ సహింపు మదిలో శ్రీసూ... 2

మ. అరయణ బాహనమైన యాశశతకపర్వ్యవ్రాత
మాలించినణ, బరమప్రీతిఁ బితించినణ బుధులు
సీపాదాంబుజధ్యాతలై, దురితధ్యంతవిముత్కిఁ
గాంచి శుభముల్ తోడ్తోఁ బ్రహ్మర్తింప సీ, చిర
కారుణ్యమతిణ సుఖింతు రెపుడుణ శ్రీసూ...

మ. శ్రీతసంపత్నసుమవల్లి యాసరసవిల్లిణ మల్లికా
ద్వ్యాల్స, ల్లతికావేల్లితసాలమూలకుసుమారా

వస్తురద్దేషుని, ర్తతగేహంబునఁ బద్ధినీముఖిన
తుల్ నేవింప థాత్తిసురా, ర్షతలీలాకృతి
నొప్పనిన్నుఁ దలఁతుఁ శ్రీసూ... 4

శా. శ్రీమత్వద్వసముద్భువాదితనువుల్ చేకొండు
నెవ్వుడునా, నామాయల్ గనుపట్టముజ్జగ
ములుఁ గావించి రక్కాలయ, వ్యామోహంబున
నొప్పనట్టి నిగమవ్యాలీథపాదాజ్ఞ నిఁ, బ్రేముఁ
గన్నాని సంస్కరింతు మదిలో శ్రీసూ... 5

శా. కాయాదిప్రియకాంతలుఁ మధురభాషాలీలచే
దన్మచుఁ, గాయం బుజ్జులమై పరిష్కారపరి
పూరంబునై మించ లో, కాయాసంబు లణించి
దుర్భదబలవ్యసంగిదైతోర్చేత్కరా, జేయస్ఫూర్తి
నెసంగు నిన్నుఁ దలఁతుఁ శ్రీసూ... 6

శా. వేదప్రోక్తమస్కాతు ల్పలువుచుఁ బృథ్యైను
రు త్వేచ్చినీ, పాదాజ్ఞస్త రషైకనిశ్యభజనాపారీణు
తై నిల్యుగా, థేదంబు ల్లోలఁగించి వారలవు
నుత్సుపైపవర్గం బవి, చ్ఛేదాస్తకి నొసంగు
నిన్నుఁ దలఁతుఁ శ్రీసూ... 7

మ. అకలంకస్ఫుటికంబు నూతనజపోద్యద్దిప్తి నాగం
తుక, ప్రకటచ్ఛాయ థరించినట్లు జలగోళం
బాటుఁ జంద్రుండు నీ, సకలో ప్రంబులు దాల్చి

పోడశకభాసంపూర్ణుడై ధ్యాంతమా, లికలెల్లు
బరిమార్పుచుండి దిరుగుడై శ్రీసూ... 8

మ. అవనిం భూసురవర్యులవ్వీధినిహేథాచారసంస
క్రులై, సవనాదిక్రియ లగ్ని పొంత్రజపముల్
సంధ్యాసమస్యారముల్, శివపూజాదికముండ
ఘుటటించి నిఖలశేషమంబు లభ్యించుచుండి, శివరూ
పుండ వటంచు సెంతురు గదా! శ్రీసూ... 9

మ. భవదుస్త్రంబులు కాలవేగమున శుంభదోవ్యై
మభాగంబునండి, బచనోద్భూతము లై ఘునంబు
లగుచుండ బాటిల్లి నిష్ఠాతత్త్వాలై, రవరావంబు లె
సంగ భూరిజలథారావృత్తి రక్షింపవే, సృవదు
లైచ్ఛాగ సస్యపంత్కి నెవటి శ్రీసూ... 10

శా.లోకాలోకము దాటి చండకిరణాలోక్యస్యకా
యస్తుభా, సీకం బొప్ప నసేకలోకతిమిరోస్తేషం
బు వారించి యస్తోకాసక్తి నశేషజంతుతతి సెం
తోబోచు నిండి జిత్తునా, లీకాభ్యంతరసీమ
నిల్వి కొలుతుండి శ్రీసూ... 11

స. ఖనటత్వత్తుత్తరదీప్తమూర్తు లగుచుండ గన్మట్టు
చంద్రాదులండి, గనుఁగొంచుండి గణకుల్ సుభూ
త్రిఫలసంధాతల్ గదా యంచు గొబ్బన నూ
హింతురు కూడునే భువనముల్ పుట్టించి రక్షిం
చి త్రుంచి నటింపంగలకర్త వీపు గలుగుణించి...

మ. హరిపాదంబునఁ బుట్టి దేవనది పూతాకారయై
తా మహేశ్వరమహాలీణ విహారించుచాడ్పునఁ
జతుర్వ్యక్తాననోత్థంబు లై, గిరులై వేదము లా
త్తు మండలమును గీత్రించుచుణు నిల్వఁగా,
సిరులు బెంపగుచున్న నిన్నుఁ నలఁతుఁ శ్రీ
సూ... 13

మ. అనలప్రాప్తనిజోచితాపుతులు సీకర్పించి బర్షా
ర్ఘ్రముల్, వెనువెంటుఁగొనియాడి బ్రహ్మమనిభా
వింపంగ వేత్తాక్షు దే, వునిఁ కైవల్యమొనంగు
మంచుఁ గుజనవ్యాహంబుతోఁ గోరినుఁ, విను
పారందఱు నవ్యకుండురె ననుఁ శ్రీసూ... 14

మ. జలజిన్యాదినిజాంగనాముఖసరోజాతంబులం జెం
ది ని, శృలసారంగము లైనచూపులఁగృపాసా
రంబు పర్మించి చం, చలభక్తిత్కరతాపపావకశి
భాసంఫుంబుఁ జల్లార్పుచుణు, జెలువొందుఁ గను
పట్టునిన్నుఁ గొలుతుఁ శ్రీసూ... 15

మ. స్వకాచాతురి వైంద్రజాలికుడు నాసారం
ధ్రుమార్గావరో, ధకనాశంబులఁ గుంభసీరముఁ
బలెణ ధాత్రీజలం బెల్ల ది, వ్యకరొఫుంబునఁ
భూని యభ్ర మయి యయ్యప్పుఁ విసర్జించు
చుణు, వికృతు ల్చాన్ని వెలుంగునిన్నుఁ గొలు
తుఁ శ్రీసూర్య... 16

మ. హరిన టీకె జవవృత్తిఁ గాంచి యరుణోద్యమీ
- ప్రీఁ బెంపారి ని,ర్జరకోటుల్ జయశబ్దపూర్వకన
మస్కారంబు లర్పింప నం,బరమార్గంబున నేగు
నీరథగతప్రస్తీతచక్రంబు ను, స్థిరతణ ఏంచు
నువర్షనంబుకరణిక్క శ్రీసూ... 17

శా.ర క్కశ్యేతపినీలనర్ధములచేరంజిల్లుకాలత్రయ,న్యై
క్కస్యాకృతి పంకజోదరపురార్యింభోరుహాత్మప్ర
థా,యు_కీక్ దత్స్యుతవాసకాలమును? దదోర్మ
గంబుఁ దెల్పం గృహా, రిక్కస్యాంతముతోడఁ
జూడడగునే శ్రీసూ... 18

మ. జలకుంభాంతరసీమలందు నభముం జందాన జం
తూత్కురో, జ్యోలదంతఃకరణంబుల్ బ్రతినిధి
వ్యాపారముఁ జూపి పెం,పలర్మ బ్రాణివితాత
మై మునిమనోథ్యానార్థారూపంబు రం, జిలు
గన్వట్టెడుసీ కొనచ్చెద నతుల్ శ్రీసూ... 19

మ. త్రుటి మైన్క జెడకుండ మష్టిఘుటికారుద్ధంబు
లొముఁ సము, త్ఫుటన్కుత్తిక్ దినరాత్రముల్
సమము లై కల్పింతపర్యంత మె,చ్ఛటుఁ గానం
బడు నెవ్విఘుం దఖలవిశ్వధేయచిదూపుఁ తై,
నిటలాకుంబున ఏంచు సీత్రు గలుగ్క శ్రీసూ.

మ. జగతీక్ వార్షికపృష్ఠి నంకురతతిచ్ఛాయుఁ జీ

ర్వోన్నతిఁ, జగము ల్లోక్కున నీపయిం బొడ
ముచుఁ వర్తించుచున్నఁ జిహీ, ర్వే గృజానుం
దుజలంబునంబలె నదృశ్వన్నార్తి వాటింపుచో,
నిగమంబుల్ దెలుపంగ శక్యమే నినుఁ శ్రీ...

మ. మునిదిగ్భుర్లువిష్ణుశంకరులనం బూజ్యం డబుం
డంబికా, నవజాతేక్షణయోగమాయఖచరప్రాతా
గ్రగణ్యండ ఏ, వనుచుం బల్యుపురాణశాస్త్ర
ములు సత్యం బంచు నార్యండు కో, రిసకోర్కు
ల్ కొనసాగ నిన్నఁ గొలుచుఁ శ్రీమా... 22

శా. వేదంబుల్ భవదీయబింబగము లై వెల్లాంచి యే
వేళ నీ, పాదధ్యానము సేయుచుఁ గనుచు ని
నాభవింపలేకున్నచో, భేదజ్ఞానముచేత నాకెటు
లొకో వేద్యంబు లై యుండు ను, శ్రీదాకారము
లై నసీదుపదముల్ శ్రీమా... 23

మ. కులిశాబ్మాంకుశఖిడ్డచక్రజలరుటో—దండమత్స్య
ధ్వజా, వ్యలఘుప్రస్ఫుటరేఖ లొప్ప విమలోద్య
ర్తక్కాంతిచ్ఛటా, కలనోత్సౌభ్యము లై యిచా
దినుమనోగమ్యంబు లై కూడి వ, ర్తిలు నీదివ్య
పదంబు లాత్ముఁ దలఁతుణ్ణ శ్రీమా... 24

మ. ఉదయాద్రిఁ గనుపట్టి గిట్టి జలజవ్యాహంబు
తో జంతువుల్, ముదమ్ముందుఁ భటవర్గమోహత

మముణ్ణలోకాంధకారంబుతో, మదిముట్టుణ్ణ విద
భీంపుచుక్కభువనబంధుత్వ్యంబువాటించునీ, మృదు
పాదాంబుజముల్ దలంతు మదిలో శ్రీనూ...

శా. ఆయుర్వ్యాయ మణంచి మానవులు పుణ్యశ్రుణ్య
రూపక్రియల్, సేయంజూచుచు సాక్షివై నిలిచి
యత్కీణప్రభావోన్నతిణ్ణ, గాయంబుల్ పడఁ
వ్రీచుచుణ్ణ యముఁడ వై నాకాదిలోకశ్శితుల్,
దేయప్రక్రియ సంఘటింతున్ గదా శ్రీనూ...

మ. సుతదారాద్విషనంబె ముఖ్య మని చూచుణ్ణ
శాశ్వతం బంచు సంతత మజ్జాని బుధుండు శోక
రహితానందామృతోద్వీగసం, గతి కర్తవ్య మ
టంచు నాగమశిథాగమ్యత్వ్యదంప్రీద్వియా, ర్పత
చిత్తంబున నర్తనంబు సలుపుణ్ణ శ్రీనూ... 27

మ. ఆరుణాత్వ్యంబును బంకజాతదశనవ్యాపారముణ్ణ
శ్రీమనో, హరురూపంబును దేవతామకుటరత్తో
ఘుప్రతిచ్ఛాయయుణ్ణ, దరచక్కాసిధనుర్ధుఖప్రబల
నానాచిహ్నము ఢాల్చి మిం, చిరి సీవుణ్ణ భవదం
ప్రులొక్కకరణిణ్ణ శ్రీనూ... 28

మ. సునిదాఘువ్యధఁ జిక్కి చాత్కము సంక్షోభించి
సీలాప్రదర్శనముణ్ణ గోరినమాడిక్క భూరిభవసం
జాత్తరి నే సెంతయుణ్ణ, వనటుణ్ణ గుండుచు నిష్ట

మొండక మదిణి బ్రాథించి తేవంకఁ జూ,చి
యుష్టుద్యయ దక్కు యొండు గలదే శ్రీనూ...
మ. ఇలఁ దీప్తపబాధ కోర్యక నరుం చెం తే వడిఁ
బాటి చెం,తల నున్న ట్లైమజంబుఁ జేరుగతి నాన
ఫూరసాంసారిక,జ్విలనజ్యాలలఁ జిక్కిఁ మానవ
డుసంజాతా ర్తి నీపాదముల్,విలసధృక్కిఁ దలం
కొల్పును గదా శ్రీనూ... ॥

మ. కలికాలంబున భక్తియోగమహిమణి గైవల
మర్థించి యూ,ర్య లమేయశ్రవణక్రియావివఁ
ఖులైయుష్టుత్కుథాజాలముణి,బలుమాఱుణిజ
యించి నిత్యము భవత్యాదాంబుజథ్యానమ,ర్త్యే
గావింపుచు ముక్కు లౌదురుగదా శ్రీనూ... ॥

మ. అరవిందప్రభవాభవప్రముఖసర్వమర్యివర్యు
భవ,త్పురమప్రాభవసాగరోర్తుకలనాప్రామర్భవా
భకణో,త్కుగ యొక్కుమ్మడిగ్గుమ్మినణ వివళ్లో
కన్నింతు రే సెంత చె,చ్చెరఁ గారుణ్యముతోడ
బ్రోవఁ దగదే శ్రీనూ... ॥

శా.మాయాపించికఁ దాల్చి కౌతుకముతో మాయ
విచందంబునణ,ద్రోయణరాని తమోవిభూ
జగతిణి దోరంబుగా నింపి యే,చాయణ మూ
మెఱుంగసీక మహిమణి సర్దాదికృత్యంబులణ
జేయం జాలినసీ కొనర్చెద నతుల్ శ్రీనూ... ॥

శా. సీనామస్తరణంబు చేతదురితాసీకంబు మార్యద్విల
హ, ద్యానుజ్యాలల శుష్టుదావముగతిణభస్తికు
తంబై జనం, దా నత్యింతవిశుద్ధబుభై దగి సీదాసుం
డు వృత్తానురసా, సీనుం జేయుచు నిన్ఖజించును
గదా శ్రీమా... 34

మ. అమనోవాక్ప్రతిపాద్యః దంచు శ్రుతు లుద్య.
చ్ఛక్తిః దెల్పంగ న, క్రమవృత్తిః మదిలో స్తరిం
చుచు నవార్యస్తార్తిః గీర్తించిని, సుమసీషుల్
దగ దంద్రు దోషము ఘటించుణ్ణ గాన ని స్నేం
తయుణ్ణ, విమలజ్ఞానఫలాపలభైః గొలుతుణ్ణ శ్రీ
మా... 35

మ. అభవేధాస్యహరీనచండికలలో నాద్యండ వీవం
చునో, క్షాభవద్భుత్కియెముక్తిహేతువని వేడ్యం
గోరియష్టత్పుద, ప్రభవప్రాభవముల్ గణించుచు
మదిణ్ణ బ్రాథించి తెబ్బంగి భూ, రిభవాంభోధిం
దరింపఁ జేసెదొకదా శ్రీమా... 36

శా. కామక్రోధమదాదిశత్రువులు వీఁక స్తూపమైతాకే
చే, తోమాలిన్య మొనర్పఁ దత్కులుషచిత్తు లోభి
ధనిర్మత్తులై, సీమంత్రంబు జపించి సీచరణముల్
నిత్యంబు సేవించుచుణ్ణ, బ్రేముణ్ణ బంధవిముక్తిః
గాంతురుగదా శ్రీమా... 37

శా. ప్రావృట్యాలము దోషువేళ నసితాభ్రశేణ
లభ్రంబునఁ, థావింపం బ్రథవించుమాడిక్కఁదరి
తోనానాప్రవుత్తు ల్యదిణ, బ్రువు ల్యటి జనించుబధు
లగుజీవు ల్యకు లొముఁ భవ, తైనఁ జేసి వడిఁ
సుఖింతురు గదా శ్రీనూ... 38

ము. భ్రమ శుక్కిఁ గనుపట్టురాజతములీలఁ దోఁచె
నీయందులో, కము లజ్జానసమృద్ధి నంచు బుధవర్గం
బెంచి తత్త్వాప్రబో, ధము రంజిల్ల భవత్పదాంబు
రుహముల్ థాయ్నించి సీలోన వా, రి మహాబ్రిం
బలె నైక్య మొందును గదా శ్రీనూ... 39

ము. మృగతృష్ణ ల్యరుభూములంబలె భవలీలాస్వరూ
పంబునఁ, జగము లన్పడఁ జూచి యజ్జుఁడు సదా
సత్యం బటంచుఁ మృగం, బు గతిఁ నమ్మిభవాం
బురాళిఁ గడవఁ బోలేకతాపత్రయా, త్రిఁగడుఁ
స్రుక్కుచు నిన్నుఁ జెందడు గదా శ్రీనూ... 40

ము. గరిమఁ వహిశ్శ జనించి తచ్చమనముఁ గావించు
సీరంబువై, ఖరిఁ జిత్తంబునఁ బుట్టి తన్న లినముఁ
గన్పట్ట బాధించు మ, త్పురముథాయ్యారులఁ గూడఁ
బట్టి యవరోత్సజ్జునఖడ్డంబునఁ, శిరముల్ద్రుంచి
నవాఁడె ముక్కుడుగదా శ్రీనూ... 41

ము. అకలంకద్యునదీతరంగముల నుభ్యత్పంకముం

బోలే దా, వక్కారుణ్యముచేఁ దమం బణఁగి
సత్యం బుద్ధవంజైనచో, నొకయదై వీతవిశిష్టవు
త్రిః గనుచుణ యోగప్రభావంబు దా, ల్చికడుణ
భక్తుడు ముక్కి నొందునుగదా శ్రీనూ... 42

శా. కీలాలంబున బుద్ధుదంబుగతి నగ్నిణధూమముం
బోలె ను, ద్వేలం బైతగు సీస్వరూపమున నా
విరూత యైనట్టిమా, యాలీలణ గౌని సృష్టి
రక్షణలయవ్యాపారము లేయుచుణ, గేలీవు
త్రి సెసంగునిన్నుఁ దలఁతుణ శ్రీనూ... 43

మ. భువనంబుల్ ముకురంబునంబులె మదిణ బోలేక
చూపట్టు నం, చవలోకింపుచు భక్తియోగమున
నార్యప్రాత మత్యంతముణ, భవదంస్తు ల్భజి
యించి సైంధవ ముదన్యదీయచికం బోలె సీ, శివ
రూపంబున సైక్యమొందును గదా శ్రీనూ. 44

మ. మధుమాసంబునఁ బుఘ్వరాజి వనసీముణ బోలె
సీసత్కాపణ, శిథిలీభూతతమన్నుఁ డై సుగు
ణము లేపింప సీసేవకుం, డధికోత్కాపునదినద
ప్రతియయ్యదోధిత్రోవుణ బలెణ, పృథివిణ
యోగపదంబు గాంచునుగదా శ్రీనూ... 45

శా. సీతేజిఃపటలం బశేషభువనాసీకష్టమై క్రాలుచో,
భీతిణ గూటికిఁ జేరుఫురాకమటులకు విజ్ఞానసం

భావ్యమై, సీతత్వీం బలరార నజ్జుఁ డెలమిణ
వీక్షింపఁ గాలేక నిఁ, జేతోవిధిఁ దలంచి కొ
ల్పునుగదా శ్రీసూ... 46

మ. ద్విజరాజప్రభచే సుమార్గమటులణ విద్యావికా
సోన్నతిణ, భజనీయన్మాటయోగవైభసగతుల్
భావింపఁ గన్నటుదా, నజనుం దుత్తమకాంత
నాథునిబలేణ భావంబులో నిల్చి నిఁ, సృజనా
ద్వేకమనీషుఁ గొల్పునుగదా శ్రీసూ... 47

మ. త్సీతి సర్వజ్ఞత నీకు జీవునికిఁ గించిద్జత్వముణ
గూర్చియు, స్నతి నమ్మాయ యవిద్యయుణ బె
రుగ నానావేషముల్ గట్టి మీఁ, రతులజ్ఞానస
మృద్ధి నేకమయి జన్మాదు ల్యిసర్జింపుచుణ, గృత
కృత్వప్రతులై సుఖింతురు గదా శ్రీసూ... 48

మ. తమి శుల్పంబునఁ దోఁచుపాముకరణిణ ద్వాద్రూ
పమం దోలి వి, శ్విము గన్నించునటంచుఁ జిత్త
సరణిణ భావింపుచో స్వప్నతు, ల్యములై లో
కము కాలముల్ క్రియలు కర్తుల్ కల్ల లౌసం
చుఁ గూ, రిమితోఁ దెల్పరె తత్వభాధకలితుల్
శ్రీసూ... 49

శా.లోకంబు ల్లల లూక్కాభంగి మది నాలోచించు
తత్వప్రభో, థాకల్పం డటులణ భవత్పుదయు

గధ్యానోచితస్వాంతనా, లీకుం డెప్పుడు యుష్టి
దీయకృప కోలిఇ బోత్రుఁ హొచుఇ సము, తేస్కం
బొప్పుగ ముక్కిఁ గాంచునుగదా శ్రీసూ... 50

శా. వై రాగ్యంబును దత్యబోధమును శశ్వతోఽయిగ
ముం గల్లి సం, సారాసుక్కిఁ దొలంగుచుఇ బుడ
మి నిస్సంగాత్తు లైసట్టివా, రారూధాక్షరభావ
ముఇ గనుచు నందానందముఇ గాంచుటల్,
చేరఇ రానిభవత్కుపామహిమగా శ్రీసూ... 50

మ. క్షమయుఇ సత్య మహింసయుఇ సమతయుఇ
సర్వోంత్రియోత్థానముఇ, శమముఇ ద్వాగ
ము గల్లి నిశ్చలతపశ్చక్కిఁ బ్రువర్తింపలే, క మ
దిఇ భక్కి జనింప సీచరణస్తుధ్యానబుధ్యిఁ జరిం
చి మహానందము నొండఁ గంటి జగతిఇ శ్రీ
సూ... 50

మ. సగుణం డంచును నిర్దుణుం డనుచు శాస్త్రజ్ఞుల్
వివాదింపుచో, సగుణవ్యక్తియే సీకు నిత్య
మయి సత్యమ్మాక్కిఁ గనుట్టు కా, క గుణశ్రీక
లితుండవేని జగముల్ గన్నాంచు మెచ్చుఇ ద
యా, దృగీకావృత్తుఁ జేసి సన్నమువే శ్రీసూ.

మ. శ్రుతిశాస్త్రంబు లేఱింగి బోధమహిమక్కి శుద్ధాం
తరంగుండునై, మతిమత్సంగతి గాంచి యోగస

రణిణ మన్మింతుచుణ పోవావం, చతులప్రాణి
ని ని న్యజించు విబుధుం డంభోధి నప్పాయనా,
కృతి దోషమ భవదైక్య మొందును గదా
శ్రీసూ... 54

శా. యోగస్వందన మెక్కి సత్యగుణమాతోవేతున
డై యామణ, త్యాగాప్రాపున మెక్కువెట్టి హాలు
దమోఘూస్తంచు సుధించుచుణ, యోగు లై
చ్ఛాగనీపయిం బరపుమర్యం బట్టి నిర్వాణలయ్యే
గేహంచునఁ గట్టివైతువుగదా శ్రీసూ... 55

మ. మునిసభ్య లైఱిగందిచూడఁ దమితోఁ బూర్య
క్రియాపాశముల్, గౌని యజ్ఞానపరంపరాయవ
నికణ గౌట్రాడఁగా నిల్చి జీవనికాయోచితనాల
భంజికల భాస్వత్తీర్థి నర్తింపఁజే, సిన నిన్నెంచి
భజింప శక్యమగునే శ్రీసూ... 56

మ. జలధిణ గ్రుంకినవాఁ డశేషపతటిసీన్నానవ్రతో
దూఖతస, త్ఫలముణ గాంచినమాడిక్కి సర్వ
దివిషద్విర్యకృతిణ మించుని, న్నలఘుప్రీతిభ
జించువాఁ డఖలచేవాగణ్యకారుణ్యదృ, షైలతా
బద్ధముభాజ్ఞుఁ డై తిరుగఁడే శ్రీసూ...

శా. సంతానద్రుమ హర్థికిం బలె నశేషస్వియభక్తాభిక
త్యంతేషార్థమొసంగు నిన్విడిచి యన్యాదిత్వు

నిం గోల్పుచుణ, భ్రాంతిణ భూపతిం జేరఁ
బోక సుఖటుణ బ్రాంతించువాఁ డట్టులుణ, జిం
తింపంగతమేవి మోహవశుం దై శ్రీనూ... 58

. మును సీపాదసరోజభుక్తుడగు రాముం దా
ర్తవిష్టాంగనా, మునిదై తేయ వనాటముఖ్యుల
మచిణ మోదంబు రెట్టింపంగ, నీని కైవల్యపదం
బొసంగె భవదంపుల్ వేడ్కుఁ జింతించువా
రి నువ్వేష్టించుట సీనుఁ భాడి యగునే శ్రీనూ.

ధనదారాత్మజస్తికి లేక మచిలోఁ ద్వాత్మాదపం
కేనువో, ర్ఘనముం గోరి యొనర్చువాఁ డెపు కు
దంచత్కర్షురంధ్రంబులుణ, వినునే కాలబులాయ
కంభరనిలంబిస్వర్ధముంటావళీ, నినదాసహ్యతదీయ
కంఠరవముణ శ్రీనూ... 60

శాంతిణ గ్రోధము లోభ మస్తిరమతిణ సత్పుం
గతి న్నత్పరం, బంతెర్చోహము దత్త్వగోష్టిని నిది
థ్యాసప్రవృత్తి న్నదం, బెం తేకామము దేహధర్మ
కలనాదృష్టి స్విదారించి నీ, చింత న్వర్తిలువాఁడె
ముక్తుడుగదా శ్రీనూ... 61

హారిసంరక్షణముణ సుఖాకరధరుం డంతంబు
పర్మరంబు వా, క్రరుణీభుర్తుయు సల్పుటల్ బుధులు
నక్కాణింతు రాకృత్యముల్, పరమేష్టిప్రముఖాఁ

కృతి ప్రభలు దోషా జేతు వీవంచు నెం,చిరి ..

వేదాంతవిశారదుల్ నిజముగా శ్రీసూ... 62

శా.నే నెంతే మదిఁ జింతుఁ జెందుటకు వై సీ విట్టు
లంతంతకుణ, నానాసూనుధనాంగనాదిభవబంధ
శ్రేష్ఠ బంధుంచినఁ, దీనత్వింబున భీతి గాంతునె
భవద్భుతుణండు మిఁదు సమా,చీనసూర్యి
బునర్భవంబు గనునే శ్రీసూ... 68

శా.నేసేరక్కుణ్ణుడ రక్కమండ వెప్పుకుణ సీవే యటం
చన్యులకు, గానంబోక భవత్వదాంబురుహముల్
గాంక్షించి సేవించుచుణ, నానా త్వాగముఁ జేసి
నాఁడ నిఁక న న్యాలింపకున్ను మనో, లీనాస్తత్వ
రితాప మెన్నువశమే శ్రీసూ... 64

మ. స్తురణం బెప్పుడు సేయుచుణ మనజు లస్తుతాఁ
దము ల్లాల్చినఁ, గరుణం బ్రోచుచు వారికెల్లనప
వగ్గం బిత్తు నేనంచు మేల్, బిరుదోక్కు ల్యోచియిం
చు ని న్యాడిచి పేర్చిణ బీదలు వేడుగా, సిరి
లాభించునె ముక్కియుణ గలుగుసే శ్రీసూ ..

మ. అనుభోక్కున్యముగాక కర్మసముదాయం బార
పోడండ్రు భూ, జను లక్ష్మైనను జన్మముల్ చనునె?
తత్పరంకుణార్థంబు ద, ప్పనె కృత్వింబులు
ముక్కిలభ్య మగునే ముఖ్యాలు నిస్సుంచి ప, ల్కు
న వేదోక్కులు నిల్వకున్నె మృష్టై శ్రీసూ...

తూలం తై భవదాగ్రహంబున మరుద్దోత్పంబు
తూలాగాడు న, తూలం బైన సుమేనులై నిలుచు
నీతూర్ణపుసాదోన్నతిఁ, గాలాడు ల్జనియుంప
నెల్లజగముల్ గావించి రణ్ణించువా, రే ల్రాస్కే
శముఖుల్ ద్వాదస్యలగుచుఁ శ్రీసూ... 67

లోకంబుల్ గలిగింపఁ బెంపఁ జెరుపఁ లోలుం
షవై చిత్తమం, దాకాంణ్ణించినమాత్ర మష్టణ
మె సత్యస్వార్తి వర్తించుచో, నేకాలంబు
కణ్ణేచ్చ మాన కెదురైహింసించుమందేహు లే,
చీకై కొంపఱు వధ్యు లౌదు*రుగదా శ్రీసూ...

కారుణ్యము లేక ప్రాగ్భవకృతానిత్యక్రియా
రాశి బ్రహ్మకారంబు వహించి మానవుల కత్యం
తార్తిసౌభ్యాన్నతుల్, చేకూరంగ నటించు
తావకమరీచివాయిష్టి లేకున్న ను, ద్రేకస్వార్తిఁ
రమిప్రముల్ పెరుగవే శ్రీసూ... 69

శితనారాచపరంపరఁ దెరల కణ్ణిణప్రతాపోన్న
ఁ, బ్రతిబాణంబుల నిఁ శ్రికాలముల నొం
ఁ జూచు మందేహాదై, త్యతతిఁ విప్రవిసజ్జతా
య్యమహిమఁ దాటించి నీమంత్ర మూర్జ్ఞత
క్రీఁ విను మించి వర్తిలుఁ గదా శ్రీసూ...

* చ భటుల్.

శా. పాపంబు ల్పచంచి నం చలుక నన్నావింప
వేమో కృపా, లోపంబుణ గనుపింప నీపదవ
యొరుడ్చెవనాస్త్కి న, ప్పాపంబు ల్లలవే య
పథ్యవికృతుల్ భైషజ్యసేవాగతిణ, తేఖు న్నా
వును గాక యెట్లు నిలుచుణ శ్రీసూ... 71

మ. కపటప్రక్రియ సేవకుణ మనుప కే కాలంబు
నేకాకృతిణ, జపలస్యాంతులు కాక తావక
పదాబ్జాతార్పనల్ సేయు మం, చుపదేశించితి
పస్తుదాదులకు నట్లుహింప శక్యంచె నీ, కృప
లేకబ్బునె ముక్కి పౌరుషగతిణ శ్రీసూ... 72

శా. అన్నండై స్విఫ్టటుండు బ్రోవుమనుచుణ గేల్తో
డైప్రాథీంచుటల్, గన్నారం గనుగొంచు లేశ
మయిన్ గారుణ్యముణ దాల్చు వా, పస్తుత్రో
ణపరాయణం డనుచు సంభావించి యామ్మా
యముల్, ని సైఫ్ఫుంగి నుతించి పల్కుదో
డంగెణ్ శ్రీసూ... 73

శా. నీవే ది క్షుని నమ్మి వేడుకొనుచుణ నీదివ్యపా
దాబ్జముల్, భావింపం దొరకొంటి న న్నిడి
డయ్య బాలింపు లేకున్నచో, దేవా! నాగతి
కేమి నీన్ను జను లుద్దేశించి నిందించిన్, సేవా
సంగతి నాలకింపవశమే శ్రీసూ... 74

మ. అనుకంపారసదృష్టి ము స్నాఖలభుత్వశ్రేణి రక్షిం
పవే, నను రక్షింపకయుస్నచోఁ గలుగవే
షైర్ఫుల్యావైమమ్యముల్, జను లెంచై సమవ
ర్తివై నిలిచి కాంతుకు బక్షపాతంబుఁ జే, సిన
ని స్నుతములెల్ల మెత్తురె మదిణ శ్రీసూ...

శా. యోగజ్ఞానవిరక్తి సత్యగుణసత్కోర్ధ్వసురశ్రేణి
కిణ, రాగం బొప్పుగ ముక్తిసౌఖ్య విడి నడ
రక్షింపకుస్నేఁ గృపా, యోగు లైత్తురె బీదలకు
విడిచి భాగ్యోదారుల స్తున్నగాఁ, గ్రీగంటై
గనుగొంచుఁ బ్రోవ నగునే శ్రీసూ... 76

మ. ద్విరదంబుల్ రథముల్ ధనంబులు మణుల్ తేజి
లు రాజ్యంబు మం, దిరము లూఢిషులు చేలము
ల్చినువడిణ దెమ్మంచుఁగాంక్షింప లే, దురుసంసా
రసముద్రతారణవిథానోద్యుత్కయుష్టత్వవ, స్థిర
బుద్ధిణ దయసేయు మంటి సెవుషుడై శ్రీసూ.

శా. ఏలా వేదవురాణశాస్త్రములు ని స్నేహితుసేవిం
పన, బ్యాలేందుప్రభుఁ జీకటుల్బలె నఘవ్రాతం
బు నిర్మాలమై, ప్రాలణ ముక్తిపదంబుఁ గాంతు
రనుచుణ వార్పుచ్చె నే నగ్గతిణ, శీలం బొప్ప
భజింతు సీచరణముల్ శ్రీసూ... 78

మ. ఘనము ల్చి చను లైనజన్మములు మత్తుర్కాను

కూలంబులై, వెనుకణ గల్లినఁ గల్లనీ హృదయ
మేవేళై భవత్మాదచిం, తనముడై దష్టకసల్పు
చుండుటను నానోటై బ్రసాదింపవే, చెనఁటు
లన్నొని చిత్తప్రీథి వగవై శ్రీమా... 79

మ. తనువు ల్యోడుచు ము న్ను శేషనిరయస్తానస్తితానే
కయా, తనలై బల్మీ భుజించినఁడ నిఁకఁ దద్దాచై
ధ ల్యోజ్యంభించినై, గని చింతింపనుగాని సీఫు
టుఁడ నానాదుర్దతుల్ చేరఁగాం, చె నటంచుకై
జనులాడుచుండ వగతుకై శ్రీమా... 80

మ. నిగమాంతంబు లనేకరూపములచే సీతత్వై
మూహించుచోఁ, బొగడం జొచ్చితి మంద
బుద్ధి నకటా బోధ్యండ వెట్టాదువో, తగ
బోధం బెటు ఉబ్బనో తెలియ దీతత్వంబు
గాంఖీంచుచుకై, మిగులం గొల్చెద నీవదంబు
లెలమికై శ్రీమా... 81

మ. జనసీగర్జుగువుంతరాశనిరయస్తానంబులం దున్న
యా, తన లాక్ష్ముమ్మడిఁ బాయునంచు మదిలోఁ
దరిక్కించి సీపాదచిం, తనము న్నానక చేయు
చుంటి నిఁక నన్నారుణ్యదృక్షింధువీ, చినికాయంబు
నటింపఁ బ్రోవుదగదే శ్రీమా... 82

మ. శ్రుతిశాస్త్రంబులు సత్యమంచు భవదస్తోకాద్య

మంత్రంబు దు,ష్టూతవిచ్ఛేదక మంచు నీమప
దముల్ సేవ్యంబులంచుణ్ దిర,స్తూతదేవుండపు
నీవటంచు మదిలోఁజించి నిన్నెక్కసోన్,సృతి
బంధం బెడఁబొపు మంచుఁ గొలుతుణ్ శ్రీమా.
శా.కాయంబెల్లుఁ గృశించె వాతకఫరోగం బెంత
యుణ్ దుస్తరం, పైయుండెణ్ మదికిణ్ జడత్వీ
మెయవెణ్ వాయిపించెఁ జిత్తురిబు దు,ర్వ్యీయా
మంబుల నష్టము ఛీరగతిణ్ బ్రౌపించె నీభృత్వీ
నిణ్, జేయుణ్రాదె విదేహముక్కించితుణ్ శ్రీ.
మ.జలబూతుణ్ గనకాంబరుణ్ సకలభూషాభూషి
తాంగుణ్ మహేశా, జ్యోలతూణ్ణాసిథనుర్ధరుణ్
గమలిసినం సేవ్యపాదాబ్ముఁ బు, ష్టూతేజోనిధి
నావిదేవు విను సాత్మాద్వీహ్వీహ్వు మంచుణ్ దలం,
చి లసద్భుక్తి భజింతు మాన కెప్పుడుణ్ శ్రీ...
మ.కలలోఁ దాఁచినచిత్తవృత్తులగతిణ్ గన్వట్టు నజ్ఞా
నభా, త్వ్యలు జీవుల్లు టియించుకృత్వ్యములు నీ వొ
క్కింత కర్మత్వీబు,దుఁ లటంచుణ్ గని ఎారి క
స్వఫలముల్ దోష్టోఁ బ్రసాదింపక,ర్త్తిలిఁ బ్రోవం
దగదే యవార్యు లనుచున్ శ్రీమా... 46
మ.హారి తేజోమయ పద్మసీరమణ లోకాధ్యాత్మ
పద్మాత్మ భా,స్తూర మృత్యుంజయ శంకరా
త్రుతిశిఖాసంభావ్య విశ్వంభరా, సురవర్య నిటు

లాహు కేవల మునిస్తుతాయింఫిరిపంకేజ ను, సిర
సంజ్ఞారమణీశ లోకనయనా శ్రీమూ... 87

శా.ధాయావల్లభ దుష్టుతాంతక మహేశ
భద్రసంధాయకా, ధ్వయాకార శివస్వరూప
సుఖటూ ర్తిస్తోమిచ్ఛేదకా, మాయాతీత ముకుం
దవాసరమణీ మార్తాండ నక్ంచరా, జేయా
ద్వ్యాదశరూప చండకిరణా శ్రీమూ... 88

శా.అంతా దేవతలా హరిత్వరికరోగ్రాభండదోర్ధం
డసం, క్రాంతేష్వాసనిముక్తకాండజలధారాధ్వీ
శ్శమందేవక, లాంతచ్యుతపుత్తాశవోజ్యై తస
మస్తామర్య మర్యాదలీ, చింతాసంతతిని గ్రజిం
చెడుతఱీ శ్రీమూ... 89

మ.కలరే నీసరివేల్చు లిజ్జగముల్లా గంగాధరాంబో
జభూ, బలభిద్వామనముఖ్యనిర్జరశిరోభాస్వత్తి
రిటూగ్రథా, గలనద్రత్తసమంచిత శ్రుతిశిథాగ
మ్యప్రభాభూషితాం, స్మిలుత లైవకభూరిదు
మృతగణా శ్రీమూ... 90

మ. సరివే వైచ్చుట లేదు సీకు శుచిమచ్ఛస్త్రాగ
మాభ్యాసభా, సురవిజ్ఞానకభావిలోలహృదయ
క్షోణీసురాలోక్యదు, ర్ఘృరభానూత్యరచండమం
డలవినిర్వ్యదివ్యరుగ్యారిత, స్మిరకాండోదరపూరి
తోరుతిమిరా శ్రీమూ... 91

మ. మెఱపుల్చుడున సంపద లౌదలు నెమ్మేను
ఖునచ్చాయలై, పరగుణ సంసృతినొఖ్యముల్
బహువిధస్వప్పుంబు లై తోచు బం, ధురభోగం
బులు బుద్ధుదంబులగతిణ బొల్పాందు నెవాయి
ర ల, స్థిరరూపంబులు వీని నమ్మనగునే శ్రీసూ.

మ. శరణం బంటిభవత్పదస్తరణదీక్షావృత్తిసూల్చాం
టి మ, త్వరమోహదుల నంటకుంటి మతిమత్సాం
గత్య మిమ్మంటి నే, మఱుపాంటంతయుఁ గాన
కుంటిఁ దొలికర్మాత్రేణి పోగంటిఁ జెచ్చారుఁ దావ
త్రయుఁ బొపుమంటి నెవుడుణ శ్రీసూ... 93

మ. ధనలుభుత్వము దీతేగామముఖి చేతక్కుత్తుపుల్చాయ
తే సజ్జనసాంగత్యము మింతే బుత్రుతతివాత్స
ఉంటునుం జారే ద, క్రైనకాంక్షల్ గడతేరె
నెల్లపుడు సత్కారత్యంబులేల్లణ ఘటిం, చి నినుం
గొల్చితి నన్నుఁ బ్రోవలదే శ్రీసూ... 94

ఛా. విత్తప్రాప్తిగతు ల్లాలంపక సదా విద్యావినోదం
బున్డ, మత్తుండై దినకృత్యముల్ సలుపుచుణ
మాన్యద్విజేంద్రాళిచే, జిత్తుసేర్యము గన్ని సీదు
పదముల్ నేవించుభూదేవుఁ చు, ద్వీపత్తిణ
ముక్కిపదంబు గాంచును గదా శ్రీసూ... 95

మ. మనుజం డర్థముఁ గోరి సీచరణముల్ మన్నింప

కథించుట, ధనికశ్రేణుల నాశ్రయించి పిదపణ్ణె
వై న్యంబు దీపింపఁ దస్తునయంబుణ్ణ జనులేలు
హస్యములుణ్ణ సేయుణ్ణ బ్రోపి లేదండు నే,
చిననంతుణ్ణ బలుచింపఁ జెందునుగదా శ్రీమా...
మ. తనయు ట్లమ్ములు సన్నలుణ్ణ సతియు ఖిత్తుశ్రే
ణియం గొల్యోగా, ధనికత్వంబునఁ దత్పుఖంబు
తనకుణ్ణ దక్కోల టంచుణ్ణ మనంబున హర్షిం
చుచు మూఢుఁ డంతకభటుల్ పోరాడువేశుణ్ణ
జనిం, చినభీతిణ్ణ గడుదుఃఖ మొందునుగదా శ్రీ.
మ. సృష్టులం గొల్యుచు వేషధారి యగుచుణ్ణ
బేరంబు లశ్రోతముణ్ణ, జపలత్వంబునసల్పుచుణ్ణ
పరగృహాస్తానేచ్చ వ్యుంచుచుణ్ణ, విపులద్ర
వ్యుముఁగూర్చిమోదమునఁ బృథ్యు దేవవంశ్యండు
దా, గృపణుండై చెడుఁ గాదె నిన్నె ఆఁగముణ్ణ
శ్రీమా... 94

మ. కృతపాపంబులు లెక్కపెట్టుక మహాపీంపాకృతిణ్ణ
దాల్చి దా, నతతిణ్ణ గైకొనుచుణ్ణ దురస్తు ముల
నంతఃప్రీతి భక్తుంచుచుణ్ణ, ప్రతము ల్లోరక
యాహ్నికక్రియ లౌగిణ్ణ వర్షించి విపులండు సఁ,
చితవిత్తంబునఁ దృష్టిఁ జెందక చెడుణ్ణ శ్రీమా.
మ. మతిమధ్యైయు నచింత్యకాయు సుమహామా
యుణ్ణ రణాజేయు నిర్జితదైతేయు నతాదితే

ము ధృతకోషైయుఁ జగద్దేయు సం, భుతతి
గ్రాంశునికాయు సద్గుణగణామేయుఁ హృతా
పాయు సత్కృతరాధేయు నహోయు నిన్నుఁ
గొలుతుఁ శ్రీ... 100

ధృతచక్రబ్రసిమంగచాపు విలసత్తీఁ ర్తిప్రభావంచి
తా,మృతసంతానకలాపు ఖండితభట శ్రేణీబ్రు
హాత్మాపు థి,రతతిధ్వేయసురూపు సత్యమధురా
లాపుఁ నతశ్రీపు వ,ర్జుతకోపుఁ సుకలాపు
నిన్నుఁ గొలుతుఁ శ్రీసూ... 101

అవితాంభోజభవాండుఁ గిల్చిషకనశ్యారణ్యావే
చండు ర,త్వవిచిత్రార్జునకుండలద్వ్యతిసముద్యద్దం
డుమంచేహదా,సవసేనాదళనో స్నేహప్రబలనానా
కాండుఁ గాండాదిభూ,రివిషోరార్హాపిచండుని
స్నుఁ గొలుతుఁ శ్రీసూ... 102

నతశక్రాదికిరీటకోటిమణిసంతానన్నురత్మాదుదా
ఎతభక్తాఖలఫేదు మానిజనతాశ్రీదుఁ మహా
మోదు: బా,లితమర్యాదు విపత్కమాధ్యయద
మార్యోనాదు దివ్యాస్తని,ర్జుతనానాపలలాదు
నిన్నుఁ దలఁతుఁ శ్రీసూ... 103

సురవర్యసుతనాము భవ్యసుగుణప్రోముఁ సమ
స్తాశ్రీతో,త్కరసంతాపవిరాము లోకభయక్క
త్యంగ్రము నానావిథా,భరణోద్దాము సుధాము

సత్కులసరస్వతోనేము నిష్టాము భూరిరమా
లంకృతధాము నిస్సుఁ దలఁతుఁ శ్రీసూ... 104
మ. శతపత్రయతనేత్తు సర్వమునస్సంస్తుత్యచారి
త్తు దు, మట్టతసంఘాతలతాలవిత్తు మునిరాడి
ప్రాటవీచైత్తుని, ర్జ్యతమందేహనిశాటగోత్రుగిరణ
శ్రేణీలసద్గాత్తు సం, శ్రీతలోకావనసూత్తు నిస్సుఁ
దలఁతుఁ శ్రీసూ... 105

మ. కుతుకం బొప్ప నమస్కారింతు మఱి సీకుఁ సేవక
శ్రేణికిఁ, ధృతదివ్యాయుధపాణికిఁ మణిగణో
వీర్పుప్రభాశుంజరం, జితగాంగేయశతాంగమాళికి
సరోజిన్యాదికాంతాళికిఁ, గృతకృత్యం డని
వేడ్క నవ్తునుపవే శ్రీసూ... 106

శా. ఈమిఁదుఁ భవదీయభూరిదయ సే నెంతే
సుఖశ్రేణిచే, నామోదించి నిరామయప్రకృతి నై
హర్షించుచుఁ బాపచిం, తాముక్కింగని ముక్కి
కాంకు మదిలో స్థంభింప సీపాదముల్, వేమా
రెంచి భజించుచుఁ దిరిగెదుఁ శ్రీసూ... 107

శ్రీసూర్యసారాయణశతకము సంపూర్ణము.

కీ టి క.

ఈశతకము రచించినది కొమళ్ళాజు వెంకట శివుడని గ్రంథాంతమునఁగలవద్యమువలనఁ దెలియు చున్నది. ఈవెంకటశివునివ్యవహరణామము వెంకట ప్రయ్య యనియు కృష్ణామండలములోని వెనుకంచి ప్రోలువాస్తవ్యుడనియు ఆంధ్రవాజ్యాయమునకు జీవకళల బ్రసాదించిన కొమళ్ళాజు వెంకటలక్ష్మారావు, ఎం.వ, గారికికవి జనకుడనియుఁ దెలియు చున్నది.

వెంకటశివుడాఱువేలనియోగిబ్రాహ్మణుడు. లింగ ధారిమతములోనివాడు. ఉద్ధటారాధ్యవంశపరంపరలోని యారాధ్య లీకవిగురుకుటుంబములోనివారు. ఈకవి మునగాలసంస్థానప్రభుత్వము గావించి యిప్పటిమునగాలప్రభువులగు శ్రీనాయని వెంకటరంగారావు బహద్దరువారిని దత్తులుగాఁ దీసికొని లచ్చమ్మారావుగారివద్ద మంత్రిగానుండి చిరకాలము రాజకీయవ్యవహరములలో బాలుగోనెను. ఈకవి మఱి కొన్ని శతకములు జోడ్యుతిష్టగ్రంథములు రచించినటుల శతకక్షలచరిత్రముపేర్కూనుచున్నది గాని యాపుస్తకములనామములే తెలియవచ్చుటలేదు. అందులకు బ్రయిత్తుంచి కృషిచేయవలసియున్నది.

ఈశతకమునఁ బేర్కూనఁబడిన రాజలింగస్వామి చేపాలలోని యర్చుడైవతము, చేపాల మునగాల

పంచానములో మునగాలకు ఐదుమైళ్ల దూరములో నున్నది. విచారింప నాయూర రామలింగస్వామిదేవశము గలవని తెలిసినది. కని ఏర్కైతుడైనకతన రామశబ్దసహితముగ లింగశబ్దము నుచ్చింపనాల్క రాజలింగమని వేర్కొనినటులు దోషుచున్నది. మతావేశపరవశు లిటులు జేముటలో ఫించుకేనియు వింతలేదు.

ప్రకృతశతకము నూటయిరువడియేడు శీసపద్యములతో నిండియున్నది. శతకకవిత భారాళోభిత్యై నులభసాధ్యమగు భాషలో మృదుమధురమగా నున్నది. అందందు వ్యకరణదోషములు గూడఁ గలవు. వేంకటశివుడు మతావేశము గల వాడగుటచే శీశతకమున శివునికంటె దైవముతేడనియు నితరదైవతములు శివభక్తులనియు శీశ్వరశబ్దవాచ్యండగు శివుడే నిఖలదేవస్తుత్యండనియు భస్తుము రుద్రాక్షలు బ్రహ్మాణుడు ధరించితీఱవలేనియుఁ గొన్నిపద్యములలో బోధించెను. మతికోన్నిపద్యములలో సాక్షాదాదివురాణములనుండి పిషయసంగ్రహము గావించి శివపరేశ్వరత్వము పలుమాఱు థాపింప యత్నించెను. గంగ విష్ణుపదోవువియనుసంశము, బ్రహ్మతలభండించుటచే శివునకు బ్రహ్మవాత్య వచ్చినదనువిషయము శివుడు మోహి

నిని జూచి యవర్తుంశముగ వ్యూహం చెననునంశము భస్తాసురకథ సహజమతాభిమానము నాథారపఱచి కొని ఖండించినాడు. శివునకు నీశ్వరత్వమారోపిం చుటయే కర్తవ్యముగాఁ బెట్టుకొని యాకవి పలు తాపుల నితరదైవతదూషణము బ్రాహ్మణాఖలలోఁ జేరినయితరులనింద విరివిగాఁ గావించియున్నాడు.

పరమతనిందాగర్భితముగ శ్రీగిరిమల్లేశ, వీరభద్రశతకాదులు రచించిన కొమళ్ళొజు రామలింగకవి యావేంకటశివునకుఁ బినతండ్రి యగుటచే గాఁ బోలు అస్యదైవదూషణమునఁ దండ్రినటులుండుమ నుచున్నాడు. మొత్తముమింద నీరాజలింగశత కమును వీరశైవమతసిద్ధాంతబోధకమని చెప్పవ చ్ఛును. ఇందు బసవేశ్వర, సౌమయాథ, మల్లికార్జు నాది వీరశైవులు నెలకొల్పిన సంప్రదాయములు లక్ష్మిమునందుంచిప్రాయఁబడినపద్యములుపెక్కులు గలవు. శైవమతప్రతికూలును కొండఱు పురాణము లలో శివునకుఁ గలయాశ్వరత్వము లోపింపఁజేయ టుకుఁ గొన్నికల్పితకథలుఁ జేరిపిరనియు భాగవత మునఁ బోతరాజుసైతము విష్ణుమతాభిమానవశము నఁ గొన్ని శివప్రాముఖ్యముఁ దెలువుకథలు లోపిం చెనని యాక్రిందిపద్యములోఁ దనయభిప్రాయము దెలిపియున్నాడు.

శీ. భాగవతంబునఁ చాట్టుకుఁ డై కవి
వాస్తవంబులు కొన్ని వదలిసాఁడు

...
దష్టాధ్వరమునకు దనుజారి వచ్చిన
లేదనిచెప్పేను

...
శ్రుతియుఁ బలుకుట పోతన చూడుఁ డేమ్ము. (చూ. ८. १५)

ఇటులే మతావేశములగు నంశములకు నితరమ
తనిందలకుఁ దార్కాణలు కాంచనగును. కేవలమత
ధర్మములు దెలుపుశతకకదంబములో నీశతకమ్ముకటి
మైయున్నాచి. చిరకాలముక్కీంద నీశతకము తప్పుల
తడికగా ముద్రింపబడి యుంటఁఁ గవిభావాను
సారముగఁ గొంచెము సవరించి శుద్ధప్రతి సిద్ధప
అచి యాశతకము ప్రశురించితిమి.

తశతకక ర్త రమారమి 40సంవత్సరములక్కీందట
లింకై క్యము నొందెను. కైవమతోదోధ్వధకముగు
అస్వివాదకోలాహాల మంత్రప్రాథముగా నీశతకము
లేకున్నను ఇందలిపద్యములు సుబోధకములై మతా
వేశమున కనుగొంచుటముగ నుదైకకరములుగానున్నావి.
తశకవి యితరగ్రంథములకొఱకాంధ్రులు యత్నించిన
వీరకైవమతగ్రంథమండలికిఁ దోషుడినటు లగును.

నందిగామ. { ఇట్లు భాషాసేవకులు,
1-1-26 } శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు.

చీక.

కొమ్మత్తొజు వేంకటశివకవిప్రష్టిత
రేపాల రాజలింగశతకము

సీ. శ్రీగిరిశ్వర సీదుసేన ముక్కెకిం త్రోవ
సీనామ మఘవార్థి నిల్చునావ
సిదులిచ్చు చెలిపొందుఁ జేసెగా సీశావ
త్రిపురవాసులఁ ద్రుంచు తెలివె తేవ

మునిశ్రత్తుమెఱు విఫి చనితివో దయఁ గావ

మామనుదలగొట్టు మాపె లావ

చలిమలసుత సేలఁగలవాడవే సీవ

వేల్పులు జాలిరే విషము ద్రావ

గి. సకలసురలందు బుంధుణజాతివీవ

చావుపుట్టుక లేంట్టిపామి గావ

భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభంగ

రాజితశుభాంగ రేపాలరాజలింగ.

సీ. సీవు బట్టినవిలు సేటైనబల్గట్టు
వసమీాఱు మిానారి బుసలగొట్టు

సీజటూజూటంబు నిల్వు గంగకుఁబట్టు

నఱమేను పార్వతికైనదెట్టు

సీతథచక్రముల్ నిలువకరుగు రట్టు

సీముఖంబున కగ్గి సీటిబొట్టు

నీగళచ్ఛాయకు నీగును చలినట్టు
విను నీనివాసంబు వెండిచట్టు

గి. మట్టుమిాఱినసీచర్యలెట్టు కట్టు
పఱచి వాత్రుష్యాగను బల్లపడుటదెట్టు
భావభవథంగ గౌరిహృత్వద్వభృంగ, రాజిత... 2

నీ. చలిమలనుత నీకు వలసినపేన్ రాణి
ముసలియెద్దే మిాకు మిసిమి ఘోణి
ఆకాశమే మిాకుహాశ్చర్యమగువేణి
చాలదు మిాకథల్ జదువ వాణి
అంబరంబయ్య మిా కఫలదిశాశ్రేణి
పరమేశ మిాకయ్య శరధితూణి
భక్తసంరక్షణస్పదమగు మిాపాణి
తలప మిాపినాన్నలు బలుపఠాణి

గి. లీల గణియింప వేదములేనిరాణి
మిాకరంబుననున్న దే మేలియైణి
భావభవథంగ గౌరిహృత్వద్వభృంగ, రాజిత... 3

నీ. నొసలికన్నాకకు బుసబుసమనునిల్లు
కస్యేడినార్పువై గంగబల్లు
సగముశేసఁగదయ్య సత్తి నిన్బల్ పెల్లు
తలకెక్కు మరుగాలు తగనిగొల్లు
వంచితే వంగక దెంచినఁ దెగువిల్లు
గండిగా వలపటిబండికల్లు

పెద్దళోమరునకెట్టు పెండ్లి గానిదిగుల్లు

దండిపాములపొత్తు గుండెరుల్లు

గీ. ఇక్కెగృహభార మహామా మీంకెట్టు జెల్లు
చున్నదో కద జేరు మాయున్నయల్లు
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వభృంగ, రాజిత... 4

సీ. కల్పవృక్షము గొప్పకలముగాఁదగె నోయి
యంబుధిజలములేనయ్య + శాయి
భూమిఖండములె సంశుటముగాఁ బడె వోయి

వనజసంభవురాణి ప్రాయుఠాయి
మీంచరిత్రంబులు మించినవామ్మాయి
సంశూర్తి లిఖియంపఁ జాలదోయి
ఇతరులు లేఖనకెత్తుదురే చేయి
శక్త్యనుగుణనుతుల్ జేయమాయి

గీ. ఇవియు ఘనముగ శుభముల నిమ్మభాయి
బ్రీవవలె గాక దయబేర్తి భావయాయి
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వభృంగ, రాజిత... 5

సీ. బునువురాణంబు బండితచారిత్ర
యనుభవసారంబు నఫలశ్రుతుల
సహితచతుర్యేదసారంబు పోమేళ
భాష్యసద్గ్రింథముల్ సవ్యరీతి

+ శాయి=సీరా.

రచనాధికారి యై రయమొప్ప పరవాద
 భీకరుండనఁగను బృథివిలోన
 రుద్రుఁడయ్య బ్రతాపరుద్రునిసభ విష్ణు
 వాదుల నోడించి వారికెల్లు

- గి. శైవదీక్షలాసంగిన శంకరుండు
 పాల్యరికిసోమునకు నేను బ్రహ్మతిఁ జేతు
 భావభవథంగ గౌరిహృత్వద్ధభృంగ, రాజిత.
- శి. బసవా ద్విసంఖాత్యిభక్తులఁ గొనినూడి
 విశ్మేష్యరునిఁ జాల వినుతిఁ జేసి
 వరదధిచ్యాదులఁ గరమొగి గణుతించి
 నూతనశివభక్తునుతి యొనర్చి
 నీమిఁదభక్తిని సేనేర్చినట్టులఁ
 జెప్పుబూనితినయ్య సీసపద్య
 ములు గాన నిర్విఘ్నముగ జేయఁగా మిఁరె
 కర్తులు తప్పులు గలిగియున్నఁ
- గి. బరసవేది యయస్మితిభర్తుమైన
 పగిది మత్కావ్య మిల శ్రేష్ఠమగునుగాక
 భావభవథంగ గౌరిహృత్వద్ధభృంగ, రాజిత
- శి. శంకర పరమేశ ఛాశ్వత సర్వేశ
 కాలకాలాంతక గరశకంత
 చంద్రుశేఖర భీమశాంకరిహృదయేశ
 శర్వ మహాదేవ శరనిభాంగ

ఫాలనేత్త గిరీశ పంచాష్టరీరూప
భవహర వురహర భక్తవరద
గంగాధర నురేశ కంబాత్సన్నుత
భజగభూషణ దీనపోవ సోమ

- గి. యనుడు బరియించువారికి ఘనతమించ
మోత్తసత్రంబు లేసినదీకుసీదె
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వభృంగ, రాజిత...8
- సీ. వేల్పులండజీలోన విత్తుండ వీవని
సకలవేదంబులు జాటుచుండు
కమలాత్సనుతు సీదుకంటను సమయింప
బ్రతికింపగలిగేనే బాలు నతఁడు
కమలాసనునితల ఖండించితివిగదా
మొలపించుకొనుక క్రి గలడె తనకు
గరళము భక్తించుతరి పంచియమ్మని
సరివేల్పు లీకొనజాలి రెవరు
- గి. పశుపతిని సీవు నురలంతపశువులగుట
కివియై సాత్యంబులగునయ్య భువనములకు
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వభృంగ, రాజిత...9
- సీ. సర్వేశ త్రితురముల్ సాధించుపనికైన
సాధనంబులు వ్యుర్సాధనములు
ఫాలానలకరాళలీలలచే రిపుల్
ముగ్గికూలీరి ధర బొగ్గులగుచు

రథము గుణింబులు రథసారధియు ముల్కి
సుండిమైనది కార్య మొండులేదు
అధికారము లూసంగుకథజ్ఞాద వారల
మస్తించువిథముగా నెన్నఁదగును

- గి. దేవదేవ మహాదేవ దివిజరాజ
నామకుఁడ వీవెయితరుల నేమిచెప్ప
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్భుంగ, రాజిత. 10
సీ. విధి కపాలంబును వింతగాఁ బేరులై
చాల మీయురమున వైలుచుంట
మీసకూర్చువరాహమానవారివామ
నం బన నైదుజన్మింబులందు
శ్వార్ణిని శిక్షించి శరణన్న రక్షించి
కొమ్ముకర్పురయును గొమరుదొంప్పి
మును చర్చ కోలెమ్మున్నప్పుషాగుర్తులు
గాఁగ మారుఫరింపఁ గలిగియుంటఁ

- గి. జాను పుట్టుకలేనట్టిస్వామి వగుట
కివియై సాక్ష్యింబులై లేవె భువనములకు
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్భుంగ, రాజిత...
సీ. గ్రామాధికారిని గని యూశ్రయించిన
దేశవివాదలు దీర్ఘఁగలఁడె
దేశాధికారిని దినమూశ్రయించిన
లోకపాదముదీర్చు జోకఁగలఁడె

లోకాదికారిని నీను మైస్త్రేడనన్న

సర్వేషుపగి దీయించాలఃగలఁడె

తమతమయథికారతారతమ్యింబులఁ

గొలఁదిగా ఘలమియఁగలరుగాక

గీ. పశుపతిత్వముగల మించులెను పశువు

లైనసుర లోపఁగలరె సెద్దాన్నికైన

భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్భుంగ, రాజిత ...

సీ. బాదరాయణి తాను వారణాసీసుల

శపియింపఁదలఁచిన చంద్రమాళి

కోపించి పొమ్మన్న, గ్రోధియై ప్రతికాళి

కట్టినఁ జెడియై నాకాలమండె

పద్మపురాణంబు బల్మీనాఁ డొకణింత

వ్యాసకాళిఘలవ్యాప్తినొండె

నని సాంపంపమునఁ క్షస్తుదదియుఁ గాదనిచేని

వైష్ణవలైనను వ్యాసకాళి

గీ. లోనఁ జావంగఁగోరరు మూనుపంచె

హరియట వ్యాసుడనఁగను హర్ష పడరా

భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్భుంగ, రాజిత...13

సీ. మారపుషమధ్యింబునందుండి వ్యాసులు

భుజములెత్తి ప్రమాణపూర్వకముగ

నారాయణునకన్న వేత్తావైవములేడు

ముమ్మాటికినియను మూర్ఖమతిని

నెత్తిన బాహువు లెత్తినట్లుగ వాక్కు
 ప్రంఫనంబైనచో కైర్యమేడలి
 ప్రార్థింప హరివచ్చి పదమేళ్ళుడు తన
 కర్తృగాం జెప్పినకారణమున

గి. విశ్వనాథని గౌనియాడి నిగతభయదు:
 డయ్యీ ననిజెప్పె స్కాంచంబు ననితముగను
 భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్ధభల్ంగ, రాజిత...14

సీ. దారుకావనబుషుల్ దైవంబు లేఁ డని
 గంచినను వారిగర్వమణివ
 హరిభార్యగా మిారు నామునిపల్లెకు
 వచ్చి నిర్వస్తులై వారిమనము
 లుభయలు దొంగిల నోర్వైక ఘుస్సించి
 వ్యీర్థప్రయత్నులై వారు బ్రహ్మ
 కడకేగిచెప్పిను జెడతికి వారలు
 హరిహరులనవిని యంతవచ్చి

గి. శౌరిపీరంబు లింగఁబు మిారుగాఁగఁ
 వలఁచి లింగార్చునలుజేసి థన్యులైరి
 భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్ధభల్ంగ, రాజిత...
 సీ. పద్మనాభుండును బద్ధజుండునుగూడ
 ఘుస్సించుకొన వారికలఁతుఁడీర్ప
 దేబోమయంబైన దివ్యరూపంబును
 దోచితి రదిచూచి తోయజాత్కుఁ

డరిగె పదముగన శిరముజూడఁగ బ్రహ్మ
నడచెను గనలేక వెడలివచ్చి
నిజకరియై విష్ణు నిన్ను మెప్పించెను
నిజములాడక విధినిందితుండు

- గి. నయ్య భవిం బూజలేకుండ నయ్య మొగలి
రేకు మిహృజ కర్షంబుగాకపోయై
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్భృంగ, రాజిత...
సీ. గతజన్మమున మిష్టు మతిఁదలంపమి తప్ప
తప్పనియాజన్మ తనకుజైప్పు
నిష్టాదు మిముఁ గొల్చు నెటేగితి నిదిముప్ప
ముందుజన్మంబున మొదలెముప్ప
తుట్టుటలేకున్నఁ బూజలే దదితప్ప
తప్పలుమూడు నాతలన నొప్ప
తప్పలొప్పలుగాఁగ దయసేయుటే మెష్టు
భక్తసంరక్షణాస్పదుడ వెప్పు -
- ఁ. దథ్యలలోకేశ సర్వోశ యఘవినాశ
సీటునెత్తుము పాల సేనేటనొత్తు
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్భృంగ, రాజిత...
ఁ. లూతయేవేదంబు లూతగాజదివెను
శాస్త్రముల్ భుజగ మేచాయజూచె
గజరాజు యేవిద్య గష్టతనేర్చెను
ఎఱుక తా సేమంత్ర మెంతజేసె

కాటకోటం చెట్టికవితఁ జెప్పుగఁజాలె
గొడగూచి యేసీతఁ బొడమి పెరిగె
నిష్టవ్య యేపాటిస్తామ్ము నీ కిడెనయ్య
సాంఖ్యతోండుదు మోగసరణి గనెనె

గి. కాను ముఖ్యంబులిని భక్తకారణముగఁ
దలప మీకృప మోక్షంబు గలిగెగాని
భావభవథంగ గౌరిహృత్వద్దుభుంగ, రాజిత...

సీ. ఘనమృకండజుపై ని గల్లినప్పేమయు
గన్నప్పయందలి గౌరవంబు

బసపేశ్వరునియందు బ్రక్టపుకూ మీదయ
చెన్న బస్యనిమీఁదఁ బస్య కరుణ
పాల్యురిసోమేశుపై బడ్డదృష్టియుఁ
జేరమరాయుపై జెలగుగృపయు
మలహణకవిపయి మన్నసగరికాల
చోశరాయనిపైని దాళ్ళజాలి

గి. గూడనామీఁదనుందు మేణాడైన
నేడు మీపాదములు విడనాడజోల
భావభవథంగ గౌరిహృత్వద్దుభుంగ, రాజిత..

సీ. ఘక్కియందును రెండుచక్కనిబొల్లిని
శూలచక్రము లాక్కజాలగలవి
గొల్లప్పేతల మానికుంజరసతులను
జెటేపినా రిద్దఱు శిష్టవాకపె

ఆలివై యాండ్లను నార్జించుపనికేని
సుఖ యలచి త్తంబు లొక్కరీతె
సురలరక్షింపను నరభోజనులఁ జంపఁ
బూనినా రిరున్నరిపూన్నిసరియై

గీ. చావుపుట్టుక గలిగినసామికోరి
చావుపుట్టుక లేనట్టిసామివీవు
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వభుంగ, రాజిత....
సీ. పంచాష్టరిమంత్రపరసంబు పరసంబు
పరమేశనందలిభ భక్తి భక్తి

శిశ్వనిబూజంచెడిచేతులు చేతులు
కరకంతునకు మైక్కుశిరము శిరము
శ్రీగిరిశ్వరజేర్పుచిత్తంబు చిత్తంబు
శ్రీగిరిజాధిశుసేవ సేవ
భవ్రభక్తపరులది భజనఁబు భజనంబు
వామదేవునుతించువాక్కు వాక్కు

గీ. అనుముఁ దెలియక కొండఱు నథము లితర
మార్గములఁబోయి పుట్టుచు మడియుచుండ్రు
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వభుంగ, రాజిత....

సీ. ఇక్కుఫండంబున కెన్ని పంకరలున్న
దానిమాధుర్యంబు దరుగనట్లు
గంగోదకంబులు గలుషంబులై యున్న
జలమహాత్మ్యం బేమితలఁగనట్లు

గోవుపొదుగున నెన్ని గోమారులుండిన

కీరంబులకు రుచి చెడనియట్లు

బాలుని వవ్యక్త భాషలై యుండిన

జననిజనకుముద్దు ప్రగనట్లు

గీ. మత్కవిత్యంబుసను తగ్గుమాటలున్న

భక్తిరసమధురంబు లోపంబుగాదు

భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వభృంగ, రాజిత...

సీ. దీర్ఘాయుశులైన్న స్థిరమతులాలైన్న

లైన్న తాప్రజ్ఞానభాగవతులు

దుష్పరిత్రలుపోన్న దొంగనీతులుపోన్న

పోదు కామక్రోధపుంజ మెపుడు

యాగంబులాలైన్న తాయాగంబులాలైన్న

లేదు సత్పుంగతి లేశమైన

పాపంబులాలాన్న వాపోకలాలాన్న

లాన్నకు జననీవ లక్షవిధుల

గీ. కలియుగంబిది యారీతి ఫుటనపడియె

యోమహాదేవయన బ్రోవవా మహేశ

భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వభృంగ, రాజిత...

సీ. అఱువదివేలేండ్లు నాయున్న తండ్రికిఁ

బదియు నొక్కటివేలు బ్రతికేఁ బట్టి

ముగురుభార్యలతోడే దగనుఖంచెను దండ్రి

కొడుకు పత్తీకుడై కుతలమేళె

తండ్రిస్వర్గముకేగి దనుజులమర్దించె
భూమిలో దశముఖు బొడిచె గౌడుకు
ఆదియుగములయందె యాయాయితరముల
తారతమ్యత యొంతో తక్కువయ్యే

- 1. నాయుర్ధబులంబులు నంతకంత
కవనిఁ దగ్గుట కాశ్చర్య మరయు లేదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్భుంగ, రాజిత....
- 2. వాలినిఁ జాటుగ్గాఁ గూలనేసినతాన
నెఱుకవైటున శోరి యొగురవలనె
బలినంటఁగట్టినపాపంబునకు రాముఁ
డరిపాశబద్ధుడై యడలవలనె
కురురాజుకొదుకులఁ గూల్చినయఘుమున
హరికులక్షీయుడౌట జరుగవలనె
మునిపత్నిహత్యాకై మురవైరి జగతిలోఁ
బుట్టుచు బెరుగుచు గిట్టివలనె
- 3. నంతవారికిఁ గృతకర్తుమ నుభవంబు
గలిగ నిఁ కెవ్వరికిఁ దప్పఁగలదు కర్తు
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్భుంగ, రాజిత....
- 4. శ్రీకృష్ణభార్య లంచితగుఁ లేనమండ్రు
భర్తుపోయినమీద బ్రతికి రకట ?
గోవిందుపిష్టు గోపికలందఱు
బోయలకవగూడఁ బోయు రకట ?

శ్రీహరిచే ఏర్పు చేయుప్రాప్తములేక
నను దేవుడు డ్బ్లూగానలనె నకట ?
పాండవుల్ శోరికి బంధులు నొన్నతె
కడ యనుదుఃఖముల్ గాంచి నకట ?

- సి. అంతవారికి గృతకర్తు మనుభుసంబు
గలిగి నింకెవ్వురికి దప్పుగలదు కర్తు
భావభవభంగ గౌరిహృత్వభృత్వంగ, రాజిత...
సీ. అవిముక్తమందుండు నష్టందు గాడని
శర్యుచే వ్యాసులు శఫ్టండయ్యై
బృంగనుజెత్తిచినపుత్తికి రాములు
సీతావియోగతే జెంపవలనె
ననుజను మోహించునష్టమున బుద్ధుగడు
కూళ్లుజెతులు మొండిగాఁగవలనె
గౌతముభార్యను గామించి నురరాజు
తనువెల్ల యోనులై మనఁగవలనె
సి. నంతవారికి గృతకర్తు మనుభుసంబు
గలిగి నింకెవ్వురికి తప్పుగలదు కర్తు
భావభవభంగ గౌరిహృత్వభృత్వంగ, రాజిత...
సీ. బ్రాహ్మణుముకు దగు భస్తుభారణయను
భస్తుపనిషదర్థఫణికి గనరి
వ్యాసవార్త్తికులు వారిగ్రంథంసులు
భసితమాహాత్మ్యంబుఁ బలుకు ఉఱుగ

రో యాగమంబులు వాయాడ భస్తుము
గొనియాదుచుండుట మనసురాద్రా
వేదముల్ స్నేహతులును వేవిధంబుల భస్తు
థారణ ముఖ్యమైశారి వినర్ి

- గీ. జగతి విప్రులు గొందఱు నిగమ మెత్తిగి
భస్తు ధరియింప రెట్టిదౌర్మగ్యగుణమ్యు
భావభవభంగ స్కోరిహృత్వద్ధభృంగ, రాజిత...
సీ. ముఖబోహుజులకును సుఖము త్రిపుండ్రంబు
వైశ్వ్యల కగుజమీ వర్తులంబు
నర్థచంద్రునిరీతి హర్షంబు నాలక
జాతి యతరులకెల్ల భాతి యూర్ధ్వీ
శుండ్ర మంచని భస్తు బూయువిధంబులు
బవుగ్రంథములయందుఁ బలుకఁబడియై
నవ్యజాతులకైన నాయూర్ధ్వశుండ్రంబు
భస్తుచే నసిగదా పథముగలిగే
- గీ. జగతి విప్రులు గొందఱు నిగమమెత్తిగి
భస్తు ధరియింప రెట్టిదౌర్మగ్యగుణమ్యు
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్ధభృంగ, రాజిత...
సీ. ఉపసీతుడగువేళ విపరీతమేదయా
భువి నాందిముఖునిప్రభోజనంబు
భస్తుథారణ గోచి పంచశిఖల్ మాండి
దండంబు భీక్షుయుఁ దనర భర్ణ

మంత్రోవదేశంబు మఱి యగ్నిముఖిమున
గద చేయునవి దీనిక్రమముచూడ
రుద్రచిహ్నాలఁజేసి రూఢిగా ద్వీజాఁడయ్యఁ
గాసిచో బ్రాహ్మణుగఁ డతండు

గీ. జగతి విత్తులు గొందఱు నిగమమెత్తిగి
భస్తు ధరియింప రెట్టిదౌర్భగ్యగుణమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్రుభుంగ, రాజిత...
సీ. ఉపనయనాగ్ని యం దుండుభస్తుముఁ దాల్పు

కుండిన సిద్ధిలేకుండు నగ్ని
వైశ్వదేవాగ్నిలోపల నుండుభస్తుంబు
ధరియింపకుండినఁ జెడును కర్తు
పేతకార్యములందుఁ బెట్టంగవలె భస్తు
బెట్టికుండినబైత తిట్టఁగలఁడు
క్రతుకర్త యగువాడు క్రమముగా భస్తుంబు
దాల్పుఁడేనియు సేయఁదగఁ డతండు

గీ. జగతి విత్తులు గొందఱు నిగమమెత్తిగి
భస్తు ధరియింప రెట్టిదౌర్భగ్యగుణమొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్రుభుంగ, రాజిత...³¹

సీ. వార్తీకి కుంభజ వాసిష్ట గౌతమ
వ్యాస పరాశర వామదేవ
పర్వత ధూర్యాస భరత మార్గంఁడేయ
కణ్వ దధిచ్యాదిఘనముసులును

విధి విష్టు రవి చంద్ర బుధ బృహస్పతి శచీ
వతి ముఖులగునట్టిపరమసురలు
బలి బోణ రావణ బహు శైంద్ర తారక
శూర పద్మాసుర పోమ హరులు

గీ. భస్తు ధరియించి రని గ్రంథబవుళమున్న
వినియు దెలియదు కొండఱీ వెట్టియే మొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వభృంగ, రాజిత...
సీ. భస్తునిమేషణ భస్తుధూళనములు

భస్తుధారణమునఁ బరగుమూడు
విధులలో స్నానంబు వెనుకజన్మాఘముల్
మొవలగట జైడుటకు ముఖ్యమగును
తనుగుణంబులదోషతతి నణంగింపఁగాఁ

జాలు సుధూళననంజ్ఞక్రియయు
వేధదుర్లేఖలు వెడల్చింప మోతుంబు
లూసఁగ ధారణకును బొసఁగుళక్కి

గీ. భస్తుమునుసూర్య దగుగ్రంథబవుళమున్న
వినియుఁ దెలియదు కొండ ఱీవెట్టియే మొ
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వభృంగ, రాజిత...
సీ. భూతభేతాళముల్ పొరిబుచ్చుఁగలశక్కి

బ్రహ్మరాక్షసులను బట్టుధాక
కామినీగ్రహములఁ గనినన్నఁగలరీని
మోహినీగ్రహముల ముందునూహా

భీష్మవైష్ణవు లెట్లు సేచానిమహాత్మ
జైన త్రథు త్రుంపు జాలుగుణము
భాక్తినుల్ భాక్తినుల్ అన్నిసై రాద్రంబు
శివభక్తులను సిసుల్ నీయుగము

సి. భక్తుముకెకాక యొండి కుగికిగలదె
వినియు దెలియు కొండ ఏప్పెణ్ణీమేము
భావభంభంగ గౌరిహృష్ణవ్యక్తింగ, రాజిత...
నీ.

తపసిప్రము వనముకు దర్శిపొయ్యేచేచ
దాశరథిశు భక్తుభారియి స్వయ
మోక్షార్థియు కై సరీకుగొన్నప్పుడు
దాశరథిశు భస్తుభారియి స్వయ
రామలింగము నిల్చు గామిండనస్సుడు
దాశరథియు భక్తుభారియి స్వయ
అశ్వ్యమేధము శైయునఃసరంబందున
దాశరథియు భస్తుభారియి స్వయ

గి. వ్యాసవార్తీకకావ్యముల్ వనుభాలీవె
చూచియు దెలియణాల కిచోవ్యమేము
భావభవభంగ గౌరిహృష్ణవ్యక్తింగ, రాజిత...
సి.

భక్తుంబు భరియింపు భాషముల్ విడిపోవు
భక్తుంబు సిరులీను పరసవేది
భక్తుంబు రోగార్దిభంజనకరమగు
భక్తుంబు వైరులవట్టుల జెఱచు

వీరవైష్ణవు లెట్లు జేరానిమహాత్మ

జైనబాధులద్వండు జాలుగుణము

ఛాకినుల్ ధాకినుల్ జచినెడి రాద్రంబు

శివభక్తులకు సిరుల్ సేయుగరిమ

గి. భస్తుముకెకాక యొంటి కీమగిదిగలడె

వినియు దెలియరు కొండ తీవెళ్లియేమో

థావభవభంగ గౌరిహృత్వద్భృంగ, రాజిత...
నీ.

తపసిథై వనముకు దర్లిపొయ్యేవేళ

దాశరథియు భస్తుధారియ య్యే

మోత్తార్థియై కైవదిక్కేగొన్నప్పాడు

దాశరథియు భస్తుధారియ య్యే

రామలింగము నిల్వు గామించినప్పాడు

దాశరథియు భస్తుధారియ య్యే

అశ్వమేధము జేయుననసరంబందున

దాశరథియు భస్తుధారియ య్యే

గి. వ్యాసవాల్మీక కావ్యముల్ వసుధలేవె

చూచియు దెలియజ్ఞాల రీచోద్యమేమో

థావభవభంగ గౌరిహృత్వద్భృంగ, రాజిత... 85

నీ. భస్తుంబు ధరియింపు బాపముల్ విడిపోను

భస్తుంబు సిరులీను పరసవేది

భస్తుంబు రోగార్తిభంజనకరమగు

భస్తుంబు వైరులపట్టు జెఱచు

భస్తుంబు త్రైలోక్యపద మబ్బుగాఁజేయు

భస్తుంబు సుగుణముల్ బాదుగొల్పు

భస్తుంబు సుజ్ఞానపదముఁ జూపఁగఁజొలు

భస్తుంబు మోక్షమన్ ఫల మొసంగు

గి. ననుచు మొఱలిపువేచంబు లధికముగను
వినియుఁ దెలియరు కొండ తీవెట్టియే మొ
భావభవథంగ గౌరిహృత్వధృథృంగ, రాజిత... 36

నీ. జలమిత్రితసుభస్తు మ్మిలను బూయఁగవలై

గాలత్రియంబున ఘనగృహస్సు

తక్కినయాశ్రమతతిసతుల్ బొడి భస్తు
ధరియింపవలై శ్రుతిధర్తు మిదియ

శాస్త్రోక్తమగు విరజాభస్తుముఖ్యంబు

హర్షమకూ వైశ్వ్యదేవాజ్ఞజంబు

గానున్న శ్రీత్రియాగార యోగాగ్ని దా

భూతియు ధరియింప సీతియనుచు

గి. శ్రుతులు స్తుతులును జైప్యటఁ జూచి యెత్తిఁగి
భస్తుధరియింప నొల్ల రీపాపమేమొ

భావభవథంగ గౌరిహృత్వధృథృంగ, రాజిత... 37

నీ. భస్తుధారణవిధి పరిమితిఁజెపైవుఁ

బంచశిథల్ వక్తుబొహుమూల

ములను భూమధ్యమంబును దగునాసికా

మూలంబు ద్విశ్రవోమూలములను

యురమున స్పృసముల నుకరమందున నాభి

జాను వృష్టింబున జంఘులందు
రముకోబరికూబరకోణిగళముల

భుజయుగ్నమునఁ గరమూలములను

గి. బావులవులమధ్య నూరువు పాదములను
ముప్పదాఱగుస్థాసముల్ ముఖ్యమగును
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్రుభృంగ, రాజీత....

నీ. నియతి రుద్రాక్షోపనిషదర్థములు విని
రుద్రస్వరూపిగా రూఢిగలిగి

యూమ్మి యములయందు నాగమంబులయందు
రుద్రాక్షధారణ భద్రమనుడు

సకలవిధులఁజెపై శార్యాణి మెయదలైన
శక్తిసంఘము మానిసముదయంబు
దేవదానపకోటి భావశుద్ధినిదాల్చి
నారుగా రుద్రాక్షపేరు లభవ

గి. యెలపి రుద్రాక్షధారణ గలుగునరుని
భక్తిగను మొక్కెసను మోక్కపదవిగల్లు
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్రుభృంగ, రాజీత...

నీ. పదునాల్లుముఖములు పదునాల్లుభేదముల్
పదినల్య రధిపతుల్ పదియు నాల్లు
విని యోగపద్ధతుల్ తనువున ధరియిందు
విధులు నెత్తెంగింతు విరశముగను

ముదమైప్పగా నేకముఖముభ్యమైయుండు
సదరుగా దౌరకును నచటనచట
నూర్ధ్వమధోముఖయుక్తిని గనవలె
నూర్ధ్వముఖంబైన నొప్పియుండు

గి. ధన్యమైయుండు రుద్రాత్మఫారణంబు
నిగమమంత్రోక్తి బూజింపు దగినదగును
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్యభృంగ, రాజిత...

సీ. సకలపాపంబులు సమయింపఁగాఁజాలు
ధరణిలో రుద్రాత్మఫారణంబు

సతతంబు కాళివాసముజేయఫలమిచ్చు
ధరణిలో రుద్రాత్మఫారణంబు
విరతంబు శ్రీసైలవిలయపుర్ణముకొద్ది
ధరణిలో రుద్రాత్మఫారణంబు

వరగ శివజ్ఞాసపరువిగావించును
ధరణిలో రుద్రాత్మఫారణంబు

గి. రుద్రదూపంబుగా మది రూఢిగర్భి
తనువునందున రుద్రాత్మ దాల్పవలయు
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్యభృంగ, రాజిత...

సీ. శంకర మిాయక్షిజాతంబులగుటను
రుద్రాత్మనామంబు రూఢియయ్య
సంసారద్యిఖముల్ సంహరింపంగను
రుద్రాత్మనామంబు రూఢియయ్య

దష్టులదుఃఖించి తోలుగునట్టుగఁ జేయ

రుద్రాత్మనామంబు రూఢియయ్యై

భవులకు మోక్షసంప్రాప్తిఁ గూర్చుటఁజేసి

రుద్రాత్మనామంబు రూఢియయ్యై

గీ. జగతి రుద్రాత్మతో సరిజేయదగిన

పూసలే లేవు కల వన్న దోసమయ్య

భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్భుంగ, రాజిత...

నీ. శంకర దేవేశ జ్యోలన పద్మాసన

కా లాగ్ని రుద్రుండు కార్త్రికేయుఁ

డన వానుకియు వినాయక బ్రాహ్మరవుఁడు చౌరి

యాశాన భాస్కరుఁ డెలమి స్క్రంద

హరుఁడును పదినల్యై రథిపతుల్ రుద్రాత్మ

లకు నేకముఖమొకల్ బ్రుకటముగను

శ్రీగలరుద్రాత్మ లాగమంబులయందుఁ

గౌనియాడఁదగియై నీకుతలమందు

గీ. శాస్త్రసమ్మతి రుద్రాత్మసరులు దాల్పి

వలయు మోక్షంబునే ముదివలయువారు

భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్భుంగ, రాజిత...

నీ. శిఖిను నొక్కటియును శిరమున ముప్పుది

రెండు మూర్ఖీని మూలనిండుగాన

ముప్పదాఱును కర్కుముల నాఱు గంతంబు

నందు ద్వ్యాత్రింశతి నమరవక్

మున నై దుశతములు ఫునబూహువులకును

బదియాఱు బదియాఱు బదియు రెండు
బది రెండుగరముల బరగ సష్టోత్తర

శతవాను జపమాల హితవుమిాఅ

గి. రెండునూఱుల ముప్పినుండు మెండు
వరకిరీటంబు నీరీతి వలయుఁ దాల్ప

భావభవభంగ గౌరివృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. శిఖనేకముఖయును శిరమున ద్వ్యాదశ

ముఖయు నే కాదశముఖయు మూర్ఖు
మునకు శ్రుతులపంచముఖ సప్తముఖ దశ
ముఖ పష్టముఖ యష్టముఖయుఁ గాంత
మునకు నుర్మించేశమునకుఁ జతుర్తుఖు

తగు బాహువులఁ ద్రుమోదశముఖయును
ద్వ్యాదశముఖ మణిబంధనంబుకుఁ జతు

రద్శముఖ జపమాల తనువహించు

గి. నన్ని ముఖముల రుద్రామ్లగు కిరీటు

మునకు ననితెల్పుకొనరయ్య ముదముమిాఅ

భావభవభంగ గౌరివృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. కాయుళోషణజేసి కష్టమందుటకంటే

పంచాష్టరీమంత్రపతన మేలు

కాశీగయాదులు గలయదిరుగుటకంటే

పంచాష్టరీమంత్రపతన మేలు

పవనబంధనఁజేసి బాధలూందుటకంట

పంచాష్టరీమంత్రపరవన మేలు

సాంఖ్యయోగాదులజాడుఁ భోవుటకంట

పంచాష్టరీమంత్రపరవన మేలు

గీ. పాపము హరించు ఘనమోషుపఁవినిచ్చు

పరమపంచాష్టరీమంత్రపరవన ఇచ్చు

బావభవభంగ గౌరిహృష్టవృష్టింగ, రాజిత 46

సీ. ధర యజుర్వేదముఁ శారహిరములోన

పంచాష్టరం బనుపతకములు

ప్రథమద్వితీయములో ప్రకృతియుఁ చిమ్ముట

రెండును బురుఫుఁడు సుండి కొదువ

సంయోగమగు శివశక్తియుక్తిము మంత్ర

ములక్ష్మీ జననిగాఁ దోచనలయు

గురుమూర్తిదయవేర్ష్టి, గౌని న్యాసఫ్ల్యానాది

కములతో జపియింపఁగలదు ముక్తి

గి. గానసీమంత్రరాజంబుఁ గౌంయుసేయు

వారె మిరొదు రి.క వేఱుగారు వారు

భావభవభంగ గౌరిహృతప్రద్భుంగ, రాజిత

సీ. పంచాష్టరీమంత్రపరసవేతియు నశ్చై

నినువేడుకొనసేల సీలకంత

ఘనతపంచాష్టరీ కల్పకం బభ్రీంది

నినువేడుకొనసేల సీలకంత

చిత్రపంచాష్టరి చింతామణియు గూడె

నినువేదుకొననేల సీలకంర

భవ్యపంచాష్టరి పారిజాతంబచై

నినువేదుకొననేల సీలకంర

గి. నిన్ను నన్నుగఁజేయగా నేర్చినట్టి
మంత్రరాజంబు దొరకింది మా కింకేమి
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వభృంగ, రాజిత...

సీ. మహితపంచాష్టరి మహిమయుఁ దెలుపంగ
వాణిపతికినైన వశముగాదు
మహితపంచాష్టరిమహిమయుఁ దెలుపంగఁ
బలుకుఁజేడియకైను దెలియబడదు
మహితపంచాష్టరిమహిమయుఁ దెలుపంగఁ
జిలువత్తేడైనను బలుకలేదు
మహితపంచాష్టరిమహిమయుఁ దెలుపంగ
జిలుభారికైనను శక్తిలేదు

గి. గాన పంచాష్టరిమంత్రఫునతుఁ దెలుప
మంత్రరూపుండనగునీవు మాకుఁగలవు
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వభృంగ, రాజిత...

సీ. పంచాష్టరిమంత్రపరను జేసినయంత
బ్రహ్మహత్యాదులు బాయగలవు
పంచాష్టరిమంత్రపరను జేసినయంత
నుపపాతకము లని యుండజోవు

పంచాష్టరీమంత్రపరను జేసినయంత

సంసారదుగిఖనులో సడలఁగలవు

పంచాష్టరీమంత్రపరను జేసినయంత

మాతృగ్రాఘవస్తు మఱగిపోవు

గి. దల్లి దాతయు నేతయు దండ్రియగుచు

భుక్తిముక్తులు దయనేయమూల మిదియు

భావభవభంగ గౌరిహృత్పుద్ధుభుంగ, రాజితు... .

సీ. కుంభసంభవవల్లఁ గొనియు పంచాష్టరి

దశరథరాముండు తా జపించె

దూర్యానుదయనేర్చి తొల్లిపంచాష్టరి

శోరియు రాముఁడు జపిత్వైరి

తండ్రియు దయనేయ తపసియై పరశురా

ముఁడును బంచాష్టరి నుడివెగాదె

పరదథిచ్యాదులు గరము పంచాష్టరీ

మంత్రంబు జపియించి మహిమగనిరి

గి. మంత్రసంతతి కిది మూలమంత్రమయ్య

నిహావరనుఖంబు లిచ్చుట కేమికొదువ

భావభవభంగ గౌరిహృత్పుద్ధుభుంగ, రాజితు... .

సీ. పంచాష్టరీ యనుబలువైననావచే

దరిలేనిదుఃఖాభ్రి దాఃటవచ్చు

పంచాష్టరీయనుప్రబలవకాసురియచే

ఫేయని భవలతల్ గోయవచ్చు

పంచాష్టరీ యనుభాసుదీష్టు లవల్ల

నిరయము స్తుకమును నఱుకపచ్చు

పంచాష్టరీ యనుబహుశమానగ్ని చే

ఘునజవనాటపిఁ గాల్పావచ్చు

గి. మోత్తలక్ష్మీవుదాయకదీక్షితంబు

మహిసి పంచాష్టరియై యన్యమంత్రమేల

భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వభృంగ, రాజిత....

సీ. ప్రణవయు క్రంబుగాఁ బంచాష్టరీమంత్ర

పరనరంబు దగునయ్య బ్రాహ్మణులకు

నితరవర్ధంబుల కెల్లసుందరులకుఁ

బ్రణవహిసంబుగాఁ బఠన మేలు

అష్టోదశావత్రి సక్షరలక్కగా

జపియింప సిద్ధినిఁ జెందవలయు

ప్రతివునశ్చరణకు బ్రాహ్మణభోజనా

ద్వయిలవిధులుజేయ సుఖముగలుగు

గి. మోత్త మఱచేతిదై యుండు దీక్షలేక

చేసినను మేలై పాపముల్ జెడుట నిజము

భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వభృంగ, రాజిత....

సీ. గతజన్మనుకృతసత్కారణంబునఁజేసి

గురుండు పంచాష్టరిగరిమ నాసఁగు

గతజన్మనుకృతసత్కారణంబునఁజేసి

పంచాష్టరీమంత్రపరనగల్లు

గతజన్మనుకృతసత్కారణంబునఁజేసి
పంచాష్టరిని సిద్ధిః బడయనగును
గతజన్మనుకృతసత్కారణంబునఁజేసి
పంచాష్టరిమె మోక్షపదముఁ జూపు

- గి. దుష్టుతుల కీఁఁ గల్లుట దుష్టుటంబు
నుకృతమతులకు దొర్కుట నులబమగును
భావభవభంగ గౌరిహృత్పుద్భుభుంగ, రాజిత...
సీ. పంచాష్టరిమంత్రఫలమే కా కృంకిఁ
బాణపతాప్తంబు బడయనగుట
పంచాష్టరిమంత్రఫలమేకా చక్కి
దౌషయస్తుజ్యాలఁ రఘునిశుట
పంచాష్టరిమంత్రఫలమేకా రాముండు
దశముఖుఁదెగటార్పువశను గనుట
పంచాష్టరిమంత్రఫలమే మాక్కంచేయుఁ
డవనిదీర్ఘాయుమ్య మమరనుంట
గి. భారతము శివగీతులు భాగవతము
స్కాందమాహిగ గ్రంథముల్ సాక్షిగలన్న
భావభవభంగ గౌరిహృత్పుద్భుభుంగ, రాజిత...
సీ. కైవపంచాష్టరిజపముకు ముఖ్యంబు
విమలమంత్రోద్ధారవిధియు వినుఁడు
మొదల నకారంబు ముందు మకారంబు
పిదప శికారంబు గదపివరత

వాకారమ యకారవైఖరి లిఖయింప

పంచాష్టరంబులై ప్రభలుచుండు

బ్రంబంబుతోగూడి భవ్యమడచురి

యగునని మణ్ణాఖుం డధికప్రేమ

గి. మున్నుజెపెను గొందఱు మూర్ఖులగుచు
విశ్వ లుపదేశమంద రివింతయేము
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్భృంగ, రాజిత... .

సీ. భ్రాహ్మణజనములు భక్తితోడను లింగ
మును మేనదాల్చుట ముఖ్యమనుచు
వేదాగమంబులు నాదారకను బిల్చు
చున్నవిభక్తిచే విన్నజూలు
విష్ణువ్యాదిసురలును వేత్తలొమునులును
మణిదారుమృచ్ఛిలామయములైన
లింగముల్ ధరియించి రంగుగాఁ బూజలు
చేయుట వ్యాసులు చెప్పినారు

గి. ధరను గొందఱు దనులింగధారణంబు
గాకపోవుట వారిదుష్టర్తగాక
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్భృంగ, రాజిత... .

సీ. ధర య్యాపలింగంబుఁదగు స్తూలమునకును
సూత్యమునకునాను శుభము ప్రాణ
లింగంబు మూడవయంగమూగారణ
మున భావలింగంబు ముదముమింత

ధరియింపవలెనని మొఱయును శ్రుతులన్ని

తెలిసిదెలియనివారిఁ దెలుపుటరిది

యాణవాదిమలత్రిహరణంబు గావించి

మాంసపిండంబును మంత్రపిండ

గీ. ముగనుజేసియు గురుమూర్తి నిగమసూర్తి

శిఘ్యనకు లింగఫారణజేసి బ్రోచు

భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్భుంగ, రాజిత...

సీ. లింగఫారినిఁగని లొంగిమైక్కెనజొలు

పాపాటవులు గాలిభస్తు మగును

లింగఫారినిఁగని లొంగిమైక్కెనజొలు

దుఃఖాంణుదములన్ని తూలిపోవు

లింగఫారినిఁగని లొంగిమైక్కెనజొలు

జన్మబీజముమొదల్ సమసిపోవు

లింగఫారినిఁగని లొంగిమైక్కెనజొలు

బుణ్ణపయోనిథుల్ పొంగుచుండు

గీ. ననినచో లింగఫారణ ఫునసభక్తి

మైనవారలు మీఱగా నగుటయరుడె

భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్భుంగ, రాజిత...

సీ. అంగమందున లింగ మమరియుఁడినవాడు

శ్వయచాధముండైన శంకరుండె

అంగమందున లింగ మమరియుఁడనివాడు

శాంతవిష్టండైన శ్వయచసముండె

సన లింగ మమరుచున్నట్టివాఁ
 ర్తనుండైన యమునిపరుఁడె
 సన లింగ మమరియుండనివాఁదు
 మయ్యాజైనఁ బరమఖలుఁడె
 అబు స్క్యాండంబునందు గలదు
 సవరు కొండ జీవింతయేము
 రంగ. గౌరిహృత్వద్వభృంగ, రాజిత ...
 మూఁటను దగినవస్త్రంబుల
 దులింగంబుల ముడిచికట్టి
 వ్రోణమం దింపుగా లగియుంచి
 సందునఁ శేర్చి పరిణమించి
 లింగంబు దాను లింగమునందు
 లోవెలుపల నిచ్చ మఱచి
 తాన్నుయై లింగవ ర్తనుఁడైన
 క్యసమరసలీనుఁ దగును
 నని సాంగత్య మతనిసేవ
 రాకృపగలిగినఫునుల కెల్ల
 రంగ గౌరిహృత్వద్వభృంగ, రాజిత...
 దైననాతని ఘుటవ ర్త
 ఉ దైవతంబులై యమరుచుండు
 లాంగంబు గలయంతమట్టుకు
 లింగంబందు దొలఁగకుండ

ధరియించి పూజింప ధర్మమైయుండును

స్తులంబు లింగియై శుద్ధిఁ గనదు

కొదువరెంటను నీళుఁ గూర్చితిమనిచెప్పి

బొదలాదిదేవుని బుట్టులందు

గీ. దాచి పూజింపఁదగదు నద్యైతు లిట్లు
సేయ దేవార్ఘనలు సిద్ధిఁ జెంప వెపుడు
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వభుంగ, రాజిత... .

నీ. ద్వైతుడై యుండె నద్వైతుడై యుండెను
దనున ర్తనలకును దలఁగనపుడు

తనదైవమెష్టుడు దన కవినాభావ

సంబంధిగా నుంచేజూలవలయు

నట్టుసేయక సంచులందు బెట్టెలయందు

నుంచి పిల్లలపూజ కుంచి వచ్చి

నామనిజెప్పట నగుబాటుగా కిటి

శ్రేష్ఠవర్తనమని చెప్పఁదగదు

గీ. దేవుడై డైనసరై స్తులదేవామందు
శైర్పు విడసీక గౌల్చుట శ్రేష్ఠమగును
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వభుంగ, రాజిత... .

నీ. శివునిప్రసాదంబు శ్రేష్ఠంబుఁగానని
భుజెయింప గౌందఱు బుచ్చికొసరు
హరుడు మా నై వేద్య మర్మంబుగాదని
బలికొఁడ డనిగూడ దలఁతు రవని

జ్ఞానహీనం బిని సత్యవాక్యముగాదు
శివునినై వేద్యంబు శిరముమొదలు
భాదయుగ్నముదాఁడ భక్తితోఁ బూసియు
భుజియంచేఁ గృష్ణండు పూర్వమందు

గీ. ననుడు శ్రీభాగవతమున వినఁగఁ జెప్పు
నింద్య మనువారలే బుద్ధిమాంద్య లకట
భావభవచంగ గౌరిహృత్వద్యభృంగ, రాజిత... 64

సీ. పిత్రార్పితాన్నంబుఁ బ్రియమొప్ప భోక్తలు.
బ్రాణావుతులుజేయఁ బనికివచ్చు

థర పితామహునూడు ధన్యలొభోక్తలు
బ్రాణావుతులుజేయఁ బనికివచ్చు
ప్రపితామహున్నంబు భవ్యలొభోక్తలు
బ్రాణావుతులుజేయఁ బనికివచ్చు

విష్ణువ్రితాన్నంబు వేత్తలొభోక్తలు
బ్రాణావుతులుజేయఁ బనికివచ్చు

గి. గాని శర్వీప్రసాదంబుగాదు గౌనఁగ
ననెడిదుష్టులమాటలు వినఁగఁదగదు
భాంభవభంగ గౌరిహృత్వద్యభృంగ, రాజిత....

సీ. శ్రాద్ధకాలంబున శ్రద్ధతోఁ బెట్టము
పిండత్రయంబుఁ శ్రైత లంత
సుగతిగందు రటన్న సూత్రంబు లున్నవి
మధ్యపిండము కుద్రమయముదయ్యై

నాపిండ మూక ర్త కథాంగి యగునతి

సేవింపవలె ననిచెప్పే శ్రీతియుఁ

దత్తృసాదము గొన్న తరుణియు సంతాన

వంతురాలగు నని వార్తగలదు

గీ. శివుప్రసాదంబుగొనుగ నిషిద్ధమెట్లు
భక్తిహీనులవాదముల్ పాటిగావు
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వఘుంగ, రాజిత....

నీ. పంచభూతంబులు బరమేశ్వరప్రసాద

మైయుండె వ్యతిరిక్త మైనదెద్ది
అష్టమూర్తులు భవునంగసంభవులై
హరుప్రసాదులెగాక యన్యలెవరు
చరచరాస్పదమైనజగములో శ్రీకంతు
వరప్రసాదముగానివస్తు వెద్ది
విష్ణు విధాలాదివేల్పులు శివభక్త
పరులుగా కున్నట్టివారలెవరు

గీ. భవుప్రసాదమహత్వింబు భాగవతము
శైవస్థాందాదిగ్రంథముల్ చాటుచుండు
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వఘుంగ, రాజిత....

నీ. హరునకు శివభక్తు లర్పించుభూములు
చత్ర చామరములు సకలవాహ
సంబులు హరముల్ నానావిధంబుల
వమ్మనుల్ నైవేద్యవాసన లవి

యివి యనర్వాంబులో సెవ్వొరుగోనరాదు
గొనిసచో నరకాభీః గూలఁగలరు
శివభుక్తులైయుండి శివునిఁబూజించుచు
శివుప్రసాదము దినఁ జెల్లకుస్నే

గీ. పత్రపుష్టఁబులు పక్షుములును
వానునివేదనభుక్తి కనర్వామగునె
భావభవభంగ గౌరహృత్వద్వభృంగ, రాజిత. . .
సీ. ఏమంత్రన్యాసాదు లామంత్రమునకును
దగదనిచెప్పినఁ దధ్యమగునె

యజ్ఞపురోదాశమాయాజూలకుఁగూడఁ
దగదనిచెప్పినఁ దధ్యమగునె
పితృశేషమును గర్త ప్రీతిభుజింపంగఁ
దగదనిచెప్పినఁ దధ్యమగునె
శివునిబ్రసాదంబు శివభుక్తులకుఁగూడఁ
దగదనిచెప్పినఁ దధ్యమగునె

గీ. యొప్పవచ్చునె యామాట దప్పగాక
భస్త్రరుద్రాక్షధారులోపారు లథము
గతికిఁ బోగోరి నిందించుకథకుఁ జొరిరి, భావ.
సీ. బిల్వపృతుముఁజూచి ప్రీతితో యొక్కెన
సరునకు దోషముల్ నశ్యమగును
బిల్వపృతుంబును బ్రేమతో బూజించు
మనుజుఁడు సురలకు మాన్యఁడగును,

చిల్యవృత్తము వేసి పెంచినపుణ్యందు
పారగణంబులయందు నధికుడగును
చిల్యచిల్యమటంచుఁ బైమచే స్తురియించు
వారిపాతకములు వారితములు

గి. నని పురాణంబులందున్నఁ గనరు వినరు
కొండశజ్జులు నిదియెట్టిచందమొకొండ
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్యభుంగ, రాజితుఁ..

స్తి. కూళికాపురమందుఁ గాలభైరవుకన్న
మకరమందుఁ బ్రయాగమాధవులను
గాంచిన మాంగల్యగౌరిదర్శనమైన
సేతునుకేగిన శేషగిరియుఁ
ఖాడగన్నఁ గేదారమున గంగద్రావినుఁ
గోటయజ్జుము లూకమాటుసేయుఁ
గలిగిన నొకలక్షకన్యల దానంబు
సేయనబ్రినుఁ బుణ్యసేధియంత

గి. సేకబిల్యార్ఘనంబున నిత్తుసనుఁ
భాదరాయణమొదలైనవార లనిరి
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్యభుంగ, రాజితుఁ..

స్తి. బహుశాప్తమిని చిల్యపత్రంబుతో మిమ్ము
నరిష్టంపుఁ బాతకహారణమగును
శివరాత్రిరోజున భవ సీస్నరణతోడ
చిల్యార్ఘనముసేత ప్రీతికరము

ఉత్సవిల్యార్ధిన నడులై చేసేన
వారన మిరన వేఱులేదు
ప్రతిసోమవారంబు భక్తితో బిల్యింబు
చేఁ బూజసేయ విశేషమగును

శ్రీ. సేకబిల్యమవాత్య మమేకముగను
బాదరాయణమొదలైనవార లనిరి
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్భుంగ, రాజిత...
శ్రీ. బిల్యవృక్షముక్రిందఁ శ్రేమతో వైళాఖ

కార్త్రికంబుల భక్తిగలిగి యొక్క
వితున కెయ్యిరువిందుఁజేసేన కోటి
శ్రవ్యాణభోజనఫలము గల్లు
మారేడుతరుమూలమహిసి లింగార్ఘన
నాకరోజుజేసేన సకలకాల
ములను లింగార్ఘన సలిపినవాఁడుగా
ఫలమఖ్య సందేహఫణితి వలదు

శ్రీ. సత్యమిది సత్యమిదియను సత్యమనుచు
బాదరాయణమొదలైనవార లనిరి
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్భుంగ, రాజిత...
శ్రీ. మారేడుదళములు నూరిలోలేకున్న

తత్కాషప్పఫలములు దగునుబూజ
కవియు దొరకమిమైన నావృక్షమూలమం
దమరిన మృత్తికవైన గ్రమము

నది యసంభవమైన నన్యపత్రంబులు
మారేడుపత్రిగా మాససమున
భావించి పూజింపఁ బాపమల్ విడి పుణ్య
ఫలమిచ్చు సంశయఫఱితివలదు

గి. సత్యమిది సత్యమిదియును సత్యమునుచు
బాదరాయణిమొదలైనవార లనిరి
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వభృంగ, రాజిత...

సీ. భృగుపత్రి నన్యాయముగఁ జంపినందున
శపియించె భృగుముని శోరి నపుడు
నదికారణముగాఁగ నాపారి తావచ్చు
పుడమిపై పదిమార్లు బుట్టవలనే
బుట్టుటు గిట్టుటు పురహరుగొల్చుటు
భాగపత్రము జెప్పుబడినదయ్యు
మితిమించి పలుమాఱు కుతుంబందునఁ జక్కి.
జననమందికథల్ చాలఁగలను

గి. అదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
ళోంద తేలకొ మిముఁ గోయికుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వభృంగ, రాజిత...

సీ. జలచరంబులలోన శ్రావ్యముగాఁబోలు
మత్స్యమై జన్మించె మావరుండు
వేదంబులు హరించువిద్యేషుఁ బౌరిపుచ్చు
తెచ్చి శ్రుతులు వేధ కిచ్చినాఁడు

మత్స్యకేశ్వరుడు డనుమారారి నతిభక్తి

భువిని ప్రతిష్టించి పూజచేసె

మత్స్యశరాణంబు మన్మించి విని మత్స్య

లంకకుజని చూడ శంకదక్కు

గి. అదివిష్ణువు శివభక్తుడుగుట నిజము

కొండ తేలకొ మిముఁ గొల్యోకుందు రకట

భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్ధభృంగ, రాజిత....

సీ. రెండవజన్మకు దండిధికాఁబోలు

తాఁబేలునయ్య నాకైత్యవైరి

దైత్యులు సురలును దర్శనంభోరాశి

మునుగు తిష్ఠవు వీఁపు మోపినాఁడు

తూర్పుసంద్రముపొంత నోర్పుతోఁ గూర్చేశు

నిల్చి సద్భక్తుడై కొలిచినాఁడు

గూర్చుపురాణంబుఁ గూర్చుచేఁ జదినినఁ

గూర్చేశుజూచినఁ గునుకునిదును

గి. అదివిష్ణువు శివభక్తుడుగుట నిజము

కొండ తేలకొ మిముఁ గొల్యోకుందు రకట

భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్ధభృంగ, రాజిత....

సీ. అడవిమృగములలో వడిగలదని హరి

ఘనవరాహంబుగాఁ గలిగినాఁడు

ఇదియు మూడవజన్మ మిందు హిరణ్యకుఁ

జంపి జగతి మేలు నింపినాఁడు

శ్రీవరాహేశ్వరు శ్రీగీరిషై నిల్వి

మించినభక్తి సేవించినాడు

ధర వరాహావురాణతాత్పర్యమును వరా

హేతుఁ జూచియునైన నెఱుఁగవచ్చు

గి. అదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము

కొండ తేలకొ మిముఁ గొల్యోకుండు రకటు

భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వభృంగ, రాజిత.

సీ. ప్రహోదుకొఱకు ప్రంభంబున నరసింహా

రూపుగా జన్మించి శ్రీపతియును

ప్రహోదుతండ్రిని బట్టి గోళ్లనుజీరి

పరలోకగతునిగాఁ బంపినాడు

శేషాచలంబున శ్రీనృసింహేతుని

ఫోపించి పూజలు సలిపినాడు

భాదరాయణపల్క భవ్యస్కాందము నృసిం

హేశ్వరంబునుజూడ నిపుండుగలవు

గి. అదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము

కొండ తేలకొ మిముఁ గొల్యోకుండు రకటు

భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వభృంగ, రాజిత..

సీ. లచ్చిపెనిమిటి గొప్పబిచ్చుమెత్తుటకునై

అదితికి సుతుడుగా నవతరించి

బలిని యాచించియు బలిని బంధించియు

బలీరాజ్య మిందునిపరముజేసి

వామనేశ్వరు హిమవంతంబుషై నీల్చి
యర్థించె భక్తితో సహరహంబు
వామనేశ్వరుడును వ్యాసగ్రంథంబులు
నేడును సాహ్యమై నిలచియుండె

శ్రీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుడగుట నిజము
కొండ తేలకొ మిముఁ గొల్యుకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వభృంగ, రాజిత...

శ్రీ. సూనసాయకుతండ్రి శుభముహూర్ధుంబునఁ
బరశురాముం డనప్రభవమ్ముంది
తరిమి రాజుల సెల్ల తరతరంబులవారి
నిరువది యొక్కమా రేరి చంపఁ
బరశురామేశ్వరం బనఁ చెక్కుచోటుల
శివునిబ్రతిష్ఠించి చేసే బూజ
నతడుగొల్చినపురహరునివాసంబులు
జగములోఁ గనుగొనఁ జాలఁగలను

శ్రీ. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుడగుట నిజము
కొండ తేలకొ మిముఁ గొల్యుకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వభృంగ, రాజిత...

శ్రీ. దశరథరాజులు తనయుండై శ్రీవిష్ణు
రామనామంబున రహిఁ షెలంగే
వానరసేనతో వారధిబంధించి
దశకంరకంతబృందములుఁ ద్రైంచె

శివదీషైతుండునై శివగీతలు గ్రహించి

పరశివజ్ఞానియై ప్రబలే నిలను

సేతువుదగ్గఱ శ్రీరామలింగేశు

నిలపి యంతశ్శుద్ధి గొలిచినాడు

గి. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొండ తేలకొ మిముఁ గొల్యోకుందు రకటు
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వభుంగ, రాజిత...

నీ. కమలాతునంశ నే గలిగెను యదువంశ
వార్థిచంద్రుడు హలపాణియనఁగ
దుష్టదానవులను దులిచివేసి యనేక
శిష్టసంరక్షణ శేసినాడు

విద్యార్థియై పోయి విశ్వేశు పురిలోన
సాందీపుకడు దానుఁ జదివినాడు
తనవేర లింగంబుఁ దగ వారణాసిలో
ప్రాణించి పూజలు సల్పినాడు

గి. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొండ అధములు మిముఁ గొల్యోకుందు రకటు
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వభుంగ, రాజిత...

నీ. వనుదేవనుతుండునై వానుదేవుండన
జన్మించె శ్రీవిష్ణు జగతిలోన
శిల్పనిబ్రసాదంబు స్థిరమతి భోగించి
దూరావ్యముక్కపుఁ గాంచె తోయణాతుఁ

డతిప్రయాసమునోర్చు మతినిల్చి హరుఁగూర్చి

తపమాచరించుట ధన్యందయ్యె

చక్రంబుగలిగె నవక్రపరాక్రమ

శీలిష్టై వైరులఁ దూలఁబుచ్చె

గి. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము

కొంద అథములు మిముఁ గొల్యుకుందు రకట

భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వభుంగ, రాజిత...

సీ. కృష్ణండు కాశిలోఁ గృష్ణేశలింగంబు

నిలిపినాఁ డిప్పాడు గలదు చూడు

జంద్రజూటునికృప జాంబవతీదేవి

సాంబునిగనినది సకలమెల్లుఁగుఁ

బాధివలింగంబు బార్థకృష్ణులు బూజు

జేయుట వ్యాసులు చెప్పినాఁడు

నరునితోఁ గైలాసనగరంబునకుఁ గృష్ణుఁ

చేఁగి మిాకును మొర్కు టూగడంబె

గి. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము

కొంద అథములు మిముఁ గొల్యుకుందు రకట

భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వభుంగ, రాజిత...

సీ. పూర్వకాలంబునఁ బురుపోత్తముఁడు వచ్చి

పురహరుఁగని మొక్కి పరమతత్త్వ

విధిఁ దెల్పుమనితోర విశ్వేశ్వరుఁడు శైవ

దీషుతుగాఁజేసి తేజమెసఁగు

బరమగుహ్యం బగుపరతత్త్వమును జైపు

నవియు నీశ్వరగీత లనుగ వెలసే

గూర్చుపురాణంబుఁ గోరి చూచిన నందు

నమరు నీశ్వరగీత లఘుహరంబు

గీ. ఆదివిష్ణువు శికఫ్తుఁ డగుట నిజము

కొండ అధములు మిముఁ గోల్యోకుందు రకటు

భావభవభంగ గౌరిహృత్వభృత్వభృతుఁగ, రాజిత....

సీ. కరకంటుఁ బూజింపుఁ గమలసహస్రంబు

నిత్యంబు హరికేని సియతమందు

సౌక్రసాఁ దౌక్రటి లేక్రకుఁ దక్కిను

దనసేత్తుకమలంబు దానవారి

శివును నర్మించి శివుని మేస్పించియుఁ

గమలాత్ముఁ డనువేరుఁ గాంచినాఁడు

థర మహిమ్మాదులు దత్కుత్త. జేయోవికి

దెలుపుచున్నవిగదా ప్రలుకులేల

గీ. నాదివిష్ణువు శివభక్తుఁడ్రుణట నిజము

కొండ తేలకొ మిముఁ గోల్యోకుందు రకటు

భావభవభంగ గౌరిహృత్వభృత్వభృతుఁగ, రాజిత... 87

సీ. శ్రీహరియంకను శ్రీపరాశ్రూసానుఁ

దుదయించి కాథిలో నుండి పుటయును

విశ్వేషుఁ బూజించి వేదవిభాగాఁబు

సేయుచో హరునుతి సేయుట్టుము

దన గ్రంథములయందు తక్కినసురలంత

శివభులని యొప్పి చెప్పటయును

గొప్పసాక్ష్యం బది కొదువయేమున్నది

పలుమాఱు తర్చింపఁ బనియుఁ గలడె

గీ. ఆదివిష్ణువు శివుభుఁ డగుట నిజము

కొండ అధములు ఖిముఁ గొల్యోకుందు రకటు

భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్భుంగ, రాజితుఁ

నీ. జైనవంశమునందు జన్మించి మాపతి

బుద్ధునాముఁ డనఁ బ్రసిధ్ముఁ డయ్యై భువనేశ్వరంబున బుద్ధేశ్వరునిఁ గొల్చి

శివభులకు నెలు శైష్మాయై బుద్ధేశ్వరప్రసాదభుక్తిలేక యతండు

నేడును భుజియంపఁబోఁడు నుండి

శ్రీజగన్మాథంబు సేవింపఁబోఁయన

భువనేశ్వరముఁ జూడుఁ బోకపోరు

గీ. ఆదివిష్ణువు శివుభుఁ డగుట నిజము

కొండ అధములు ఖిముఁ గొల్యోకుందు రకటు

భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్భుంగ, రాజితుఁ

నీ. కల్పజన్మము ముందుగాఁ గలదందురు

గతకల్యాగంబులుఁ గల్కివేష

మమరె శ్రీశునకని యనియె గ్రంథంబులు

నాతండు శివభుఁ డవును జగతి

గల్చేశ్వరంబులు గలవు పెన్నానది
తీరమందున మున్ను సారసాత్ముఁ
చారూపమునఁ గొల్చినట్టివె ఘైయుండు
లేకున్న నాపేరు నాకయుండు

గి. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొండ అధములు మిముఁ గొల్యోకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్రుభృంగ, రాజిత...

సీ. దత్తజమూర్తికి ధర్మనకునుబుట్టి
నరుఁడు నారాయణసామములను
బదరీవనంబునఁ బశుపతికై ఘోర
తప మాచరించిరి దనుజవై రి
యంళలువీరలు హరుకృపాకలితులై
ధర్మవిరోధులదండనంబు
సేయజాలిరి వీరిచరిత భారతమందు
భాగవతమునందుఁ బలికినారు

గి. ఆదివిష్ణువు శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొండ అధములు మిముఁ గొల్యోకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్రుభృంగ, రాజిత...

సీ. పాండురంగంబనఁ బ్రథలమైనస్తలంబు
పడమటిసీమలోపలను గలదు
విత్తలకాబేరతో విష్ణు వచ్చుటనుండు
నాశ్రితరక్షణాయత్తుఁడగుచు

శివదీషీతుండై నశ్రేష్టశ్వరును జేసి
విర్భులేశ్వరుడయ్యె విస్ఫుటముగ
శిరమున లింగంబు ధరియించియున్నాడు
వలదన నెవ్వరిషముగాదు

గీ. అదివిష్ణును శివభక్తుఁ డగుట నిజము
కొండ ఐథములు మిముఁ గొల్యోకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. బ్రహ్మప్రతిష్ఠలు బ్రహ్మశ్వరంబులు
ఘనముగా భూమిపైఁ గలవు గలవు
ఇంద్రప్రతిష్ఠలు నిందేశ్వరంబులు
ఘనముగా భూమిపైఁ గలవు గలవు
వరుణప్రతిష్ఠలు వరుణేశ్వరంబులు
ఘనముగా భూమిపైఁ గలవు గలవు

గీ. అట్టివారలు శివభక్తు లగుట నెతేఁగి
కొండ ఐథములు మిముఁ గొల్యోకుందు రకట
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత...

సీ. తమహేరు శివునితో దంటించి లింగముల్
స్థాపించి రమరులు దనుజవరులు
భూగులు గరుడులు భూమిశ్వరులు మునుల్
యత్కగంధర్వులు యతులు శక్తి

సంఘంబు సిద్ధులు స్థావరంబులు భూమి
భేతాళనిచయ మీపృథివిలోన

నాయాస్థలంబుల నాయావిలింగముల్
గనుగొన్నఁ గన్నులకర్యదీఱ

గి. వీరలందఱు శివభక్తిపారమతులు

శివునిఁ గొల్యుక గొందఱు జైడు టదేమ్ము
భావభవభంగ గౌరిహృత్పుద్ధభృంగ, రాజిత...

నీ. అదితినందసుఁ డై నయావామనునిపాద

కమలమందున గంగ గలిగ ననియు

విష్ణుపద్మవయన వెలసినయాగంగ

హరుడు జటాజూటమందు భక్తి
దాల్చినాఁ డనియేటిదబ్బఱమాటను

వినరాదు దోషంబు విస్తరించు

గంగనుట్టుక వేఱు గంగాధరుండౌట

కారణం బది వేఱుగలదు మొదలు

గి. బూర్యపత్రంబు జైప్పెదుఁ బొందుగాను

వెనుక వినుపింతు సిద్ధాంతవివరమెల్ల

భావభవభంగ గౌరిహృత్పుద్ధభృంగ, తాజిత...

నీ. మునిశాపవృత్తమైన మురవైరిజన్మముల్

బదివిధంబులు నందు బంచమంబు

వామనంబగు గంగ వామనుపదమును

బుట్టుక పూర్వమేఘట్టె జలము

గతకాలమున గంగానుపడకుండిన
జగమువర్తన మెట్లు జరుగుబడును
మత్స్యకూర్కంబులమాట నేమనషణె
సీరులే కవిమెట్లు నిలువుగలిగే

- గీ. గాన జలములు బూర్యైమే కలవటంచు
నిష్పత్తినషణలే లేదింకఁ దష్పత్తినఁగ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పుర్వభృంగ, రాజత...
సీ. బలి వామనునిపాదపద్మముల్ గదుగంగ
జలము లెక్కడనుండి సంభవించే
వటునిపాద బ్రంఘ యొక్కులఁ బ్రంఘించే
దనవద్ద నునకుబు చాచకున్న
వామనుండే ముంద్లో వార్ధిమథనమే ముంద్లో
కూర్కావతాక వింగుతులు దెల్లు
బలిని జన్మంబులోపలుగదా యాచించే
జన్మమెట్లుల సాగే జలములేక
గీ. కాన జలములు బూర్యైమే కలవటంచు
నిష్పత్తినషణలే లేదింకఁ దష్పత్తినఁగ
భావభవభంగ గౌరిహృత్పుర్వభృంగ, రాజత...
సీ. బలికొఱకైన్నట్టుపని తసపనిగాని
కలదె గంగోద్ధువకారణంబు
బలియింటికినిబోన్నపని తసపనిగాని
కలదె గంగోద్ధువకారణంబు

బలిని భిక్షించెడిపని తనపనిగాని

కలదె గంగోద్భవకారణంబు

బలిని నిగ్రహపెట్టుపని తనపనిగాని

కలదె గంగోద్భవకారణంబు

గి. కారణములేనిచో గంగ కలుగుటెట్టు

లూరులేకున్న బూలిమేర యుండుటెట్టు

భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్భుంగ, రాజిత...

సీ. హరిపాదమున గంగ యదిపుట్టుకుండిన

హరిపదపూత యైనట్టిగంగ

మాల్చిదాల్చినవాడు శూలియటంచన

నొప్పరా దది గొప్పతప్పమాట

మన్నుకయదుగున మిన్నుకయదుగున

గొలిచినజలవాసములను విడచి

కొలిచేనే గతమందు జలములేన్నడు పాద

ప్రత్యాశనమునేయఁ బడఁగలేదె

గి. విష్ణు తనపాదమునకని వేరె గంగ

దాచికొనినాడో యాదియేనొ తనకుఁగూడ

భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్భుంగ, రాజిత ...

సీ. ఘనత్రివిక్రముఖింటికాల్ గడుగకమున్న

మిన్నేరు లేదొకో మించిపూత

యై లేదొ లేకున్న నాలోకులకు నెట్లు

జరిగెనో పూతయాజలములేల

వారలుద్రూవిరి వామనుపదముకు
బ్రిష్టోశనము కెట్లు వనికివచ్చు
హరి వామనుండైన నాకాలమెన్ను డు
బంచభూతంబులప్రభవ మెప్పుడు

గి. నాలుగవత్త్ర్య మిది వటుకాలుసోకి
పావనంబయ్య నను టిది బాడిగాదు
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వభృంగ, రాజిత...

సీ. ఆది కనాదియూ నాకాలమునుగదా
గంగ నొదలఁదాల్చేఁ గాలకంటు
డదితిగర్భంబున హారిబుట్టి యింద్రుని
తమ్ముండై నదినంబు దలఁచిచూడ
థర భగీరథరాజు తనవారికొఱకునై
భాగీరథుని దెచ్చుపర్యుమెన్ను
గాలభేదంబులు గనుపించె భాగీర
థిజన్నకాలంబె దేవదేవు

గి. నకును గంగాథరత్వంబు ప్రకటమనుట
నేర కనుమాట లేగాని నిజముగాను
భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వభృంగ, రాజిత...

సీ. ఆకాశవీధికి హరిపాదమునకును
విష్ణుపాదంబని వెలయువేరు
శౌరికిఁ గప్పకుఁ జైలఁగి సింహంబుకు
హరి యనుచే రొక్కుటగును జగతి

హరి కప్పగాణోవ డాకాశవీధియు
 హరిపాదమనిచెప్ప నలవిగాదు
 ఆకాశముననుండి నవనికి దిగుగంగ
 కును విష్ణుపద్మవ యనగఁ జెల్లు
 గాక హరికిని గంగ కలుగలేదన్నడు
 గలిగినదనుమాట కల్లకల్ల

గి. బ్రహ్మ నడిగిన సీరిలఁబడియై నదియై
 విష్ణుపది యనునియియైనై వెలసేనేమై
 భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వభృంగ, రాజితం --

సీ. భాగీరథినిజూచి భక్తితోనర్చింప
 శుద్ధుడౌ ననుట ప్రసిద్ధిగలదు
 భాగీరథికింబోయి భక్తిస్నానముఁజేయ
 శుద్ధుడౌ ననుట ప్రసిద్ధిగలదు
 భాగీరథిజలపాసంబుఁజేసిన

శుద్ధుడౌ ననుట ప్రసిద్ధిగలదు
 భాగీరథినిఁగని ప్రస్తుతిజేసిన

గి. పరమభాగీరథికి హరిపాదమునను
 సిద్ధిగల దనుశాప్తప్రసిద్ధి లేదు

భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్వభృంగ, రాజిత

సీ. భాగీరథినిజూచి ప్రాణంబువిడిచిన
 శుద్ధుడౌననుట ప్రసిద్ధిగలదు

భాగీరథిని శల్యపాతంబుగల్చిన

శుద్ధుడౌననుట ప్రసిద్ధిగలదు

భాగీరథినిఁ బిండపతనంబుగల్చిన

శుద్ధుడౌననుట ప్రసిద్ధిగలదు

భాగీరథినిఁ దిలల్ బట్టి తర్వాంమేర్పు

శుద్ధుడౌననుట ప్రసిద్ధిగలదు

సి. పరగ భాగీరథికి హరిపాదమునను

సిద్ధిగల దనుశాస్త్రప్రసిద్ధి లేదు

భావభవభంగ గౌరిహంత్పుద్దుభుంగ, రాజిత...

సీ. సరయువులోఁబడి చసియెఁగా రాముండు

తనపాదపూతయై తగియెనేము

వార్ధిలోఁ హరిబడి వరదనువచ్చుట

తనపాదపూతయై తగియెనేము

పరశురామునితండ్రి పరభువక్రియలకుఁ

దనపాదపూతయై తగియెనేము

దివ్యతిరుపతులందు దేవాన్నసములకుఁ

దనపాదపూతయై తగియెనేము

సి. గంగచే హరి పూతుడౌ కతలుగలవు

గంగ శౌరిపదంబునఁ గలుగుటట్లు

భావభవభంగ గౌరిహంత్పుద్దుభుంగ, రాజిత...

సీ. అదికాలంబున నంబిక హరినేత్ర

కమలముల్ మూసిన కామ్మైరి

ఫాలనేత్రమువిష్ణు ప్రశ్నయూగ్ని జగములఁ
 బర్యిన హింసుత భయమునంది
 కనులమూతయుమాని కరములు దివియఁగా
 నానందజలములు నంగుళములఁ
 బదియుళారెను నవి పరగ నాపస్తత్వి
 సంబంధు లీరితి సంభవించి

సీ. గంగ జగములు ముంపఁగ నంగజారి
 సురలు వేడిన నిడె జటాజూటమందు
 భావభవథంగ గౌరిహృత్వద్వభృంగ, రాజిత...
 సీ. కమలాసనుడు మది గర్యించి ఏంచినఁ

దలద్రుంచితివి యొక్కతలయుభోయి
 నాల్గుమోములతోడ నాటనుండియు ప్రష్ట
 మేరమీఱక తాను మెలఁగుచుండె
 బ్రహ్మను దలఁగొట్టి బ్రహ్మహత్వయు శివు
 నంటినదని మూర్ఖులందు రకట
 బ్రహ్మచావనిదెట్లు బ్రహ్మహత్వమటించుఁ
 జచ్చిన మతీగదా వచ్చుహత్వు

గి. యనుచుఁ దెలియంగఁళాల రాయంగహీన
 తయును మృతియూనె పరికింపఁదగడె దీని
 భావభవథంగ గౌరిహృత్వద్వభృంగ; రాజిత.

సీ. గంగలోఁబడి ద్విజాల్ గాలంబుఁజేసిన
 గంగకు హత్వయు గలుగదయ్యు

నగ్నిలో వివ్రిలు నాహలిషైనను
 నగ్నికి హత్యయు నంటుదయ్యే
 పదమటిగాడ్పుకు బ్రహ్మాణల్ జచ్చిన
 గాలికి హత్యయు గలుగదయ్యే
 భూమిగ్రుంగిన గొప్పభూసురుల్ మడసిన
 భూమికి హత్యయు బొందదయ్యే

గి. గాని వాణిశు నొకతల గత్తిరింప
 నెట్లుదవిలేనొ హత్య యానీతియెట్లో
 భావభవభంగ గౌరిహృత్వభృత్వభృంగ, రాజిత... .

నీ. ధరదినప్రశ్నయము జరిగినప్పాడు విప్ర
 సంఘమరణము లేన్నిజరుగలేదు
 బ్రహ్మప్రశ్నయమునందు బొడబుల్ బహుమంది
 ప్రాణహింసను బొంపంబడంగలేదొ
 విష్ణులయంబున వేవవేత్తలు చాల
 జీవముల్ విడుచుటఁ జైల్లులేదొ

ప్రశ్నయకర్తాత్యము బరమేశునకుండక్క—
 నొరులకు లేదన్నయుక్కి వినరొ

గి. యెశ్వరును హత్యజెందక తప్పసేయు
 విధిని దండింప హత్యను విధులుగలవె
 భావభవభంగ గౌరిహృత్వత్వభృంగ, రాజిత... .

నీ. కండకావరమున గర్యించి నిందించు
 సట్టిదక్కుని తలఁగొట్టినపుడు

నాజన్మమం దుస్మి వూరితలఁ చెగేగోసి

తీసి గుండంబులో వేసినపుడు

శూషుడుకు నూర్యనఁ బోసిక పదవేసి

పొడిబొడిగాఁ బంధుబొడిచినపుడు

పలుకుఁజేడియ నంటబ్బుఁ చేఁ త్రుతో

ఫూరంబుగా ముక్కుఁ గోసినపుడుఁ

గి. జైపురేరి హత్యగాఁ నప్పునేయు

విధిని దండింప హత్యను విధులుగలవె

భావభవభంగ గౌరిహృత్వభృత్వంగ, రాజిత...

సి. నశకంతుహత్యను నప్పింప రాముండు

నిలమీఁద రామేశు నిలిపినట్లు

పరకురాముఁడు రాజవరులఁ జంపినహత్య

జీర్ణింప శిశ్రునిఁ బూజించినట్లు

బ్రహ్మాదినుర లంతపాపముల్ హరియింప

గుతలమందు మహేశుఁ గొలిచినట్లు

బ్రహ్మహత్యయుఁ భాయబరమేశ్వరుఁడుమున్న

నేదేవు నర్చించి యాగెననినఁ

గి. జైపుజాలరు నోరెత్తు తప్పువాదుఁ

జేయువారల యొన్నికఁ జేయనేల

భావభవభంగ గౌరిహృత్వభృత్వంగ, రాజిత...

సి. భస్తాసురుం డనుపాఠాంతరముగల

వృకుఁ డనుగక్కునుఁ డొకుఁడు మున్న

మిారిచ్చువరమున మిాశిరంబునఁ దన
 కరముబెట్టెదనన్న బఱుగుఁజూపి
 వైకుంఠమునకేగ వైకుంఠుఁ డాశత్రుఁ
 బరిమార్చినను మిారు బ్రతికినార
 లని భాగవతమున ఘనమనిజెప్పును
 సత్యమిది యనినమ్మెళాలినట్టి

१. యితరసాత్యంబులా లేవు నిందుకైనఁ
 బూర్యపషుంబు లిత్తు నపూర్యఫజితి
 భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్భుంగ, రాజిత... .

శీ. మృత్యుంజయత్యంబు నిత్యత్యకాలాంత
 కత్యంబు మిాకును గలదటంచు
 వేదాగమంబులు వినుచించుచున్నవి
 యన్నతంబులనగను నలవిగాడు
 పుట్టుకగలవారు గిట్టుకదప్పదు
 పుట్టుట లేనిచో గిట్టుటెట్టు
 కోరిన నిచ్చిన మారక నిశ్చయు
 లగువారి కుపయోగ మగునుగాక

२. వృకున కిచ్చినవరమున సకట మిాకు
 భయముగల దన తగు హేతుపథము లేదు
 భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్భుంగ, రాజిత... .

శీ. వరమువేడు వృకుండు వానిశిరంబును
 వానికరస్పర్సువలన ప్రక్క

లగునట్టు కోరఁడు నడుగక యిచ్చుట
 పొసాగదు యామాటపొందిలేదు
 వానికరస్పర్షవలననె వానికి
 మృతిగాలై ననుమాట సతముగాదు
 పొసగింపుకథగాన పసలేనిరితులు
 గలుగ నుడివెనంచుఁ దలఁపవచ్చు

గి. వీరభద్రునికథవలె వేదమందు
 వృకునిచరితంబు నిజమైనబ్రకటపడదె
 భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్దు భృంగ, రాజిత...
 సీ. ధరలోన నేచేవుఁ దలఁచి జంపించిన

వచ్చి ప్రత్యుత్సమై వారిమనిచి
 యంతర్ష్ట్యాతముగను టదిసహజమెకద
 యంతర్ష్ట్యాతుం డగునట్టిశక్తి
 గలవాని కేటికి వలనేఁ బరాజితుం
 డగుటకు వృకునకుఁ దగనొసంగు
 వరముఁ బరిక్షింప వైకుంఠమునకును
 వచ్చిన వైకుంఠవానుఁ డడలి

గి. తలఁప దయఁజేసి వృకుజంపుఁ గలుగుశక్తి
 సతనికిచ్ఛితి రని చెప్పనగునుగాక
 భావభవభంగ గౌరిహృత్వద్దు భృంగ, రాజిత...
 సీ. ఇత్తువక్కుతమైన శ్రమలనుభవించుట

ప్రబలవైరులగని పారిచనుట

శంకరుగృష్ణచేత జయములనొందుట
గర్వించి శిక్షలగనుట మనుట
భాగవతమున హరిపాటులు బలుమాటు
గనుజైప్పకయే మాన తనకు వల్ల
లేక బోవుటనుండి యాకవిహృదయంబు
త్రోభించి తన కిదేలాభ మనుచుఁ

గి. బూని బదులుగ వృకుకథలేనిదొకటి
జేర్చియుండిన నిజమని చెప్పరాదు
భావభవభంగ గౌరిహత్పద్మభృంగ, రాజిత....

సి. మింటిపురములమాటి మంటగలిపినసీదు
కంటినెగల్ వృకుఁ గాల్పఁదగవె
పలుమాటు బ్రహ్మిండవిలయాగ్నులొ సీదు
కంటినెగల్ వృకుఁ గాల్పఁదగవె
పుష్పబాణానిమేను బూదిజేసినసీదు
కంటినెగల్ వృకుఁ గాల్పఁదగవె
వృకునకు వరమిాయ వృకుఁదు నిణాబాధింప
నొరులు నివారింప నుండిరంట

గి. నష్టుగారాదు నిజమైనకష్టవిల్లు
దండ్రి మిాకును భార్యయూతతేని గలుగు
ప్రేమచేఁ దక్కువకు నోర్చు కామివగుచుఁ
గీర్తిపరుఁ శేయ నారీతిఁ గరలితేమ్ము
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ, రాజిత....

సీ. శూరపద్మనాకంటె శూరుండుగాఁ జెప్పు
దగదు వృకాసురు జగతిలోన
సింహవక్తునాకన్న శైఖండుగాఁ జెప్పు
దగదు వృకాసురు జగతిలోన
దారకాసురుకంటె దండివాడని చెప్పు
దగదు వృకాసురు జగతిలోన
వృకునకు వరమిాయ వృకుడు నిషాబాధింప
నొరులు నివారింపు జరితేయగుట

గీ. సమ్మాగారాదు నిజమైనకమ్మవిల్లు
దండ్రి మిాకును భౌర్యయాతరిని గలుగు
ప్రేమచే దక్కువకు నోర్చు కామివగుచు
గీ రిపరుఁ జేయ నారీతిఁ కెరలితేమె
భాషభవభంగ గౌరిహృత్వద్ద భృంగ, రాజిత...
సీ.

అష్టమూర్తులు భ వునంగసంభవమని
వేదముల్ బలుకుట వినియు వినియు
బద్ధసంభవునకుఁ బరమేశ్వరుఁడె పుత్రుఁ
డనిచెప్పెదరు కొంద ఐథమమతులు
విధిసూసుఁ డనువేరు వి శ్వేశ్వరునకును
నమర నిఘంట్లలో నమరవలడె
సగచావుని సహస్రనామంబులందైన
ప్రపుజుడనువేరు జరుగుండె

- గి. త్రుతుల నీవార్త వినరాదు సతముగాని
వాదములు సేయవలనన్న వారువినరు, భావ...
- సీ. ప్రష్టముఖంబున సాక్షౌత్కరించిన
జనకత్వ మతని కేసరజిగలదు
స్తంభమందు నృసింహుసంభవంబయ్యఁగా
స్తంభంబుహరికిని దండ్రియగునె
స్తంభంబునకు శోరి తనయుడంచన బల్క
వచ్చునె యామాట మెచ్చుఁదగునె
యట్టిలక్ష్మీంబులు గట్టిగాఁ బరికింప
కున్న లాభంబేమియున్న దిందు
- గి. థాత యతిభక్తి మిముఁగూర్చి తపసిమైన
సతనిముఖమందుఁబ్రత్యత్త మైతిరింతె, భావ...
- సీ. వసుదేవసందను వాసుదేపుండని
పిలచినట్లుగ మిమ్ముఁ బిల్ఫ్యుండై
యదితిసూనుని నింద్ర సనుజన్ముఁడాయని
పిలచినట్లుగ మిమ్ముఁ బిల్ఫ్యుండై
పద్మమం దుదయింపఁ బద్మజుఁడాయని
పిలచినట్లుగ మిమ్ముఁ బిల్ఫ్యుండై
దశరథపుత్రుని దాశరథియని
- గి. పిలచినట్లుగ మిమ్ముఁ బిల్ఫ్యుండై
- సీ. థాతకును మిారుపుట్లుట తథ్యమేని
నిజమెతుంగక యనుట దుర్మీతిగాక, భావ...

- సీ. భాగవతంబునఁ చాయీకుఁడై కవి
 వాస్తవంబులు గొన్ని వదలినాఁడు
 పెక్కాలేటికి లెక్కాబెట్ట వ్యోధపుశ్రమ
 నొక్కాటి నుడివెదఁ జక్కాగనుఁడు
 దక్కాధ్వరంబుకు దనుజారివచ్చిన
 లేదనిజెపెను గాదు నిజము
 వేదమం దీకథ విరళమైయున్నది
 వేగియై వీరుండు విష్ణుశిరము
- గీ. వెఱచి యాహానీయాగ్ని వేసె ననుచు
 శ్రుతియబలుకుటఁబోతనమాడఁడే మొ, భావ...
- సీ. పద్మాతుఁ డొకతరి పద్మాయైయై నుభా
 భాగవిర్యయుకు భారవడియై
 విష్ణుప్రకృతి భగవిధము రూపంబని
 వేదాగమంబుల వినఁగపచ్చు
 శివుఁడు పురుషుఁడని చెప్పేను శ్రుతులన్ని
 ప్రకృతియుఁ బురుషులు భావశుంఘి
 గన నభేదులు భేదగతులునై తోతురు
 మాన్యమోహినికిని మగఁడవీవె
- గీ. కాన నిన్న భీలషించిన గలిగేఁ గొదుకు
 కూతురా మోహినికివారు గుఱుతుగారే, భావ.
- సీ. మోహినిదేవికి మొదటిబిడ్డండయ్యె
 శైరవుం డతఁడేశభవనములకుఁ

ముద్దుకూతురుగదా మోహినికిని శాస్త్ర

కువలయేత్తు లెల్లకోవెలలకు

సధికారులైయంట యందరెతేగినపని

కాదన లేదన గలుగనెవరు

ఆయన్న చెల్లిండ్రు హరిరాజి నే వావి

పిలువంగ వలయునో పలుకరెవరు

గీ. విష్ణు శివునకు భార్యయై వెలసెననియు

థర మహిమ్మంబు జెప్పుటనరులువినరొ, భావ...

నీ. భృంగాశ్వుఁ డనెడువాఁ డంగనయైసంతుఁ

గనుట భారతమందు గలుగలేదొ

యిశ్శుఁ డింతియై గురు సిందుపుత్తునిగూడి

సంతతిగను టదిసతముగాదొ

వీర లిట్లగుటకుఁ గోరిరె యాదిమ

దంపతుల్ జేసినదారిగాదొ

తనప్రకృతై యున్న దనుజారి నారీతి

(శ్రీనిజేయ సుఖంపుఁ జేతగాదె

గీ. మోహినియు శివునిమాయలో ముంపెననుచు

విష్ణువాదులు జెప్పుట వెళ్లిగాక, భావ...

నీ. శ్రీయుద్ధటారాధ్య జేఖరుం డగువీర

భద్రాఖ్యగురుకరభవ్యజిరుడ

గురులింగజంగమచరణసేవానంద

కైతుడు సంప్రాతపథ్థులుండ

దేశికానుగ్రహదివ్యలింగాంగైక్య

సంధానసమరసనంపదుఁడను

త్రివిధప్రసాదానుభవయోగసుఖకర

విమలహృత్కృణి కావికసనుఁడను

గి. భూషి కొమత్తొజు వేంకటశివుఁడనంగ

వెలసి రచియించితిని బ్రోవవలయు దయను, భాః

సీ. మత్కూవ్యకన్యను మనుమోయవలెనని

తలుఁచితి మికన్ను ధన్యులెవరు

సురలంత తక్కువతరము కులములయందు

భుజగభూషా సీవె భూసురుఁడను

సిరికి సీకన్నును శ్రేష్ఠులెవ్యరు వెండి

బంగారుకొండలపతివి గావె

శాశ్వతుల్గారయ్య సకలవేల్పులు శ్రుతి

సిద్ధంబుగాను శాశ్వతుఁడవీవె

గి. కనుక నిచ్చితి మత్కృతికన్యనిపుఁడు

గౌసియు సల్లాప సాఖ్యంబు లనుభవింపు

భావభవథంగ గౌరిహృత్వద్వభృంగ

రాజితకుభాంగ రేపాలరాజలింగ.

11

రేపాలరాజలింగశతకము

స ० శ్రీ రాజు ము.

పీ టి క.

ఈశ్వరకమును రచించినది దిట్టుకవిరామచంద్ర కవి. ఇతఁడు కాళ్యాపనగోత్సవిడు. రంగారాయచరిత్రముల్రాసిన నారాయణకవికుమారుడు.

రఘుతిలకశతకము కందపద్యములలోఁ గడుమనోహరముగా ప్రాయఁబడినది. కవి నిరద్రథారాషోభితుఁడగుటచే భక్తిరసము గురిమునటులఁ జక్కనిపోకడలతోఁ శతకముఁ బూర్ధిచేసియున్నఁడు. ఒకపద్యమును జడివితిమేని శతకమంతయుఁ బూర్ధిచేయనిది తోఁచనంత సరసముగా సీశతకము ప్రాయఁబడినది. ఇందలిపద్యములయందు శ్రీరాముని దివ్యలీలలు సజీవముగాఁ జిత్రితములైయుంటచే ముముక్షున్నల కియ్యది ముఖ్యముగాఁ బతనార్పముగా నున్నది.

శతకవిజీవితము విపులముగా మహిషాసురమర్దని శతకములోఁ నుంటవలననిచట నుదాహరింపక మానితిమి. రామాయణమునందలి ముఖ్యంశములు శ్రీరామునిదయాశాంతాతిమానుషలీలల నుదోబిధించునంశము లొక్కటొక్కటి యొక్కటొక్కపద్యమున మనోహరముగాఁ గూర్చుబడియున్నందునఁ

ఖద్యములన్నియు భక్తులకు సంతోషకరములనుటకు
సందియ మించు కేనియుఁ గలుగదు.

శతకములము చక్కనిగమనికతోనుంటవలనను
ఖద్యమును తడనుగుణముగా థారాళోభితమైయుం
టవలనను శతకవాజ్ఞాయమున కిదియొకవిశేష మని
చెప్పనగును. ఈయమూల్యముద్రితశతకము మేమే
తోలుత ప్రమరింపగలుగుట మాయదృష్టము.

ఈశతకమాతృక మాకోసంగి గ్రంథముద్రణము
నకు సానుభూతిఁ జూపిన శతకక ర్తవంశీయులగు
మ-రా-రా-శ్రీ, దిట్టకవి సుందరరామయ్యశర్మ పాక
యూజిగారియెడుఁ గృతజ్ఞులము.

సందిగామ.

1-1-25 } శేషాద్రిగమణకవులు, శతావధానులు.

ఇట్లు,

శ్రీ రస్త.
 దిట్టకవి రామచంద్రకవికృత
రఘుతిలకశతకము.

- క. శ్రీరామా యనిసప్పదు —
 కోరిక ఫలియించే మాకుఁ గోసలతనయా
 దారక మార్తాండకులో
 ధ్వారక రఘుతిలక నిటులతటునటుదలకా. 1
- క. నానాటికి నానోటికి
 లేనై చెఱకై యనంటితెఱగై వెఱగై
 యానందమొసఁగు సీయభి, థానము... 2
- క. నాతల్లి జానకీసతి
 నాతండ్రివి సీన్న మిాకు నందనుడను న
 సై తెఱగును బ్రాచెదొ సం, త్రాతను... 3
- క. ఎల్లజగంబుల కాదిమ
 వల్ల భుండవు పోవకుడవు వర్షించెద ని
 న్నుల్లము రంజిల్లఁ గుఫు, త్రుజి... 4
- క. తీండ్రించు మొదటివెలుఁగని
 యం త్రార్యులు నిన్ను మిసుకులట్టులఁ బలుకు—
 గుండ్రాతి నాతిఁజేసిన, తండ్రీ... 5

క. కలుషాజవంజవార్షవ

ములు దాటుగ నిక నుపాయములు దొరుకవుసీ
విల సన్ను తిదక్కుగ నిను, దలఁతుక్... 6

క. ధరణిం బురణింపఁగ నీ

కరణిం గరుణింముదొరలు గలరె? గుణమణి
భరణి దురితమహార్షవ, తరణి రఘు... 7

క. పాటించి నిస్నే కొలిచెద

పాటకగర్భండకల్పనాసూనమహా
నాటకవిశిఖవిపాటిత, తాటక... 8

క. శశిధరవిధిముఖులకు బ్రో

యశముగ సీయశము పొగడనగునే? యుగప
దృశవిశిఖగళీతదశగళ, దశగళ... 9

క. దండము భవదంష్టులకు న

జాండనమాస్తాద్ముతప్రదాయకపటుదోః
ఖండికృతభిమథను, ద్వండా... 10

క. గద్దాదివినుత బ్రోవవె

భర్తసమోదగ్రహపభార్వవఫుటిత
స్వీరపథమథనవిలను, స్వార్జా... 11

క. ఈహ భవన్ను తియైద నా

కాహవసమయప్రకల్పితానూనజగ
న్నోహనరూపహనూమ, ద్వ్యాహన... 12

- క. వర్షింతు నీగుణంబు లు
దీర్ఘమవోము క్తి కామధేనుసమాధః
శూర్పయఃప్రమితాశ్రిత, తర్హక... 13
- క. కల్యాణమతివిగద కౌ
సల్యాసదర్భజలధిశశధర సీని
స్తుల్యచరిత్రము త్రిజగ, త్కల్యము... 14
- క. అజ్ఞానలవముసోకని
ప్రజ్ఞావిభవంబు నామభావంబున కీ
వాజ్ఞాపింపవె పాలిత, తద్జ్ఞా... 15
- క. స్వామిా యేమనిపొగడుడు
సీమహిమ లనంతములు మనీషకుహితమై
కామించితి సీయదుగుం, దామర... 16
- క. ‘రామా’ యనువర్ణద్వ్యాయ
లో మఱిపాపములఁ దోలు లోనికిచొరకుం
డా ‘మా’ కవాటమగు జుభ, ధామా... 17
- క. సీయంతప్రభఫు కలుగుట
కే యుపసులనోచిరో సుమిా జగతిం దే
తాయుగమర్త్యలు హితఫల, దాయక... 18
- క. నాయయ్ సీపు జూనకి
నాయమ సామిత్రి నాచినయ్ కుశలవుల్
మాయన్నలు సీవాడఁగ, దా యఁక... 19

క. సంసారరిరంసాపరి

పాంసుజలమువిఱచి మోత్తఫలసుధ దెలుషణ
హంసము తారకమంత్రో, త్తంసము... 20

క. వేర్పినకృపచే నను నీ

కూర్చున్నేవకులలోసఁ గొండొకనిగ సే
రుర్చవె నీకథ లీచెవిఁ, దార్చితి... 21

క. ఏనోము నోఁచినసు నీ

మానితపాదాబ్జఫజన మదినోఁచవలెణ
లేనియుడ విడుసె కర్తువి, తాసము... 22

క. ఆసించితి భవదర్శు

భాసురభాగ్యసుభవము భూహంబున సే
జేసినతపమైటొ నీ, దాసుఁడ... 23

క. పరులకు సేఁగా నిఁక న

న్నౌరు లెవ్వురు గడనసేయ రోపికచే నీ
వరసి భరియింపవలె నా, దరణు.... 24

క. సరసిజభశునకు దుర్లభ

మరయఁ ద్రుయాథర్తుములకునైన నశక్యం
చిరవుగ నినుబొగడఁగ నా, తరమా... 25

క. వెలయ రసజ్ఞకు రుచిగఁ

జెలఁగును నీనామభజనఁ జేసెద నోపేశా
నిలచి మెలంగవె యఁక నా, తలఁపున... 26

క. ఏతపముననో సీని

హైతుకసంబాయమానకృపవలననొ సీ
థ్యాతిమదిగలిగె నోశివ, తాతీ రఘు... 27

క. ఓపరమవురువ శుభమయ

ప్రాపయి రక్షించుసీదుపదభజనాని
కేవము నామదిలోపలఁ, దాపితి... 28

క. అన్యునిగాఁ జూడకు నను

మాన్యునిగావించి బ్రోవుమా పరహితసో
జన్య మొనగూర్చి కరుణా, ధన్యా... 29

క. మునుపటితనువున నిను గో

ల్యనిదోసముచే జనింపవలనె నివుడు గో
ల్చినవాడమైతి సీకృపఁ, దనుపుము... 30

క. మునుజేసిననేరము మొ

క్రీన మఱతువు ధనము ఉర్ధ్వ కిడి మఱతువు న
స్నును సట్లు మఱుపవము సీ, తనయుఁడ .. 31

క. వినయవివేకము లెతుఁగని

మనుజాధము నన్ను గరుఁఁ మన్నింపవె యో
దనుజాంతక యోదశరథ, తనయా... 32

క. దండితదృష్యద్రిపువే

దండాదండధరు దరిమి దయచే నను సీ
దండకుఁజేర్పవె ధృతకో, దండా... 33

- క. జ్ఞానం చెఱుగనివాడను
మానవుడను మందమతిని మన్మింపవై నీ
వాసిగఁగొను కాంచనపరి, థానా... 34
- క. శరణాగతపరిరక్షణ
బిరుదాంకుడ వీన్న సేను భీతాత్ముడ నణ
గరుణింపవేని కలదా, దరియఁక... 35
- క. వేదుక దీనులబ్రోచెడి
వాడవు నను దీను బ్రోవవా యాది తగవా
క్రీడాశతసుందనతీ, తాడన... 36
- క. ఏరి సిసరివేలువు
లీచేడుజగంబులపును హితమతిశ్రితులకు
సేరుపున మనుపు మహాదఫ, తారిచి... 37
- క. కందోయికి విందుగ నిను
గం దోయిమహానుభావ కనుపట్టవై నా
ముందర సుందరమాసపు, దందడి... 38
- క. దురితాగతపరితాప
స్ఫురితాపగఁ బడినపాలసుల దరిజేర్పు
దౌర దౌరకునె నీవలె నీ, ధరణి... 39
- క. నరు నక్కారుఁ గుచేలుకు
హరివై పరికించినట్టె యాదుకొనవై నణ
నరు నక్కారుఁ గుచేలుకు, ద్వారగతి... 40

- క. నేర్పున నోర్పున సిరు లొన
గూర్చె దరిజేర్ప నీవగుణనిధివి యశం
బేర్పడ సుందరతాశత, దర్పక... 41
- క. బంధురకరుణాపూర్ధు
రంధరుడని సమ్మినాడరా నాయెడలం
దంధనముచేయకు సుహృదాపంధవ... 42
- క. నేమమున విస్మేళించితి
పామరుడను గరుణఁజేసి పాలింపవె యిం
కేమర నీయదుగుందెలి, తామర... 43
- క. బంధురతైపీకాంధుగ
తాంధుం దరిజేర్పవే దయారసపల్లిం
బంధించి తిగిచి వేయకు, దంధన... 44
- క. మైలువు నురోపీత మిరుగడ
దొరసిన ఘనమనమహీజతో లత్యషుతోఁ
బెరయునినుఁ జూచుటెప్పుడో, తతే యిక... 45
- క. సరిగలరె శూరు లిక నీ
కరయంగాఁ బరశురామునంతటిజోదుణ
దురమున వెఱపించితి వి, ధృరణిఁ... 46
- క. కరుణింపవలయు నే నీ
వరసుతుడను నెనదుగూర్పవలేఁ దండ్రివి నీ
వరయ ననుఁ గన్న తల్లియె, ధరణిజ.... 47

క. నెఱ బ్రత్యక్షంబైనను

వెఱువకు మనిషలికి కరుణ వెదజల్లి కరం
బిరిసిన దురితంబుల విడఁ, దఱుమవే...

క. తీఱదయా ధీర దయా

సారము వెదజల్లి నన్ను సాక్షయున్న ఇ
వారక భవకలుషం బఘు, తారక...

క. ఆదుకొనవైతి విదివఱ

కాదిమడైవాగ్రయాయి యాలంకోర్చి య్య
యాదోధిమధ్యసేతూ, తాపనన...

క. ఓయయ్య రాగదవె నా

చాయకు ఫలదానవిహితశబరీసద్యః
శ్రేయస్కర నిశ్రేయస, దాయక...

క. ఇప్పటికి నీదుహృదయం

బహ్వ నాయెడలఁ గరుగదాయెంగద న
సైప్పాడు బ్రోచెదవో దయ, తప్పక...

క. నాయెడల సీకు దయరా

దాయెగదా పరమనియమతాపసనిచయ
శ్రేయోభూయోజయసం, థాయక...

క. ఇంకణ దయరాదా నీ

కింకరుదెన హితవిశేషకృతకోమల ని
శ్యంతానుకోశనిరా, తంతా...

- క. కొఱగానిబుధి సెతేగే
యెఱుఁగక నేశేయునట్టిపీసవుఁబనులణ
బెరిగినదురితలతల్ తెగఁ, దఱుఁగవ... 55
- క. ఎస్సై దురాశలఁ బొరలినఁ
బున్నైము రానేర దాదిపురుషుని నిను బు
ధి స్సిలిపినాడ విజయో, త్వన్నా... 56
- క. తనలేమి యొరులకలిమికి
జనుఁడు వెతంగుడుచుఁ చూర్చుజ్ఞుంబునఁ జే
సినఫలమెంతో యంతియ, తనగతి... 57
- క. ఖలమతులవైన సిరులణ
బొలుపొందిన పుఱ్యులండ్రు పుఱ్యులవైనణ
గలుగనిచోఁ జులుకనఁగాఁ, దలఁతురు... 58
- క. స్సిద్ధభవత్పుద భజనా
దుద్ధరసం బెఱుఁగనేరుతురె మోహారురీ
దిగ్ధులు సంసారానల, దగ్ధులు... 59
- క. ఉడుతయొకఁ డినుము సేతువు
నిడినంతనఁ గదుణజేసి యేలితినఁట యా
యెడ నాయెడఁ గృవసేయుట, తడవా... 60
- క. శరణన్నయంతమాత్రునె
పరికించి విభీషణునకు బహుతరవిభవ
స్సిరసుఖి మొసఁగినయథలో, త్తనుడువు... 61

- క. పగఁజేసిన కాకాసురుఁ
దెగఁజూడక ప్రోచినట్టిదేవర వని నిఇ
బొగడిన ననుబ్రోవమి యిది, తగునా... 62
- క. ఖగము లొకరెండుబోరఁగు
దగవును బాలించి వానిదరిఁ జేర్పినసీ
యగణితకరుణాధృతికే, తగనో... 63
- క. బాపుడు గొట్టినశునకము
వాపోవుచు మొజలుబెట్ట వాత్సల్యముచే
బాపితివి నివిరి మానస, తాపము... 64
- క. వాలంపగములతాకును
దూలి సముద్రుండు వేడుఁ దోడనె వానిఇ
లాలించితి వహహా సీ, తాలిమి... 65
- క. బవరమును బడినకోఁతులు
బవనజుచే మందులొసాగి బ్రతికించిన మే
టివి యల్పమె సీకరుణా, ద్రవిణము... 66
- క. తపమొకశాద్రుండుచేసిన
నెపమున విప్రసుతుఁ డీల్ల సెతె జీవితుఁగాఁ
గృపఁజేసితి వతులశుభ, ఫ్రపదా... 67
- క. సీటుఇ తాద్దేలుట విపి
నాటులు భటులోట గలుగునా భువి ముస్నే
నాటుఇ గొదువా మతీనీ, థాటికి... 68

క. నిరతిఇ సీక్కపగల్లినఁ

దిరచుగునికిమాత్రమైన దృఢవృద్ధి కిలిఇ
గుత్తినీపుషితోటజవట, తరుతతి...

69

క. కలుములు లేములు జనులకుఁ

గలలోపలివార్తలట్ల కపటంబగు నిం
దలఁడుట చెడనిపదార్థము, తలకొన...

70

క. అమితంబగుసం సార

శ్రీమనొందక నిన్ను నమ్మి భావించినయి
క్రమముననె పునర్జనినిసి, ధ్యముగద...

71

క. కరుణింపవయ్య న న్నో

సరసిజభవళంకరాది సకలనిలింపో
త్కరపరమహారసుమహా, తరళా...

72

క. మిానమవై సోమకు నం

భోనిధి బోర్లించి వేదములు నలువకు నిం
పూన నొసంగినసుగుణాని, థానివి...

73

క. కూర్కుతచే గిరిజలనిధి

చుమార్కుకలందేల్చి యమృతమొసఁగి సురారిం
గూర్కుం బ్రోచినమానృత, ధర్మివి...

74

క. వారావారూపమున నమ

రారిహిరణ్యాతుఁ దునివి యవనివిషాణో
ఛారతఁ జేసిసజగదా, థారక...

75

- క. నరసింహమూర్తిగోని
పరుషాత్మ శిరణ్యకశివుఁ బ్రహ్మదునకై
పరిమార్చితివి భవాంబుధి, తరణివి... 76
- క. వామనుఁడవగుచుఁ ద్రోక్షితి
మోమోటము లేక బలిని మూడుడుగు లిలా
గామించి మనిషితివి సు, త్రాముఁ... 77
- క. అతులపరశ్వభథారా
గృతవీర్యతనూజుఁ దునిఖి కృతయుగమున నొ
ప్రితివి భృగుంద్వహ రామో, ధృతిచే... 78
- క. కలన భృగురామువిలుగొను
ఛలమిఁ మోరెండుమహిమ లేకంబగుటుఁ
గశ కళలోఁ గలిపికొనఁ, దలఁచుట... 79
- క. ద్వ్యాపరమున సుజనులకుం
బ్రౌపై యదుకులమునందు బలరాముఁడ్వై
దీపించితి వచ్చితోఖల, తాపస... 80
- క. ఉడ్దవిడి బయటిప్పల్లెల
ముద్దియలం గుట్టుచెఱిపి పొలతిండిగమిఁ
సద్గుడతు వింక బుధతుఁ, దద్దయు... 81
- క. వారింతువు మేచ్చుల నిఁక
ధీరతచేఁ దాముపర్మీతీరంబున సీ
వారయుఁ గలి కల్పితనూ, ధారత... 82

- క. కొంచక మాహినివై మజి
వంచించితి పసురపరుల వడి సురలక్కునై
నించితి వమృతము నుగుణో, దంచిత... 83
- క. త్రిపురములు గూల్చునప్పుడు
త్రిపురారికిఁ గొండవింటదివ్యాస్తమవై
నిపుణత నెఱపితివి పరం, తప్పుడవు... 84
- క. అమరాసురయుధమహిణి
గొమరున జీవాతుఁడెసముగోలితివి మహా-
త్తమగతి వైకుంఠంబునఁ, దమకక... 85
- క. నిపుణత నీవేగద జగ
దపకారుల సగరసుతుల సందఱఁ బొలియణ
శపియించిన కపిలుం డను, తపసివి... 86
- క. థారతపంచమవేదమ
హారచనణ నీతిమార్గ మలవనచినయా
పారాశర్యుడ వీవెక, దారహి... 87
- క. ఇష్టటికి సేనుజేసిన
తప్పులకు మితంబులేదు తాలిపుచే నా
తప్పులు సహియింపుము దయ, తప్పక... 88
- క. నాటోర్చు సెవడు తీర్చును
నీకొమరుడనైతి నింక సెనరుంచవలెణ
తీకరరవివంఛాభీను, థాకర... 89

క. ఆసించితి సీకరుణము

దోషిలి యొగ్గితి భవాభీ తొలఁగితి వెతల్లు
బాసితి కుశలుఁడునైతికు, దానుఁ... 90.

క. జాల్యుఁడ నిన్నుఁదలంపు

బ్ర్యాలితి నిన్ను నేడు బలికెద నిఁకఁ ద
ప్యాల్చి కరుణానేయుము, తాల్చికు... 91

క. ఇల దశరథతనయుఁడవై

యులమిం బదకొండు వేలయేం డ్లుండుటుయు
మెలఁగుచు భక్తులబ్బోవు, దలఁచుట రఘు... 92

క. రామా రవివంళాంబుధి

పోమా సుగుణైకథామ శుభకరనామా
శ్రీమహితవిభవజితసు, తామా... 93

క. రాజీవబాంధవాయుత

తేజోని కేవ యప్రతీపనురూపా
రాజితకారుణ్యసము, ద్యాజిత... 94

క. విశ్వామిత్రమఘాహిత

విశ్వమహాశాఖితూల విశ్రుతపట్లీ
శశ్వద్భూనన నవపృష్ఠ, దశ్వా... 95

క. ఆసారసత్కృపామృత

కాసార! గుణాంతరంగకమనీయగుణ
వాణసంగవిమతజనసం, తాసద... 96

- క. గహనాటసైన్యసేవిత
గుహనామకి రాత్రవినుత గుణధూర్వహనా
కుహనాసురవంశవనీ, దహనా... 97
- క. ప్రాచేతనకవికలా
వ్యాచిక్రింసాభిరామ హర్షితహృదయా
యాచకకాంక్షాఫలసం, థాచణ.... 98
- క. మా మవ తవ దాసోహం
కామితఫలద ప్రభావకరుణాసీంధో
త్వామేవ సహి శరణ్యం, థామగ... 99
- క. శ్రీమద్బుమళ్ళభప్రద
నామణ త్వామంతరేణ సహి శరణం మే
మా ముద్దర భద్రాచల, థామా... 100
- క. ప్రాచుర్యసమధికమనీ
పాచణ గిట్టకవిరామచంద్రునిశతకం
బాచరణ నేయనగు భ
ద్రాచలరఘుతిలక నిటులతటనటదలకా. 101

రఘుతిలకశతకము

సంతృప్తము.

పీ రి క

శశతకగ్రంథకర్తవిట్టకవిరామచంద్రకవి.ఇతఁడు
వాసిరెడ్డి వేంకటాద్రినాయఁడువారి యాస్థానకవిగఁ
జిరకాల మమరావతిలో నివసించెను. అమరావతి
లోని యమరేశ్వరాలయమునందలి మహిషాసుర
మర్దనినిసూర్యు యిశతకమును గవిరచించెనని వంశీ
యులు చెప్పమన్నారు. శకవి శకుంతలాపరిణయ
ము, సేతుమాహాత్మ్యము, రామకథాసారము రచిం
చిన దిట్టకవిపాపరాజుగారి మనుమఁడు. రంగారాయ
చరిత్రముప్రాసీన నారాయణకవిపుత్రుడు. శఃరామ
చంద్రకవి నిగ్రహముగ్రహసమర్థుడు, ధూర్తుడు.
ఇతనికవిత నిరర్థకథారాశోభితమై మనోజ్ఞముగా
సుండును. ఇంతవఱ కీకవిగ్రంథములలో నీక్రిందివి
మాత్రము లభించినవి:

1. ఉద్దండరాయశతకము
2. రఘుతిలకశతకము
3. రాజగోపాలశతకము
4. మహిషాసురమర్దనిశతకము
5. హేలావతిదండకము
6. ప్రబంధములోని కృత్యాదివాసిరెడ్డివారి
వంశచరిత్రము.

పేరావతిదండకము రెండవభోగిసీ దండకమువలైనున్నది. రచసయుఁ గవితయు థారయు హృదయం గమముగానున్నది. కృత్యాదియే ప్రబంధమునకు ముందుభాగమో నిరూపించ వీలు కౌదయ్యేను. రామచంద్రకవి సత్కారము జరుగనిచోటులు దిట్టువ కవిత నుపయోగించి బెదిరించి బవ్వాకృతు లందిన గదుసరి. ఈయననుగూర్చి యనేక విచిత్రకథలు వాడుకలో నున్నవి. కవితనప్రగల్భము నొకమాటిటులు జెప్పుకొనియున్నాడు.—

క. దిట్టుకవి రామచంద్రఁడు

దిట్టున తాయైనుఁ బగులు దీనించిన యా

బెట్టైనుఁ జిగురుఁ బెట్టును

గట్టిగే దొల్లింటిభీమకవి కాబోలుణ్ణ.

ఈకవిచాటు పద్యములు సమకాలికులనుగూర్చిన ప్రశంసాపద్యములుగూడ మాకుఁ గొస్సి లభించి యున్న వానిని వరుసగాఁ బ్రమరించెదము. రామచంద్రకవి నివాసము కృష్ణమండలము నందిగామతాలూకాలోని గొట్టుముక్కల. కాళ్యాప గోత్రముకవికాలము గ్రహించుటకు గ్రంథాథారము లంతగా లభింపలేదు. కవివంశీయులవద్దనుండి ప్రాయించి

తెప్పించినసనదు కొంతవఱ టాథారము కాగలదని
యిట నుదాహరింతుము.

“శ్రీమత్సుకల గుణసంపన్ను లయ్యి శ్రీమహమైరున
మానధిరులయిన దేవశ్రోజువెంకటాచలంకు నారయ్య
గారు దండం స్నే గంచె ఘనలి॥ మా పెదమద్దాలీ॥
వా॥ వ్రయూధ్యాచుతాలూకుదిట్టుకవిరామచంద్రుడిగారి
మాన్యము మా॥ సా॥ పంటుకు సాలాబాదుచొప్పున
సర్వీదంబాలాశెలవు యిచ్చినాము. మహాస్నులు
కమామిషు చేయించ్చుని కొంచ్చపోనియ్యవలెను.
వికృతినా॥ సం॥ జ్యేష్ఠ శు ౭ నారయ్యప్రాలు”

ఇది సూజివీటిసంస్థానోద్యోగి కవిమాన్యము ఫల
సాము విషయములో తాణేదారునకు ప్రాసిన
యాజ్ఞాపత్రము. ఇట్టివె ఘనలి గంచె, గంచె,
గంచె లోనివిగూడ కవివంశియులపద్ధ మేము
చూచి యున్నారము. ఇప్పుడు 1334-వ ఘనలీకావున
మనకు లభించినవానిలో మొదటి యాజ్ఞాపత్రమగు
ఘనలి 1168 సం. సనదు ఇప్పటి 166 సంవత్సరముల
క్రిందఁ బుట్టియుండును. కవి యప్పటికి 20 సంవత్స
రములవాడైనచో కవిజన్మకాలము క్రీ. శ. 1781
ప్రాంతములయం దై యుండును.

కవిగ్రంథరచనకాలము సమకాలికులను జీవితమునుగూర్చి ప్రత్యేకించి ప్రాయమనున్నారముగావున నింద విరమించితిమి.

ఈక్షతకమునందలి భావములు సరళముగ హృదయంగమముగ నున్నవి. ధారయు నిరద్దశముగ నున్నది. ఇట్టి యు త్రమశతకము కవివంశీయులగు విజయరామశాస్త్రులవారు తాళపత్రగ్రంథములనుండి చిరకాలముక్రిందట నెత్తిప్రాసేరి. అందుఁ గొన్ని ప్రాలిత్యము లుంటచే గవ్యాభిప్రాయానుగుణముగ సహించి శుద్ధప్రతి సేర్పుచితిమి.

ఈకవికృత గ్రంథములన్నియు ముద్రణమునకు నొసంగి శుద్ధప్రతి పీఠికప్రాయుటకు మాకవకాళము కల్పించిన కవివంశీయులగు దిట్టకవి సుందరరామయ్య శర్మ పాకయాజిగారును, శతకసంవుటములలో సీయమూల్యగ్రంథములు జేర్చిన శ్రీవామిశ్లవేంకటేశ్వరశాస్త్రిగారును ఆంధురీలకృతజ్ఞతకుఁ బాత్రులు.

వందిగామ.
20-4-25

ఇట్లు భాషాసేవకులు
శేఖాద్రిరఘుకవులు, శతావధానులు.

శ్రీరష్టః

దిట్టకవి రామచంద్రకవిప్రణీత
మహిమాసురమర్దనిశతకము.

డి. శ్రీమహితాసరస్వతులు చిత్తమెలర్పగా, గైవలక్షభవ, ద్యావమెత్తింగి సేవనెఱపణ సురపంక్తి భజింప లోకముల్, వావిరి సేలు నీకు నను వారము మైక్కుదు హృద్యపద్యగ, ద్వావళి నామతించి మహిమాసురమర్దని పుణ్యవర్ధనీ. 1

డి. ఓసని యాజగజ్జనముడైన మహేశురునకంటే లేస్తగా, బూని సమస్తలోకములు పోషణ జేసెడి తల్లివొకదా, జానుగ నన్ను మణ్ణాఖుని చాచ్చున మన్న నసేయవమ్మ నీ, కానతిసేతునమ్మ మహిమా... 2

డి. తారకపర్వతాగ్రపరితఃపరిపుష్పితసత్కదంబకాం తారసభాంతరస్తలసుభాకర రత్నమృగేంద్రపీతి పై, జేరి జగంబు లేలుళళిశేఖరగేహిని వైన నిన్నుఁ జె, న్నార భజింతునమ్మ మహిమా... 3

చ. అమరులు నీకునైన్యతతు లాగమముల్నుతివంది పాతకుల్, రమ చెలిక త్రై శారదచిరంటి సురాలయముఖ్య సర్వలో, కములకు నీవ యూశ్యరిని

కావున మొక్కెడ సీపదాబ్జదా, స్వము దయ
సేయవమ్మ మహిమా... 4

చ. శుభములొసంగ సత్కరుణజ్ఞాడ నిఁకెవ్వురు
సీకెచెల్లు వి, శ్వయిత యోకదంబ వనవాసిని
యోసువికాసిని నిజం, బభుసుతీజేతు సీపదము
లాత్తదలంచి యహర్షిశంబు నాకభుయమొసంగు
మమ్మ మహిమా... 5

చ. అకలుషవృత్తి నిఁగొలుచునంతనె యెంతటి
వానికైనన, మ్మికజనియించి కష్టముశమించి ఫలిం
పకయున్న మేలుమేల్, ప్రకటసుఖంబు కంబుసు
గళాబగళా యథలాండకోటినా, యకిగదమ్మ
మహిమా... 6

చ. నిమిషముమాత్ర మింతె మది నిన్నుఁదలంచిన
వాని కెన్నుఁడుక్క, శ్రీమజనియింప దెన్నుఁడు
సుఖంబుగ సన్మణిపీఠి సల్పితా, నమితసుచర్చాతుము
ముల నర్పునఁజేసెదు పుణ్యమూర్తిభాగ్యము
తరమా నుతింప మహిమా... 7

ఉ. సీసరివేల్పునీవె మతేనిన్న దినమ్మినవానికెన్నుఁడుక్క,
వీసరపోవ దెన్నుఁడును విశ్రుతసంపద యోకదం
బసం, వాసిని యోమదంబ ననువారము నీకరు
ఛారసంబుఁ ఛే, రానయొనర్చినాడ మహిమా... 8

చ. దవికుల మర్పు కొవళి కదంబవనంబు నివాసమిందు
ఖం, డము తలపుప్పు భూషణ మనంతుడు చేతు
లకుం ద్రిశూలచ, క్రములును బ్రిహ్మదండబిదు
రంబులు సాధనముల్ మహేశాగ్రసిం, హముగద
వాహనంబు మహింశు... 9

ఉ. ఆసరసీజనేత్ర హరహటకగర్భుల కెన్నరానిసీ,
వాసిదలంచిచూడఁగ నవాజ్ఞుతి మానసగోచరం
బగుఁ, సీసరిమేటి సీవెకద సీకొకలక్ష్మీ మె చండ
ముండభం, దాసురభండనా ప్రి మహింశు... 10

చ. శరణని వేడినాడ నను సాదు మటంచుఁ దలంచి
నాడ నీ, వరతనయుండనౌట నను వారము
నెమ్మది నమ్మినాడ నుం, దరకరుణాకటూకుకలిత్తా
లలితాలలితారిగర్భసం, హరవికటూట్టుహానమహిం
శు... 11

ఉ. ఎక్కుడవాడవీ వనక యించుక సీకరుణారసంబు
నా, దిక్కునఁ బాదుకొల్పి ప్రణిధిస్తినైకొని
రిక్కులోవిడం, ప్రొక్కువె యిక్కుదోయములు?
మొక్కెక్కుద మొక్కెక్కుదఁ బెక్కుమాటు లో,
యక్క భరింపవమ్మ మహింశు... 12

ఉ. జన్మత నాయుడంగలదు సత్యముగా జనసీప్రభా
వశా, జన్మము సీవుదాల్పు మిక సంశయ మేటికి

- నీకృపా త్విచే, ధన్యండైనైతి నీమృదువదంబు
సమ్మినవాడైనైతినీ, కన్యండఁగానునుమ్ముమహింపా
ఉ. ఎల్లిదమేల యమ్మ కృపయేర్పడ మార్పడఁ జూ
సట్టెనా, తల్లిని సీవెగాన బహుథా భవదంష్టు
నాశ్రయించే నా, యుల్లిము సెల్ల వేలుశ్ర
నొల్లక వేల్లితఫులుమల్లికా, హల్లకనీలఁ
మహింపా...
- ఉ. ఎవ్వనిపట్ల సీకరుణ యించుకగల్లునో వా
సైతా, నివ్వటిలుఁ సిరుల్ యశమునిం
కృతార్థతగల్లు శాత్రవుల్, దవ్యగుచుందు సఁ
ముగదాయిది కాపున సిసైగొల్పునో, య
నిరంతరంబు మహింపా...
- ఉ. పొందుగ స్తన్యపానపరిపూరితుఁడై గుహలఁ
చ్ఛి ముందఱుఁ, జిందులుద్రోక్కుఁ దన్ముఖశిం
ముద్దొనరించి మానసా, సందముతోడఁ గ;
సెడినాటిదయాదృతి నాపయుఁ విని, ము
మొనర్పవమ్మ మహింపా...
- ఉ. అమ్మలయమ్మ సీవలరుటమ్ములవాఁ డగువాని
ల్పురో, నమ్మలరారువెండిమలసామికి నే
సానివమ్మ నా, యమ్మగుసీకు బ్రక్కజనతావనవె
మలరాచపట్టీనా, యమ్మన్న సీవెనుమ్మ మహిం.

ఉ. సీమహనీయసత్యారుణ నిర్వలమాగద సీప్రభావ
ముల్, స్థేమమెలర్ప సేవకవిధేయములోగద
ప్రోవు మింక న, క్రైమికచేసి యోలలిత యోభ్ర
మరాంబిక యోభవాని యో, ప్రైమవతీమదంబ
మహిషా....

18

ఉ. మానుగ సీపు సీక్యూరుడు మత్పితృదేవతలైన
జాలు మో, కేను తనూభవుండనయి యింపుగ
మింకరుణామృతంబునే, బూనెడిసొమ్ము తెమ్ము
నుచుం బోర్గానరించి గ్రహింతునమ్మ మో, కానతి
సేతునమ్మ మహిషా...

19

ఉ. దక్కత నన్నపూర్ణయును ధన్యయకంబువహించి
కాళిలో, భక్తణ సేయుం దం చమృతపాయన
మాకొనువారికెల్లిం బ్రిత్యుక్కముగా నొసంగు
చుం బ్రియంబున లోకము లేలు శ్రీవిశాలాయిని
సీవెనుమ్మ మహిషా...

20

ఉ. పోలు గపాలమాలికలు బూని విభూతిధరించి
మించి శ్రీకైలమునందు శంకరునిసన్నిధిఁ బెస్సిను
ధివోలెలోకముల్, పాలనసేతు పీవు ప్రతిభక్క
భ్రమరాంబ యనం దనట్ట యో, యైలబిలార్చై
తాంప్రీమహిషా...

21

ఉ. తోరవుపోలచేఁ గనకదుర్ధయనణ బెజవాడ

లోపలఁ, జాగుసువర్షమూర్తివయి కై లతలం
బున నిల్చి కార్యని, ధారణధర్మమర్తుకు వరంబు
లొసంగినతల్లి నిన్నుఁ జే, న్నార భజింతునమ్మ
మహిమా... 22

చ. చలమున లంకలోపలను శాంకరినావిలసిల్లి రక్క
సుల్, గొలువ సమస్తలోకములఁ గూరిఖినేలు
దువమ్మ చిన్ని వె, స్నేలదొరపూవుపె స్నేఅల
సెక్కొనుతల్లి తనూలతాజితా, త్వ్యలఘునువర్ష
వల్లి మహిమా... 23

డ. తాళదకైకకర్మికలు దాలిచి వేనలి చందమా
మయుఁ, వ్యాళకలాపముల్ చిఱుతవన్నియ
చీరెలు భూతిరేఖలుఁ, జాల నలంకరించు
కొని చక్కనిబొబ్బిమేకంబునెక్కి వాప్యోలి
యొనర్పుతల్లి మహిమా... 24

చ. అమృతపయోధితీరమున నుచితకాంచనరత్నపీ
రిషై, సమరులుగొల్పు బిల్పివనమందు సురద్రుమ
మూలశీమ సంబ్రమమెనగు వసించి గరిము
జగమేలుచునున్న నిన్ను నిత్యము భజియింతు
నమ్మ మహిమా... 25

డ. కోమలనీలవర్షపటగుప్తనితంబిని వై సువర్ష రే
థామహానీయతాళదశకర్మికనింపుదలిర్పుబూని సో

ఛౌమధృతీఁ జగత్త్రయము ధన్యతసేలెడుతల్లి
వీవెకా, శ్యామలనాందలిర్పి మహిషా... 26

ఉ. సంకుమదాభిచర్చితకుచద్వయ యోరమణీయర
త్తుతా,టంకని యోనిశాకరవిడంబనకృస్తుఖబింబ
యోమహే, శాంకవిభూషణాంగి భవదర్భకు
నం గరుణించుపట్లని,ట్లంకిలిసేయు టేల మహి... 27

ఉ. లాలితరత్నవీళ నుపలాలను జేయుచు మందహః
సయు, క్తాలపై కగితముల నర్తిలింబాదుచు శంభు
సన్మిథిఁ, జాలవిలాసమొప్ప సురసంజలరంజిల
నాట్యకేళిచే, హాళిదనర్పుతల్లి మహిషా... 28

ఉ. స్వామరసా ప్రిగీతములు సలైడువేళ విలాసవై
ఖరిఁ, మేదుర సీపశుష్పవరిమిత్రితచందనశుష్ప
మాలికల్, మోదముచే ధరించి నయముం
బ్రియముం బ్రకటించి శంభుచే, నాదృతిఁగాంచు
తల్లి మహిషా... 29

ఉ. ఆతతసత్కాపా ప్రి సనునాదృతిసేయఁగదమ్మ శే
ఖరీ, భూత సుధాంశుబింబ పరిభూషితమాలిక
వైనశ్రీజగ, న్నాతవు సీవు శంభుఁడెనుమా పితవేద
ముఖట్లపల్చు నా, హా తలిదంద్రులంచు మహి... 30

ఉ. కామమహిషాపతిస్యురితకార్యకరూపవిరాజమూనసు
భూమహాసీయవల్లికకు బుష్మమనఁ గమసీయ

రోచనో, ధ్యామలలామ మాస్యమునఁ దాల్చిననీ
మహానీయమూర్తినే, నామతిసేతునమ్ముమహిం... 31

ఉ. మంజులఫాలికాకలిత మాక్తిక కాంతులసంతతులు
నెఱా, రంజిలుగండభాగముల ప్రాసినకస్తురిగ్రాలు
తేంట్లమ్మో, తంజిగిమైనతంత్రినినదంబునగీతము
లుగ్గడించునీ, కంజలిసేతునమ్ము మహింపా... 32

ఉ. తావలమొప్ప వల్లకిని దంత్రులగోటను మిటు
నమ్మ డెం, తో వెస గర్జభూషణము లుయ్యల
లూఁగఁ గ్రమక్రమంబున్నా, గేవలమాధురీమ
హితగితులఁ బ్రీతుని జేతు వీశ్వరున్నా, వావని
శంక్రిగూర్చి మహింపా... 33

ఉ. దివ్యసురామదోచ్చలిత దీర్ఘదృగంచలమైనమో
మున్నా, నవ్యములైన మోదకక్షణంబులు దోచె
ననం దనర్చి సంభావ్యము లైనముతైము
లభాసిలు ముంగరగల్లుతల్లి నీ, వవ్యయమూర్తి
వమ్ము మహింపా... 34

ఉ. నలువున మందమందమగునవ్వున ముమ్మురమైన
మోమున్నా, సలలితమాక్తికాప్రిదగు సద్రద
పాలికిఁ బాటలచ్చుద, చ్చులనతఁదాల్చి వీడియవు
జాయల వాతెఱపొంపు చెంపునిం, పలరెడుతల్లి
వీవ మహింపా... 35

డె. ఆకమనీయవివ్యవయోవన చంద్రకళోదయంబు
చేఁ, బొకటలీలయైజలధిపై కొనఁ దత్పరిదృశ్య
కంబు బి, బోకవదాత్మకంధరము బొల్పైసలారఁ
దనర్పతల్లి నీ, యాకృతిసంస్కరింతు మహిషామా...

చ. విలసితరత్నముద్రికలు లైణధరింపఁ దాటియదీధి
తుల్, వలకొని సాంధ్యరాగములధర్తుముఁ దాలి
చి కెంజిగుళ్లలీ, లల సఖపం క్రికింజిలుగులత్తుకగాఁ
గశలుబ్బతల్లి న, స్నులరఁగఁ జేయవమ్మ మహి
మా...

37

డె. మేదురరూపయోవనసమృద్ధియనం దనరారువా
ర్థికిఁ, ష్టోదశ్యాభూతగల్లు చనుగుత్తులవైసునఁ
దూఁగుకొనుపై, భేదములొతుల్ తరశ్విచులు
గా విలసిల్లుతల్లి న, న్నా దుకొనంగదమ్మ మహి
మా...

38

చ. వరగ గభీరనాభి యనుబావికఁ గైవ దనర్పు
నాచుక్రొం, బొరయననొప్పఁ నాయుదరభూషణ
మైవిలసిల్లుసత్కటీ, నిరుపమనూత్రసిక్వణన విర్జిత
మారగుణార్భటీ మనో, హరసిధి వైనతల్లి
మహిషామా...

39

చ. చెలువుగఁ బద్ధరాగములు చెక్కినచక్కనిమేఘ
లు సము, జ్యులమగుళ్లిణిచేఁ గనక్కై లనితంబ

ము ధిక్కరించి పి,క్కలచెలువంబుచే మరునికా
హాశకాండధుల్లు హాసించుదో, హలతఁగలట్టితల్లి
మహిమా... 40

చ. వికసిత కింశుక ప్రసవవిశ్రుత తామ్రపటాభిగుప్తస
కీక వృద్ధభావలత్త్యైవరికీర్తత కుంకుమపంకలిప్త
హా, స్నికకరలత్త్యై గేర శివదేవునిగేహిని వైనలో
కనా, యకినిగదమ్మ యమ్మ మహిమా... 41

చ. జయజయ దేవతామణివిశాలసమంచితపీరవా
సినీ, జయజయ గంధసారఘననసారనుభారసమంజ్ఞ
భాషిణీ, జయజయ శంకరార్థతనుసంగవిలాసిని భా
స్వరాపురో, హయముఖసన్నుతాంగి మహి
మా... 42

చ. జయ జనయత్రిశోభనవిశాలసుగాత్రి తుపారన
చ్ఛిలో, చ్ఛుయవరవుత్రినిత్యజలజప్రసవాంచిత
నేత్రి సత్కాపా, నయరసపాత్రి ని స్నిక ననార
తముం భజయింతు నన్ను నవ్యయదయఁ జొడ
వమ్మ మహిమా... 43

ఉ. ఆదరమొప్ప శంకరుని యర్థశరీరము నాశ్రయిం
చి భా, గ్రోదయలీల మాధవునిపోదరివన్ను ప్రసిద్ధి
గాంచి యట్టాదశపీరముల్ భువిప్రస్నుతకెక్కి
జగంబులేలు నయ్యదిమశక్తివీవె మహిమా... 44

ఉ. సోదరి వంబుళాతునకు జూలికి నేలికసాని వమ్మ
హా, వేదికి ముద్దుకోడలవు విష్ణు పతిప్రియమాత
వెన్నా, గా సీవయచేగదా నిథిలనిర్జరకోటులకుం
జయంబున, న్యాదృతిసేయవమ్మ మహింసా... 45

ఉ. తోరమెలర్పుగాఁ గనకదుర్దయనణ బురువూ
తికాంబనా, నావయ జోగులాంబ భ్రమరాంబ
యనణ మొదలైనలీల లిం, పార వహించి కాంచి
మొదలైనవురంబులనిల్చి విష్ణుపం, బారసి ప్రోతు
వమ్మ మహింసా... 46

ఉ. ఘునముగఁ గాచికాపురిని గాంచిన నుజ్జయినిం?
బురాపురం, బున బెజవాడలోను బరిపూర్ణకృపా
రసపుణ్యముగ్రివై, జనసుతకీగ్రిచే నిలుచుచా
డ్విన నాహృదయంబునందు సీ, వనయము నిల్వ
వమ్మ మహింసా... 47

ఉ. హళిబలప్రభావమున వైమవతీ బగళాముఖీ
ప్రచం, దారణ్ణక్కరవీ ప్రముఖనామములణ నవ
కోటిరూపముల్, ధీరతఁ దాల్చి ముఖ్యముగ దీ
కొని లోకము. లేలునట్టి కా, మారివధూటివీను
మహింసా... 48

ఉ. అకలుషపారిజాతనగ మల్లిన మొల్లపునాగవల్లి
నా, సుకరముగాఁగ శంభుని విశుద్ధశరీరము

గోగలించి వ, జ్యోతిషను శక్రసీలమజి ప్రబ్రిషరీతిఁ
దనర్ఘనిన్ను బ్రాహ్మణు దరమా నుతింప
మహిమా... 49

ఉ. చేణిని సీసతీత్వము ప్రసిద్ధిగ సార్థతదాల్పుఁ బ్రౌ
ణనా, థాకృతి నాశ్రయించుతచే నర్తిలిలోఁగు
ము వంతకంత న, గ్రావ్కృతిఁ బూని దీనికి మహాం
ఖనిధికా జలజాప్రజాప్రవా, హకృతి సాక్షిగాడె
మహిమా... 50

చ. ముఖురము కేలు: బూని నిజమూర్తిసమాశ్రితస
త్వంయాపభా, వకము పరీక్షు జూపి మగవారలస
శ్నిధి నాయైవారియో, మిక యది యెంతమాత్ర
మని మేలపుమాటుఁ చేతుఁ బ్రౌణనా, యకు నల
రింతువమ్మ మహిమా... 51

ఉ. శోభితమా జవస్ఫుటికమూత్రముద్రిష్టాచు పుస్త
కంబు లీ, లాభృతయోగదండమువిలక్షుఁ మొప్పుఁ
గదంబవల్లికోఁ, ల్లాభముక్రింద నాత్మకములంబునఁ
దారకనామమంత్ర మా, హఁ భజియింతు వమ్మ
మహిమా... 52

ఊ. ప్రేమదలిర్ప సందియును భృంగిమొదల్ గవనాట
సిద్ధు లు, ద్రామత నాడుఁ జూమచుఁ బృథగ్రిధిఁ
జూతున్న మూడులోకముల్, నీమది లోకరక్ష

ఓవినిద్రము భక్తజనావనక్రియా, యామదయా
భిరామ మహిషా... 58

చ. ఇథముఖకార్తికేయులను నిద్రాలు పుత్రుల పిష్టు
ట్లె భవత్ప్రీభవ్రుడు లాంతిగాఁ దలమఁ బాడి
యై తల్లిని గావునఁ సదా, విభవము వేఁడినాఁ
డు గనువిచ్చి కనుంగొనికో మ్మటండు నా, యభి
మత మిాయరమ్మ మహిషా... 54

ఉ. వేదస్తురాణశాస్త్రములు వేయుముఖంబుల నిణ
భజించు న, వ్యేది యెఱుంగఁజొలఁ డతివిశ్రుత
మైనభవత్ప్రీసాద మా, సాదన మాచరింతును
కృపారసదృష్టిని గారవించి యిం, ద్రాములకుఁ
శుభంబు మహిషా... 55

ఊ. లోక మనేకలీలల విలోభములేక భరింతు వా
శ్రీతో, త్సేకశుభంబు సీకరుణచేత ఫలించుచు
సుండు దేవతా, సీకము సీకుటుంబ మిదినిక్కము
నిన్ను భజించుపట్ల న, వ్యాకులబుద్ధినిమ్ము మ...

చ. సురలకు జీవకణ్ణును త్రిశుభ్రిగ్ మానిజనాలీకిఁ
సుధా, సరసివి దీనపోషణవిచారము సీకుస్వభావ
సిద్ధమై, పరగినచిహ్నామాఁగద ప్రసస్తుత సీవనిన
మ్మినాఁడు న, న్నరసి భరింపవమ్మ మహిషా.... 57

ఉ. ముప్పదిమూఁడుకోట్లసురముఖ్యులుమానులు చేరి

కొల్పు క్షా, తెప్పుల సత్కారపాఠము నింపుచు
సంపదలిచ్చుతల్లి ని, నైప్పుడు సంస్కరింతు ప్రియ
మేరుడ వస్తున సేయవస్తు మాయప్పున్ నీవ
సుమ్మ మహిమా... 58

డ. శాధరజీతలంబున నిఁకెవ్వరు సత్కారుణానుభూ
తిచే, సాధులబ్రోచుసాధకులు సత్యము మజ్జన
యిత్రివైతి వో, భూధరరాజపుత్రిమణిభూమణ
భూమితసమ్మ తాంగి ఏ, ద్వాధర పూజితాంప్రీ
మహిమా... 59

డ. నీమహానీయ శైజ మదినీరజబాంధవు నిగ్రహించు
నీ, తామరసప్రమానముఖధన్యత జాబిలి మేల
మాడు నీ, భూమదయారసం బహృతపూరము నే
రములెంచుచుండు నో, శ్యామలకోమలాంగి
మహిమా... 60

డ. మిక్కిలిసత్కారప్రా దృణము మేరువుచేసెడితల్లి
వౌటచే, నక్కట పెక్కాసంపదల కాసయొనర్చి
తినమ్మ మొక్కుటల్, నిక్కమునుమ్మ నీచరణసీ
రజముల్ శిరసామహింప నా, కక్కాతసామ్ములమ్మ
మహిమా... 61

డ. కారణమూర్తివీన్ మురఘున్నరసోదరి నీకృపారస
న్నారనిరీక్షణస్థితి నభశ్చరకోటులు వృధిగాంతు

రిం, పారంగ సీవయేడ్డడ మహార్షులకేలు నిరంతరం
బు సీ, హరకుభృత్యుమారి మహిమా... 62

ఉ. బంధురతారహారచయభాసితకంథర యోమదం
బి యో, సింధురయాన యోమణివిశేషకలాప
లసద్భుజాగ్ర యో, గంధిలపుష్పదామ పరికల్పిత
కై శిక యస్తుదీయభా, వాంధత మాన్సువమ్మ మ
హిమా... 63

ఊ. దేవకుటుంబినీమణులు దిక్కుతికాంతలు మొక్కు
చెక్కులక, వావిరిల్పాయుపత్రిక లవశ్యము సస్వీ
మటస్సుశంకచే, భావనసేయు నిర్మగలపాదనఫేం
దువులూపుతల్లిర, మ్మా వనటల్ నశింప మహిమా...

చ. హరిహయముఖ్యదిక్కతు లహర్మిత మానతి
సేయఁ దన్మనో, హరమకుటాగ్రవజ్రఘృతులు
లర్మ్యము పాద్యము గంధ మతుతల్, నెరివిరు
లంచుఁ జాలఁ గరుణింతువు నమ్మినవారివట్లు సీ, క
రమరలేదు సుమ్ము మహిమా... 65

చ. మహాతివహించి నారదుఁడు మంధరమధ్యమతార
కంబుల్ల, బవుళములైనగీతములు బాడఁగ
సచ్చరలాడగా శుభా, వహాముగ నోలగంబమరి
పత్నులతం జగమేలుతల్లి ని, స్నుహారహముం
భజింతు మహిమా... 66

చ. వినుతముకుండకుండముఖ వేష్టితవై యమరిభుజం
గో, పన లిరువంకలంగొలువ బైరవసేవితవై
తనర్చి పో, చ్ఛినకృప సింహాపీతికపసించి జగత్తు
యమేలుతల్లి ని, న్నునుదినముఁ భజింతు మ...

చ. వరుసదలిన్న తారకులు వామమొదల్ గలశ
క్రులుఁ సము, ధ్వరగతి సత్తుమాతృకలు తుంబు
రునారదముఖ్యులుఁ భవ, చ్ఛరణము లాశ్ర
యింప సనిశంబుఁ గుతూహాలలీలచే మనో, హా
రత వహించుతల్లి మహిమా... 64

చ. సకలవచోవిళారదము చంచుకళాజితబంధుజీవకిం
శుకము శుకంబు పాణిపయి శోభిలి చాటువు లు
గ్రదెంపఁ ద, తృప్తితవాక్యమాధురికి భావము
సుఁ ముదమందుతల్లి ని, న్నుకలుషభక్తిఁ గొల్లు
మహిమా... 65

ఉ. కారణమివమాకు మముగావు మటంచుఁ దలం
చినంతనే, ఘోరరణస్థలిఁ దనుజకోటులగీటణఁ
గించి మించుసీ, తూరత, యేమిచెప్ప బలమాదన
ముఖ్యుల నిర్వహించి చె, న్నారఁగఁ జేసినావు
మహిమా... 70

ఉ. ఉజ్జీతసంపదల్ ప్రియమున్నాంద నొసంగి దయా
రసైకస, మ్యార్జన మాచరించి నను మన్నునసేయఁ

గదమ్మ సర్విథా, వర్జితకల్చుండనుఱు వర్ధిలఁజేయు
గదమ్మ సాత్యికో, పొర్జితకీర్తులిష్టు మహిమా... 71

చ. ఆమర భవత్పుదాబ్జముల కానతులై నుతిసేయు
వారికిడ, సముచితఫర్మసంగ్రహణసత్యవిచారప
రోపకారకా, ర్యములయోడాట మందు ననయం
బు జయంబులేగాని యంతరా, యము లిఖిలేన్న
సుమ్ము మహిమా... 72

ఉ. ఎంతని సన్నుతింతు నిఁడ సేగతి సీపదపల్లవంబు
ల, ర్చింతు భవత్స్కృపారసవిశేషము లేగతిఁగాం
తు జూడ్య మిం, తింతనరాదు నామది కపసమా
నంబు వహించుభారకం, బంతయు సీదె సుమ్ము
మహిమా... 73

ఉ. మందుఁడ భావినర్సనసమర్థుఁడుగాను భవత్పీథా
వముల్, పొందుగ సంస్కృతించుటకు బుద్ధిదలిర్పదు
జ్ఞానహీనుఁడు, నందనుపట్ల తల్లి కొక నాఁడును
సేరము లగ్గిపోనె నాయందును సట్ల సీన్న
మహిమా.... 74

చ. ఖలులకు వేయుసంఖ్యలముఖంబులు వేయుభుజా
యుతం బసం, ఖ్యలుకరవాలముల్ గలుగుగన్నదు
చుందువు శిష్టకోటిచూ, డుంబుల కమ్మతస్వరూప
ము కదుంబుకటింతువు సత్స్కాపు ద్విథా, యు
లరెడుతల్లివీన్న మహిమా... 75

- ఉ. ఈ త్రిజగంబు లేఱుటకు నీళ్వరి వీను విమర్శనీ
యగా, మాతృకవీను నంతటికి మానులు వేఱు
లు నీప్రభావముల్, నేతురె సన్మతించుటకు
నీవిభం దాదిమదైవమూర్తి నీ, భాగ్యతిమహాము
నంబు మహిమా... 76
- ఊ. అప్రతిమాభిమాననిధివర్ధులకర్థ మొసంగుపట్ల నీ,
సుప్రథితప్రభావగుణశుద్ధికృపారసమిత్రితంబు వి,
శ్విప్రభువామభాగమున శాశ్వతరీతిం జరించు ని
త్వస్తు, త్వప్రసవాంబ వీను మహిమా... 77
- ఉ. అనిమిషకోటికై రణసహయముగైకొని నీల్చి జి
వ్యాచే, దనరంగ రక్తమూర్ఖగొని తత్పునరుధృ
వరీతి మాన్మచుణ్ణ, సునిశితదంతకోణముల శుం
భనిశుంభుల ప్రచ్ఛినట్టిని, స్నానిశము సంస్కరింతు
మహిమా... 78
- ఉ. భౌసుఫలంబుగం పలఁచి పావనిమింగి తదుభూ
గ్రాగుచుణ్ణ, గ్లానివహించి ప్రాయసెడఁ గంధి
నెదుర్కొని పట్టి ఉమ్మునడ్, బూని తనూజు
డంచుం జలముణ్ణ బలమిచ్చి కృపం బయోరసం,
బానంగ నిచ్చినట్టి మహిమా... 79
- ఉ. భృషకలికైకభక్తి నినుఁచేర్కొని పూజలూనర్పఁ
దన్మనోవశత పహించి పుత్రుడనువత్సలభావము

నించి ఏంచి ప్రా,యశముగఁ గాలిదానుని ము
హకవిగా నొనరించినట్టినీ, యశము నుతింతునమ్మ
మహిమా... 80

ఉ. సీరథులేడు నొక్కటిగ నిండినయంతటికన్న ఏలు
స్ఫుర్మై, పారములేని సీకరుణఁ బ్రస్తుతిఁజేయద
రంబె యేరికిఁ, సారగణాహించాలమనుజప్రజసం
చితసంపదాగమ, ద్వారముసీసమర్పమహిమా... 81

ఉ. చిత్రవిచిత్రవైఖరులు జేకొని భక్తుల నావరించి
సర్వత్ర మహాత్ముధిత్వఫలవైభవకార్యవిశుద్ధ
లిష్టుసా, విత్రియు నాసరస్వతియుఁ బృథిధ్వియు
వైష్ణవియుఁ భవాని గా, యత్రియునాఁగ సీవె
మహిమా... 82

ఉ. అంబుధిసప్తకంబు బలమై జలముబ్చి జగద్వినాశ
మై, నం బరికించి కంధరమునఁ బ్రియుఁ నైకొని
వారణాసి శూ, లంబుననుద్ధరించి ప్రబలస్థితిశాశ్వ
తవైనశ్రీప్రసూ, నాంబవు సీనుకావె మహిమా... 83

ఉ. ఏయుడు జూచినం గలదె యింకొకప్రాపకమర్థికొ
టికిఁ, బాయక తల్లివైసకలభాగ్యము లిచ్చిన సీ
వెయావలెఁ, తైయములైన సీవె కులశీలవిశే
పములైనసీవె దీ, ర్ఘ్రాయువులైనసీవె మహిమా... 84

ఉ. కొండలపిండుదండ్రిదొరకూతురి వై కరివేల్పు

తోడువై, తిండికిమెండుచేదుగల తెల్లనిసామికి
గేస్తురాలవై, దండిగ నాల్గైదుమెయిదాలువు
కోటులనీటుబూని బ్రిష్టోండమూలేలుతల్లి మహిం
పొ....

85

ఉ. ఎంచి తల్లిమెలంగుచెదలేటిని గొంచక మంచు
కొండవై, డించి తపంబుసలైడికడిందివిగావున
సీకు సాముమేళ, బంచెడు వేల్పుడెందమనుపా
లకుశంబున నోలలాడురా, యంచవు సుమ్ముసీఫు
మహింపొ...

86

ఉ. గంగయొడ్ల విరాళి యథికంబగుసీతని కంచు
సెంచి స, ర్యాంగముల్ల సువర్ణనలినాచితిజూపి
సురల్ తరంగలీ, లం గనుపట్ట జూలికిం జలంబొ
నరింతువు సీ వగణ్యవు, శాంగనవాగదమ్మ మహిం
పొ...

87

ఉ. ఉల్లి మెలర్ప నిన్నొలుకుచుండెడిపుణ్యలపట్లు సె
వ్య రే, ప్రల్లిడులై శతత్వమునఁ బాపపుఁబల్కులు
పల్కుచుంద్రో యా, కల్లరుల్ల వథించుటకుఁ గ
స్నేఱసేయకమాన విజ్ఞగం, బల్ల లనాడునట్ల మహిం
పొ...

88

ఉ. నమ్మతిసేయఁగాదరమె చక్కనికాటుకకంటి
చూడ్కియ, త్వయన్నతమై కురంగము సముజ్జ్వలి

లతం బ్రికటింపుచుండగా, బున్న మచందమా
మవలే బొల్పి పయోజములకు హాసించునీ, య
న్నవనెప్పైగంబు మహిషా... 89

చ. ఘనమగుమిానరూపమునఁ గన్న లుకూర్తుతచే
బ్రిపాదముల్, తసరుమృగేంద్రపుత్రి నవలగ్గు
మునెస్సిన నెన్న సేము య, వ్యాసజదశాత్ముఁ దొ
క్కరుడు వారల కన్యలకెన్ననానె నీ, యనుప
మసొష్టవంబు మహిషా... 90

చ. ప్రకటితవజ్రచేఖగలపాదతలంబునఁ గాసరాను
రం, గకవికశ్చంగముల్ నురుముగా దునుమా
డుడు: ద్రౌక్కిష్టపట్టిపా, యక మృగరాజు సెక్కి
కొలువై యలచారెడినిన్నుఁ బూజసే, యక
యికమాన సుమ్ము మహిషా... 91

చ. హలకులిళాంకచిహ్నాతము లంచితవర్తులశుధ్మపా
రికం, బులు ఘనవిద్రుమోపమసమజ్యలగుల్భ
ము లభ్యతారకా, కలితనఖాంకురంబు లభిగణ్య
ములైనభవత్వదంబు లిం, పలర భజింతునమ్మ మ
హిషా... 92

డ. దభ్రత యింతలేక సతతంబుభజింతు భవత్వదాబ్జ
ముల్, శుభ్రకళాకలాపపరిశోభితవస్యముఖా
రవింద యో, విభ్రమహకవభావరనవేల్లితసంభ్రమ

ఛాంభవాత్ యో,యత్ప్రసమావలగ్ని మహిమా... 93

ఉ. ఆతెతవేదశాస్త్రమహిమాన్యితులై విలసిల్లుకుంభభూ, గౌతమముఖ్య లేర్పుఅమగానరు నీవిలసత్ప్రథావ మ, జ్ఞాతను నేను గాంచఁగలనాదయచేసి కృతార్థఁజేయు వి, భ్యాతికి నీవనుమ్ముమహిమా... 94

ఊ. నీమహిమంబు లెన్నుటవు నీరజసంభవుడైనఁబూనలేఁ, దే మనుజండ సత్యగుణహీనుడై దీనుడఁబూననేర్తునే, మామకసాపరాధవిధి మాన్మంటకెల్లను నీదెభార మో, ప్రేమవతీమదంబమహిమా... 95

ఉ. ఆక్కమలాసనాదులకు నైనఁ బరికుయొనర్పురాని నీ, వెక్కడ నీయళోజలధియొక్కడఁ దత్తదగాధళోధనం, బెక్కడ నాను నెంచఁబడుటక్కడయిట్లు నశక్యసాహసం, బక్కజమాఁగదమ్ముమహిమా... 96

ఊ. హరిహయశాఖలేఖని మహాంబుధి కజ్జలపాత్రభూతలాం, బరములు సంపుటష్టలులు పంకజసంభవమూర్తివక్తలే, ఖరిహరిదశ్శ్విఁ డట్లయినఁగాని లిఖింపఁదరంబ నీమనో, హరగుణజాలసంఖ్య మహిమా... 97

చ. నిరతము సీకథామృతము నిశ్చలతణ భజయింపు
గంటి సీ, చరణసరోరువాంబులకు సాగిలిమై,
కృతిదంగఁగంటి సీ, పరమదయారసపుత్రికిఁ థా
త్రుండైతి సీకేమిశంక నా, కరయఫలించెఁ గో
ర్షి మహింసా... 98

చ. నిను వినుతింతునంచు నొకనిక్కాతుమిక్కిలిసత్కు
విక్రమం,బును బనిపూసినాడు జలమూని పిపీ
లికళొండుదాల్చుయా,నినగతిగాదె యింతటికి సీ
కృప భక్తులపై సుథారసా,యనమునిజంబునుమ్మ
మహింసా... 99

ఉ. వారిజసంభవాద్యమరవర్ణ మనర్థశలీల సీకథల్
థిరత నాగమార్థఫణతిణ నిరతంబు గృతుల్ ర
చింపుగా, సే రచియించునల్పకృతి సీకిది గణ్య
మె మైనుగాని సీ, కారయ తుల్యబుద్ధి మహి
ంసా... 100

ఊ. శ్రీరఘోనిశేషగుణచిహ్ని తవీవుభసత్కుసాత్రిచే
థినుడ కళ్యాపాన్యయుడ దిట్టకపీంద్రుడ రామ
చంద్రుడణ, గారవమొపు వృత్తశతకంబురచిం
తితి దీని సప్తాణీ, వారముగా గ్రహింపు మహి
ంసురమర్దని పుణ్యవర్ధని.

101

మహింసురమర్దనిశతకము సంపూర్ణము.

వీరిక.

సుప్రసిద్ధుడు దిట్టకవినారాయణకవి కీళతకక ర్థమగురామచంద్రకవి కుమారుడు. ఈకవి సమగ్రజీవితము మహిమామానురమ్భనిశతకమునఁ జేర్చియున్నారము గాన నిందు దిట్టోత్తముగా నుదావారించుచున్నారము. ఈ రామచంద్రకవికవిత నిర్దిష్టముగా నిరగ్రథారాళోభితమై మనోహరముగానుండును. ఇతనిగ్రంథము లింతవఱకు మాకీక్రిందనుదావారించినని మాత్రము లభించియున్నవి. ఇంకను బ్రయత్తించినచోఁ గొస్సిగ్రంథములు లభింపచుచ్చుననునాసగలదు. 1. మహిమామానురమ్భనిశతకము, 2. గొట్టుముక్కలరాజగోపాతకము, 3. ఉద్దండరాయశతకము, 4. రఘుతిలకశతకము, 5. వాసిరెడ్డివారిచరిత్రము, 6. వేలావతిదండకము, 7. చాటువద్యములు.

రామచంద్రకవి చిరకాలము వాసిరెడ్డివారిసంస్థానమునందు వేంకటాద్రినాయఁడువారి కాస్థానకవియై యుభయభాషాపండితుఁడుని పేరుగాంచెను. ఇతనిచాటువద్యములు బట్టిమాడు గాలక్రమమునాకాలమునఁ పేరువడియున్న వెలమసంస్థానములన్నింటిని జేరి ధనార్థియై రాజాశ్రమముతోఁ గాలముగడిపినటుల దోయైతకము కాగలదు.

ఉద్దండరాయశతక కర్తృయగు దిట్టకవిరామచంద్రకవి యిష్టటికినూరుసంవత్సరములక్రిందట నుండియుండును. ఇంతవఱక కీళవిగ్రంథములుగాని సుప్రసి

ధ్రువగునామముగాని యాంద్రులోకము ఎఱుంగ
కుంట పరితాపకరము.

రామచంద్రకవి నూజవీటిప్రభువుల సంస్థానము
లోనిదగు మద్దాలి కేగి యటఁ గలయుద్దండరా
యస్వామినిగూర్చి యాశతకమును రచించెను. శత
కమునందు భక్తిరసము ప్రథానస్థానమునొందియు
న్నది. శతకమంతయు జకారప్రాసముతోనున్నప్రాస
స్థానములలో గవివెదకితోనక క్రొత్తపదములను సంద
ర్భముద్దిగా సమకూర్చు తనకవితాప్రాగ్లభ్విము వెల్ల
డించియున్నాడు. ఈశతకమునందలి పద్మభావము
లుగూడ మనోహరభక్తజనహృదయాకర్షుణముగాను
న్నవి. శకవి సాహిత్యమండేగాక యదై నీతమతసి
ద్వాంతములందు గూడ జితశ్రముడని యాశతక
మునందలిపద్మములు చెప్పచూన్నవి.

మాకుఁ బూర్యతాశపత్రగ్రంథమును బట్టి లౌ
యబడినవ్రాతప్రతి జీర్ణమయమైనది లభించినది.
ఇంక నువ్వేణించిన నీప్రతిగూడ నదృశ్యమగునేమో
యని ప్రత్యంతరసహయములేకున్నను ఎటులో శుద్ధ
ప్రతి నొకవిధముగా సిద్ధపఱచి ముద్రణమునకు నొ
సంగఁగలిగితిను. ద్వీతీయముద్రణమున శతకమును
సర్వవిధముల సంస్కరింపవలెనని యున్నది.

సందిగామ. } ఇట్లు భాషానేవకులు,
5-2-25 } శేషాద్రిరమణకవులు, శతావధానులు.

శ్రీ రస్త.

విష్టుకవి రామచంద్రకవికృత

ఉద్దండ రాయ శతకము.

మ. అజకాంతుఁ భజియించి భాగవతులం బ్రార్థించి
డెందంబునుఁ, గజవక్కుం బ్రిణుతించి తొంటిక
వులం కైవారముల్ చేసి ప్రే,మ జూవో
ర్జోహ రటుంచు సాగిలిమెదుఁ మద్దాలి యుద్ధం
డరా, య! జయ శ్రీసువిధేయ! భక్తజనగేయా!
నిత్యభాగ్యోవయా. 1

మ. త్రిజగతూప్యము లైనీపదము లర్థిఁ సేవ
గావింతు నిఁ, భజియింతుఁ నిరతంబు మెఱు
క్కుదు మదిఁ భావించి కీర్తింతు సామజసంర
త్సక విశ్వకారక హరీ మద్దాలి... 2

మ. భుజముల్ ఫాల మురంబు చేతులు పదుబుల్
భూమి మోయంగ సాగి జలూకాగతిచే
బ్రహ్మమశతముల్ గిలింతు కైకొమ్ము ప్రే,మ
జైలంగుఁ భవదీయదానుఁడు జుమ్మా మద్దాలి...

మ. ప్రజకాంతాహృవద్యేశ సన్మనిజనవ్యాతాత్మసం
వేశ సీ,డజరాజధ్వజపోషి తేంద్రజనిరూఢప్రా
భవోవేత ధర్మజరాజ్యప్రతిపాచనాత్మయుత
శ్రీమద్దాలి... 4

మ. సజలాంభోధరతుల్య నైల్యకలనాచంచత్తమూ
థామ శో,ర్యజితామర్యవిరోధిభూమ విధిము
ఖ్యాదిత్వసత్కత్రసో, మ జటిప్రాతముతైకనామ
వహమాం మద్దాలి... 5

మ. భజసీయైకమహావిదంబర పదాంభస్త్రక్తహో
మాప్రి ధన్విజటాడంబర కాంచనాంబర సదావి
శ్వంభరా గోపనా, మజయానాహృదయాబ్జబం
భర నమో మద్దాలి... 6

మ. అజగవ్యర్థిత మానిచర్చిత సమస్తాదిత్వసంప్రా
రితా, సుజనారాధిత తత్వబోధిత ముమతు
స్తుత్యశోభా లులో, మజివశ్చప్రభ యుగ్రసేన
సులభా మద్దాలి... 7

మ. ద్విజాజాంబుజమిత్రనేత్ర సకలాధిష్ఠానహృ
త్వాత్ర వారిజసంభూతనిజాగ్రత్తత్ర కరుణా
బుందిష్టచారిత్ర వోయ్య, మజటాజూట సదాత్మ
మిత్ర నృహరీ మద్దాలి... 8

మ. రజసీవల్లభభానునేత్ర త్రిజగద్రాసిష్టిచారిత్ర

సీ, నజగేహాకథల్తు భవ్యగుణపాత్ర నన్ని
కణ నీచక, ర్షజణత్వంబులు బూపి ప్రోపగడె శ్రీ
మద్దాలి... 9

మ. ద్వీజరాజధ్వజ కొస్త్రిచంచిత నపాదేదీప్యమానా
త్తు దే, న జీన్నాథ గుసుంప మూఫు వార్తి
వందారుచందూర న, మృంజనుణ నిన్ను నయామ
యాత్ముండవయా మద్దాలి... 10

మ. గజరాప్రత్యక్ష నాకుగన్వడవె సేగస్తోందు నీపా
శం, కజముల్ నీపునాడవిందమును నీక
స్థమ్ములుం గాహించో, కుజయంలూదుల గేరుచ
క్కుననముక చూద్దాలి... 11

మ. రజతష్టోధరగేహసాంచక భవద్రాజత్వీభా
వంచుల, క్కుజముల్ ద్రోపదియూర్తిచే సకసి
జాత్రో యన్నమాత్రానఁ శ్రీమదిగుణ్ణోత్తంగ
మానము న్ని లిపితో మద్దాలి... 12

మ. అజహత్ప్రీభవ తెల్పువే స్తుతి యవిద్యారూ
పశుంసువా, ఎళ్లారం డృష్టిక సంతరంచిడదు
తల్లోపంచులేకున్నభీ, వాజరాయుఃగ్రథనంబుజీవు
నకగుణ మద్దాలి... 13

మ. విజయశేషమసీదయంగద జయువిర్భూతిసంసా
రవ, కుజపంకాంబుభు లింకిపోవుటకు నీసంసేవ

వేరింటి గ్రీష్మజగత్త్వాగ్రణము కారణంబుగద
శ్రీమద్దాలి... 14

మ. ప్రజముక్క దామస ముజ్జగించి సెనుఁ జీరం
దారిగల్పింపవే, రుజకాథారము పూతిగంధల
హరిరూధంబు జంత్రంపుబో, మృజమిదేహ
ము దీనినమ్ముదగునే మద్దాలి... 15

మ. అజరుద్రాదులు నిన్నుగొల్లురుల్ ప్రార్థిం
తురేప్రాదు నెల్లజగంబుల్ సృజయించుక ర్తవు
దయాలం కారచిత్తుండ వా, త్తుజతుల్యంబుగనన్ను
బ్రేషుము కృపా మద్దాలి... 16

మ. వృజినంబుల్ హరియించి నన్నె శుదు సంహాష్టా
త్తుఁ గావించి నిఁ, భజియింపక్క మతిబుట్టుఁజేసి
కృపచేఁ బాలింపవే చందమా,మ జిగిం జేకొని
కల్యామెగవలె శ్రీమద్దాలి... 17

మ. త్వయియింతుక్క భవబంధముల్ మనములో
నర్స్సింతు నీపాదముల్, విజయింబందుదు మోక్
ఉత్సువలనక్క వేమాతు సంగ్రామకర్తు జరాసంధ
మదాపవరి సృహరీ మద్దాలి... 18

మ. గజఫూర్చీటీ ముఖినంపదల్ సతములా కా ఏశరీ
రంబులే, నిజముల్ వ్యోధములంచు రోసి మును
మున్నేమైహికాగమ్యకా, మ్యజగీమక్క భజి
యించి కాంచవలె నిఁ మద్దాలి... 19

మ. సృజియింపు సృజియించి మేలాసఁగ నిర్జింపం
బ్రజామానసాం, బుజవాంఛల్ సఫలం బొనర్వ
విషలంబుంశేయనీవేని కామజగద్భరకమూల
కర్తవు భలీ మద్దాలి... 20

మ. సుజనత్వంబరిదేహిమత్తుండయి సంక్లోభింపఁగా
నేల ని, త్యజిగుప్పాస్పదమాజవంజవసుఖం బా
వాభవద్దివ్యనా, మజవం జేమర కాత్మనిల్పవతె
శ్రీమద్దాలి... 21

మ. యజనామ్మాయతపోజపవ్రతము లత్వంతంబు
వర్ధిల్భూ, ప్రజ కానంద మమందమై పరగి సంప
త్వారిజాతంపుఁగొ, మ్మ జిగుర్వంగరుణించుకర్తవు
గదా మద్దాలి.... 22

మ. గజ మేదేశికునొద్ద శిక్షఁగనె సాకల్యంబుగాఁ
గుబ్బ యే, ద్విజ నాచార్యనిగాఁగేఁజోనె భవ
ద్వివ్యమృతప్రాయ నా, మజపప్రాప్తికి సాత్మ్యకంచె
గురువో మద్దాలి... 23

మ. అజనుఃఖ్లాఘ్యసుఖంబు గైకోనెద భూయఃస్వా
యదానందనం, దజనీసత్వగుణస్ఫురత్పుఁటికర
త్వంబందు మతూప్రయక, ర్మజపారోచులలోఁ
గొసంగదవె శ్రీమద్దాలి... 24

మ. ధ్వజమై వాహనమై పతంగపతిగొల్యు బిల్వ

రానెజ్జయం,దు జరీవుట్టముగట్టి కొల్పోవి
తోడ్డో చెంగటం గల్లికొమ్మ జతైనిలవ్యి జ
బులేలుదుషు శ్రీమద్దాలి...

మ. యజమానత్వమొసంగి జ్ఞానశిఖయం దత్యం
త్మాల్చిషం, బజరూపంబుగ వేలవ్యి జేయ
త్వదీయాంఫ్యీద్వయాభక్తిసో, మజలంబాని
త్రమూర్తిసగుధుణ మద్దాలి...

మ. వ్యజనచ్ఛత్రముభోపచారకలన వార్యపార
భక్తివి,శ్వజనుల్ గొల్లురు నిఇసహోం.
సురల్ స్వర్గంబుసందుణ బులోమజతో ని
నివోతె నుర్వురపయుణ మద్దాలి...

మ. ఇజగుంజెంది కుచేలుఁ డర్థియయి నిన్నీత్మీంప
తేరఁ దద్దియజవర్యుణ ఫలితార్థజేసితివి నిఇ
పీయనుణ నీశుభా,త్మజతుప్రాయముగాఁ గ
గుటరుదే మద్దాలి...

మ. నిజమాయుణ విధి వేగలంపఁ గలఁడే యింట
త్తుతుణ నీను వేసృజనల్ చేసితి వెల్లవత్సవ
నిఇశీలింపగాలేక బ్రిప్పు జతప్రాభవుఁడిట
మత్తుఁడగుచుణ మద్దాలి...

మ. అజమిణుం డొకవిప్రదాసియెడ రత్యాస.
టై కాలమెం,తజనంగాఁ దుది మోక్షమిచ్చి!

యోనా రాయణాయంచు నా, త్రజునిం జీరినదాన
బీతమత్తిపై మద్దాలి... 30

మ. విజనంబైనమహాటవిక్ శబది యావిర్యాతన
ద్భుక్తిచే, స్తోమింషణ ఫలమీయ దానికిడవే
పుణ్యంబు శ్రీరామనా, మజనాథిశ్వరరూపధే
యమున ముఖ మద్దాలి... 31

మ. సిజనాసాననసాభిమానుడవయా నీ వాజిలో
స్తోమద, త్రజుకేలూడిచి సాత్యకే మనిషి తత్యం
తంబు శాచింపు సా, మృజనింపంబడియున్న వేళ
కృపా మద్దాలి... 32

మ. భుజవ్యంబున ద్రోగ్నిసుప్తవధ్యక్తి బూనంగ
సీవెన్నిభూ, భజులట్టుండఁ దొంగఁఁడెచ్చితిని
నిషాభూతించువారోట ధర్మజీసూర్యున మద్ర
మానులఁ గ్రూపు మద్దాలి... 33

మ. బుజుత త్వం బునికాహాసింపుఖలు నాభృత్యాత్ము
గాఁ గూలువో, రజకుం దూడుట మల్లులీల్లుట
మదారంథంబుచేండాగి సా, వజుముం ద్రుంగుట
కంపమూలముగొదు మద్దాలి... 34

మ. కుజనుల్ నిస్సుభజింపలేక తమిర్మర్మల్ వేరు
గా గేరికే, రిజపుంబల్లులు బల్లుచుం జెడుదు
ర్మ్యుఁ నారకావాస్తు, వజలూకావృత్తేహుఁ
ఛై పరమున్న మద్దాలి... 35

మ. రజతస్వర్ణముఖాఫలార్థకృతగ్వగ్నిగ్రన్తులై మత్తులై, బొజుఁగుల్ నిఁ భజియింపలేక తనువ్రల్ బోవ్ దమం బాత్మణ గ్రమ్ జముం జేరుదు రెన్నిజన్మములకుఁ మద్దాలి... 36

మ. అజరాధిశ్వరుఁ కైనసీకు పరిచర్యల్ సేయఁ బ్రాల్లూలినం, బిజుగొట్టీఁ దుకిముట్టుఁ డజ్జునకుఁ దచివ్విజ్ఞానహినంపురి, మ్మజెడ్ నిఁభజియింతు రాషధమిక్ మద్దాలి... 37

మ. అజనాపాథకమండలుల్ గముఁ ధన్యాయిల్లై గౌతమిఁ, ల్రిజగత్తారముఖాఫా ర్షులు వినుక్క బ్రేత్తుఁపఁగాలేరు ధర్మభూమంసుల్ పరిముట్టుఁచి ట్టుల్ఁ యఁక్ మద్దాలి... 38

మ. కుజముల్ రాజసత్యామసంబులు త్వయంఘ్రీల్ గూర్చు మన్మానసాంబుజమేణోలు; పునర్భవైల బిలతుగ్గోత్తుంబు త్వీలకును, గ్రజయత్వింబు వహించి సల్పఁగడె శ్రీమద్దాలి... 39

మ. గుజుగుంట్లుం గడతేర్పులేని వెడకోర్చుల్ గోనుటల్ వట్టిభేషజముల్ నీటునశింప దజ్జుత భవత్సంసేవసిద్ధింపుజా, ల్చుజనశ్రేణికణత్ జ్ఞానమ యమరుఁ మద్దాలి... 40

మ. అజరస్తాపితకల్పకంబవయి కుయ్యాఁ యవే యో

యథో, కుజ నిస్నేష నెదనమ్మినాడ నీఁక మతాలు
మ్యముల్ బాఱిజి, మ్య జుగుపుల్ బెడబావ
క ర్తవు జామి మద్దాలి... 41

మ. గజవత్తుండు భుజంగమాధిపతి గంగాద్విషిసీభ
ర్తసీ, రజసంజాతుండు భారతీసతియు సీప్రాంచ
త్కథల్ బైమసా, మజటాగానములణ భజింతు
రెశుడుణ మద్దాలి... 42

మ. యజురాదిశ్లుతుల్ల నిణిభాగదు నాహాయందు
సీకిరి క, య్యజుడుణ భారతి సీదుతారకము
జివ్యోగ్రంఖులణ మేనకా, త్యజయుణ శంభుండు
దాచి పొంగుదురు శ్రీమద్దాలి.... 43

మ. విజితత్వంఖున నొంద దీపణదవావిర్యాతి
యోహెశతు, ర్ఘజ తచ్ఛాంతికి తావకీనకరు
ణారూరంపుంబాలేటిచె, మ్యజమి నమ్మినవాకీ
కాంఖుద మిఁకణ మద్దాలి... 44

మ. గిజిగాండెట్టుల్లా యట్లడీవుడును దద్దేహంబె దే
హంఖు త, ద్విజ మాలోపల జోయితినుంచుకొని
యుద్ధించునట్లే యజి, హ్యజగజోయితినినిన్నుఁ గాం
చవలె లో మద్దాలి... 45

మ. గజగ్రూడస్థలివోలె నెమ్మున మశక్యంబైన దుర్యాం
థపే, రిజిలందూలెడుటిని మాన్మఫవదంప్రీస్వర్ధుల్

మూలైకనీ, మజవాకృష్ణికి నందనీయగడె త్రీ
మద్దాలి.... 46

మ. గజపుష్టాంచితదివ్యదామములతోఁ గల్యోణచే
లంబుతోఁ, భుజకీర్తుల్ మొదలైనస్థాముగమితోఁ
బొల్పారునీలంపుబో, మ్మజిగిణ గన్వఁడవయ్యమై,
క్కులిడెదణ మద్దాలి... 47

మ. స్వజనుంగా గరుణించి సీర్పుతుల కస్తుమ్మాధచే
తఃపశు, వ్రజముంజేసి యొసంగవే యివువు
ప్రత్యక్షంబు తాపత్రమో, మ్మజెడణ త్వితుదదర్శ
నాప్తి మనెదణ మద్దాలి... 48

మ. అజపుత్రాదిమునుల్ భవన్మహిమ మేకాంతం
బుగాఁ గాన నో, టజముల్ జేరి జపించి కాన రతి
దాప్యప్రక్రియాలభిపా, మ్మజడీభూతుఁడ నేను
గాంచఁగలనా? మద్దాలి... 49

మ. అజరదీపినిగన్న పాదకములంబాసించితిణ జూప
వే, రజనీనాయక పోదరీరమణ యోరాజీవపత్రా
తు న, మ్మజుమీ దృశ్యము నశ్య మైహికమునుణ
మద్దాలి... 50

మ. అజకంర స్తనమై పరోపకృతినేయణ లేని మద్దేనా
య, షైజనింపణ ఫలమేమి దీనినిఁ గన్ఱి సేవింపు
గైకొమ్ము జ, న్నజుగుప్పం చెడబాసిసార్కమగుణ
మద్దాలి... 51

మ. రజనింజోలే యవిర్య నెమ్మదికి నిర్పంగూర్చు
విద్యాసమ్మ, ధీ జగచ్ఛతుడపోలే తెల్పినిదుఁ
దవివ్యజ్ఞానపైన్యత్తియా, మజనంజేయవె తెల్పిఁ
గైకొనియెదణ మద్దాలి....

52

మ. విజిఘుత్సుత్యము నద్దురా ప్రిభవ ముద్దీతంబుగా
నూతనాం, బుజసాందర్యము లైనసీదుపదముల్
బూజింతుఁ గారుణ్యభూ, మిజలాసారము నావ
యిఁ గురియవే మద్దాలి...

53

మ. ఆజ సీదర్పునమబ్బుటప్పుడో యనేహస్తోతమం
తంత్రిండోం, కి జరంగేఁ గనుపట్టు మిప్పుడయినఁ
గీర్మించి మైనిండభ, ర్తజలం బుచ్చి ప్రచింప మై,
కులిండదణ మద్దాలి...

54

మ. సుజనుంగాఁ గరుణించి నామదికి సంతుథిం బ్ర
సాదించి లో, కజననాణ్యశ్రయ వణ్ణసస్పుత్రకటూ
కొరాసురద్వాదశా, త్రజనక్కింపవె మోక్షదాత
పయి శ్రీమద్దాలి...

55

మ. ప్రజిహావల్లికి సాంఖుఁ దోరసిలుఁలేచణ గర్యకిఁ
సీప్రగా, వు జగతూప్రాపుడవాస్య సాధుగుణభ
శ్యుఁ బ్రోతు హళ్ళానభూ, మజగొంధుడ నెట్లు
బ్రోచెదవొ నణ మద్దాలి...

56

మ. ఆజశృంగీకితవార్గు ముష్టిఫలహాంఛాయోగ్య

సంసారమో, ధ్వజదుర్వాంఘలుమాన్ని యొ
క్కయెడ వేడ్కుంబోలె సీతివ్యనా, మజవు
బూనగ బుధినియ్యగడె శ్రీమద్దాలి... 51

మ. గుజాగుంట్లెంతయుదీర్కై హికపుసంకోచంబుచేతు
గడ్చి, బిజిగా చింతలె పుట్టసాగెనిఁఁనిఁ చేర్కుఁ
టకె టైటైఫు, ద్వాజగుప్పం బెడబూపి సాఁగడ
శ్రీమద్దాలి.... 52

మ. గజబంధి న్యుపమానమై యిహ చుసోఖ్యప్రాణ్మి
నొందింప సాగె జుగుప్పంబడజాల నింకభవనం
శ్రీవ్యంద్వ్యసేవానికా, మజగన్నోహనబుథ్యి నాళీ
సగవే శ్రీమద్దాలి... 53

మ. భజమధ్వంబున లచ్చి పార్వత్యియగల్లే భూ
మిశ లుప్పాంగ భ, క్తజనుల్ గొల్కుఁగ నోల
గంబమరునిఁ గస్తొఁదుఁ గన్నార పో, మజటూ
జూటునుతాత్తు కన్వడుగడె మద్దాలి... 54

మ. గజమె ట్లట్లుగ నేను కర్తృఫలనక్కగుస్తతణాబొం
ది యా, ధిజబొథంబడియున్న వాఁడుఁ గరుణాథీ
నుండవై భావిజ, న్నజగుప్పాతననస్థః భావఁగడ
శ్రీమద్దాలి... 55

మ. మృజమున్నన్ను గళ్లుధీచేలిచెద సామీఁ యోమీఁ
కు సీమవో, భజనాగాంగరురింపంబొసుగవే

బల్లాఅమత్కుల్లాపా, త్రైజవత్తీశనమాచరించు
టకునై మద్దాలి... 62

మ. భజమానత్వుదుపా స్తిమఃగ్నమతినై భాసిలినట్లుక్క
సచా, భజనత్వం బొనగూర్పనయ్య సుమనోబిం
హిష్ట సభ్యక్తివ, ర్ఘజధైర్యంబున ధి: క్రంచెన
యముఁ మద్దాలి... 63

మ. విజితాంమాసముగాఁగఁ బంచణు నిర్వేఖా ప్రి
గా జీవనం,బు జగద్వ్యందితయుష్మ వంట్మిభజనా
శూర్షంబుగా నిర్మలా, త్రైజటిప్రాతములాత్రై నా
కొసఁగవే మద్దాలి .. 64

మ. గిజగిట్లాడెడిదీనతుఁ బరుల్కు కేల్పుచు . కాను
సీ,కు జ్ఞాతైమ్యుక్కుదు ఏనిఁ త్రీతిపపుంగో కాట
ముఁపేరి పా, మజులాయించుటమానువ త్యు
క్కులిచెడక మద్దాలి... 65

మ. విలసతీకీరసానుభూతివలె సీవిథ్యాతించ్చింప
నిం, పుజెలంగుఁ నయచేసి నిల్పుఁడె నాబుట్టిం
జిదానంచథా,మ జగత్పుష్మతనామ శాశ్వత
తమా మద్దాలి... 66

మ. భజనాభాపుడనఁట నష్టిగతుగా ధాంతువే
మోసమ, ప్రజగట్టిర్పు సీకు తేయిషిగలఁడుసర్వం
బు సీసృష్టియా,త్రైజఁగాఁకై కొసమన్న దిస్కుగల
దా మద్దాలి... 67

మ. కుజనాథ్యాకుడ నేను సీవు సవను శ్రీశ్రవణపుం
ద విం, క జడత్వం చెపలిచి నామనిధిషై కన్పటి
శ్రీకృష్ణక, ర్మజనుగా: గంపింపకున్నఁగలదా
మద్దాలి... 68

మ. అజఘువ్యత్వదుపాస్త్రినాశిసఃగపెయాత్రైశభూన
హ్యావా, యు జలాంశగుణాన్వితంబున యా
యుచ్ఛిష్టదేహంబుక, ర్మజమే నిష్ట్యము భక్తిని
త్వధనమే మద్దాలి... 69

మ. నిజమొప్పఁరఁగ నాదుకందొవను నానెయ్యంబు
పేరింటనోప్పుజకోరంబుసకుణాదీయహృదయం
భోరాళికిణ జందమా, మజుమిా సీపదవద్మ నన్న
ననుఁకు మద్దాలి... 70

మ. భజసీయాత్క నానిశుద్ధి వివరింపం బుద్ధి స
న్నాసిరీ, తిజుమిా నిన్ను నెఱుంగఁదోఁఁఁఁనెడఁ
గిర్మింతుణ సదావేదుణా, ల్పజనుండు ద్వ్యద
సుజ్ఞయెటులో యఁకు మద్దాలి... 71

మ. ప్రజముల్ గూడుక గోపగోపికల నిర్మాచ్యైక
భక్తిణ బలా, నుజ సీసేవలూనర్పుథాగ్యమున
కెన్నోనోచిరో జన్మజ, న్నజఘువ్యత్వము శాసి
థాసిలుటకై మద్దాలి... 72

మ. కుజరూపంబులనేమినోచెనాశిసీకుం గానలోను

న్నయా, భజపత్రపువు గానసాలతరు గాపున్న
గమల్ విచియు, భూజనం జల్లని సీనసేయుట
టకునై మద్దాలి... 78

మ. ప్రజలె ట్లట్లుగ సీవు గోపికలు బెంపక్క సొంతు
గైకొంటకే, భజనల్ తేసినపుణ్యమో గృహాసీ
ప్రాంచజ్ఞపాకుండహే, మజయాఖాలించాగయం
గములక్క మద్దాలి... 79

మ. ప్రజడింభ చ్ఛటాసూడి సీవనవిన్నో రంధ్రాల్లు,
దర్భగు, ల్భజముల్ సీవనపద్మముల్ తమపయిం
బర్యిం బవిత్రస్వీనా, మజగాన్నాముంగాట కేసు
కృతమో మద్దాలి... 75

మ. గజనిమ్మల్ సురపొన్నులం బనసలుగా స్నేరు
లుక్క మున్నగా, గుజముల్ గాన; సుల్లాపీక
భవదంపుల్ దోహదాచారథ, ర్మజసంధానము
గాంచనోచుట హనో మద్దాలి... 76

మ. రజసీచారుడు సీతు గొంచు జన తద్రుషుయతా
దాకి వీఁక జటాయుఖిగమిన్నారై వీరాశమ్మ
దత్తాయంబు నంగ్రామక, ర్మజతంగొటు సంర్క
వుణ్యఫలమో మద్దాలి... 77

మ. నిజవిత్తంబులు సార్పకంబులుగ నికా సేవించి
యర్పించి యిం, ప్రజనింపక్క జరియించుప్రాణ్య

లకుఁ దత్పుణ్యంబు సీరెత్తుని, మృజిగుల్లోతిఫలిం
చునట్టులుగదా మద్దాలి... 78

మ. ప్రజముఖ్యం డొకఁ డేకతంబ తనకుణ వాలా
యమై నెమ్మనం, బు జెలంగం బొలిగద్దనెక్కిన
దొరా బోనేతురమ్మన్న యూమజటై రాభుజియం
పవత్తువఁట శ్రీమద్దాలి... 79

మ. భజనాభావమతికా మదాంధులయి సంపన్మోహ
బుధిం గిజా, గిజ నెన్నాళ్లను దన్నుకున్నఁగలదే
షేమంబు సంపారశ, ర్తుజనశైఱల కూర్చ్ఛిసిధి
వలనణ మద్దాలి... 80

మ. అజరాస్తానవిలాసిని రతిసుఖవ్యాపానవయ్యక్తవి,
శ్వయిదాదుల్ భవదంఖుభక్తివలే మోత్తశ్రీద
ముల్గాపు నోమజనుణ సిపదసేవ సువ్రత
ముగా మద్దాలి... 81

మ. యజనంబుల్ పదివేలుచేసిన యనిష్టైంద్రాత్ర
యంచింతెకా, ని జనిణ మాస్పెడులోకమఖ్యదు
తదుస్తేషంబు నిణ గొల్యోబ్రే, మఁ జిగుర్మాత్ము
యనంతరంబునఁగదా మద్దాలి... 82

మ. దివ్యజ్ఞాడైనం జ్ఞానాడైనఁగాని విసుగీర్థింపం బిశు
ణ్యాత్ముడౌ, కుజనత్యంబున మత్తుఁడై సిరులు పె
క్కుల్గల్లి కొసుంఘరో, మజముల్ గట్టినశుణ్య
మూర్తియగునే మద్దాలి... 83

మ.ఖజకారండమెలుంగునే మృదులకొక్కణ్ణాయైమై
యుండి వేల్లజతిక్కాదిరుచులో రూపూయకున కేలా
కల్లు సద్భృథిసా, వ్యాపనుక్కీసులపొందుండర
మనిస్ఎ మద్దాలి... 86

మ.భుజియింప్యు నననీచైమై యున్నశ్రుమై కొంచే
సైమై నారికే, రజలంబై గుంమై నుండి
మృదు శారంబైన నీంమనా, మిజపుగి చేండే
యోగ్యభోగ్యఫలమో మద్దాలి... 87

మ.బుజబుధ్విం నినుసంస్కరింపగలుగుణక్కీష్టలక్కీ
నివాస జగన్నాథ గయాత్ర గనువిచేం
బుల్ మహాదానథ, త్రజపాథ్వ్యుక్క నపోత్రుఁ
ఫలముల్ మద్దాలి... 88

మ.త్రిజగదఫుర్యథైష్ట సిల్వ్యుచుం కొంధముం కు
ఛ్యార్థదా, ఇఱ జితక్కోధుండు నీనరెం గలుగునే
యింకొక్కునాథుండు క, త్రజకాయమ్యము చుండు
నిన్నెగులుతుం మద్దాలి... 87

మ.అజ్ఞనిం బొక్కిట గన్న వేలుచవు సి యిం ఏడదు
ధ్యారకా, ఖ్యాజగద్దేయముగా బ్రసిధునగు నీఁన్నుం
గృపాశాలి ప్రే, శుషేలగం ధీయించు న్ను
గును శ్రీమద్దాలి... 88

మ. అజహద్దంభవిజృంభమానావిరులాచాందంయదీసై
II—11

కరూ, పజ తేజంబున వెల్లుజేసెదు భవద్భూషంబు
షర్ణింపు బుద్ధజ్ఞాడైనఁ భవుడైన నోపంగ
లండా మద్దాలి... 89

మ. భజనీయైకనిగాథహలంకృతులు సంభావించి వం
దారువా, గ్రీజనశ్రేష్ఠికి విద్యలిత్తును హయగ్రీవా
కృతిఁ సీను సా, మజచర్చాంబరపూజితాంస్మి
యుగళా మద్దాలి... 90

మ. విజయుఁ భీమునివెంటదోడ్కుని రణోర్ధ్వు
భీముచేతుఁ గిరి, వ్రజనాథుం బొలియించి చేసిలి
వి నిర్వ్యాజాథసంసిద్ధి ధర్మజునింగూర్చిటు యు
త్వమాఱునిగ శ్రీమద్దాలి... 91

మ. అజరద్భువసుఖోదయు త్వి తనస్తుమైనప్పుడై ని
న్ను పం, చజనుండించవల్లు దదారథటి ప్రాస్యం
తైన యుద్ధామభీ, మజరాభారము తోచనీయ
దు సుమిం మద్దాలి... 92

మ. త్రిజగంబుల్ భరియించి పోతు వెలుడుఁ
దేవావభుల్ మెచ్చు నం, డజనుమార్చ వరాహా
సింహా వటురా ట్పుంతొనజుద్దామ రా, మజిన
శ్రీకలికిస్వరూపములచే మద్దాలి... 93

మ. త్వద్జియింతుఁ జనిసీకృపారసముచేతుఁ భీతతం
బాసి దీ, నజనాథారక నిఁభజించునెడలుఁ

నాబుధీకీ యాత్మా, మజవందత్వము నొం
దనియ్యకుము శ్రీమద్దాలి... 94

మ. ధ్వజీనీసంగ్రహ మెంత యున్న బహువిత్తంబు
న్న దివ్యశుగ్ర, ప్రజమున్న ఈ దనవెంటరాదు య
మునోర్వ్యణరాదు సీదివ్యనా, మజవం చిచ్చినదా
న సర్వసుఖమే మద్దాలి... 95

మ. భుజగాథిశక్యాన యానవిజితాంభోజాత శ్రీ
మద్దదా, గ్రజ మన్మామకతర్మకంబలర సీకారు
ణ్ణపుంచాల గుమ్మజడిందేల్పవె కామధేనువువ
లేక మద్దాలి... 96

మ. ఇజుగుంగూర్చి శరీరయాత్రకయి భూభృతీర
ముల్జేరి చాల జుగుప్పంబడి యుష్మదీయచర
ఛాలానంబునం జిత్తుసా, మజ మిన్నాళ్లకు సేడు
కట్టుబడె శ్రీమద్దాలి... 97

మ. ప్రజనశ్రీ వహియించె మత్స్యకృతసంపత్తామ
ధేమాత్మమం, బు జనింపంబడు సీకృపార్చ్చకము
తన్నాలైకనిర్వ్యాణథా, మజసౌఖ్యమృతసిద్ధి నా
కుగొదువా మద్దాలి... 98

మ. రజముంబోలె విధూతమై యఘముబాఱు
సన్నసుండై జనుండు జరాత్వం బరుదెంచి జీర్ణ

ప. తి తోట్లో రాక మున్నేప్రణా, చజచస్తోత్రము
ఎం భబింపనలె నిఈ మద్దారి... 99

మ. జాల్ పీరిచి వేరుగూర్చుగతికై వాంపుపద్యం
బు ల, కృజమొప్పే స్పృజేయంపనయ్య నివగ్గో
గైకొమ్ము కారుళ్యథా, మి బొహుల్ పచరించు
వేలకొలుల్ మద్దారి... 100

మ. ప్రజ్ఞావై యొప్ప వచింపు మత్కుఁత యోసర్యోజ
యోదై వసి, ల్లజసంభావనసేసు సపదము లీలా
భక్తిపేరింటికమ్మ, జవాదిం దులకించుసాద్య
విధిచే మద్దాలి... 101

మ. ద్విజుఁద్వాహన ఔను చిట్టకవిషూతిక గశ్యప
ర్షింద్రగో, త్రజుడ్ నామము రామచంద్రుడు
భవద్దానుండ నాయంచుఁట్టే, వింగుప్పే శపకం
బు గైకొనుము శ్రీనుద్దాఁ యుద్దాడరా, య!
జయ శ్రీనువిథేయ ! భక్తజనసేమూ ! నిత్య
భాగ్యానయా! 102

ఉద్దంపరాయశతకము సంపూర్ణము.

శ్రీ రస్త.

విట్టకవి రామచంద్రకవికృత

గౌట్టముక్కల

రాజగోపాలశతకము.

శా. శ్రీభద్రస్తితు లాశ్రితావథుల కష్ణిణానుకంపణ
సదా, లాభప్రాప్తులుగా నొనర్చు నజీలీలామో
హనా కారమా, యూధీరుణ నినుగూడ్రి మై
క్కుదు ననల్చుకల్పతల్చుయిత, త్యోభృత్పుస్తుగ
గౌట్టముక్కలవురోకా రాజగోపాలకా. 1

శా. హేలాసమ్మిలితత్త్విమూరిదు యచో హేరం
బుఁ బ్రారించుచుణ, గారీదాసమయూరమాఘు
ముఖులం కైవారముల్ చేసి నిణ, నాలాయం
బుగుఁ బూజసేతుఁ గవనవాయ్ పారవిస్తారవా, గ్ర్యా
లాబ్జింబుల గౌట్టముక్కలవురోకా రాజగోపా
లకా. 2

శా. చక్కె చక్కిశయాన; యూననజితాంచత్పూప్తుతా
రావతీ, నక్కగ్రస్తగజేంద్రరక్షణమతీ! నానాపు

పంచాకృతి, శక్రాశ్వద్వాతిసాగరైకవసతీ సన్న
హర్షత్వండరి, కృతిదాగతి గౌట్యు...

శా. అకలంకాశ్రితసౌఖ్యదాయక సమస్తాజాండభ
దాధినా, యక! యంభోజదశాయతాంబక! విషు
ధావేవ్యమాయావిడం, బక! సాధువ్రజతావ
త్వీబలదృష్టిదైత్యకాండైకత, తుక సద్రుత
గౌట్యు...

మ. వరనాభీజనితాదిశిల్పక! ప్రభావప్రాభవానల్పక
తరితానంతమనోవికల్పక! యతోదానందకృతు
ల్పకా, స్థిరసంకల్పక! వేదజల్పక! మహాశేషాపి
రాట్లుకా, కరుణాకల్పక గౌట్యు...

మ. పరమాభీరక! భజ్యభారక! మహాబ్రహ్మండభాం
స్ఫలో, దరనిస్తారక! విశ్వకారక! యతోదాద
రకా! వేచభూ, ధరసంచారక! సద్యిచారక
సముద్యభూక్తమందారకా, కరుణాభారక గౌ...

మ. అజరుద్రాములు నిన్నె అంగుటకు నింతైనఁ
సమర్థింపలే, రు జగత్కూర్మడ వన్నిరూపములు
నీరూపంబులై యుండు నిఁ, భజనం బీణితు
సేయ నావశమె నాభాగ్యంబు నీచిత్త మో,
గజరాద్రతుక గౌట్యు... 7

మ. ఆసమప్రాధి సితాసితద్వయతుల నెయ్యించారగా

రామకృష్ణసమాఖ్యాయుతులై జనించి యదువం
శస్త్రములో మిష్టుఁ బుద్ధుసమృద్ధికా భజియింటు
దంభవారిరూపారంభ!సంపుష్టదా,తుసనాథార్ఘుక
గౌట్టు... 8

మ. సురలాసందము నొంద నందునకుఁ జతుఃప్రీతి
గా; గోపమం,దిరసీమణి పసికందువై వెలయు
మిాదివాయమృతాకారవి, స్ఫురణణ గణ్ణోన
సేమినోచెర్చా మహాశూద్రిమణుల్ చింతలే,
క రమానాయక గౌట్టు... 9

శా. సారోద్ధారవునూనెలంటి, పునుగుం జవ్యాజి
మైనూన్నిపస్త్రీ రాపై జలకంబొన్ని కృపనెంతో
గోపికల్ మిష్టుఁ గన్నారం గాంచుట కెంతభా
గ్యమెళ్లా నందాభీరమాయూనరా,కావ్యాముక
గౌట్టు... 10

మ. అమరణ మిష్టెయికశుత్రమాత్రులని సంఖ్యంబాన
సూఫీంచి చి,త్రముగాఁ బుత్రమపోత్తాప్తి... 10
బులు యశోదానందు లానందభా, నముతోఁ
జేయుట జన్మజన్మకృత సేవాసిష్టులొటంగదా,కము
లాకాముక గౌట్టు... 11

మ. జగదీశానులు రామకృష్ణులు వికీర్ణాభపుగ్యాంచుం
బ్రియం,బుగ వాక్రమ్ముచు మిాకు నామకర

ఇంబుల్ నేయు తన్నండ్రా, గ్యాగురుత్వంబు భజిం
పశక్యమే కరాగ్రాంచద్ధనుశ్శంఖచ, క్రగదానండక
గొట్టు... 12

శా. సారప్రాథిమ పూతనా స్తనగుణుచ్ఛంబుల్ వడిం
బీలిప్; తిథ్మోరాకారము రూపుమాహినసమగ్రుణ
నిన్ను నేవింతు; వి, స్ఫూరత్తాంకనామఃర్షుసులక
భూజిష్ఠు జిహ్వగ్రవ, దౌరీత్ర్యంబక గొట్టు... 13

శా. హంసల్ జోదుగుఁ గుండియాదుఁతి నందాగా
రసీమణిప్రజ్ఞో, త్తంసుల్ మెచ్చుగ వాసుదేవయు
గఢత్వప్యిక్కి జిట్టాదుమిా, సంసద్యైయిలాన
ముల్ గనుట కుల్మాహించెదక్క జూపవే, కంన
ధ్వంసక గొట్టు... 14

మ. నిరతిణించిన కాకపత్రముఁతో నిండారువేన
ఘ్నమీతీ, వరజాఁబూనదచంద్రప్రసారములతో వధి
ష్టులై నందగో, పురథిథిం జెజాదుమిాచిఅత
రూపుల్ చూపరావే; నుదా, కరుళాహార్షికగొట్టు.

మ. అలరణ సుప్రతమెంతశేసిర్ఁ వసంతా రామునీ
మణిజిగు, శ్లోలల్మిణమేసెదుబూలకోకిలలయట్టుంబ
ల్యు మిాతోక్కుఁబి, ల్యులు చెన్నారఁగ వీను
లక్కా వినుటకుం గోపాంగనారష్ణముల్, ఖల
దుర్దర్షక గొట్టు... 16

శా. భావంబందు మిముణ స్వవర్షికులుగాఁ కూటించి
గోపాంగనల్, లీచిణిబొత్తులనారగించుచు సమ
పైకి సేవగావించుత, త్రైవల్యించు నుతింపశక్కై
మె నువ్వుత్సుంరత్సారంథ దీ, కూవిస్తారక
గొట్టు... 17

శా. భాగైమించినపాలువెన్న పెరుగుల్ పైమింగడ
ల్ గోపక, న్యాగారంబులు సొచ్చి మెక్కుచును
శౌర్యప్రాంధిఁ గ్రిడించుమిఁ, నైగారంబు నుతింప
నాకు వశవకానా దూయమానాత్రగ, ర్యాగు
ర్వింఫ్రికగొట్టు... 18

శా. ఏమిఁ యానవనీతచౌర్యమని త లైంతేవిమర్మింప
న, మ్మా! మన్నింపుచుటండు చూపవె విముణ్ణ
స్విండవై లోజగత్, స్తోమంబెల్లఁ ననూఘనా
ఘనతటిద్దుపీ భవతాస్తంచన, త్తో మాధ్యామశ
గొట్టు... 19

శా. చాలక సీపయిచోరవార్తవిని యిచ్చుకి సీప
దాంభోజనుల్, తోలంగట్టెను నద్దియంద్రు తరి
దంద్రుల్సీకునుంగద్దియుం, డ్రెపీలామయిచిత్స్వీ
రూపివట క్రీడానాట్యారంగస్తల, త్తుపీయమీ
క గొట్టు... 20

శా. ప్రతిణ మద్దు బులుంఖలానియతి నుర్మిం

గూల్చి తద్వాక్షసం, జాతహ్వింద్వావిము క్రింజేసి
తివి సీసామర్ధ్వ మార్పావన, ఖ్యాతిఃఫతము చక్క
భాసుపరిథూతామర్యవిద్వైషిసం, ఘూతఘ్యం
తక గొట్టు... 21

మ. గిమం గోవులు గోవబాలసులు చొక్కంబాబ
లంబాసిరుల్, బురణేంపక్క పసకేగుచో దూరత
నంబుణ్ణ సప్పదాణుణ్ణ నిజం, బరయుణ్ణ గొల్లఁ
డవైననాఁడును హించణ్ణాయితుక్కయూరైకసూ, కన
తాఘూమిక గొట్టుముక్కల... 22

శా. థిరప్రాథిథజంతు నాయెదుట ర్మం లౌమాధురీ
సాధురీ, తీరావంబగు పిఱ్ఱుగ్రోలు ముకుము తైం
కో దలం చించ ఏం, పారక గస్పడవయ్య సా
ధుజనతాపాగ్నిచ్ఛటూటోపక్క, తాక్కరుణ్ణోద
క గొట్టు... 23

మ. మురళీనాదవినోదమానురికి సమూర్ఖవిథిం
జొక్కుచుణ్ణ, గరమొప్పా నెడుథేనుకోటియెడ
నీకారుణ్ణపూరం బన్, గుర్తక ఏంచునితాం
తకుంతల ఏళ్లోపాచథూళీసము, త్కరపిష్టాత
క గొట్టుముక్కల... 24

శా. కుంజాగారములందు గోవచనితల్ గోపాలకుల్
మించలుణ్ణ, బుంజంటై నసియంచి చల్చికబళం

బుల్ ప్రేమనన్యోన్యహ, స్తాంజల్యంతరభ్త్తీనై
కొనుట లయ్యావేడ్కుకొనొ శర, త్యంజాతాం
బక గౌట్టు... 25

మ. పవిత్రుల్యంబగు పాదసంహతి తృణావర్తుణ్ణ బ
కుణ్ణ వత్సదా, నశ్రనిణ్ణ ఘోటకధేనుకారిఖలు
లణ్ణ మర్దించి నందాదిన, ల్లవులం త్రీతులసేయునీ
గుణకథల్ వర్ణింతు హైరణ్యరాం, కవదివ్యం
శుక గౌట్టముక్కల... 26

మ. అమరణ్ణ లేగల బ్రహ్మ వంచనముసేయుణ్ణ వాని
నన్నింటి నం, దముగాం గల్పనసేసి నీన్న నలుచక్క-
వంచించి తం త్రాదిదై, వము నీవేఁ క యాశ్వరీ
త్రితయిలోవత్సస్ఫులాలానభా, క్కమలాధేసుక
గౌట్టు... 27

మ. తిరమై గోగుమెక్కనాదు వనపీధిణ్ణ మేంత
లాడంగ భీ, కరదావాగ్నులు జ్ఞాట్టునున్న సుఖ
వేడ్కుం గ్రోలుచందాన బం, ధురనావాగ్ను...
గ్రోలి గోవులను తట్టోపాలురుణ్ణ త్రోచుతా, గచు
దారోహక గౌట్టు... 28

శా. నాకొకస్సమమైన విప్రతతి నానాయాగపంల్
సేయ నీ, వాళొన్నట్టుగఁజేసి తప్పతులు మృష్టా
న్నంబొసంగుణ్ణ శుభో, లేకం జైల్ నొసంగిసాం

దవట సీచిత్తం బమూల్యంబు లో, కై కత్తుణక
గొట్టు... 29

మ. మమతం గోపకు రీంద్రయాగమొనరింపు వారి
వారించి కై, లఘువై పూజలుగాంచి గోగణము
నెల్లుడు బ్రోవవా! తూలవ, ర్షములాకుండ నగేంద్ర
మెత్తి సురలార్వుడు భక్తిసంకుణ, క్రమసంచా
రక గొట్టు... 30

మ. క్రమమొహనగుగు గోపకన్యాకలు నాస్తింబుల్
విసర్జించి యి, య్యుమున్సు సీరములాడ తుచ్చి
లి తదీయక్కామముల్ గొంచుభూజమువైఁ బ్రో
కితిషంద్రు గోగణపరిక్కాప్రక్రియాజూగరూక మ
హావాంశిక గొట్టు... 31

మ. నిచిదాపీతమరంకణుండిలమిలిందీగీతరితిఇ నెరా,
సొబంగో సీమురళీరవామృతము లేచోచినిన్న
గోవీస్తన, స్తబకంబుల్ పులకింపుచుండు శిఖ
పించాలాంచితాలీప్రభాకబరిభారక గొట్టు... 32

ఇా. ఎంచకశక్యమే నీవిమర్మపసి శందేమేతులాశిం
చువోఁ, బంచాస్యంబులకైనఁగాని తలజూపు
రామి గావింతువో, ప్రాంచద్దోనివయాభివర్త
నగతిప్రాధిష్ఠ స్వసధ్వంటికా, శాంచీదామక
గొట్టు... 33

శా. ఉత్సంత వ్రజసుందరుల్ మనములోనూహిం
చ వాంధల్ సదా, సత్కారించుచుఁ దృతిసేకు
వట యెంచుకుశక్యమే! నీసము, ద్వయత్కారుణ్యము
బాణదైత్యబవుబాహాఖండనోద్దండరం, గత్కాం
డీవక గౌట్టు... 86

మ. వలశుల్ విల్పగలేము సీతుగృషమయ్యర్యండవా
మంచులీ, లలుగల్చించెడిగోపకామినులసెల్లంగోఁ
గిటంజేర్చి యి, చ్ఛలుబూరింతువు క్రీడసల్చి; రతి
కాంక్షాలోలగోపాంగనా, కలితస్సేమాకగౌట్టు.

మ. అమరుల్ తాపను లాగనూంతనిచిడేహాఁ గాన
లేనట్టినిఁ, రమణుల్గాంచుట కెట్టునోఁ, చెర్లా
మహరణ్యంబుళోఁ ధించి సం, బ్రమమెష్టవిచుతి
క్రియాముఖరుద్రాదిత్యగంథర్వయ, క్రమహా
రాజిక గౌట్టు... 86

శా. శ్రీరంజిల్లఁగ సీవు సీపిఱుద నారీకత్తు మార్పితివి
స్తారస్సీ లసువర్జమాల్యవిధిరాసక్రీడ లాడించు
మిా, తారుణ్యంబు మదిఁ భసింతు వ్రజకాంతా
సేత్రసీలోత్పల, గ్నోరూపాత్మక గౌట్టు... 87

శా. అవిర్యాభతధృతిఁ నువ్వునసమాఖ్యహింద్ర
మేతెంచి నం, దావాసంబునఁ జొచ్చి నందుని
మహాధత్యంబుచే ఏర్పంగ సం, తోచేగంబున

వానిజంపి కృప నందుంబ్రోవవా మందర, గ్రావో
థ్రానక గొట్టు... 38

మ. అమరం గంసనియు క్రఘోటకము థేంద్రా రాతి
జాతిఇ నువి, క్రమమొప్పార నథించి పుచ్చు
టిచి నీక ర్తవ్యభారంపుజా, నమెకా! దుర్జనభండ
నార్థపరిలుంఁతూపతనాపూర్వీరం, గమహాటక
గొట్టు... 39

మ. తనకుఇ మోతుసుఖించునిచ్చుటకు నుద్దామ
ఫైతిఇ దోడితె, మ్మనిపంపించిననూడై నీకడను
నొయ్యే గ్రారుడైయుండి స, జ్ఞను నమ్రారుని
బంపె కంసుడు సదాసంచారమోగ్యత్రయా, ఘు
నశ్చ్యాగాటక గొట్టు... 40

మ. ధ్రువభక్తికి నినుదోదుకొండుజసియక్కురుండు
కాలీందియం, దవగాహంబోనరించి తజ్జలమునం
చమ్మెటిమిాలీల లు, త్పునమొప్పారఁగఁ గాంచె
ఫాలఫలకాబ్బాతభ్రమచ్చంచరి, కవిసిలాలక
గొట్టు... 41

ళా. నభ్రాపేతగుడైకతత్వమగు నుద్యదివ్యతేజంచ
యా, విభ్రాజిష్టులు రామకృష్ణులన దైవిభ్యం
బున్న బోల్పుమిా, సాభ్రాత్రంబు భజింతు నెమ్మ
ది నుధానంధానసంతృప్తిలే, ఖభ్రుసంసకగొట్టు.

మ. తమకంబాపు తిరస్కరించురజకుం దండించి; మేలైనవ, స్తుములైల్లా ధరియించినావు మధురాద్వారంబును నీవెకా, సముడౌ సాంబనిమిత్తహస్తినగరీసర్వింసహాత్మాట్టునో, గ్రమహసః లిక గౌట్టు... 43.

మ. జిగిరంజిల్లమువర్ష్టాభూమణము లిచ్చెటాయకుండింపుసాం, పుగ్గఁ బూదండ లూసంగె సర్పిలిసుదానుండుజ్యులద్దంధచ, ర్చు గదుంగూరిచెఁగుబ్బి మొకు బరమారజ్ఞానసంపత్తిచే, ఖగరాఫ్ఫోటుక గౌట్టు... 44

మ. సరసింహకృతి దానవదివ్యపకభానాశంబు గావించునీ, బిరుదమ్మార్తికి లక్ష్మీమాకువలయాపీడాదులే? ముప్పైకా, సురచాణారకరోరదుర్భుర శిరస్థానాశ్చనిఘ్నాతభీ, కరసంగ్రామక గౌట్టు... 45

శా. దృగ్గాభత్యమొనర్చై నీమృదులమూర్తిస్మారిసంపత్తిని, త్యగ్గానిఁ హరియించె నీగుణకథాతత్వింబు; నీమాధురీ, వాగ్దీలల్ వినసాంపులయ్యుమధురావాసప్రజాశ్రేణికిఁ, కగ్గాచంబక గౌట్టు.

మ. అనుమానింపక మేనమామయని మోహంబింతయుఁలేక తా, మునుముఁ ముప్పైకముఖ్యమల్ పతనంబుల్ విన్న వాడౌట యా, నున గరిశైడి

సాధుసజ్జుజిఫూంసుం గంసు నిర్మింపవా, కనకతూ
మక్క గౌట్టు... 47

ఈ. తాళంబుల్ ధరియుంచీ నాకదుడు గితంబుల్
పరించెణ శతో, ద్వేలప్రాథిమ నాచి రచ్చరలు
ద్వోవీధిణ బ్రహ్మంబులై, లెం బుర్యలు
కంసహింసనసుఖప్రంబందురాథాష్టగా, కూలీలా
దిక గౌట్టు... 48

ఈ. కారాగారమునందు నుస్సు జనపద్ధంబుంగటాక్షిం
చి వి, స్వారత్నార్థిమ నుగ్రసేనురకు రాజ్యప్రా
ప్రేగావించి దో, స్వారత్నినుధురన్యసించితిని చం
చచ్చంద్రికాకారశృం, గారస్సేక గౌట్టు... 49

మ. అమరుల్ వచానిపరుల్ సమస్తస్తుపతుల్ హ
ర్షింప సంభారక, త్వయుచే యాదవసేంపులై
మధురలో వర్ధిష్టులై నిత్యసం, భ్రమముల్ గాం
చుమిముడ్ భజింతు మదిలో బ్రహ్మాదిగీర్యా
లో, కమహాపూర్వీక గౌట్టు... 50

మ. పరమామోదధురీణబుద్ధి వసుదేవప్రారంభసేసి
సద్గురుడై గర్దమవోముసీశ్వరుడుకోర్చుల్నిం
ది దైవార నుషీరత్తు ఏమ్ముచచిత్రవంతులుగఁ
శేసెణ దానసద్యశ్శుభం, కర విష్ణునిక గౌట్టు... 51

మ. ప్రవణు సర్వజగద్గురుత్వకలను బాటిల్లు

మిముక్క మహారా, త్వంమొప్పురంగ విద్యుత్తేభ
గరపెట సాందివు దాచార్యుడు, ర్షువిశేషంబున
నెంతవింత గిరిశల్పుఛిదైవపుతీ, క్షువిరాధు
పక గొట్టు... 52

మ. అణమాత్రంబున దక్కిణార్థవని నిక్కార్థింపఁ ద
తూను మా, రణమైపోయినవానిఁడెచ్చి గురు
నారాధించునీకార్యానై, పుఁడి వ్యక్తింపఁగ సీప్రసి
ద్ధికి నెత్తాపొందార వందారుర, ముణ్ణాత్మర్య
క గొట్టు... 53

శా. భావంబందు విరోధవహేన్న దహియింప్పావచ్చి
పల్లుఱు రో, పొవేశంబునఁ దారసించిన జరాను
ధుఁ బరాభూతనా, నావై దగ్ధునిశేసినావు ప్ర
జకాంతానిత్యకార్యాన్నిరే, భావాత్మంధ్యక గొట్టు.

మ. గుణహీనుండయి తారసించుయవనుం గొంపో
యి యున్నిలితే, కుణుడో నమ్ముచికుందుచేత న
తనిం జంపిచి తద్వానర, ప్రణతుల్ క్రుణి
ప్రతినొందిననినుక ప్రార్థింతు సమ్మానిర, ముఁ దా
యేణ్ణుక గొట్టు... 54

శా. నీపాండిత్యము లెక్కసేయ తరమే నిర్మించినా
వు మహాకూపారంబున ద్వారకాభురము కో
రుక్కల్చీఱు దత్సుంస్కరితిం, బాహీఘుంబు లోంగు

105 సకలబ్రహ్మండనిర్మాణాదీ, తొచోర స్వాక
గౌట్టు... 56

మ. సరోజాసనునాళ్ళ నాత్తుతనయుఁ సౌదామినివి
గ్రహుఁ, వరకన్యామఁఁ నిచ్చెరైవతుఁ డనర్యా
చీనజుఁ రేవతిక, నిరతిక శీరిక నిత్యనామభజ
నానిలోయైపకారప్రియం, కరవైమానిక గౌట్టు.

మ. కృపణుఁ లైద్యనిదోలి తదియిహితుఁక్కిం జాల
భంగించి శో, ర్యాషటుప్ర్యాంబునఁడెచ్చి రాత్మసవి
వాహనుఁ రిచే రుక్కిఁఁఁ, వివులప్రేమవరించి
నాడవు శుభాప్రిక గోపికాచిత్త దై, కపరా
స్కంధిక గౌట్టు... 58

మ. అరయుఁ శ్రీసతులూట రుక్కిఁఁయు సత్యాజాంబ
నయ్యక్కాజా, తరుణుల్ ఉత్సుకాయుఁ సుదంతయు
నుభద్రామిత్రనిందల్ ఖభస్థిరతక సిసతులైఁ
ఘోవనిలయక్కిరాజ్యభారాదిత, స్తరతాభూ
ర్తక గౌట్టు... 59

మ. త్రిజగద్భాధకు నుగ్రహిత్య నరకుం దీపాశరం
గంబులో, ధ్యాజసీయుక్తముగాఁగఁ ద్రుణ్ణదిఁచి
తద్వంధిక్కాతానేకభూ, భుజకర్మాములుఁక వరించి
తివి సంపూర్ణానురక్కిక గదా, గ్రజ లైత్యం
తక గౌట్టు... 60

మ. పదియా రేవురుగోపకన్యకలునుఁ భార్యాప్రేకం
బుఁళుభా, భ్యదయంబొప్పుగు బుత్రుశాత్రైనిచ
యంబుఁగల్లు తత్తత్త్వియ, ప్రదనంసారిని నిత్య
భక్తి నిరతవ్యాసాంబరీషాదిభ, తక్తదయాకారః
గొట్టు... 61

మ. అనయంబుఁ నిను పారిజాతకునుమం బ్ధుర్థించ
మేలంచుఁజ, య్యన సింద్రాదుఁగెల్చి తెచ్చితిఁ
సత్యవాంఛితార్థంబు నం, వనమందారము వళ్ల
వీనిచయచేతఃపంజరాంతర్మిశ, ధ్మనకేశిళుకగొ
ట్టు... 62

మ. ప్రసఫ్రోధిప్రసేనుజంపెనని సత్రాజిత్తు సీయందు
నిం, దన మర్థించినఁ దచ్చమంతకనిమిత్తంఛేగి యు
గ్రాజిలో, వెసఫల్లూకపతింజయించే మణిసీవేఱి
చ్చితో భక్తము, ఖ్యసమాసాధ్యక గొట్టు... 63

మ. సముదంచద్రతి సీవు పాండుముతపషుంశైనకాయ
ణ్యసం, భ్రమ మేపారఁగ హాస్తినాపురముఁ శైరం
బోలునెయ్యంపుజం, దనువర్థింపు పరంశైనాము
జపరిత్రాథచక్రమశి, ముహోనక్కక గొట్టు.

మ. ఖచరాథిక్ష్వరుఁ దోలి థాండవనగ్రాసంబు గొ
డీనిచే, శుచికిఁ నచ్చుచిచేత గొండివధనున్నా
చీరముల్ క్రీడికిఁ, బ్రహురంబొప్పు నొసంగుఁశై

సిననినుఁ బ్రాహ్మింతు నంభోరువో, తచిదానందక
గొట్టు... 65

మ. అనిలో బాణుని శోషిపట్టుణమునం దబ్బాత్ము
డీశుం జ, యించెనటం క్రాతేడెసీవు సివెయతు
డక్కుటైకసువ్యక్తు లో, య్యన మాలోపల హో
చృతగులనికద్దా! సాధుసత్కార్య ద, త నృహ
ర్యక్తక గొట్టు... 66

మ. త్రిజగత్క్యాంటకు బాణదైత్య ననిలోదీవ్రంబు
గాఁ దాకిత, ద్వాజముల్ దైంచి యుషాసమేతు
ననిరుద్ధండెచ్చి యొప్పారునిఁ, భజియింతుక్క
బదపద్మసంజనితశుంభద్వాహిసీదిగ్భథ, ర్దజటా
వాటిక గొట్టు... 67

మ. సరటాకారము వూనిశాపకలనుఁ సంప్రాప్తమేనం
బరం, పరశోషిల్లుచు నిఁ భజింప నృగునిం బో
లింపవా! కూపగ, వ్యారముంబాపి కృతాధ్యజేసి
భలిరే! యార్తారపీడానిరా, కరణవ్యాపక
గొట్టు... 68

మ. ఎవరైనుఁ మిమునిందజేసిన జయంబెట్టోందు
దా! రాజనం, దువెసుఁ మిమ్ముహసించి రుక్కియు
మిముఁ సోల్లుంఠనంబాడి య, ద్వివిదుందుఁ
నళియింపరే హలధరోద్వోత్తీఁ సురారాతీ
శు, మృవసీపావక గొట్టు... 69

ము. యమునం దా వసియించుబోటి కిలవ్రయ్యల్ చేసి
రప్పింపడే, రమణై రాముడు లాంగలాగ్ర
మున మించత్వీభావంబు ల, య్యమర్శేణ
లకైన నెన్న వశవూనా ! సంగరాభంగళా, ర్ద్రమ
గ

హాకార్థక గౌట్టు... 70

ము. నిఖిషార్ధంబున సూత్పునై మిశమునై నిర్జించినై
శౌనకా, దిమునుల్ వేగహలాయుధుం డతనిసెం
తేజివితుంజేసె లో, కములెన్నై నిచిడానురాగ
మున రంగద్రుక్కణీదత్తహృ, త్కమలారాత్రిక
గౌట్టు... 71

ము. కునురాజన్యుడు భీతినొంద హాల మతుద్రం
బుగై సాచి త, త్పురియొడ్డెర్పడ గడ్డయైతై
బలభద్రుం డండ్రు; మించౌర్యవై, ఖరి మింకేతగు
గాక యొడ్డకగునా కొంతేయ సదోభిగభా, గ్యా
రమాస్థాపక గౌట్టు... 72

ము. అరిభావంబునైనెనగాని నిను నిత్యంబాత్తు
జింతించినై, బరమానందపదంబు సంభవిలు
కార్పుణ్యంబుచేఁ బొండ్రకుం, డరియై నిస్నే భజిం
చి ముక్కిగనె దేవంతంబునై గాలవు, మ్యార
ముక్కేచక గౌట్టు... 73

ము. గరిమై నిన్న బరిక్కనేయ భవదాగారంబులై

జేరి నిర్జరమానీంద్రుడు మోసపోయేను భవ
ద్రాసుష్టమాయాసము, త్సరపాథోనిధియందు
గూలి దరిజెండ్రాలేక సాధుప్రియం, కరసంకల్పక
గొట్టు... 74

శా.రంగద్ధర్మజరాజసూయమఖసంరక్షోపైకై భీము
చే, తం గర్వాంధుజరాసుతుం గెడపి తత్త్వవ్యం
బుసాధించి ప్రీతిం గౌంతేయుల దన్మినాఁడవు
భళీ దివ్యాంగవల్లిమిశ, ద్వాంగేయాంశుక
గొట్టు... 75

మ. పటిముణ్ణ ధర్మజుచేతఁ బూజఁగొనునిఁ భర్జించి
చైద్యందు దుర్ఘటముల్ బల్కిన తచ్ఛిరంబు
సభవారల్ మెచ్చ చక్రహతిఁ, ఘటికామూత్ర
ములోన ద్రుంచితివి నక్రగ్రస్థిస్నేభసం, కటని
ర్మిచక గొట్టు... 76

మ. ఆమృతాంధఃపథగామి సాంభకతురస్థాభీలసా
ల్యాదులణ, సమదాటోవులద్రుంపవే నుజనతా
సంరక్షణార్థంబు చ, క్రమునారించి సురావనార్థ
భవుథాకర్తవ్యదై తేయసం, ఘమృగాథేటక గొ
ట్టు... 77

మ. చెలువాప్యారఁగ నీకుఁజేరే డటుకుల్ చిక్కోడ
భక్తిక్రియా, కలనణ దెచ్చి కుచేలుఁడర్పుఁమొ

సంగాల వాని కినేర్చితా, పొలుపొండణ గృహచే
సమ స్తవిభవంబుల్ దేవకిగర్భశం, ఖలసన్నైక్క
గౌట్టు... 78

ము. స్థుటసద్భుతీయతాత్ము దైనబహుళాశ్యుణ
నిత్యసత్యవ్రతో, ద్భుటురాజ్మానిగాంచిపూజగొని
తద్భువంబునుణ సీతుప, ర్యంబునంబందితివౌర సన్మ
నిమసీమారామ విస్మాతిసం, ఘటనాషైత్రిక
గౌట్టు... 79

ము. అకలికస్తితి తల్లి వేడిన వరం బాలించి పాతా
శలో, కక్కతావాసులతన్ను తార్భకులవేడ్కుణ
దెమ్మసద్యఃకృపా, క్రికులుణ మిమ్ముభజింతు పార్థ
శుభకృద్దితారహస్యవ్రసం, గకళాబోధక గౌట్టు.

ము. కుహనాహనానితవచ్చి యాదవులగైకోకుణ నుభ
ద్రుణ మహామృహుణై చేతొని పోతునర్జునుని
సన్నానిందు సీసాహృదం, బహామా! యెస్సుందరం
బెహంసడిభకాన్యోన్యశ్శుతాపేతువి, గ్రహసృ
శ్శాయిక గౌట్టు... 81

ము. అబలాగర్భము గావబూని యది గాయుణ
లేపికిణ రోసిబా, డబుడెగ్గాడిన మాన్మి తత్తుతు
లజాడలజ్ఞాపి సత్కృత్రినొం, దబడెణ పార్థుడు
శీసమాయవటిముణ దైత్యశ్శుతోదృష్టి, క్లబ
ఖృందారక గౌట్టు... 82

మ. కపివంశాగ్రణి మైనవాయుజునితో గర్వించి
గాండీవిమో, సపడ్ఱ గ్రీడికి బాగొనంగ వాను
ముక్క సాధించి పార్థధ్వజా, ధివుగా వించితి వక్క
యచ్ఛవదసమృద్ధిప్రేపదీమానభం, గపరి త్రైణక
గొట్టు... 83

మ. దవముణ్ణబోలె మహార్షిభీత్యయని రాం దచ్చాం
త్రైకై ద్రవ్యముణ్ణ, లవమాత్రార్పిత శాకపారణ
మువల్లు ఇసేయవా తృప్తి! మేల్లవయం బ్రోణుల
కెల్ల భండనకశాఖండిభవద్దంతవ, క్రవిధూరాదిక
గొట్టు... 84

మ. కురురాజమ్యందు వాసవాత్మజుందు కోర్కుల్ల
మించుగా నిన్ను సం, గరసాహియ్యమువేడ
రాజును వేడ్యుణ్ణ సేనలంబంపి సీ, వరయుణ్ణ
సారథివైతి వర్షునున కత్యంతో ప్రిచేఁ గోటిభా,
స్కూరతేజస్విక గొట్టు... 85

మ. అమరం గౌరవకోట్కెల్ల పటుళైర్యవ్రాధిముక్క
విక్ష్వరూపముజ్ఞాపించుచు విందుసూతజ్ఞఁ దోన
ర్పుణ్ణ భోక్కవై రాయబా, రమువాటించిననిణ్ణ
భజింతు హితసంసారార్థలీలాధృతాం, గమ్మ
మాలాకిక గొట్టు... 86

మ. అసమవ్రాధిమ సైంధవంగెడవ ఢీక్కాయత్తుఁ డైన

ట్రైయిం,ద్రసుతుం బీణితునేయఁ దజ్జయనిమిత్త
వ్యాపికై యవ్యిభా, వసునిం గపితి వెంతవింత!
భజనాపారీణతద్ జ్ఞాపవద్రసుఖప్రాపక గౌట్టు...

మ. అమరం గర్జుని నాగపాశమును ద్రోణ్యాభీలది
వ్యాప్తముఁ, సముదంచద్భుతరాత్మజృంభణ
ము గాంధారీవిచారాగ్నియుఁ, గ్రమయత్తుం
బులమాన్మి పాండవుల వేడ్కుంబ్రోచినావార
భ, క్తమనోరంజక గౌట్టు... 88

మ. విలసవ్యవ్యభవత్తునూభవులకుఁ విద్యాగురుల్
మూడుకొఁ, టులపై నెన్నది వేలమందియట తో
డ్రో వారికిఁ సంఖ్యసు, ధిలగాఁ బుత్తుకు లెన్ను
యర్థవములో సీకగ్రమత్తిభవ, త్కులహంసా
శ్వక గౌట్టు... 89

మ. ఉరుకైర్యాధ్వర్యఁడు రుక్కిణీసతికిఁ బ్రద్యమ్ముం
డు నమ్మేటికిఁ, వరపుత్తుం డనిరుధుఁ దాఘునున
కాపత్రాభిధానాంకుఁ డీ, సరణిఁ వంశసమృద్ధిగ
ల్చిన మహాసంసారి వారోర సా, గరజామాత్రక
గౌట్టు... 90

శా. సీజాగ్రత్తస్మితి సాధురక్షణక శానిత్యంబు సీలీల
నా, నాజంతువ్రజజన్మపోషణలయానందంబు నీ
మాయ భా, పాజాన్యాదిదురాసదంబు యదు
వంశశీరవారాశిరా, కాంజై వాతృక గౌట్టు...

ళా. ఆభీలాసురవంచితుం డబునబ్రహ్మణ వేదవి
ద్వారున, న్నాభామోదితుఁ జేయుసీకు రుషలీలా
మూర్తికిఁ దీనర, క్షోభారంబు వహించు టెంత
పని; హస్తస్యసగోవర్ధన, క్షోభుత్కుందుక
గొట్టు... 92

మ. రుచిరప్రేమ గుచేలు నుఫ్ఫపుని నక్కారుఁ బరీ
త్తీత్తున, మ్ముచికుందుం గరుణించినట్లు పరమా
త్తుఁ గాంచనాంచన్నహో, నిచయుఁ నిన్నుభజిం
తు నెమ్మిదిని లత్తీనిత్యభోగాసురా, గచిరంభా
వుక గొట్టు... 93

మ. అలబృందావనవీథి థేనువుల నెయ్యంబారఁ
బాలించువే, శల సీ వందొకగోవుగుడిన వెల్లం
దోలితో సేను న, ట్లుల నజ్జునిని నన్నుబ్రోవు మిఁ
కందోడ్లో భక్తక్రూసమా, కలితారంభక గొట్టు.

ళా. తోరంబైనమదీయభాగ్య మదియెంతో కాని మ
జ్ఞిహ్వాకుఁ, సారస్వంబుగఁ గ్రోలఁగాఁగలిగే
యుష్మన్నామచింతాసుభా, పూరం భాష్టతచేఁ
బ్రథానవగరదూఖులోకవైకుంతక్కుం, గారద్వి
రక గొట్టు... 94

ళా. సంప్రీతిఁ నినుసంస్నరించెదను మతాన్వింతం
బులో నిల్వవే!, సుప్రజ్ఞానిధులైనభక్తులమదికు

పొంపొప్పగా నీవు ని, తాయిప్రామాణ్యవిధికావసిం
తువని యం త్రంగికృతాచల్పిశం, గప్రావారక
గొట్టు... 96

శా. నీసొందర్యగుణంబు లెంతు మదిలో నిన్నే
మతింతుకు నెత్తా, నీసంకీ ర్తునలాచరింతునను నీని
తాయినుకంపానుథా, కాసారంబునఁ దేల్పు మిం
క కమలాగండప్పలీపత్రరే, థాసంలేఖక గొట్టు...

శా. వాలాయంబుగ నిన్నే కొల్లు నినుఁ గై వారంబు
గావింతు నీ, లీలల్ వర్ణనసేతు నీదుకథ లాలిం
తుఁ భవత్తుత్కుపా, ప్రాలేయప్పతుఁ జేయవే
నను రమారామామణిపాదలా, తూలిప్రాంబక
గొట్టు... 98

మ. నవనీతాత్ముడ వీను నేగ్గిపణుడు నన్నుల న
శ్రద్ధనే, యవిచారింపకుఁ బ్రేమనిల్పుము కరం
బ్ధింతుఁ గై కొట్టు మ, త్కువితారామము శౌన
కాదిమునిబృందసాయింతమాకందవ్య, తువిరాజత్రి
క గొట్టు... 99

శా. శ్రీమన్నార్తివి నీవు నిఇదలఁతు నీచే సంపదల్
గాంతు నీ, కైమోడ్చుల్పచరింతు నీవలనమో
తూల్పుపిసాధింతు నీ, కామోదంబుగఁ గూర్చు
నామనను నీయందేసుమిఁ సత్యరే, థామాహఁ
త్యైక గొట్టు... 100

శా. శ్రీమత్తాత్మయ్యపగోత్రదిట్టకవివంళియాథ్యుడై
రామచం, ద్రామాత్మాంకుడు నీకథల్ శతకప
ద్వారూఢివార్కుచిచ్చితిక, స్వామిా యాశతకం
బుకైకానుము నీసామర్థ్య మత్యంతహా, గా మ
తోషక గౌట్టు... 101

మ. వరగం గ్రిందటిజన్మజన్మముల నిఇ బోధింప
లేనైతిని, న్నరుపంబునఁ గౌల్యగంటి నిటతో
నాకచెపస్తుకి సు, సీరమై యర్షనసాహసార్థభగ
వద్దితాగహస్యప్రియం, కరవాచాలక గౌట్టుము
క్కలపురోకా రాజగోపాలకా. 102

గౌట్టుముక్కల రాజగోపాలశతకము
సంపూర్ణము.

టీ రి క.

శశతకము రచించినకవి దిట్టకవిరామయోగి దీక్షితులు. ఇతఁడు కాళ్యపగోత్రుడు. సందిగామ తాలూకా గొట్టుముక్కలనివాసి. చిరకాల మిాకవి నూజిటిలో నారయణరావు బహద్దరువారి యాస్థానమునందుఁ బోరాణికుఁడుగ నున్నటులఁ గవిషం శీయులు చెప్పుచున్నారు. ఇక్కావి రంగారాయచరిత్రము రచించిన నారాయణకవిమనుమఁడు. ఈయ నతంట్రి సుందరరామసూరి. తాత యాదవరాయ కవి. జనకపితామహులప్రతిభావిశేషములు తెలియవు.

రామయోగికవి సంస్కృతమున నసాధారణపండితుఁడు. ఒకమా టీకవి తమప్రభువర్యునితిలోఁ గాంచీ నగరమునకేగి యటనున్న మహాపండితులతో వ్యాకరణశాస్త్రమునఁ జాలదినములు వివదించి విజయ మంది బ్రహ్మరథము పీతాంబరసత్కాలి నూటపది యాతురూపాయలు సభాసత్కారము సేలువులు బహుాకృతిపొంది గృహాభిముఖుఁ డాయెనఁట. నాఁడుమొదలు సేటివఱకుఁ గాంచీనగరవాసులు.

ఆంధ్రులు విద్యావాదములలో గడుసరులనియు
 నెవరిచే జయింపఁ బడనికాంచీనగరపండితుల నాంధ్ర
 నిమోగి జయించెననియుఁ జెప్పుకొనుచుందు రని
 కవి వంశియులు చెప్పాచున్నారు. వ్యాకరణశాస్త్రపా
 రంగతుఁడును పండితో త్రముడు నగురామయోగి
 రచించిన దూషతక ప్రశ్నస్త్రానిగూర్చి ప్రత్యేకముగా
 మేముచెప్పవలసిన దేవియు లేదు. ఇక్కుని సంస్కృతమునఁ
 బెంగుల్గుంథములకు వ్యాఖ్యానములు
 మతవిషయకభండనగ్రంథములు రచించెను. కవి తన
 యుత్తరవయస్సులోఁ దనగ్రంథసముదాయముతో
 మచిలీపురమునందు నివాస మేర్పజచికొనెను.
 ఉపైనవచ్చుటచేఁ గవివ్రాసిన గ్రంథములన్నియుఁ
 జరాస్తియంతయుసముద్రార్పితమైనదనియు నెటులో
 దైవవశమున రుక్కిణీపతికతకముమాత్రము పై టప
 డినదనియుఁ గవివంశియు లెతెంగించిరి. మాములభిం
 చినరుక్కిణీపతికతకమాతృక కొండపల్లి వీచుకాగి
 తములపై ఆగురుసిరాతో వ్రాయబడియుండెను.
 శుస్తుకము ఒకటికెందుమాటులు సముద్రస్నానము
 గావించినటులై యుండెను. కొన్నిచోటుల పర్మ
 ములు పద్మపాదములు చెరిగిపోయెను. కావుననే

శ్రీర్వీగ్రంథములన్నింటికిఁ బ్రత్యంతరములు ప్రాసి నలేఖకులు దీనిని ముట్టుకొన్నారి. ఇంక నుప్పేష్టించిన యొడల నీవు స్తక మదృశ్యమగునేమో యని శ్రమ చేసి యథాశక్తిని తుద్ధప్రతిని సిద్ధపఱచి ముద్రణ మున కొసంగఁగలిగితిమి.

ఈకవిప్రాసిన రెండుళ్లోకము లొకజీర్ణపత్రము మిఁదనుండఁగ యథారూపముగ ప్రాసితిమి. ఈళ్లో కద్వియమువలన నీకని సంస్కృతకవితానై పుణ్యము బోధకాఁగలదు.

శ్లో. మేఘస్వాసీరదఫునాఘనతా ప్రసిద్ధ
సుంపశ్య కేవలఫునం సరదం ప్రసిద్ధం
శ్రీనారయప్రభువరం సరదం ప్రసిద్ధం
సంపశ్య కేవలఫునం మఖవర్జు భేది
మోఘూభవ త్యమపమోహి సరాజవర్యః.

శ్లో. విరాజతే తోకవిరాజిరాజతా
విభాకచే సంస్థితి మేతివాంసతా
సరాజవాంస స్నమదీపిసర్వదా
సదాఖ్యాయా నాదయ భూషవర్యః.

ఈకవి కాంధ్రకవితయం దంతనై పుణ్యము లేదు.
కాని నుప్పసిద్ధకవి వంశజుడును పండితో త్రముడు

నగుటచే సీశతకమును రామయోగి మనోజ్ఞముగ
వ్రాసియున్నాడు. చిరకాలమునుండి మూలబడి
యున్న యాశతకము శుద్ధప్రతి వ్రాసికొనుట కిచ్చి
ముద్రణమున కనకాశము కల్పించినఁ గవితమ్మనికు
మారు లగుదిట్టుకవి సుందరరామయ్య శర్మ పాకయాఁ
గాఁని బ్రహంసించుట ధర్మము.

కవి రమారమి యేఖది సంవత్సరములపై కాల
మున నూజివీటిలో మరణించెను.

పండిగామ.

1-4-25

ఇట్లు భూషానేవకులు,
శేషార్థిరమణకవులు, శతావధానులు.

శ్రీ రస్త.

దిట్టకవి రామయోగిప్రజీత

రుక్కిణీపుత్రిళ్ళతకము.

ఉ. శ్రీకర సారవాగమృతశీకర చారుకలాక రాస్యచా
మిాకరచేల భీకర సమిాకరమాకర వారిణాత
మై, శ్రీకర పాదపల్లవసుధినుతమానిత దీనమా
నవానీక రథాంగబంధురజనీకరలోచన రుక్కిణీ
పతీ.

1

చ. జలధరనీలగాత్ర దనుజప్రజకంతఖనిత్ర కల్యావా
గలఘునుపర్వాణ్ణతియుతాత్రపిచిత్ర చరిత్ర
వర్షులా, కలితకళత్త పాపలతికాశితదాత్ర పతత్తి
నేతృపత్త లలితవక్త సంకుమదరాజితచిత్రక
రుక్కిణీపతీ.

2

ఉ. బాల నిశాకరాకలితఫాల దయానువిశాలలో
లనీలాలకళాల గైరికసమంచితచేల తమాల
భూమిజాతాలవితాంగజాలపవయాన భవస్తుత
శీల దేవతాపాల నిరోధికాల శిశుపాలవిషా
లక రుక్కిణీపతీ.

3

ఉ. దండితవై రితండహిమధామ సమంచితతుండవా
జిరా, ట్యూండ విశాలకుండలయుగద్వ్యతిమండిత
గండను ప్రవే, దండపిచండ సద్గతదండక పాతక
సంతమిత్రమా, త్రంక నమస్కిర్ణిమాపరనుథాశ -
నిమండల రుక్మిణీపతీ. 4

ఉ. భూసురవారతోష పరిశ్రాన్నసుథాసమభామ
దేవతా, గోనముదాయహోష జితఘోరతరాద్యు
తదోష భూషణో, దాఖ్మితవేష దాసజనపంక
జప్తామ చతుర్మథాదిశ, స్తాసమసన్మనీష విబుథా
హీతళోషణ రుక్మిణీపతీ. 5

ఉ. అంగజరూపసన్ముతసితాంగ విహంగతురంగ స
త్కృతా, పాంగరథాంగసంగ పరిపాలితదేవకదంబ
మౌవిసా, రంగతమఃపతంగ కలుమాంగద భంగర
థాంగభీతిమ, త్స్వాగరరంగభండితనిశాకరపుంగవ
రుక్మిణీపతీ. 6

ఉ. దేః మహానుథావ ఖనదీధరసన్ముతథావ దై త్వయి
ద్రూవ భయానకోఘగదావ సమంచితథూరి
కంకణా, రావ ముఖాంబుజాతవిసరన్నయ
థావ కరాంగుళీధృత, గౌవ దయాకటాత్పరిర
యైతసేవక రుక్మిణీపతీ. 7

ఉ. రక్షితనాగభాసురపరాగ భయంకరకోర్యవేగ

సం, శిక్షితదైత్యపూర్వాగ మునిసేవితపాదపరాగ
సత్కాంచా, కుషణయోగ యోగబలభండితకిల్చి
మరోగ రాగర, కృత్యవణానురాగ కృతదైవత
భోగక రుక్కిణీపతి.

8

ఉ. రాజితతేజ గుప్తగజరాజమనోజ్ఞకథామనోజసా,
మూజబిడ్డజ వక్తుసదృశాంబుజరాజనికారిలోచ
నాం, భోజ దయాకటూత్యపరిపోషితగోపసమాజ
భక్తగో, భూజగృహీతసర్వజనపూజగదాగ్రజ
రుక్కిణీపతి.

9

ఊ. శోమలసీలదేహ మునికుంజరనిర్మలచిత్తగేహ పు
త్తోమితమోహ భక్తనివహపదుషర్యధవారివా
హాఘో, రామరవైరిదాహ విశదాననవాహని
పూరితప్రజ, ప్రోమలసత్పమోహ నతశోకతమోహ
హారుక్కిణీపతి.

10

ఎ. చతురవచఃకలాప మణిచారుకలాప మనోజరూ
పస, స్తుతిపరమేరుచాప పరిశోధితదారుణపాప
గోపదు, ర్మతిదురవాపఘోరరిపురాత్మతిగర్వ
విలోప శాపసం, వృతమునితాపభక్తజనమ్మా
త్యమలాతపరుక్కిణీపతి.

11

. పాతకకాననప్రజనిపాతనుహేతి వినాళితామ
రా, రాతి మనోహరాకృతివిరాజితనాథవిచింతన

ప్రణ, త్రాతతభీతి వర్ధితవదాబ్లియగా శ్రీతమాన
వోఘన, దూషితి ముఖాంబుజాతవరిభూతనిశాపతి
రుక్కిణీపతీ.

12

డ. విశ్వనివాస విశ్వకర విశ్వవిద్యారక విశ్వవంద్య
యో, ఇశ్వత విశ్వరూప భవశాసననిర్మలనిర్మి
కార లో, కేశ్వర దేవదేవ నిను సెంతటివాడ
సుతింప నోపత, త్ర్యశ్వవురాణపూరుష చిదాత్మ
నిరంజన రుక్కిణీపతీ.

13

ఉ. బంగరుచేలగపై సదపాంగవిలోకనలీలనొపై న
వ్యాంగదముఖ్యభూమణసమంచితవేషముతోడఁ,
గూడి సారంగమునందుఁ బూనిననయంబున నా
కు భవత్పుదాంబురు, ట్యూంగతి నీయఁగోరెదను
సారసలోచన రుక్కిణీపతీ.

14

ఊ దండము గోపయూవతకదంబకుచస్తలపత్ర లేఖనా
ఖండచమత్కృతియాంచితనఖక్కతచందిరఖండలా
లిత, (?)త్రాండజలోచనావృత్తసకాశనుదేశలను
తుక్కవేల సత్తాండవవర్తి సేత్రయుగతామర
సాంప్రీక రుక్కిణీపతీ.

15

చ. దరదరవిందలోచన సుధారసభాసురవోసయో
ధరా, ధరధర దారితారి జనతారక తారపటీరహీ
రకుం, దరసమరాళగౌర యశతామరసోదర

భక్తసాదరా, ఖరకరచారు తేజ భవకాననపావ
క రుక్మిణీపతీ. 16

ఉ. తమ్ముల కెమ్మెచే మలినదమ్మగునెమ్మెగముఽ గర
మ్ము భ, వ్యమ్మగుస్తామ్ము కెంజిగురుటమ్ములవేలువు
టమ్ముకుఽ నివా, సమ్మగుతొమ్ము నెమ్మెవురిసమ్మిలీ
తంబగువేణికుండదం, తమ్ములు గల్లుదేవ మిను
దల్చైద నెమ్ముది రుక్మిణీపతీ. 17

ఉ. పాతకతూలసంహాతికిఁ బావకకీల నిరంతరంబు కం
జాతభవాత్పబంధువునిజొకరకోటికిఁ జిత్తబీకరం
బాతతభూతసంతతుల కానగణేంపంగ నీదునామ
మా, రా!తలపంగ రక్తజరాజితపాదక రుక్మిణీ
పతీ. 18

ఉ. పందనమాచరింతు సురవందితసుందరపాద దేవకీ
సందన భక్తచందన సనందముఖస్తుత మామనో
కణేం, దిందిన మందహసమునఁ దీరగుతావకవక్తృ
కంజ మిం, పొందఁగఁజొవు మింకనులనొప్పగఁ
జొచెద రుక్మిణీపతీ. 19

ఉ. సంచితపుణ్యరాశి యగుచంద్రనిభానన నీవుగల్లఁ
గాఁ, గొంచెవుదేవతాతతులఁ గొల్లురు ధీబల
పీనతఽ బయో, దంచితగాంగునై కతమునందు
జలార్థము ద్రవ్యలీల స,త్తాంచననూరురోల్లసి
త కమ్మపదాంబుజ రుక్మిణీపతీ. 20

ఉ. భక్తచక్కిరజాలపరిపాలనచంద్ర ధురావహంబు
తై, దిక్కుటసంచరద్రుచుల కీపములై భవది
షుపాదను, వ్యుత్కసభాంకురంబు లనయంబును
మామకచిత్తవీధి సం, స్తుత్వాందఁజేయగడె
సారసలోచన రుక్కిణీపతీ. 21

ఉ. సందునియందు నాదుపదనందినియందు యష్టి
దయందు నా,మందలయందు హకొనిజనమండల
మందును భీష్మసందు సే,చందమునకై గనంబ
తనొ చక్కనిమిాకరుణాకట్టాత్ మా,చందము
సమ్మ వైచ్ఛికము సల్పము సీ విక రుక్కిణీపతీ.

ఉ. శంకరమిత్ర సీచరణసారస మాత్ర్త్నిరంతరంబు
చి,శ్వంకఁ దలంచువారల కసాధ్వమొకించుక లేద
టందు సే,భాంకరణంబుమిాఱఁగ శుభంకరభేరి
గజంబునెక్కి యా,తంకము లేక సాటెదను దార
గుణాకర రుక్కిణీపతీ. 22

ఉ. కోరితి మిాపదాంబుజము కూరిమిచేఁ బరదేవ
తాతతిణ, కేర నదెట్లటన్న; మదని క్రమతంగజగం
డమండలీ, చారుతరస్తితింబరగుషుపుదమొయందును
గాక యుజ్జ్వల, తైన్నరిభమొయందునే వికచసారస
పాపన రుక్కిణీపతీ. 23

ఉ. మిథ్యుల నమ్మింటి నిటమిాద మత్తవ్యరివేడ

నంటి మిా,తమ్ముల గేరునెవ్వెఱుగ ముదంచితరీతిని
జూపుమంటి నా,సొమ్మునుసీవయంటి మధుసూద
న నద్దరుణింపుమంటి నా, నెమ్ముది మిాపదాబ్జముల
నిల్చుమటుంటిని జానకీపతీ. 25

చ. గజపతిఁ బ్రోచినాడవని కాపినికోర్కెలూసంగి
తంచు స,ద్విజనిగుచేలునేలితనివించు భవచ్చర
ణంబు వేడితిఁ, భజనముజేయవారలఁ గృహా
మతిఁ బ్రోచడితండ్రి పాతక, వ్రజములడంచి బ్రో
వఁగదె పంకజలోచన రుక్కిణీపతీ. 26

ఉ. చల్లడముఁ జెఱంగు నిరుచక్కిఁజెలంగెడుధట్టి
జాబ్మవా, పిల్లనగ్రోవి ముత్యముల వేరును మేల్కొ
లనూలు మించులఁ, గల్లయొనర్చు కుందనపు
ఖండవయొప్పఁ గళిందజాతటిఁ, సల్లలితప్రచా
రములు సల్పినదేవర రుక్కిణీపతీ. 27

చ. పరమపవిత్రతావక సుపాదసరోజపరాగరాజి
సం, వరణధురీఁతామహిమ భాసిలు గోపకుమా
రవేటికా, స్ఫురదురుభాగ్యరేభల సమున్నతిఁ
బెంపునుతింపశక్కుమే?, హరిహయ హేమగర్భని
టలాత్ములకైనను జానకీపతీ. 28

ఉ. పంకజనేత్ర మిాపతితపావననామ సుధారసంబు
ని, శ్వంకత నానుసత్పురుషసంతతికెంతపనుల్ పరే

తరా, త్రింకరచక్క వాళకముగీటుడఁగించుట
తుల్మైచే, సంకలితత్వమొందుటయు సారి
చన రుక్కిణీపతీ.

ఇ. శక్తి విరించి శంఖముతి చక్క విరాజిత ఇ
థూష నిర్విక్రమరాక్రమక్రమ నివారిత
భవల్ల సత్కారో, పక్రమణప్రభావము గ
మతి మాను నొసంగుమయ్యి యోా, నక్రమి
సంతుష్టితనాగకులాధిప రుక్కిణీపతీ.

ఇ. సమ్మి నమ్ముళోంటి శయనీకృతవేషఫలా
ప్రభా, సమ్మిలితాత్మదేహచిచక్క విడంబితగా
భిద్ధను, సమ్మిలోతాంబువాహ విలసద్వ్యుతిత
దివ్యపాదవ, ద్రుమ్మలు భక్తమానవుల దాక
సామ్మలు రుక్కిణీపతీ.

ఇ. చండము దేవదేవ హరి దండము కుండలదీ వై
శ, ద్రండ మహాత్మ యోవికచక్కాండజలో
యోముమంచయోా, దండితరాత్మసప్రకరదండ
చండము దండమయ్య యోా, కుండలితల్ప మ
రుచి కోమలవిగ్రహ రుక్కిణీపతీ.

ఇ. సీరథిలోన భూరితరనిర్మలనై జరుగావశ్వలోమ
చారుత మించిఁచ్చి ఘనసారనమేత మ
త్కుటత్రయా, చోరక సోమకాసురనిష్ఠా

తణదొలుపల్కులోల్నిమై, వారిజగర్భ సందిడిన
వారిచరాత్మక రుక్కిణీపతీ. 33

ఉ. కవ్యముగాంగ మందరనగంబు భుజంగమరాజు
రజ్జుగా, నివ్యటిలం బయోదధి ననేకసురానుర
కోటి మొత్తమై, క్రొవ్వును త్రచ్చుచుం; బిదపం
గొందలమందఁగ నద్రి కూర్కుత్తణ, నివ్యేఱఁ
గొందఁ దాల్చి కరుణించితి వారల రుక్కిణీపతీ.

ఊ. భీకరసూకరాత్మకత బిట్టుదరంగ నజాండభాండ
ముల్, మీడ ధరిత్రిజుట్టి యతివీరు హీరణ్యవి
లోచనుణ మహేశు, ద్రేకముతో విఘూతమొన
రించి విషాణమునందు సీధరణ, జోకయొనర్చి
శూని మునుచొప్పుననుంచితి రుక్కిణీపతీ. 35

ఉ. పటుపటలీనఁ గంబమున ఖల్యుడివెల్యుడి శాతహో
తిను, త్కాటనభిరాగ్రఘూతకలథాతకశివ్యరివిగ్ర
హఁత్తసంఫుటితశిరోధివై విబుధకంటకనూతిని
బ్రోచితీవెకా, పటునరసింహారూపత సుపర్యులుమై
చ్చుఁగ రుక్కిణీపతీ. 36

ఊ. వేదశురాణశాప్తముఖవిద్య నమేయత దేవతావ
నా, పాదనమంచు వామనత బాగుగఁబూని పద
త్రయంబు స, మ్మోదముతోడ దైత్యకులము
ఖ్యబలీంద్రునివేడి లోక మ, తాంగ్దరణాబునుణ
బలికి సర్పణశేసితి రుక్కిణీపతీ. 37

చ. పరువడి రాజసంఘములఁబ్బి కలోరకుఠార థార
తో, నిరువదియొక్కమాఱువధియించి భయంక
రత త్రమాత్మరో, త్పురదురురక్తపూరదివిషన్ల
దిఁ బైత్పుకతర్పణంబు నిఁ, పరయఁగఁజేసి థార్న
వతభాసిలితొగద రుక్కిణీపతీ. 38

డ. దేవతలుబ్బఁగఁ బిత్పునిదేశమునై బవ్వాజం
తుసంతతో, గ్రావనికేఁగి యందనుచరాయితవా
యునుతుండవై లస, ద్రావణకుంభకర్ణ ముఖరాత్క
సవీరవినాశనంబు స, ద్వాపతుజేసి రాఘువతభాసిలి
తొగద రుక్కిణీపతీ. 39

చ. హలవాతిచే గళిందతనయాపరిభేదనమాచరించి
దో, ర్వులమలరంగ ద్వష్టమతి బాలిశథేనుకము
షైక్కాసురా, విలయమొనర్చి లోకములవిశ్రుతిఁ
జెందినయోగ్రసాధనా, కలితకరుండవై బలతఁ
గాంచినదేవర రుక్కిణీపతీ. 40

ఉ. సుందరరూపరౌ త్రిపురసుందరులై వరియించి
శాథతై, బొంచి రయంబునై త్రిపురపూర్వును
పర్మ్యులఁ జంపునప్పుడా, చందురుదాల్చు దేవరకుఁ
శాపశరాసనసాధనంబు లా, నందముమింగఁ
నననొనర్చితివొగద రుక్కిణీపతీ. 41

అ. తురగమునెక్కి ఘోరతరదుష్కాతసాంద్రమతీ

మసంబున్మా, తరతమతావిహీనభువి దార్శనాని చే
త నసిఇధరించి స, త్వీరత్తఁ దురుష్టసంతతిహతం
బొనరించి బుధావనంబుచేఁ, బరగినకల్చి_యాపము
న భాసిలుదేవర రుక్కిణీపతి.

42

డ. మిాఅుమనోజుమేనిపస మిాఅుసొబంగులతీఱు
ముత్తెవుం, బేరుసదిదితవ్యమగువేరు మతంగజ
చారుయానముఇ, దూరు నొయారినెన్నడ; వి
ధుఇ రుచిగేరుమొగంబు సౌరునుఇ, వారిజ
జాదిరక్షగలవారుగదా హరి రుక్కిణీపతి.

43

డ. వాసవుఁ డల్క్షమిాజై జడివాన మహాశనిసంయు
తంబుగాఁ, జేసిన గోపకుల్ భయముజెండి
పరుంగునునొండఁ గండుకా, భ్యాసుకలీలు గేల
గిరివర్యముబూని సమస్తబంధుత్వఁ, వేసటఁదీర్చి
కాచితిని వేగ జనార్థన రుక్కిణీపతి.

44

డ. ఘోరదరిద్రుతాభరవిఘూర్ధీతమానసుఁడో కుచే
లుఁ డా, దారివచింపుగా భవదుదంచితపాదస.
గోజచింతనా, గోరవమొప్పుగాచి పిటకంబులు
చేరెడుదచ్చినుఇ మహేం, ద్రోరపరార్థసంపదల
నొండఁగఁజేసితి రుక్కిణీపతి

45

డ. వేణునినాడవిశ్రుతిని ప్రేతలమానసముల్ హరిం
చి యా, జాణలు జిత్తుభూపరవశత్వయుతాత్త.

లక్షేయచుక్క విని, ద్రౌణమనోజేళికల ర
జైనిన మిాకథానుధక్క, మానసపాత్రః
నియమంబుగ నానెద రుక్కిణీపతీ.

- ఉ. ముద్దియలెల్ల మొత్తాలిడ బుద్ధులునెప్ప య
తోట ని, న్నెద్దికమిాఱః గట్ట మదినోడక :
నితెచ్చి దానిబ, ల్యదులరెంటిమధ్యనునమ్మ
గల్చినవేల్పుపెద్ద నీ, సుద్ధుల నెన్న రద్దు లజ
మహాశులు రుక్కిణీపతీ.
- ఊ. నమ్మనునెమ్మనంబున ననాథజనావన నిన్న మి
నిమ్మహిం నవ్యదైవములనెన్న నమందమరందః
జా, లమ్ముననోప్ప నవ్యకమలంబున సమ్మదమే
తుమ్మెనల్, క్రమ్ముకొనంగనేర్చునె వికర;
దున రుక్కిణీపతీ.
- ఉ. కరమున పాదపద్మ ము ముఖంబునఁశేచ్చి వ
యోధిని, ర్ఘృరరమణీయలీల వటపత్రముపై ;
నించి యోగమా, ర్దరతిని సర్వోకతతిన
మందున జాగరూకతం, బరగినదేవదేవ నను
గుగనేలుము రుక్కిణీపతీ.
- ఊ. ద్రౌణతప్రయుక్తఖరరోపముచే హతిన
కుంది ని, ద్రౌణకుఁడై జనన్యదరసంగతు
యభిమన్యమాతి ని, రావ్యణఫలప్రదాత యద

న కృష్ణ ముకుంద యన్యనీఁ, జాతసంబున్హ
వినుతిసల్పినఁ గాచితి రుక్కిణీపతీ. 50

ఉ. వైతలచేలముల్ మిగులవేదుకము చ్చిలితెచ్చి
వారి న, త్యాతతమానభంగమున నానతశీర్ష లఁ
జేయచుఁ మనో, జాతనికేతనంబులకుఁ జాటు
గనుంచ కపాలమందున్హ, జేతులుమోధు వప్ర
ములు శీఘ్రత నిచ్చితి రుక్కిణీపతీ. 51

ఊ. చిన్నతసంబున్హ విసపుచేపునఁ బాలనొసంగు
పూతన్హ, మన్నిగొనంగఁజేసితివి వద్దులఁగూల్చి
తి బండిసాకున్హ, భిన్నముగాఁగఁదన్నితి వభీ
రుత నీచరితంబు నెన్నఁగాఁ, బన్నిగభూషణండ
యినఁ బాల్పుడనేర్చునె రుక్కిణీపతీ. 52

. కొన్ని దినంబులజ్జుతను గొన్ని దినంబులు కై శవం
బున్హ, గొన్ని దినంబులంగనల కూరిమినీఁమతీ
కొంతకాల మత్యున్నతచింతచే పగలనొందుచు
మందురుగాక నెన్నఁగా, నెన్నఁడు మిందాజ్ఞ
ముల నెన్నరు మూర్ఖులు రుక్కిణీపతీ. 53

నీవెధనంబు బంధుఁడపునీవె సభుండపునీవె తల్లి
యుఁ, సీవె గురుండు దాతయునుసీవె శరణ్యుఁ
డవంచు నెమ్ముదిఁ, దేవరవారిపాదములు దిక్కు
నినప్పితి నింకనైన న్హ, గావుము దేవదేవ హరి
కంజనిలోచన రుక్కిణీపతీ. 54

ఉ. బంధువులేచి చేయుదురు భార్యయుడల్నియు
ప్రియైననుఁ, బంధురసత్కాపామతి శుభ
మతేచియొనర్తు నుగ్గసీ, రంధ్రపరేతరాణ:
తదురాపదలొంద భవత్వదాబ్జసం, బంధుమెత
నవ్యసదుపాయముగల్లునె రుక్షిణీపతీ.

ఉ. పాణితలంబునందు మృదుభవ్యనినాదతరంగా
క్తమా, వేణువువేణియందూ బరివీతములై
వాళిఖండములో, నాణైనుముక్కముతైము
బడునందునిమందయందునుఁ, జాణతనంబు:
ఈ రతిసల్పినదేవర రుక్షిణీపతీ.

ఉ. కందసమానగాత్ర పరకందభనిత్ర ముసీశకీర:
కంద మురారి శౌరి హరి కందలితప్రధితా
భావుక, స్కందకుమారగీతయశకందర రఁ
గోసమూహా మా, కందము జూవు మీః
లకందఱకుఁ గతి రుక్షిణీపతీ.

ఉ. పంకజవత్రవారివిధి పారదభంగి నిరంతర,
నా, తంకయుతంబునై వగలఁదాల్చుశరీర :
త్వ్యమం చెనుఁ, గొంకక మీపదస్ములుతిని గ్ర
వారలకుఁ బరేతరా, ట్యూంకరభీతిఁ జెందడ
కుష్ణ మురాంతక రుక్షిణీపతీ.

ఉ. ఏమితపంబుచేసెన్నా కరిశుఁడు నందుఁడు పూ

జన్మమం, దేశిమహాప్రతంబు జనులెంచగఁఁజెసు
నొ గోపకౌశు మే, మేశియొవర్ధినో యవి
యు నెన్నికఁజేయ విరించిశంభును, త్రాము లళి
క్యు మే హరిణతామరసేషు రుక్కిణీపతి. 59

ఉ. శ్రీస్తనభూరిభూమిధరశీమల నండలనుండి సన్మా
లో, కస్తవనీయవైభవముగాంచి ఘనత్వనిరూ
ధినొందు కృ, ష్టోస్తనయిత్తు తల్లజమన్కు నుఖా
వనమొందఁజేయ మో, కొస్తుభరత్తు జంభరిత్తు సా
ర్థకళోభిత రుక్కిణీపతి. 60

ఉ. మాధవ శౌరి శార్దీ వనమాలి మురారి మనః
జ్ఞహశోరిని, రాష్ట్రవిషారి చక్రీ హరి భాల్రకశీలి ఘు
నాభమూర్తి పృథ్వీదరథారి పత్రిపతివీతి నుథిర
చితామితస్తుత, స్వాదుతరాకృతి విభుధజాలకృ
తానతి రుక్కిణీపతి. 61

ఉ. కొంకక కృష్ణకృష్ణ యనుకోరికకుణ్ణ మతిబుట్టున
ట్లుగా, శంకయొకింతలేక మురళాసన! మాపదవ
ద్వ మాత్రులో, నంకముగాఁగఁజేయ నిసితాంగ
తురంగుని దూరుచుందున, న్నింక భవత్తుసాద
మున సేలుము దేవర రుక్కిణీపతి. 62

ఉ. బాలత నాయళోదచనుశాలు రయంబున నాను
చుక్క విలో, లాలకజాలమాంద్యమున కండములీ

సంగ సూపస్తక్తజం, బాలముతోడ్ నందునిః
సము ముంగిటు నాదుచుండుగో, పాలకవేష
ఇవగు బ్రహ్మమవవపు రుక్తిణీపతీ.

ఉ. ఏకమతిఇ భవత్స్తునరణ మెప్పుడుజేయక య
మందుసణ, బైకొని కాలకింకరులబౌధలుపే
కాలమచ్చినణ, శోకమునొందినణ గలదే చ
తఖూనితుదిఇ నిబధ్యాడై, కాకలనొందనేమి
గంజనిలోచన రుక్తిణీపతీ.

ఉ. బంధురసత్కులుపామతిని బంకజలోచన మిాప
జుసుం, బంధినిజేసి నన్ని తరబంధములణ విడఁజే
మయ్య! యో, దంధనమేలనయ్య! ఫలదాయక!
యక సీవెదిక్కుయో, కంధరనీలవర్ణ ననుగావు
వేగమె రుక్తిణీపతీ.

ఉ. ఆదుచు గోపకామినులయంబరముల్ మఱపి
తెచ్చి బల్, పోడిమిమిఅఁగా గుబురుపొ
లనెక్కిన దేవదేవ నణ, వేడుకమిఅఁగా నెవు
వీడకనేలుము పూర్ణతారకా, రాదమలా
కృష్ణ యదురాజశిథామణి రుక్తిణీపతీ.

ఉ. ఆన్యులవేడఁ దావకపదాబ్జమె మాకిఁకఁ దో
పీడుగా, భన్యతనొందువాడ మిముదల్చుము
త్యులవీడ దుష్టరాజున్యులు జూడఁ గాప్యుము

సాఖ్యశుద్ధంగూడ నన్నుస, ద్రస్యలక్షాపదం
బునిధి దాటుఁగనోడవు) రుక్కి ణీపతి. 67

డ. వేసటఁజెంది వేసములు వేయవిధంబులుగా నొస
ర్పుచుఁ, వీసముడబ్బుచొప్పనసు నిత్తములక్క.
గడించినఁ దుదిఁ, గానును వెంటురాఁగలడై
కాండజనేత్త గడించినఁ అఁ, ద్వానుఁసాద
భక్తి వసువారముగక్కు వ రుక్కి ణీపతి. 68

చ. ఓలిచినఁ బల్కు వేవిటను బేంలసాలిటిదై రా
య నిఁ, గొలచెన నింక్కున ననుఁగూరిమనే
లుము సేలవేసముఁ, బలుచుఁనంబుసీసు నిడి
పొప్పడకుండునె లోకమందుసఁ, ఇలుచుఁమేల
నాపయిని పంకజలోచన రుక్కి ణీపతి. 69

డ. సుందరఫాలమందిడిన చొక్కుసుగస్తురిచుక్కు
యందు నం, దందు నుయూలలుఁగుచు సపంచీతి
కాంతిని రావిరేక చెన్న్నిందఁగ సందమంకిరము
నొద్ద నమందముగా యళోననా, నందముజెంను
జేయు యదునాయక కేళు రుక్కి ణీపతి. 70

డ. ఆసలఁజెంది విత్తముల నన్యలకీయక యంత్యమం
దునఁ, గానునుజెందలేక నరకంబుబన్నండి తప్పిం
చుచుంద్రుసీ, దానులునై నిరంతరవద్యయగ్గు
జెలంగువారికిఁ, వేసటలేల చెందుయద్వీరుళ
థామణి రుక్కి ణీపతి 71

ఉ. భూతికి భాత్రవై స్తోత్రమునొండగఁ నాదులీ
తుండవై, ఘూతమునొండ తూర్పివయి గ్రహ్యత
నొందుసుమ ప్రమాత్రునిఁ, మాత్రమానుతించనిను
మాధవీపదపంకజన్మయిం, జేతులుమాద్ము నింక
నను శైలివి కాత్రము రుక్కిణీపతీ. 72

చ. పదువులగో విత్తములపాలిటి యాసలనొంది
మోహసు, గౌణము చేతి నృపదుచ్ఛిర్థతునాదు
షదిఁ భవత్తు, గౌణము చే నింతుము సద్గతి
నొంచఁగఁజేయుచుయ్యియో, సురసపమానిఖాతన
తళోభితపన్నగ రుక్కిణీపఁ. 73

శ. క్రతుశతిముల్ సునోహిముగా నొనరించిన
సుతతింబు సు, ప్రతసులూనర్చిసణ సురతరంగిణి
గాహన మాచరించనుఁ, గౌతుకక మింపదంబు
లను గౌల్యిటనుఁ సమపకానె యెన్నుఁగా, నత
సురపమానిఖాల నిమిష్టతి సెష్టుది రుక్కిణీపతీ.

ఛ. సరసిజనేత్ర మింఫఱు సైవక దుర్మతిఃర్థవీధి
దు, సురతర్పగటి కారనము సల్పినరాక్షసవీధు
మున్ను సత్కరుణాచలిన్నసేలితివి కారుణిఁ త్రమ
శాంకిసప, త్యున్నరు యొనర్పువారలను సాకుట
కష్టము రుక్కిణీపతీ. 75

ఉ. అష్టమిరోహిణీభమున నంచితలీలల శోహిణీసు
దత్యుషుమగర్భమందున రయంషుమరు జనియిం

చి లోసం, తుట్టిగ దుష్టకంను ననిదున్ని యాక్రమాక్రమంబునై, శిష్టజనావనం చెలవుఁడైనదే
నర రుక్తిషీపతి.

76

ఉ. ధీరదన్నాసరిద్వ్యర నుధీనచిత్తస్తవ మాని త్రైకా,
సారసితాంగ చాయతరసాగసలోచన భక్తవా
రమం, దారథరాథరోద్వర్గ లారక రాజున హీలన
క్రియూ, పారగతాస్యమండం శుభంకర కేళును.

ఊ. మూచరణంబులై వదిని మేలూదనై బచరీందు
వాని కు, గ్రాహకలేలచెందును బుధానవ లోసి
లోచనార్పిసం, దీపనమోకశికిటుబతిత్వీసం
బును గాక నిల్చునే, సాచవిసూచ కృష్ణ గారి
పంకజలోచన రుక్తిషీపతి.

78

ఉ. పాపము నొందువేళు బరిపంథిథయంబగు తీర
భూరిఘోరాపదలబ్యువేళ వికచాంబజలోచన
సీను భక్తహృ), త్రాపములై మగ్గు నిరతం
బవనంబోనరింతువందురో, తాపసచిత్తగేహయది
తథ్యముసేయవె రుక్తిషీపతి.

79

ఉ. ప్రాణథయంబు చేనయును భాపసమాగను చింత
నైన ని, ప్రాణముచేత్వైన నుకృతప్రతిపత్రిని
నైన సద్గ్నిని, ద్రోణమనంబుచే మము నిరంతర
మెవ్విందు సంస్కరిందు నా, జాగ భూషింపాదాఖ్యము
లచక్కి వసింపడె రుక్తిషీపతి.

80

ఉ. ఇష్టాన్ గోర్ధి నమి నెనుమేటి భవాన్మియుతా
త్థుడైన కీ, ర్ములఁ పెంఁఁ కెట్లన నమంకనివ
ప్రపంచమైననుం, గుణ్ణరవున్న్య పంకిమునఁ గుం
దు. కెష్టుచి నెంచిమూడాగా, నిష్టహి దేఃదేవ
రజీశఁ లోచన రుక్మిణీపతీ. 81

ఊ. దీంశి ఐ కృష్ణ నోదేము కుండ వాసనుభావ
దు, కృష్ణాంగైనిపాచ కాదాభరతు: యంఁ ఏ మి
ష్టు: కీ, మాసమందు జేఁఁ నవంకరయాచు
తితోఁ త్రాపదికీ, మాసముగాచిదుద్దశల మా
స్మితివాగా రక్తిణీసతీ. 82

ఉ. సత్యని: దిక భ్యుఁ య సర్వాంగైనివాసవేసం,
స్తుత్యదయుప్రభావభుఁతుఁధనంజయ సర్వభూ
తనం, భూత్యుయువర్నాంశేకరభూతపతిప్రము
ఖావిచంత్యు యో, ప్రత్యుయురూప నిర్తుల నిరం
జన మాధవ రుక్మిణీపతీ. 83

ఊ. కరపనురక్తి మిచర్ణంజము లాత్తు గలందు
వారికీకీ, నురుచిరమాయనంపదలు చొప్పుదు ఉమి
విచిత్రమాభవ, చ్చీరతరవైరభాసమును జెందియుఁ
ఇమ్ముభావసీపతుల్, పరమపదంబు కైశాసకె
పంకజలోచన రుక్మిణీపతీ. 84

ఉ. దండము కృష్ణ సీకు యమదండన ఎంఁఁఁ శేరసీకు
సీ, దండము రఘుకైకు వారిచానుని సావిడఁఁ

కు మోపత్త, తాగ్నండవయావరాకు భవకానవసం
స్థితి బల్చికాకు వే, దండమురితి నాకిక ముదం
బొనరింతుము రుక్కిణీషిపత్తి. 85

ఉ. జక్కము భాముల్ ఇనుతిసల్పుగ నట్టియుపార
సత్కృతియఁ, జక్కముఁశేషయాని ఇంపంటున
నక్కము సంహరించి సి, ర్విక్కవికాస ముప్పతీల
వారణాథుని గాముసత్కుపో, వక్కము దేవ
దేవ హరి పంకజలోచన రుక్కిణీషిపత్తి. 86

ఉ. శారద మేఘుపార్వ్యానిశాకసపారదశాందానిగా
పశుతుపూరుం వశనపోళశత్కాకశాగ తారమూ
రారివరామ రేఖరజ తా శివటీసమానకీ రిపుపూ
రిత దిగ్ంబాగసురపూర్వాచిత కేళన ఆడ్రిటీసి. 87

ఉ. ఓయదునాథ కృష్ణపుస్తోశాంతిముంగు గ్రంతి
చక్కినా, రాయుఁ కేళవేగ్గఁ దిక్కిను కేళిన
ఘోరదై, తేయసమూహాభగిశు ..ఉథిను ..
ధవ దేనదేవ వ, ద్వామతనేత్తు సశికసమంచి
తశాటిక రుక్కిణీషిపత్తి. 88

ఉ. వాసదక్కించచుద్రహాంతామన సేము .. గ్రాణివా
సమో, రాసురవారసువార నమూకి .. కేళవ
చిన్నయూత్త కం, జాసన పాకశాపనముగ్గానుకు ..ం
ద్వినిరంజన స్వయభూ, భాసురరూపచక్క మురభం
జన శ్రీధర రుక్కిణీషిపత్తి. 89

ఉ. శాంతులలోడ నాటపదిశ్వార్థవికాసమతలోడ నా
దుధు, శాంతునకేగి కన్నుఁగవజుక్కుఁగగిటుచు
మాటచిమాటికొ, నీటుదలిర్పు గోపరబణేషణి
పంక్తుల వెన్నుదొంగవై, బూటకమొంద దేవ
హరితుగ్యాపురాతన రుక్కిణీపతీ. 90

ఊ. మాహనవింగానుము మామిసంస్నుతళీ
ల శ్రూర్లిమా, మాయచిరాస్య శోణి హరి మామ
ననప్రాదానలోల పో, మామఁచేల కృష్ణ
యనమామహితప్రథితప్రభావ మే, మా! మిము
సన్ను తింపఁగను; మాహక్కడై ఎమ రుక్కిణీపతీ. 91

ఉ. హరమునోళ్లనంవిదుపవార మదాంధనురారివా
ర సుపోర సమస్తపోయపరిహార విరించిపు
లోమతేళ మా, హరమణాశ్వసన్ను తినిహార
మళోభితవత్పుభాగ నీ, హరమయూఖపత్రి, హరి
యంచితనామక రుక్కిణీపతీ. 92

చ. పరుసముసోకి లోహము సువర్ణశుండునటులో
భవత్కుభావిరచితమైనపద్య మదివిత్తుతమాధజ
నోక్కమైననుఁ, నురుచిరమై చెలంగి పరిశుద్ధము
పర్మశుండుభాండునే?, పరువడి వించినకావి
కచపంకజలోచన రుక్కిణీపరీ. 93

చ. పరమముసీరిద్రవంద్యమురభంజన కృష్ణ హరి ము
కుంద మందరభర దీసరహక సుభారసభామణ

చంపకోత్సులా, ప్రశుచిరహూధురిభరితథామీత
భాసితమూనమాలికా, విరచిత శ్రుజ్ఞై కొనుము
వేగ జనార్దన రుక్మిణిపతీ. 91

ఉ. కొండఱు నిర్దుషుండనుచుఁ గొండ అమోయగు
టుండవంచు ని, న్నుండురు నందు నిందు నవయం
బును విశ్చితబుద్ధిలేనిము, మ్మండజయోగ్యమార్గము
ల నందఁగఁజేసి భవత్కృపాయుతికా, దుందతు
భాపి బ్రోపుమ రమాధివ కేళవ రుక్మిణిపతీ. 92

ఉ. మాయనుగూడి లోక మసమాయనవైఖరిగూర్చి
యబ్బయ, మూయనుమాయచుకా వరసహూ
యన యాయనయుక్త మొదల్లద, మూయను నాది
గాఁగఁబనమంజరియుక్త నిథలార్థజాతముక్త, మా
యనె పెంచి యంతయును మాయఁగఁజేసినదేవ
సీపయుక్త, మాయనురుక్తి కే స్వాయశుమా యనిపే
డెద రుక్మిణిపతీ. 93

ఉ. ఏమనియేర్పరింతు మదినేచునిపాడుదు యస్తుదీ
యమా, యామహీమంబుఁ గ్లోనఁగ సంబుజజ
న్యశచీపతీశము, ఖ్యామిర రాజుకేనిచు నగమ్మ
ము విస్తృతమ్మారపాతక, స్తోమ మదంచి నశ్శు
దయఁజూడుము కేళవ రుక్మిణిపతీ. 94

ఉ. కృష్ణ ముకుండ శౌరి హరి కేళవ మాధవ హ
సుదేవ చం, ల్రోష్మక రాంబక ప్రకలితోరువిత్తుచరి

ల్రి భూరిరా, తథ్వానివార నందనుత సేవకరత్క
దేవదేవ న, త్కుష్టముంగళాంగ హరి గిష్టి
సన్నత రుక్తి జీవతీ. 98

ఉ. గోపకగోపికాజనను గోవదరీతిభవాధివాంటుగా
నోపికతో భజించుభువనోగ్భవతోభవసారాను
గ్రుముకా, బావ తమఃపతంగకణి పాల్వడ చూమక
మానసంబున్హ, జూపఁగదయ్య యోభుననుం
దరయాపక సుక్తిజీవతీ. 99

ఊ. యోగము లెస్సింట నవయోగముచెంతఁగసీక
చక్రసం, యోగస్సేంద్రమస్తుము నూర్ధ్వము
శైని ఫణాసుథా ప్రిచే, మాగఁగసీనిదేహముల
నొప్పముసీంద్రులచి త్రువీథుఁకా, రాగిలుపాదప
ద్రుము శిరంబునఁ శైర్యఃము రుక్తిజీవతీ. 100

ఉ. యాదవరాయ భక్తవర్యయాదనరాయసుపోత్పు
దక్క దయా, శ్రీకగుణాథ గామజనశేఖరసుందర
నూరిత్తుత్పుదక్క, మించయరాన యోగియను శై
లగునామముగన్న సేనుమించి, మించరచించుపద్మ
ముల మేలుగనందుము రుక్తిజీవతీ. 101

రుక్తిజీవతీశతకము సంపూర్ణము.

వీ లి క

శ్రీశతకము రచించినకని శిష్టు సర్వకాస్త్రి. ఈ యన సర్వకామదాదిమహాప్రబంధములు ప్రార్థించు ద్వారసీపారగులగు శ్రీశిష్టు కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారికు మారుఁడు. వాసిష్టగోత్రుడు, ఆపస్సంబమూత్రుఁడు. కాసలనాటి వైదికబ్రాహ్మణుఁడు.

శ్రీశిష్టు కృష్ణమూర్తికని సుస్కృతాంధ్రముల యందు బహుగ్రంథములను రచించి యాకాలమున సుప్రసిద్ధములై నున్న మూడుగుల, శ్రీకాళహాస్త్రి, పితాపురము, కిర్తాపూర్ణాంశి లోకగురుంప్రాప్తములచుం దమితగౌరవసక్కారములు నంది యచ్ఛాంధ్యము గు ప్రజ్ఞావిశేషముచే కిగ్రజములై రజ్ఞాంపించ దరిం చినటులు దెలియవచ్చుచున్నది. ప్రశ్నశతకకర్తయు కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారితుత్రుఁడు నగు నీంక్యాశాస్త్రిగారు తండ్రియం లోకవిభూతివిద్వాంసులు కాకపోయినను ఉభయామలలో సరసమగు సాక్షిత్వము, అవధానసైపుణ్యము, గ్రంథరచనాప్రతిథకలవారై కొంతకాలము కాళహాస్త్రిసుస్ఫుసాహాధిక్యరులగు శ్రీదామేర వేంకటవతిరాజున్యని యాసానము నం దాదరసక్కారముల నొందుచు నుండిను.

శాఖానప్రమానాంబికశతకము కావు స్తోవారియా
స్తానములో నున్న పుదు రచింపఁడినదియే.

సర్వీశాస్త్ర తనతండ్రిగారు గతించిన రెండుసం
వత్సరములకు అనఁగా కీ॥ శ॥ 1872 సంవత్సరము
ను గిర్మిత్రిశేషుడయ్యెను. శయనవ్రాసిన వృథక
ములలో జనాదరణప్రాతమైనది యమరుక అంధ్రిక
రణము. ఇది చిగొలముక్రించ ముద్రించెనది. ఇత్త
డీవ్రతులు సైతములభించుటలేదు. భానప్రమానాం
బికాశతకము నిర్ద్వష్టముగ ధారాళోభితముగ నున్న
ది. కవి యథాయభాషాలలో నిరంకుశుడనుట కిందరి
పద్యములే తార్కాణముకాగలన్న. తెలుగుభాష
లో నిష్టి సర్వాంగసుందరములను శతకములు చాల
యములుగా నున్న వనుట సర్వీదూరముకాదు. శశత
కమును జక్కాసంస్కరించి యాధ్య క్రీగసశతకసంశ్రూటు
మున కలంకారప్రాయముగఁ జెర్రితియి.

ఇట్లు,

తెన్నతరి.
26.1.1926 }

వావిల్లి. రామస్వామిశాస్త్రులు
అండసన్.

శ్రీరస్త.

శ్రీ శిష్ట సర్వశాస్త్రకవిరచిత
జ్ఞానప్రమానాంబికాశత్తకము.

శా. శ్రీమద్దామరవేంకటక్కులిపతి కేమంకరవ్రి
యో, ద్వామాత్మీయదయారసప్రసరసిధ్యాన్మంజ
లాపాంగవి, త్వామంకస్త్రీతసుందరాస్యమెలమి
నీనుప్పుడు బ్రత్యక్షుమై, సామఃంజస్యమెనంగట్టేను
ము ననున్ జ్ఞానప్రమానాంబికా.

శా. శ్రీమాన్యం బగుకాళహస్తినగరిపీమంబున నృజ్ఞ
న, కేమప్రక్రియు గూర్చుచు నృలక్కిస్తోచు
ము ల్లోయ్యగొ, తైవ్యమాన్యస్తిపిన నృ నివ్యాదిచి నే
నన్యాశ్రయం బొల్ల నడ, సామాన్యంబుగఁ
జ్ఞాడకమ్మ వుడమిణ జ్ఞాన...

మ. దిగఫిథు ల్చిను గొచ్చి రక్కనులఁ ప్రేదిం పో
లి యాత్మప్రథానగతిం గాంచిసమస్తభాగ్యము
ల స్తునంబులం బొంది రె, స్తుగ వేమాట చింపు
ల యొంతయును సానావాంచితాభ్యాస్తీషై, జగరీ
సంతతి నిస్పితించునుగదా జ్ఞాన...

మ. పరమానందముకోడ నిన్ను మదిలో భావించి
సేవించి నే, ద్వ్యాకము గ్రాంచి యగ స్వీముఖ్య
లహావః వారాళ్యపశ్వన్థన, న్యూరకాపం బ్రథ
షెంది రీతు గరుడం జూకంగ దుస్సాధదు, స్తర
దుష్టాపములేగల్లు జగతీకా భూన... 4

మ. భరణిం గద్దినగొప్పగొప్పనము ల్లత్తద్విశేషం
బుబుం, బరికింప న్నిఃదోచే సేటికి నిమ స్వా
వించి సేవింప నే, శునుషార్థంబును గల్లు నంకు
ను మనుస్సిఫ్ఱిర్చిన్నించు న్న్యోరా, పరమాభా
యక సత్కాముకిల్లా భూన... 5

మ. తరమే సీనుహానుంబు లేన్నుఁగ సంద్ఘాంబు
లేకుడన, శ్వరమామ్రాయ యిలా లాభునుం గని
తలంప న్నిస్తప్త్రక్రియక, దిఁమై ఏంచుపథం
బునుం దగు వశితిన్యాపను లైసు భా, స్వర
మంత్రజ్ఞులు బోధిసి కవవే భూన... 6

మ. కలుము ల్లిత్యము లందు నమ్మిమదిలో గర్యాంచి
యిద్దారుఁం, గలమాభాత్ములు నిన్నుఁ గొండ
అ గనంగారాక నీసేంబు, దొలుగింపం దలపో
సి దుర్గతులపొందుం షెందువారేకదా, జలశాత
ప్రతిమానమానుకా భూన... 7

మ. ఆకలంకంబగు నీదు సేవకయి మూన్యమాము

చీక్యుమా, తృతిపం కేసుహారాగ విద్రులుషుభాగ్రి
యోజ్యులద్రత్తుయు, తృతిరాంభోతుహారాగ్రికా
కలన నిత్యంబు స్నిసుం గొళ్విరా, సిలాము త్రై
సతీతతిం దనుపవే జ్ఞాన... 8

మ. చెలువ ఢ్రీన్నోకపారి చేరి డెలమి స్నేవించ
శాభాగ్యముం, దెలిచి స్నంతతి నిత్యసంపదయుఁ
శాతివ్రత్యముం గల్లఁశేసి లసదీవ్యదయూకటూ
తముల వాసిం గూర్చు వంతంతముకా, జలశాతా
సనముఖ్యుదై వతసుతా! జ్ఞాన... 9

1. శాంత్రై ర్యాలీ వది నూలుకొల్పి సతతోద్విధ్యభూతి
యుక్కి జ్ఞనా, శ్చ్వాప్తకుమ మొప్ప మొప్పగను
బూజాప్రక్రియం గాంచి ఔమ్, శ్వేచ్ఛాప్రక్రి
మదంబుఁ జెందక సదాస్తకి స్నముద్విత్తప,
శ్చృర్యం బూఫినవానిఁ శ్రోతువుగా జ్ఞానప్రమా
నాఁచికా. 10

మ. లలితంబై తగుసీహమహమిమ వాలాయంబు
షర్మింపగాఁ, గేనా సేనని యూరకుండ కిరు
డీకావ్యంబు సేయంగ నిథ్ముల సేసంచితి సీధ
రం బడరు పెంపుం జెంది యిందివర, ఘ్రులసూహాద
నలోచనద్వియకా జ్ఞాన... 11

మ. చకితాత్మియజనాంతరంగ భయసుంప్రాపసోద్గ్రి

యో, ధిఃమందస్తైత సుందరాస్య హిమరుగ్సీషిప్ర
సాపాందిత, ప్రకటానర్దళమువ్రభావవిలసమ్మాన్య
కృతిశ్రియుతా, నకలామర్యోచమానసక్రమ
హితా జ్ఞాన... 18

మ. జయలక్ష్మికరమైనసీమహిమచే సంప్రాప్యము ల్పం
పదల్, భయము ల్పారము లొ రటంచు మదిలో
భావించి సీసద్గయా, శ్రీయముం గాంచి ప్రియ
రథము ల్పను ఉనస్యం పేటిం జూడ భాచయని
ద్భూతసభాంబుభృత్యుట్పటితా జ్ఞాన... 18

కా. అత్యాలస్యముఁ సెంకి సీభజనమం దాస్తి
యొంతైన సప్యోలక్ష్మానందము గల్లఁ తెంద కైప్రదు
స్వత్పుంగతిం గాంచకే, నిత్యం బంచును సంసృతిం
దలఁచి మానిత్యంబుతో నుంటి నా, సత్య
దిత్యముతా దయ స్వనుతుమో జ్ఞాన... 14

మ. కలరా సీసరివేఱు లీషగతిలోఁ గల్యోకల్యా
త్తుతన్, వెలయింపం దగువా రటంచు సరిగా
విజ్ఞానముంతెంది నే, వలనిఁచ్చ స్ఫువదియపాడ
యుగఁివరిష్టాధినుఁతో నై, చలనంబందకయుంటిఁ
లోఁపఁగదవే జ్ఞాన.... 15

కా. మూర్ఖంబు ల్పిదివేలు లోకమున స్వాస్యస్తితిం
తెందఁ దధ్వణాధ్వణప్రతింప్రతిమూని విగణింపు

చినై ఏంచిపు, జ్ఞానవ్రంత్యతః గంగు సీఫజనోసల్పుం
బూనితి జ్ఞానవ్రంత్యముఽ, స్వీకార్ధ్యమునుతాంత్రీ
ప్రోవగదవే జ్ఞాన... 16

మ. స్తోరకీర్తి న్యోలయంగఁ జేయు నియత్రేయోని
వాసిత్వముం, బరగంజేయు నువ్వురత్నముఖసు
పల్లీలలం గూర్చు దు, ప్రరదుఃఖంబులఁ శాఙు
దోలి మజీ సంతానాసౌఖ్యంబులుఽ, సరవి
న్నించుడు ఏంచు సీఫజనమో జ్ఞాన... 17

శా. చిత్రాయత్తము తైనకోపముల వాసిం గూర్చి
భక్తాళీకిం, తత్త్వాగ్యభవంగుఁ జేర్పి రిపుల
దుండింపఁగా సేర్పి దు, ర్వీత్తంబు ట్లోలుగింపు
జేర్పి ఘనసంవిన్యార్థము స్వాల్పి సీసత్తుం దెల్లము
సేసి ప్రోవగదవే జ్ఞాన... 18

శా. జంబాలంబును బోనిపాపముల నోషందాకశుం
డంగ దూరంబై పోవగఁజేయ మెట్టునెడు
దీర్ఘంబై తగం జేయ శాపంబు స్వీస్తియుఁ
దత్తుణంబుననె చూప స్త్రీదు శ్రీచక్రరాజం
బర్చించు మహాత్ము కోవునుగదా జ్ఞాన... 19

మ. ననవిల్యుం గనుమంటలో మిచుతకూనంటోతి
మండింపఁ జూ, చిన జేజేగమి గచ్ఛువిచ్చుయి కడ
శ్వేరంగఁ జెంత స్వసిం, చిన సీపంతనంతలో

గొక వాసిం బూపెరా మేన ని,చ్చునజ న్నాత్తి
నిన్ను లింపుఁ పరమే జ్ఞాన... 20

మ. అలస్తి పట్టునోదలో ఖములనాలాంతస్తలోద్వా
సపం,క్తులో ఎందవరుచ్ఛి కోరకమ ధృతా
గ్రహణంబవా, టిఁలిం సేరిం పెల్ప నిన్నుఁ గని
పాటింపంగ రాలేవి సే,చ్చులు నీం దెళ్లరు
గొల్ఫ్వచ్చుఁగిదా! జ్ఞాన... 21

శా. చింతారథై గృవ్వాసం తిమున వాసి స్వాత్మవి
స్వాదిమం, చాంగిప్పాన్నాన్నవై జగంబుఁ, సము
ధ్వనీఁ రెండింప స, త్థులతీం లొంగఁగఁ, శేయ సీవొ
క తెవే యూధాంశక్తాన్తస్తా, సాంతత్యంబున
సుర్ను దానపుగదా జ్ఞాన... 22

మ. మనసా చంచల ఇంగ్రియుప్రతి దుర్గాద్వప్రవృ
త్తంబు వి,త్యనిఁ బూధత మింకు సీపదసపర్యం
శేయుపర్యాయ మే, త్థు నయుం బంది గ్రహింకు
వాడ నమరాలోకాధినంద్యప్రథాం, చను
క్తాం చనరత్న భూమణయుఁ జ్ఞాన... 23

మ. చలువ ల్పుల్చడఁ తిల్పుగట్టునకు సెంచం గూతు
రైమింకు సీ, వెలమి సృత్తుల యుత్తలంబులను
మూయుంప స్వమప్పావసీ, తలవంది య్యజ్జ్యలభోగ
భాగ్యముల సందంశేయ మేల్ మూత్రులం, జలుప
ల్పుల్చగఁశేయ ఉభ్యరమ్ముకో జ్ఞాన.... 24

“ శా. కైలాసావలనీమనంగతలసత్కాల్పుద్రుమాక్షు నీ
పాశీపాశివిహారకృత్తధుకరి వ్యావారవీణాకళా
లోలీభూతవితంద్రమంద్రరవవలోలంబ కేరీనసి

౨. జాలాక్రీడితకాతుకాంచితమతీ జ్ఞాన... 25

మ. సరథం దైనమతంబుఁ జెంది నియమాసక్తాతులై
సంతతాం, తరవ్యాజాపరమాదరంబుఁ గనియుద్య
దాఖువుకజ్ఞానులై, సీరయోగంబున నిస్నేఖాల్పు
సుజనులో శ్రేయోవిశేషాప్రి హో, చ్ఛృ రమా
వాప్ర నివాసులై వెలయచే జ్ఞాన... 26

శా. నీవే సిధివి నీవె బుధి వనుచు న్నిర్వాయిజభక్తి
క్రియా, స్మీర్యాంబున సంతుంబు నిను సంస్క
రించు థిరు ల్పమ, స్తావన్యుతుమసిద్ధిబుధికిలనా
వాప్రిప్రమావశ్యయో, మావజ్యాదికలీలల న్యోల
యచే జ్ఞాన... 27

మ. నినుఁ జత్తుంబున సంస్కరించుచు నరజ్యాసీసర
ణ్యాంతరం, బున నైనం జనువేశ వ్యాఘ్రచయ
ముం బోతివ్రజంబుం దర, తునికాయంబును
సింహాసంతతియు ముచ్చు లోవగాఁ జేసి దా,
సనితాంతోన్నతిఁ జేయు దీవకదవే జ్ఞాన... 28

శా. పారావారము నీదశక్య మని చ్ఛృ స్విశ్చృ
థాశీధరో, ధ్యారం బాసనియొచవచ్చు నటులక
॥ १५

భార్తిప్రశ్నలేఖవుల్, లారావారము లెక్కపెట్టు
నగు లోచ వర్షింప సీసణ్ట్ లా, స్వరథ్రిగి
డల్ గజించు నకమా జ్ఞాన... 29

మ. భవదియాంప్రసరోరుహద్వయిముసం బ్రవ్యక్త
భంగి వ్యక్తా, రంలాస్థితినుండి యొల్లెదల సర్వ
ప్రక్రియ ల్యాని యే, కనశం బయ్య మదియమ
త్వారిని నిండం ప్రోప్రమమ్మా జన, స్తవనీయా
శ్వతిం గభ్యశేసి యొతుధా జ్ఞాన... 30

ఏ సివే కిక్కని సీదుసన్ని ధిని సే విత్యంబు సేవార్థ
నై, భావం లభ్యగతం లొనర్వక నసింపం చెంతు
చీకింప సం, భావింపం దగునమ్మ భవ్యమతి సంప
త్వాదుల స్నించి పాం, భావిత్తాంతి నొనర్వ
సవ్య రిక క్రీజ్ఞాన.... 31

మ. సయమార్గంబున భూప్రజం దముఁగా న్యాయ
క్రియాసంగతిం, వ్రియపామంత మహాప్రధాన
ప్యాకయవైమాతిలేకంబునే, య యతోలక్కు
దనర్వః శేయునగు సియద్గుల్ త్రథుక్కేచుమ్మచ్చ
యసంభాషసమేధమాచకరుణా జ్ఞాన... 32

మ. కౌకయ్య స్వీలచేత కాబలికయ చ్యోచ్యోయ్
చ్యోచ్యోయ్ లా, లతలుం బుభువ చెంపు చిత్తు చు
ప కుచాలభ్యంబర స్నేధ్య నీ, వాయై అంచుర

ముదరు ల్యిలిచి కీచిం గస్టాను గంటి లు చ్చున
సుం దాడృశరీతిఁ బ్రోవగడవే జ్ఞాన... 44

శా. సీనామం బొకపారి నెష్టునమున సైట్ ట్రైవిసప్పు
జస, న్యానంబు న్యిగమాగమో కీపదవీ సానాథ
నిశ్చాయక, త్యాగునప్రతిభావి శేషమును నిత్యం
శేకదా భ కదుర్, జ్ఞానోచాపుటునపాటున్ఫుటక
థా జ్ఞాన... 45

శా. సారంబైన భవద్ధయానసమున సాప్తించిగా
నచ్చు దు, ర్యార్యారాతినికాయమున్సికలసంపట్లీల
లు న్యున్యు గాఁ, సేరణ పొచ్చుగవచ్చు నేరికయి
నఁ శ్రీకాళహాస్తీశయో, సారత్తుంబ మచాట
శాంభవినుతా జ్ఞాన.... 45

మ. ప్రసరచ్చీతలతావి శేషముల సంపాదించుటిన్న
అఱా, త్రిసతీశాంకము నాదల న్యిలిపియం
దెంపేదుతాపంబునకా, వినతుణైతరి నీదుమోవి
రసము న్యేమాఱుఁ గ్రోలంగఁ దా, నశిగా విత్యై
ను సర్వోకవినుతా జ్ఞాన... 46

శా. లీనప్రజలకుం ప్రకృత్యాధికణారీలాఁ శేషాత్తి
య, న్యూనో కీపథమాపణాప్రతిపదవీ ప్రాణ్యుం
భమాణాప్రకా, థినల్లాఘ్యవదావదత్యుమును
సంధిల్లుంగదా తావకా, ర్యాన్యాగరియంబు
గల్లుకతనకా జ్ఞాన... 47

మ. నిరతి స్నేహరథద్వారాజనవిధానిష్టాత్మకై సంతతం, బంసాన్యాధురాగేన వాదరములో నల్పం బుగా లైన తో, న్నె రహిం జూడక యేకభక్తి నిను లోన న్నె ల్యావా డీవా, చరనంశ్రాద్ధజగత్తతి న్నీగులు నోళ్లాన... 88

అ. చంచాన్నందు త్వదీయసన్నిధిని సీఫర్తం ఖ్రయ త్తుంబులో, జంచాస్త్రిం చెదరింఘటోయి త్రుప్తిలో భస్తుంబు దావయ్యే న, న్నుంచే యింతలు త్తైస్తై నంచు దయి ఎదోగ్గేగంబునం గన్నానం, జంచద్దర్పకోటి నించితి వన్నా జ్ఞాన... 89

అ. సారావారముతాదిరేఖనుదలే సారంపరిగీతికా, సారాసంద శ్రురంక్రిపార్థనియత ప్రాంచద్వివాహంగణో, దారామోదయుతాత్మకాంధవసతీత తావ్యతితస్వాంతిక, స్వరాచారకృతిప్రమాచథరితా జ్ఞాన... 90

అ. అసా మిక్కిలి గద్ది యఱన్నది మనమంకారమూ మెండువి, క్యాపుం చెందును లేదు శ్రాద్ధము వృక్షంపత్వంబు సత్కార్థవి, స్వాపుం బస్తుది కూడా విష్ట్యేయదుని త్వా త్రోపంగాఁ ద్విత్కూసా, క్యాపుం త్రాక్కుతికక్క వేఱుగలదే జ్ఞాన... 91

అ. వక్క్యతితచరాక్రముకుము సమాఖియ్యాతిర్మిల్య

ప్రభా, వైశ్వర్యహమికావిశ్వంథలవిషాదాత్మం
తథీతద్యుష, ద్విశ్వాస్యేతరచండథండనదిశా
విశ్వంతజన్యప్రభా, శశ్వవిష్ణుతశక్తి మీవి
దవే జ్ఞాన... 42

మ. ఫల మొక్కింతయు సీనివేల్పుల భజింపు దాన
నేమా నటం, చెలమి స్నిస్నే సమగ్రభక్తిప్రఫ
సాహిత్యంబుతోఁ గొల్యోని, చృణు నన్నుం గన
ఇన్న నెవ్వు రిఁకె శశ్వతీలు బోషింప ని, శపులకా
రుణ్యకట్టాక్షవైభవయుతా జ్ఞాన... 43

శా. శోణాంభోరుహాజైత్ర పాచయుగలీశోభాకృదు
ద్వయ్యన్నణి, శ్రేణీహానకమంజుగుంజితసమాః ప్రభోన
దాతచ్ఛవ, క్యాణాకర్మనమోకమార హృతయుఁ
గచ్ఛద్వ్యమతిక్షన్నన, స్తుణాలోఃనమార్ఘ్యసం
దరగతి జ్ఞాన... 44

మ. నునుమైచాయలు దాసనంతునన చెన్నుంఖూని
మిన్నందః గ్రౌ, న్ననయమ్ముం గొని తుంటవింట
నెలమిన్నుం టోప్పుగాఁ కేసియిం, నునముల్లోకము
గెల్పు వశ్వముఖవై పాల్గొందు నిఁ గొ
ల్పుదణ, జనీసర్వజగత్ప్రమాకజనీ జ్ఞాన... 45

మ. కవురంతు న్యిడె మాననంబున సమగ్రఫూలము
క్షాసరా, మమమాలంకృతి చ్ఛన్నమం గటిరటి వ్యోం

బట్టుం బట్టుంబు న, శ్రుతి మైహరత భజంబుల
న్యాయ నున్న స్నిస్ని వ్యాస్సు న, చ్చపు
త్రేవుఁ గిరిశుండు నీడఁ దహాఁ జ్ఞాన... 46

ఏ శ్రేష్ఠరాయఁకాలచెల్లుమున మైచెల్లోయిద బట్టే
యత్రా, రాజుస్య ల్యాలుణఁలం గొలువులోసం
గొల్పు బృందారుఁ, క్ర్యోళుఁ దూషణమాన్సుతాలన
ఖండి స్విధాల వ్యింఁ వా, చాచలాతిగవైఖరి
సైమికు జ్ఞాన... 47

మ. ఘనవృష్టి స్ఫురి పగ్యితాతము నమిగ్రహియ
శ్రీల్పరె, త్రి సహాదగ్రహలం లోసంగుగిఁ
దవ్విప్పాయసుకంపాకటా, మనిఁ యంబున పర్యు
సమద యందర్కుప్రాత్మిక గల్పించు దుర్జనదౌరా
త్ర్యావిచాసకారిమహిమా జ్ఞాన... 48

మ. జయకళ్లం లోనోందుచు వైవిజ్ఞ లోఁ స్ఫుంగల
శ్రీ యిది, యిద్యయమిత్రాతము సామగితులవయంబు
స్విసుల వ్యింపహ్యా, ద్వయక్రింగస్సు లంకురింపము
రలా వైస్వయంబు వో, ద్రోసి ని, శ్వయస్థా
గ్యాము నింతు పీషకదశే జ్ఞాన... 49

మ. చుఱుమాఁకు వ్యిను భ్రత్తియు త్రి భజయయంగోరి
పేళాట్టిఁ, కొలుతుం గూటముఁ జేఁ తావకద్వ
గంహారత్తుపాశ్రూరసం, కలితోదార్శకరార్థ

కావ్యరచనాకల్యాంతులో వారిలోఁ, జలనం తేజ
ననున్న టీంపఁ గదవే జ్ఞాన... 50

మ. ముదమొపు న్నసి నిన్ను జేర్చి భయసమ్మాదంబు
లొక్కుమ్మడిం, బోదలం దాంక పాదుకార్పున
కథాపూతాత్ములై నిత్యనిర్ధానవృత్తి న్నఁజెయించు
వారు చెలువారం గాంతు రిపొర్టములో, చదువు
లైక్కులు చిక్క నేమిఫలమో జ్ఞాన... 51

మ. సతతంబు న్నరితాపహంఖయిన సంసారంబునం
బుత్రమి, త్రతరుణాయాదివిచారమోగమున సైరం
తర్వయదుఖక్రియా, యతుడై చేడ్వదుకన్న
నిన్ను మదిలో నొంగింని నగింపఁగా, జతనం
డైనను జాలు నంచుఁ నలఁఱుఁ జ్ఞాన.... 52

మ. క్రతువు ల్యా ఊనరిం డి యుపద్రుదయి స్వారా
జ్యంబు పాలించి నం, భృతమందాగతనుప్రమాన
శుభికాభిష్టుత్వంకోటీరకో, టితచే నించి నుధర్తు
నున్న తేడు బ్ర్యావిం న్వీదీయాద్యుత, క్రతుశిలుం
బురుఁపలేడు గదవే జ్ఞాన... 53

మ. కమలాభారతు లిర్వ్యున న్నరటులం క్రైయాన
వేల్యం గొమలో, కమమొపుం గొలువంది కట్టై
దుటు జొక్కం ఛైనగీతప్రసం, గము నుపుం గొ
లువున్న నిన్నుగని శక్రాదు ల్యింతు ర్దదా,
కమలారాతికశాభియాతివదసా జ్ఞాన... 54

మ. చదలాక్షుమ్మడి ల్రింగఁగా మనమునం ఇర్పిం
కుదు న్నించు దుర్జుద నక్తం చరయోధవీరపృత
నల్లు నారదుం దాట పాటదలిర్పింగనుగోగ
కైత్యహతిగాటంతైన తేజంబునం, గదనప్రకీయ
మింతు రెవ్య రహావఁ జ్ఞాన... 55

మ. వికలంతై చికిత్సాక్షుమ్మె యునురరాడ్యీరాలిస్తాసా
సిత, త్రీకథారాగిక సాధనవ్రజము భీతి న్నాఱఁ
గా నైచి సేరక సీచేరువ వచ్చి నా మనుడు
దూరం బంచఁగాఁ కోలి కా, సకలామ ర్యవికా
యగేయదరికా జ్ఞాన... 56

శా.హరి స్నికు సభ త్రీకంబుగను సాస్క్రాంగంబు
లభ్యించి యు, శాలీవిత్తున శావకీయచరితాక్రంత
క్రుణి న్నించి య, న్యాలాపంబుల మాని తాణ
సమాఖ్యాపాతముం తేయుచో, కాలం తేచ్చికి
సమ్ముఁ తోచుటుసు నై జ్ఞాన... 57

శా.నింద లైయుదు రెందలో ధరణిలో సీరోధిలో
షోక్తి నా, నందం బందుదు రెందలో సుగుణం
తాసంబు రెక్కించి యు, చందంబు ల్లుదిఁ తెచ్చు
సీదయ మదాస త్రీ న్యోజ్యంఖించు ద్వ్య, చ్ఛందం తెచ్చు
దొతెల్పువమ్ము వదిగా జ్ఞాన... 58

శా.భిరత్రైయి మెచ్చుసేయు కవితా స్తోమంబు సేయుం

బుతో, రారాజద్విలారాజరాజసభల స్తంభిల్లి వా
గైదుషీ, పారావారులు సీకటాక్తమహిమావా
త్రింగదాథారుణేణ, స్వారథ్యాతివహింతు రెంత
యును శ్రీజ్ఞాన... 59

మ. జగతి శ్వమ్మది నెన్న చూసుషము దుష్టాపంచు
వై సందులో, న గణింపందగు నాల్లువర్షముల
లోనం బుట్టు టుబించు పెం, పగుబ్రాహ్మణము
చానిలో నచట పర్యాయంబునడిజ్ఞానయో, గగు
రుత్యోబు భవత్కూటాముననో జ్ఞాన... 60

మ. సమదానేకమతంగజావలియు నాజానేయవా
రంబు ను, త్తమరథ్యాలి రథంబులు స్నమరవిద్యా
పాండితీమండితా, సమయోధానలి రత్నకాంచ
ససమంచత్వత్రదారాదియో, గను సీపూజల
భిరిశునోజె నిజమో జ్ఞాన... 61

మ. భరమా సీకు మదర్థసంఘటనకుంభద్మావసంభూ
తన, త్తరుణాపూర్వతరంగసంగసతతో దంచత్కూ
టాక్కాంచల, స్వారణాపాదన మేల జాల మిక
వోచ్చుం బల్ము లేలా భవ, త్తునరణం గల్లని
దేఖిగల్లుభవిలో జ్ఞాన... 62

మ. తెలియ ల్రాదిల నీమహమహిమ బుధింజాద
బ్రహ్మాదిది, వ్యులకైన న్నిజమంచు సాగమహద
వ్యుత్త ల్యంచింపంగ వీ, నులలో జోకియుఁ

- గొంతవర్షము వెనుం శైయురంచుం దదాకల
నాయత్ర్యుడ నైతి సీధగమె నూళ్లాన... 63
మ. సమయం చిద్దయటంచు నే సెత్తేగి సీసాన్నిథ్య
మూ తెంది సేవమాలో దేవయొనర్వజోలు
గవితామార్గంబునం క్రూధిమూ, గ్రమమొప్పం గన
సాందేగాను జదుం దీక స్వీడటంచు స్వనుక,
చుటం గాన్నాని పేం ప్రోజె గువేళ్లాన... 64
మ. సలుమోము భూలవేల్పు గస్తు దొర యొన్నస్తీకు
దోబుట్టుః. ల్యోల రాశుచ్ఛాతలంగలాఁ దొదయఁ
డేలంజాలు సీప్పిగ, త్యులనానిమ్ముల నిన్నుగొ
ట్టు దఱతుంబునం నగు లైషేక ము, త్కులికా
హూత్రు మతింతు పన్నుఁ గవపేళ్లాన... 65
ఖ. పొంగట్టు నీయిలుదాల్పు మేర పఱద్దు పొల్పాం
డునిష్టూచియూ, బంగార్పుట్టుభు వేల్పు రాఁసి యటు
తై పల్పున్నై నవ్వొన్నుహూ, త్తం గానంగదె యం
చు ముచ్చుట శెడందం తెంద మేల్రీఁసాగంగా
జాణతనంబు నూనిలిగదా ల్లాన... 66
మ. వెలయు స్నీకరుకావి ఇమము సదావిర్మాతమై
భక్తిఁ, టులయం దంచుదలంచి యొంధుఁ శో
రచాటు లైషేక నిన్నూజనే, య లలిం జాలను పీవ
ప్రాణదగభా పగ్గమ్మరక్కాడిమిఁ, కెంభాగుభు
సమ్మికాంధిలికా ల్లాన... 67

* శా. ఈవేలోకముల స్మృతించ నెలిపి కై శ్రీయ
డిందింప ని, త్యాగిరూభుతమవోప్రథాపయుతైనై
యూతైతుని నౌఖ్యలీ, లావిష్టాత్ముని జేయుదం
చు నిగమవ్యక్తికి నేనింటి న, నొం జాలవొ
కో నమస్కారివరా జ్ఞాన... 68

శా. బంధుాకప్రతిమాలికఫల కనద్వాహికరేథా జగ
దృంధుాడుప్రభుకణ్ణపూరయుగరీ భాన్యచ్చుఎతీ
సత్కారా, బంధుారస్తితి నమ్మిం జూచుచు
గఢాపాండిత్యముం బాణిక, ర్ఘుంధుారీతిగ సెన్ప
రింపఁ గదవే జ్ఞాన... 69

మ. తెవి వొక్కింతయు లేనివాడని ననుం దీర్చి
చెడంజేయు, జ్యోలమైనట్టి భసత్కుటాయ ఏక
నామైం బర్వీ సర్వీంసపో, వలయస్తాఖలసమ్మానిం
ద్రతతిలో వరిష్ఠునిం జేయు ము, త్కురికావత్కు
ములానుతొక్కుతియుతా జ్ఞాన... 70

మ. చరణార్పాపరభ్తకరత్సంపరాసక్తి న్నినుం గొ
ల్పుగా, నరుదా నంపద లబుమా ముదము ఉ
ల్యాశ్చర్యమా వుత్తాపా, త్రిరమాపత్త్వము
చిత్రమా పరజనారథ్యాంతరాయప్రతీ, కరణం
బంబజగర్భసన్నుతప్పా జ్ఞాన... 71

మ. ధరణి న్నిశ్చలమైన నీకరుగా నిర్వంభోగితం తైన
య, పూరమాహాదవినోది గాంచు నియతప్రథాయై

ఏ నీతిక్రమ, శైరతం ల్రాజ్యహమ ప్రశుచదలవృధిం
బుధియోగోల్లన, తురసానందకవిత్యసంపదయు
త్రీళ్లన... 72

ఏ. శ్రీచక్రర్షనసేయును వృత్తస్తోమఫిరత్తోద
యు, ప్రాముఖ్యప్రథమానభ్త్కనియతప్రభ్యవిశే
షం బటులో, వాచామూధురి సీదునామపక్షన
వ్యాపోచాప్యాప్రియా, సాచిన్యంబును గాం
చు మండుఁ దయినరా జ్ఞాన... 73

మ. కలికాలం చికి సీనియుం దొఁఁ దనేప్రక్రియా
యుక్కిని, కృపభ్త్కి స్నిము గొల్ప్యాలేడు జను
చాళాయోగమూ మెండు లో, నలనేకంబులు
విభ్యు యోగములకుం పూటిల్లు సీఫ్త్కిలో, గలు
గంశేయఁగ సివదిక్కు గావే జ్ఞాన... 74

మ. అలసత్యం బధికంబు గ్రంథములు పర్యాయంబును
జాడుఁగాఁ, గలనా లెక్కికురాని వెట్లునుఁ జ
క్కంశేసి చూడంగ సం, దరితాత్పర్యము దుర్ల
భం బనుఁచు గానంజాలకున్నఁడు ద్వ్యత్కులి
తానుగ్రహ మొక్కఁడుండు గొఱఁతా జ్ఞాన...

మ. గలు సైయఁ. ద్వ్యదీయనసత్కరుఁకై శాఖించిప
సేవించెడం, దగ ని స్నిట్టివి చూఁచి పీఁడు ముహ
నుక్కాయైకత్తపర్యని, శ్వగలుఁడంచు మత్తిం ద

లంచి కరుణానాంతర్యసంబంధన, జ్ఞాగతిం లైమ
గ రావిదేవి యకటా జ్ఞాన.... 76

మ. కలి నంతంతకు ధర్తు కర్తుపథసంస్కారంబు మా
నె న్నహో, బలవంతంబయి శానిపిండె నహచో
మాన్యమాన్కృయా, కలనల్ సీకరుణాకటా
ష్టమున విక్షాలంబు దోలందగుం, బలనం బిం
తయుఁ జెందకుండ జననీ జ్ఞాన... 77

మ. ప్రియము ల్వ్యల్కిన సప్రియంబులని సంక్రీతి
స్వగ జైందకే, మయినం జూచుచు నీయసుగ్ర
వాముగా నాంతర్యమం దెందుచు, న్యాయ మైం
క్కింతయులేక నిన్ను వాదిలో భావింపుగా బుధ్విని
శ్చయ మి మ్మోజననీహితార్థజననీ జ్ఞాన... 78

మ. సరసాలాపవిలాస హనరచనాచాతుర్యమ్మార్య
భా, స్వరదివ్యస్వరరీతిసంతతపతవ్యసంగదివ్యాం
గనా, పరిపాటీగణనావిషోదవిలసధ్వవ్యాదరో
ద్వ్యత్తినతా, చరణాంభోజనతామరప్రజహితా
జ్ఞాన... 79

మ. స్ఫుటతారానికరస్ఫురమ్మచిమణి శోభాంత
హారావళీ, ఘుటితోత్తుంగశుచద్వయోవరిలన
త్కంజాతగాగారుణో, ద్వుటకూర్మాసచిభాసమూ
నకురువింద్రజేణికాప్రాల్సన, త్కంకాలంకృతపాద
పద్మయుగళీ జ్ఞాన... 80

మ. అగ్రాంత్రజలావాకివకరూయ త్యంబు ముల్లోక
ము, చెగ నీడి రమహాత్మాతివక మే నర్మమ
ర్షీయ కై, నగింపు భవదీయసద్విభవ విశా
శాక్షీయ వర్ణింప నా, జగతీనిర్భరట గోభిలి
కా క్షు... 81

అ. జల్మాయురకామస్యపే కాపాస్యలీకా
సల్మేపంచితమంగా సులిలి స్యాస్యాసలోక
మిపా, బ్రాత్మేష్టపకాసి ధుండునకృత్కుధంజ
పాటికస, స్తుల్మేపాయురంపా సేరిరసికాభూర... 82

అ. ప్రాథిక్యోర్పుపోదరి జగ్మాలాధిసంద్భోగ్త్కుమ
సీర్వక్యాదినులాత్తరాతురి ప్రిలోకినుప్రసిద్ధాం
గసా, దర్మాపాకరూత్తసుందరి నిముక భ్రమ
సంతు సే సమ్మాదుం, గద్మారాగురుషుంముం
శేరుచా క్షు... 83

అ. భద్రాపాదసముఖ్యమై తపరు సేభ్త్తి న్యమస్త
భ్రమ, పద్మాశ్వరుడమండు సెంచి జగతీపాలున్
పదాయత్కులై, పద్మాధీం భజయింతు రేసిము
యాగాంచం జాల సేపాస్తిలిం, గద్మాపాతుకలాం
కెంపసింశా క్షు... 84

అ. విశుద్ధ స్త్రీపదుయ్యతి క్రమగతి స్వేచ్ఛార్థుత్త
శ్శీలిం, గండు స్తోత్కమును స్వేచ్ఛాయుతి లేక్కాం
యా సేమ్మామం, దధవ స్వర్పుర్విముగ్గాగ్గె ఉపించ,

ప్రశ్న పై ననీసత్కారమం, గదుపంత జ్ఞానాంగించ
వమ్మ జననీ జ్ఞాన... 85

శా. చింతారత్నానివాసవాసనసికా శ్రీపుర్యదారాసి
కాశాంతాశాంతరశీమసాధుశసతీ శ్యామాభిరా
మద్యతీ, సంకొపావహృతిప్రవీణచరణా శత్రుచి
దాకృద్రణా, స్వాంతాంతరియే గజుగత్వటలికాజ్ఞాన.

మ. చెదుమార్గం బని యించుకైన మదిలోఁ జంతిం
పకే నెప్పుడుడా, విడనాడందగు చెఱ్యులన్ని
యును నువ్విశ్శాయచుం కేసితిం, బొడగాసువదు
పారతి న్నదిని దప్ప లూడ కొక్కుమ్మడిడా, గద
కంటం గని ప్రోపుమమ్మ దయ లో జ్ఞాన... 87

మ. స్ఫుర్తమై సీకరణారసం దెనిషై సోకు న్యోసా
థాత్రివాఁ, డటనీఫుల శత్రువుధ్యమున నుక్క
ధ్యారిశ్శారాంతరిఁ, త్కటనీథినిచయంబునం బడి
న వేగం బ్రోతువా సీవెధూ, ర్జుటివామాంగనివా
సభామరతనూ జ్ఞాన... 88

మ. నవకావ్యంబు రచించి ప్రాజ్ఞలును నానావృత్త్య
లంకారరీ, తివి శేమంబుల మెచ్చువచ్చువటులు ల్యాట్
పింపఁగా నర్థనం, భవసారస్వయముఁ దెల్పులే రితు
డు నామూ ఉంతయొక్కంతనా, కపిసం గైకొను
మమ్మ యొట్టులయినడా జ్ఞాన... 89

మ. తపముం జేముడు సీమనంబునకు సాంతర్థింయా

గా బాటుం, దెలుఢూ తేలుంజాల నీమనుజ
చం శొటే కొవ్వుగాగం, గ్రహః య్యుంచు వృ
దూ క్రీ ఇనెఅఱా కొక్కి-గ్రసః నీఃస్యాచ్ఛోక్క
పరిం జాచు వాహోఖుచోహోయై జ్ఞాన...

మ. అవరిలోము వేళాపేలా వ్యిధాయ త్స్థితినే
వస,ల్ప మహానందములోడః గౌయియన నీపా
నంబు లభ్యించున, ట్టీ వాహోఖుగ్రము నారదా
దులకుఁ పూషించం ఉగుంగాః ని,క్కిముగా ని
కొఱుగఁ జాలరింగుల్ జ్ఞాన... 91

మ. రాతిమూ మాన్మశ్శునైనిహాలసు నిఇ వాక్కు
చ్చు న్యుంప నీ, యథముగఁ ఛేర్క్కాని సంస్తులింప
మతే నీయక్కిగారుణ్యాలే, కశతాంశం బయి
సన్నభింపక జగత్పుంభావ్యసృష్టిక్రియా, కశతాను
దశతాభినంద్యాచారా జ్ఞాన... 92

మ. జయ మాతంగి! మాటేనిపంచివిలసత్పు ప్రస్వరీసజ్ఞ
రీ, నయసుంద్రా నితమేరుకై లగత నాసారత్నవా
శూనుం, చయనానారుచిమద్భుసేశతసహప్రప్ర
ప్రవ్యక్రియా, జయ నిర్ధాతసము ప్రదైవతభయా
జ్ఞాన... 93

మ. సవినోచ్ఛీద్యతసంయుతాయుతకరా సక్కిన్మ
రక్తిక్కా, దివికేమాభిమతప్రార మృదుగితి
సూఫ్తీరేఖాజవా, ధ్యువిహరాభినయప్రమచని

యతవ్యపారంభాదిలా, స్వవిలాషోస్నేధిదర్శ
నాద్రుతిమతీ జ్ఞాన... 91

మ. దయ యొక్కండుక నాపయి న్నిఃపి సీదానుండ
నొనన్ను ని, రఘుయునిం జైసి సమస్తకార్యములా
నబ్రం బైనసాఫల్యమూ, న్ని యవన్యాశ్రమేన
తెల్పి దయతో సీంజాలు దీవేఁదా, జయసమ్మా
దితదేవతాపటలికా జ్ఞాన... 95

శా. పంచాస్యంబు హాయంఖుగా సమదనంప్రాప్తాను
రప్రాతముఇ, గొంచెం బైనను జిక్కసేక దును
మం గోదండపాండిత్యలీ, లాంచాప్రణివిలాసవై
తనరు సీయబ్రంపుశక్తి న్నరిః, ఏంచారాంచిత
శక్తిసేన లెఱుగుఇ జ్ఞాన... 96

మ. కమలాదేశక్కదాయణాతీయుగలీ కొండ్రాంభు
భృద్రుచి, క్రమనిర్మోటనపాటవోరసిజయోగ శ్రీ
సమేతావదా, తమణీవోరవిరాజమానాశాఖాశ్రీ
మథ్యమూ వూర్మీమూ, కమసీయేందునిభాసమూ
నవదనా జ్ఞాన... 97

స. కలరా వేల్యులు సీను సాటి యవఁగా గస్తోఁ
గతే రేల ప, ల్యులు సీవే ననుఁ గ్రాసఁగావరై
దొసంగు ల్యుజఁగాఁ దోలినా, రులన స్నేరము
ఉన్న సీమదిని ఛేర్పుంణోక రక్కింపుమీ, జలశ
తప్రభవాంగనాదివినుతా జ్ఞాన... 98

శా. నానాపుష్పలాంగీరతదానప్రేలుసక్ఖవ్యసం,
నానానోకపామధ్యపుంగ్రథిం చిస్తాకమ్మరచ్ఛ
ఫక్క, థినా కేండ, ధులై తీవ్ర ప్రతికివ్యక్తమ్మాధ్య
న, హ్యాక్కోద్యువువెనోకే లీప్పికా జ్ఞాన... 99

శా. సందేహం లోకముంతమేని మతిలో సంధింప
కే ర్యోర సీ, నందాప్రశ్నజుముంపు జొత్తం
బపేశ్మించి తె, స్వంగాప్రతీయ న స్వ వాడ మను
వరా భారంబు సీ పేందూ, చందోపాథ వివోరలాలన
ఎత్త జ్ఞాన... 100

ము . ప్రణామ్మికి కాఁ ప్రాప్తిలారూవ్వె జప్యక్కి
స్వాపదినాప్తిరి, ప్రభువె సాక్కరుఘ్యశ్వారం
బు దో, ఏ. లిం దాన్మాపే హేతులు రగు
నినుం గాంసుంగా ఇంద సీ, మృతుమంకై
తా భక్తియుక్తి జన్మి జ్ఞాన... 101

శా. శ్రీయస్సాపతథాను దామరకుల శ్రీవేంకటేం
ద్రాజ్మి, బ్రాహ్మయక్కిచలి స్వ్యాచా, స్తు యిటు లొ
య్యాంతేసభ్యానాంవిషా, శ్రీచూముగ్రహాలీలఁ గ
గ్యాశత మిశీతిం బతింపు జనుల్, థిచుక్కస్థితి
నస్సినిద్వ్యలఁ బ్రత్తస్తోం జౌతి పెంపెక్కరే.

ఖ్యానప్రమానాంబికశతకము నమాప్తము.

టీ టి క.

ముకుండశతకము ప్రాసినకని దూపాటి తిరుము
లాచార్యులు. ఇతఁడు లోహితసగోత్తుడు. దూపా
టికొండమాచార్యులు రంగనాయకమ్మలకు శైవవు
మారుఁడు. తిరుమల సింగరాచార్యగురువర్యుని శి
ఘ్యుడు. ఈకవి సంస్కృతాంధ్రములందుఁ ననభన
కునివద్ద విద్యార్థిగ సిరర్థపాండిత్యము నాట్యించి కవి
తాగచనమున మిగులు బ్రతిభగాంచెను. ఈకవి
రాపిపాటి రామశతకమను పేరుతో ఠంమాయిషకథ
సంతయు సేపద్యములు 108 లో నిమిచెంచ వే
ఈకశతకము ప్రాసియున్నాడు. మునుండశతక
మునందలికవిత చిత్రమగుగమనికలతో మనోహర
ముగా నున్నది. ప్రతిపద్య మొకవి శేషముతో గూడి
శ్రావ్యమగు నడకతో వీనులకు విందుగొలువుడు
న్నది. కవితలో లాక్షణికవిరుద్ధములగు లోపములు
గానరావు.

ఈకవి నివాసస్థానము బాపట్లకు పదిమైళ్లదూర
మున సముద్రతీరమునందున్న శుద్ధేవు. చర్చాల
మిాకవి యటనుండి వయస్సుదీరినపిదవఁ డన యునుల
దవయేడు పరమపదవిచేరెను. ఈకవి పోనరుఁడగు
శేషాచార్యకవి ప్రాధకవి. ఈయున రంగభాయ, నకం

కండి సృంంగాదిశతాములు, శకుంతల ధనంజయవి
భాసాత్రగేయస్తు బంధములు ప్రాగీనాదు. మూడి
శావఘంగు శేషాచార్యులు తీరుచులాచార్యకవి
యగ్రజాతులు దగుణాన మే మాకవిశేషము నీవిధ
ముగాల దెబుపాగలిగితిని. కండి నుమ లిపుదు ఓడ
శత్రులో నిసించియున్నారు. ఇంటసేమేని వుప్త
కము లండసేమో విచారింపనో సియున్నది.

శతక గతించి యిప్పటికి ముప్పుదిసుంచ్చెప్పరములు
దూడినని. తీరుచులాచార్యుడు స్ఫురద్భూపి యసి
యు భూముభాసుడుడనిను సంగీతసాహిత్యవిద్య
కుళుడని మాపెద్దవాంత్రు చెప్పుచున్నారు. శతక
వాట్టయములో జెన్నడగిన వాసిలో నీముకుండ
శతక మొకటిగ నున్నది.

సందిగాను.	}	ఇట్లు భాషాసేవలు,
5-2-25		శేషార్థిగములకువులు, శావఘానులు.

శ్రీ రస్త.

దూపాటి తిరుమలాచార్యప్రణీత
ము కు ० ద శ త క ము.

— ॥ అంత్యసియమవద్యములు. ॥ —

- క. శ్రీకర లష్టిచిత్తవ
శీకర సద్గుణజితాభీశీకర కారు
ఛాయకర జేషోపిజితవి
భాకర దాష్టిణ్యయుక్త భానమునుందా. 1
- క. బందీకృతసురబృందా
మందస్తితవిజితసుంద మహితాసందా
సుందరతసుజితకందా
నందితముచితుంద నతసనంద ముకుందా. 2
- క. దనుజసముదాయశిక్షా
సనకాదిముసీంద్రవత్కు సజ్జనరక్షా
వనజభవాండాధ్యయ్మా
వనరుహపత్రాక్తు విశ్వలవయ ముకుందా. 3
- క. మానవపావన రామూ
సూసేషుశతాభిరామ సుగుణాప్రామూ

మానిచనహృదయధామా

దానాజన్మివ కుముదామ ముక్షందా.

4

క. పాశజనుతేరితోషా

ఖిసమురయపోన రస్తుఅంతిభూగో

భూనమునోపాదవేషా

భరజలనిధితోష నథుభూమ సుమందా.

5

క. శతపత్రమత్రమత్రమత్రాలు

శతధృతిస్తుసచ్చత్ర తిషినిథింత్రాలు

శతకోటివ ననగాల్రు

శతకోటిథ రారినినహృదైల్రు ముఖుందా.

6

క. నుంచినశాస్త్రముభవానా

శరనిధిగండ్రినామ సక్కాభాసాగా

మురరిత్రనిపినకుంరా

సుమునిమానససరోజసుంరా ముఖుందా.

క. పరమమనిహృదయశరణా

పరిపాలితదేవాదుణ భవభయహృదా

సురుచిరణ్ణాభరణా

శరణాగతభరణ కసలచ్ఛా ముఖుందా.

క. బృందాకరితుకదనా

వందారుబుధారిహృదయచనుహాసునా

కుంకముకుశాభరదనా

మంవస్తుతవదన మదనమదనముకుందా.

8

క. సవినయవినతతనూళా

సువదనజితరాజ ధరణిసురనురభూళా

కవినుతపాదనరోళా

రవిశతశతలేజ దైవరాజ ముక్కుందా.

10

క. పణుపతివిదితవిలాసా

విశదాబ్జవికాస హసవిద్యద్వ్యసా

దశరథగాభోల్లాసా

దశవదననిరాస ముదితదాస ముక్కుందా.

11

క. కమనీయాంబుధరాంగా

కమలాహృత్యుత్యుమంభృంగ ఖగపతురంగా

విమలాంతరంగ దానవ

సముదాయవిభంగ వూనిసంగ ముక్కుందా.

12

క. గగనమణిసుప్రాణాపా

నిగమాంతోల్లసితరూఢ నిశ్చ్యైపా

అగణిత సుగుణకలాపా

జగదవసధృతోగ్రరూపచాప ముక్కుందా.

క. అనుధినరక్తితదీనా

శసకాదిమహముసీంద్రసభూధినా

కనకోజ్జ్వలపరిథానా

దనుణారణ్యనలాభిథాన ముక్కుందా.

13

క. ద్వ్యాముణికరోల్లభాంబుజ

రఘుణీయముఖప్రభావరాజితచంద్రా

కమలజథః ముఖః ర్తిర్త
విషాదానుభూతి కిము ।

ప్రమాదముందా ।

— విషాదముందా ॥

క. కులిక్షణీరుహాకేసా

సిలి కాం బ్రాహ్మమక్క ఎమ్మీ గ్రా
పాలముజా చో త్రిల్లి

ని చ్ఛైలదుపాలిచా ఏ ముసుందా.

16

క. ద్రుహిణాం ద్రాం క్రిప్తి గ్రా

చపాలచమీల్లి, లమీలా లొ రాపథ్ గ్రా
గహనాల్రిశి, లొ లాధికా

కుహినక్కిల్లినల్లింట లొ లొ గుందా.

17

క. పారదశాసనీల్లి

పారదశాసనీల్లి దా గ్రీవాగపాయమజః

ర్యు దెందుకు ఏసు లొ వ

మీరహిమసన్నాన ర్తిబ్బిం ముసుందా.

18

క. సురగరుడ్లాగవిద్యా

ధరరక్కియమిద్దతపసాదుపక

శ్రుగంధగ్యాసలక్షి

శురుచస్తుతిపాత్రమనుం(చ్చ)ంక ముకుందా.

క. కమలానన్నమైమవర్ణ

రమణాశుగ్గిన్న రాధి జపమొరా

డమరేంద్రకర్ష్య రానిల

శమనాదినుపర్వ్యవినుతచరిత ముకుందా.

20

క. హీరాజ్ఞిరాగమో_క్రిక

చారుమణీప్రకరత_పంచాంబూననకే

యూరమనుటాంగులీయక

హీరాదివిభూవభూషితాం^१ ముకుందా. 21

—० క్రీకరూపపర్వ్యములు. ०—

క. రామం కాసణదనుజవి

రామం జనకాత్మజాభిరామం సుజనా

రామం పంచితభ్రార్థవ

రామం త్యాగం హృది సదాత్మకామో ముకుందా.

క. శాంతం సన్మసహృదయని

శాంతం పద్మజథవాదిసంస్తుతిక్రితా^२

శాంతం స్థాపితసుజనా

శాంతం త్యాగం హృది సదాక్షామి ముకుందా.

క. కాండావాగే పిచండా

కాండోవ్యవ కాండరూప ఖగసంతతి^३

ట్యూండమహామాన సునిశిత

కాండ విదారితనిశాటకాం^४ ముకుందా. 24

క. గోమద్దీరుహగోచుగ

గోమద్దితదనుజజాల గోకులపాలా

గోదళ్లి వియార్పిత

గోదళ్లి ధిక్కామై గోజ ముకుండా.

3

४. శ్రుతికిసగటన కైశ్వన

వసముఖ్యాంబంబ్రాహ్మి దహినొప్పిన తీ

యతికితన కుతిన చశనము

శ్నేషు ఉణిలిచెముగ నొసగ్గు నుగుణముకుండా

५. వాతిరుషలాంబాంబిథి

పరిశ్వాను కాఁగుండు పరవ్వాదా న్యి

కశుడు ఇంగనసభ్యరు

శిగసము సేంగు నోని న్యి ముకుండా.

4

६. అంంంందై విహృషియు

సంచందై దొయిశ్వాసం నం కుగుణస

త్కుందశసిన నెదు ఒఁసిం

కుంకసునువ పుంచు త్కు గొనుము ముకుండా.

—३— ప్రాణికారప్పునము. ३—

७. శకలాకాము క్షేత్రాని

శకలాక రులైష్మ వేచశమదాయము నో

ముకునిబరిమార్పి లిప్పాసు

ప్రకటముగా నొసిగరైచె పరవ ముకుండా.

5

८. అమరాసురు లనోయ్యశ్వయము

క్రుమున క్రీరాధీతనున గమకించురణీ

గమటాకృతి మందరగిరి

సమధికత వహింపలేదె సదయముకుందా. 80

క. ధరణిమండలమెల్లను

సుర లద్యుతమండఁ జాపచూటైనగతి దా

బరగించిన హేమాతుని

హరియంపఁగలేదె కంప్రైసగుచు ముకుందా. 81

క. డింభకవిద్యైషినిగని

స్తంభమున నృసింహలీలఁ దాల్చి తునుచు వే

అంభోరుహసంభవభవ

జంభూంతకముఖులు వినుతిసలుప ముకుందా. 82

ఁ. బలిదైత్యని మూడఁడుగులు

బలిమిని భూదానహడిగి ప్రాబల్యమును

జలజభవాండము రెండడు

గులు గొలువచె నటుఁఁఁవై రాశంత ముకుందా.

ఁ. పరశువు కై శోని సృష్టలను

దురమున ముయ్యేదుసార్లు దుసుమాడి యశం

బరుదుగ జగములుసిండఁగఁ

బరపవె భార్యాపుండరగుచుః బరమముకుందా. 84

. దశరథునకుఁ బుత్రుఁడవై

దశవదనముభోగ్రమైత్యతతి సణఁచినసీ

యశమును గొనియూడఁగ నుఁ

దశశతవదనునకునైనఁ ఇకమై ముకుందా. 85

- క. మునలహాలంబును గై కొని
వసుధం గలదుష్టదెత్యవగ్నమునెల్లఁ
గసిమసఁగఁడేసి త్రుంచవె
రసికులు కిర్తింపఁగ బఁ రామ ముకుందా. 86
- క. కాంచి చతుర్ముఖపణ్ణుఖ
పంచముఖనహాస్రము ఖఁలు భక్తిమేయం గి
రీంచఁగ మెలఁగెడునినుసే
వించెద గోపాలకృష్ణవేష ముకుందా. 87
- క. శుద్ధాత్మలఁ ద్రిశ్రూసుర
శుద్ధాంతాంగనలవ్రుము చూఱలుగొనవే
బొధ్మానతారమున సుర
సిద్ధాదులుపొగడ భక్తసేవ్య ముకుందా. 88
- క. కలికిమహారూపుడ్వై
ఖలులగుస్మేచ్ఛలనుదునిను కారుణ్యమును
గలిదోష నుడఁతువోగడ
సలవితశునసీల నుగుణజాల ముకుందా. 89
- క. దశరూపములను బూని త్రి
దశలు నమోనమ యటంచుఁ దద్యేశల సీ
యశముఁ గొనియాడఁగా దు
ర్ఘశలను బాపుదువుగా దె దయను ముకుందా. 90

— { దశమస్తాంధత్తార్థోవ్తరథాగ
కథాసూచకపద్యములు. } —

- క. వసు దేవుడు దేవకియును
వసు దేవముఖుల్ నుతీంప వాత్సల్యమునై
వసుమతి నినుబు త్రునిగా 41
గుసుమాయథరూప కనచె కోరి ముకుందా.
- క. నందయళోదామిథునము
సందనుడవటంచు సిన్ను నమ్మియుఁ బరమా
సందాభీమగ్ని వచొ లో
జెందినప్రేమాతిశయము చేత ముకుందా. 42
- క. కృష్ణాఘ్వమియం దిలపై
కృష్ణాఘ్వను జననమొంది కితవతతిని వ
ర్థిష్టుడవై తునిమితివో
యుష్టాంశునికాశ తేజమొప్ప ముకుందా. 43
- క. సుజనచకోరము లలరఁగఁ
గుజనాంభోజాతతతి ముకుశతహింపై
ద్విజరాజవంశశరధికి
ద్విజరాజవుకావె దివిజనినుత ముకుందా. 44.
- క. కలుషథ్యాంతము విరియఁగ
విలసితపుణ్యాంబుజములు వికసిల్లఁగ భూ
తలమున శ్రీకృష్ణాఘ్వను
జలశాపునివిధముగొనవె సదయ ముకుందా. 45

క. నీచిన్నారికరంబులు

సీచారుపదాంబుజములు సీచిఇనగవుల్
సీచక్కడనము పొడుగుని
వాచస్పతికైనే బోగడవశమే ముకుందా. 46

క. రాజిలుచు నిన్నుగోపక

రాజూస్యలు శయ్యనునిచి రాగముతోడై
జోబోయని పాడుదురఁట
రాజీవదశాత్ లోకరక్త ముకుందా. 47

క. రుచిరాకారముచే విష

కుచయగురక్కసినిబట్టి కూల్చితివఁట సీ
ప్రశురప్రభావములు సుర
నిచయముగొనియాద శరదసీల ముకుందా. 48

క. నిండినతేజము గదురగఁ

జండోగ్రసికాశకోపసంయుక్తుడవై
బండినిగూల్చితివౌ సీ
దండితనంబెన్న సెవరితరము ముకుందా. 49

క. సల్లలితమృదులకరపద

పల్లవములు దగుల సెలమి పాల్మాపుతలేణ
ముల్లోకంబులు ముఖమును
దల్లికి గనఁబులుపలేదె దయను ముకుందా. 50

క. చక్కనిలదనుజుఁడు నిను

విక్రమమును గొనుచు గగనవీధిజనుతలేణ

శక్రదులు గోనియూడ న

వక్రతఁ గూల్చితివి భక్తవరద ముకుందా. 51

క. పలుకుల నమృతరసంబులు

చిలుకఁగఁ బాదాంబుజములు జెఱుగజైలు ఘుల్

ఘులుఘులుమని మ్రోవఁగ గఁ .

తులువై వవె కై శవంబుదోప ముకుందా. 52

క. పన్నగరాజునకైనను

సన్ను తిజేయంగరానిజన్నంబుల సీ

కెన్నడు తృప్తియు లేదఁట

వెన్నలు ముచ్చుబుట లెంతవింత ముకుందా. 53

క. వాత్సల్యముతోడను గో

వత్సములను మేవుచుండి ప్రబలతమేఱయ్య

వత్సమురుఁ దునుమవె శ్రీ

వత్సంకితవక్త సుజనవక్త ముకుందా. 54

క. ఒకళొండరీతిగ భయా

సకరూపముదాల్చి తిరుగు నానాగతులం

ఒకడైత్యని దునిమితివో

సకలాశ్రీతజూల దివిజసాల ముకుందా. 55

క. ఖరుఁ డఫుడైత్యధముఁ డజ

గరగతిమార్గమున కెదురుఁగా నిలువఁగ భీ

కరకరములఁ జీల్పవె చూ

పరు లద్ముతమొంద భక్తపాల ముకుందా. 56

- క. కాలియఫణములపై
హోలాగతి పాదచిహ్నాలేవడ నటనణ
వాలాయముగ నొనర్పవె
జాలీం దత్సత్తులు సుతులు సలుప ముకుందా. 57
- క. వత్సార్బుకతతి నజ్ఞఁ డతి
కుత్సితమతియగుచు నొక్కుగుహనిడి చన త
దృత్సరము తత్త్వాక్షర్తి
వత్సలతహీంపలేద వరద ముకుందా. 58
- క. సతుఁడై భయభక్తుల నా
చతురాననుఁ దప్తమేయసౌందర్యశ్రీ
యుతతావకరూపముగని
స్తుతులొనరింపంగలేదా పొలసి ముకుందా. 59
- క. యమునాజలములఁ దోఁగెడి
కమలాస్యలవస్యమేసఁగఁ గన్నొని తచ్చే
లములఁగొని మరలనీయవె
పిషులాత్మకలగుచు సిన్ను వేడ ముకుందా. 60
- క. సురపతి కోపాన్యితుఁడై
పరుషోపలవృష్టి త్రజముపైఁ గురియుతఱీ
వెఱపకుఁడని గోవర్ధన
గిరియుత్తవె యొక్కలీలఁ గేల ముకుందా. 61
- క. మూనితయమునాతటభూ
కాననమున గోగణంబుఁ గాచుచు మురళీ

గానమొనర్చఁగ నిను ప్రజ
మానవతుల్ గోరలేదె మదిని ముకుందా. 62

- క. బృందావనమున గోపక
సుందరులను రాసకేళి స్థాక్షించి మహా
నంభిమునఁ గూడియాడవే
బృందారకు లలర సుగుణబృంద ముకుందా. 63
- క. ముజ్జగములు కుదురుగ బల్
బొజ్జన ధరియించునిన్నుఁ బొలుపుగ ప్రజయో
మీజ్జనము వలచె మోహక
ముజ్జనమున విటుఁడవనుచు మమత ముకుందా.

- క. ఇరుగడలను గోపికలును
పరగఁగ మధ్యమున సుభయపార్శ్వ యింబుల సీ
వరుదుగ నిలువవె మాడల
సరణీ రాపోత్సవంబు సలిపి ముకుందా. 65

- క. ముద్దులుగులికెడుపలుకుల
వద్దికను భ్రమించి గోపవనితామణు లే
ప్రద్రు నినుగూడుదురుగద
సద్గ్రివిజమునీంద్ర దేవసాల ముకుందా. 66

- క. పరిపరివిధముల మెలఁగుచు
దురమున వృషంభమాడతురగాసురులు
బరిమార్చి దుష్టనిగ్రహ
మరుదుగ నొసరింపలేదె హరి ముకుందా. 67

క. వక్రాత్మండగు కంచుం

డక్కురునిగాంచి దొమహాత్మ చని మహా
విక్రములగు బలకృష్ణుల
నక్కారత్వమునఁ చిలునమనఁడె ముకుందా. 68

క. వచ్చిన యక్కారునిగని

విచ్చేసె మహాత్ముడనుచు వేడ్కుదలిర్పుఁ
బోచ్చెనులేని సపర్యల
పోచ్చుగఁజేసితివిగాఁడె యెలమి ముకుందా. 69

క. స్విందనమునఁ దౌలుతను గా

భీంజీజలములను నీదులీలాకృతి ఇఁ
నందింపఁడె యక్కారుడు
వందనములొనర్చి దాసవరద ముకుందా. 70

క. మధురాపట్టణసురుచిర

మధురాధర లఫుడు నీదుమదనాకృతియుఁ
మధురాలాపంబులు బహు
విధములు గొనియాడలేదె వేడ్కు ముకుందా.

క. కంసముఖదుష్టభూపన్మ

శంచుల చక్రాదివ్యసాధనములచే
హాంసతురగుండు మేలన
శింసింపఁగలేదె జగములేన్న ముకుందా. 72

క. జననీజనకులు గనుగొని

వినయమున నమస్కరించి విపులాప్రాదం

బోసరించి యుగ్ర సేనుని

జననాథుని శైయలేదె సచయ ముకుందా. 73

క బృందాకసునపముడగు

సాందీపునివున కెపణాప్రంబుల నా

సండమునసేచ్చ గుడునకు

సందనునొసువె భరీ! యనంగ ముకుందా. 74

క. కెసికరముతోడ గోవక

వనితల నోదార్ఘుకొఱు వాత్సల్యమునకు

బనుపవె లుధ్యత్త ప్రజమున

కసవరతకునొంబురాళిషగుచు ముకుందా. 75

—● అప్పిభార్యలవివాహము. ●—

క. తురులగు షైక్ష్యముఖ్యవుప

నీరును నిర్వాకించి విశ్వజననియచా

శ్రీమత్కృష్ణపరిమణి

నారూఢిపరిగ్రహించి తౌర ముకుందా. 76

క. జాంబువరుచీరాంగియుఁ

గంబుగ్రీవసు విశాలకమలాక్షించునొ

జాంబులిం గై కొనవే

యంబుజశరకోటిసుందరాంగ ముకుందా. 77

క. సత్రాజిత్తురు తనప్రియ

తుత్రికయగు సత్య సెలమి పూఢించుచు న

శాప్తుచెవని సీళాసుండరమై

విశ్రాంతిము జగములాదు ముఖయ వుటుందా.

క. ఇందీష్ లోచన సీ

శేందీవగచునునుక్కి సీశముత నదా

నందర నుద్దుణయాగు కా

శీందీనుకతిని గ్రహించేట ముఖుందా. 78

క. కడ్ సీయరు వథునో

త్రవునుగులునీలలాయి కా నొఱణికా

రవిబోలు ఏశ్రేణిందను

నుచహితమతి గొసకొ నాహిన జూచు ముఖుందా.

క. భగ్నంబీన్నె నృపతుల

నగ్నిత్రఫనిప్పుకొర్కుము కా కుట్టి

లగ్నంబును తేళినవే

సాగ్నిజతికా లోహాశనామ వుసుందా. 81

క. రుద్రాదులెస్సు జలచ

ముద్రితయిత్తంబుఁ దునిచి మోహనలీలా

భద్రక శమదవనుగులన

ముద్రం గైళినవె కృష్ణమూర్తి ముఖుందా. 82

క. వనదుహాలోచన చంద్ర

నన సద్గుణమద్రురాజునుదన యగుల

త్యుణ సటుగైళింటివిగద

జననాథులుమెచ్చ దివ్యచరిత ముకుందా. 83

- క. పోడవసహ ప్రతమసుల
 వేదురు బరిశాయమునొంగి వివిధాకృతులణ
 భూషి పరమాద్యసంబుగు
 గ్రీచింపవె నృసింహు జరిచి ముకుందా. 84
- క. పతికుల్సూర్యమసులగు
 సతులను సిసుపయ్యట్టున సవినయశౌర్య
 వ్యుతులగు సుసులగచించుగ
 శసథ్రాతికోణ్యుసు లక్షమే సకయ ముకుందా. 85
- క. శిశుపాలనంశచక్కుల
 నికితసుల్చూర్యవము కేత విశ్వాచి వెచ్చ
 యశము జగంఱులు నిండఁగ
 విశక మొరట్టితివి వేరవేణ్య చుకుందా. 86
- క. అటుకులు చుట్టీలు డ్రోసుగుగు
 వటుకున భమ్మించి లోచిసతిఃంచన స
 త్వటుతోగంపనలూరుగితి
 నఁట సీదాసగ్న్యమెన్ను లదుమ ముకుందా. 87
- క. నిను ద్రోసకి కౌరవసభ
 ఘుసపరిభవముఁకి క్షుష్ట ఓత్తుమటస్తుక
 గనికరముతోడ వెఱువను
 మని యక్కయపటము లూస.గితోర ముకుందా.
- క. నతుఁడై బహుతరమైనాన్య
 వ్యుతుడై భూసుషుడు నిస్సు వేడిన గృహముక

మృతులైననుతులఁగ్రథ్ము

బ్రతికించి యొసంగితార పరమముకుందా. 89

క. త్వతులు నిను మాగధులు భూ

పరి-నెటుగిర్తిఁతు రక్తులు బట్టుతరథ కీర

నుతులౌనరింపవె సత్తము

చతురాసనవినుతపాదజలజ ముకుందా. 90

—● సాధకోచరారక్తాం. ●—

క. భ్యారమ్మునర్పైద మామక

మాససకంణాతపీతమధ్యంబున సీ

సూర్యమృదువడంబులు

మాససముహచిల్పి శ్రీరమూర్ఖ ముకుందా. 91

క. అవాహన మైనరించెద

శ్రీవితారమణే గూడి చెఱువారంగా

వేవేగరథ్మ మామక

సేవకుడని కవికరంబుచేత సుఖిందా. 92

క. భానురకాంచనమయీం

వాయన మైంచెదను బంకణాష్టకృపను సీ

వాసీనుడనై శ్రీన్నము

శ్రీపతితోగూడి గూడధురీగా ముకుందా. 93

క. ముదమున పర్ముగై మైంచెద

సదయుండనై గొముము దివిషస్త్రుతచరణ-

విదురముఖభ క్రవరదా

మదనశరోభ్లసితర్యాపనుహిత ముకుందా. 94

క. విద్యాధరముఖమురనుతి

వేద్య కృపారసనివేష విశ్వేశ్వర త్రి

విశ్వేతనగై కొను ఏకె

పాద్యం బోసణదను భక్తపాల ముకుందా. 95

క. నాదిత్తంబజహీతిని

సీచక్కనివిగ్రహంబు నిల్వి నతుఁడైనై

యూచచనియం బోసణద

వాచస్పతివినుతగొనుము వరద ముకుందా. 96

క. అథయాప్రక జగదర్థుర

విధవనముస్తాగమాంగ వేద్య రమేషా

ఇధరాజవాద గైకొను

మర్మిమేక మౌనర్మ్రిదను కృపాధీ ముకుందా. 97

క. సీతారమణోర్తు

శీతాంశుభరాంతు కేత్ర చిత్రచరితు

ఫీతాంబర మౌనణదు గొను

చేతిపూదాతికయము చేత ముకుందా. 98

క. కందర్పసదృశవిగ్రహ

మందరముధైర్య సంముద్రపరితత్తు

చందనములఁడెను గైకొను

ముండముగా మారపాణ్ణమలర ముకుందా. 99

- క. మొల్లల జాజులఁ బోగడల
 మలైలఁ జేమంతిపూల మరువక తులనీ
 పల్లవముల సంపెంగల
 ఫుల్లాంభోజముల సేతు పూజ ముకుందా. 100
- క. ధూప మొనర్చెద సర్వ
 వ్యాపక పద్మాత్మ గరుడవాహన ధర్త
 సౌపక లక్ష్మినాయక
 గోపాలస్వామి కృపను గొనుము ముకుందా.
- క. శ్రీరాజనం బోనర్చెదఁ
 గారుణ్యకరరమేశ గైకొనుపారా
 వార గభీరపరాత్మర
 నూరిజనావనశమాదిసుగుణ ముకుందా. 102
- క. క్షీరాన్నము దధ్యోదన
 మారూఢిగ వడలు సుఖియు లతిరసముఱు నిం
 పార పుళిపెశార పొంగలి
 కూరిమి నర్పింతుఁ గృపను గొమ్ము ముకుందా.
- క. నీలాలవంగవరహిమ
 వాలుకసత్క్యిముకచూర్ణ వర్ణితమగు తాం
 బూలమొసంగెదఁ గైకొను
 శ్రీలలనారముణ మృదులశీల ముకుందా. 104
- క. అంగీకరించి కృప ను
 ప్రౌంగుచు వొసగెదను మంత్రప్రమము విద్వి

పీ టి క.

శివశతకము వ్రాసినకవినామము తెలుపుపద్యములు మేము ప్రత్యంతరము వ్రాసికొన్నమాతృకలో లేప్తమాకుఁ జిక్కిస్తే ప్రతియొక్కటియే యగుటవలనను నూటయొనిమిదిపద్యములకు నందింకుఁగొన్ని కొఱడతపడియుండుటవలనను ప్రత్యంతరసహాయము లేకుంటవలనను రచయితను నిర్ణయింపవీలు లేకపోయనది. శతకక్కర్త పద్యములలోనివిషయములను బట్టిచూడ వీరశైల్పుడని తోచుచున్నది. చెన్నబసపండు, బసవేశ్వరుండు, శివనాగుమయ్య, నిష్టవ్య, ధూర్జటి, ఉద్భంగారధ్వ్యండు లోనగువీరశైల్పుల నీకవిస్తుతించుట యాయాహాకుఁ దార్శణముగా నున్నది. కవి వీరశైల్పుడని నిరూపింపవీలుచిక్కిస్తేనది. కవికాలమును గుఱించి ప్రయత్నింపనొకస్వల్పావకాశ మోశతకమును గలదు.

శశతకమున రచయిత వీరశైల్పులగు శివభక్తులప్రభావముల నెన్నుచు అంద్రకపులలో నగ్నేసరుఁడగు ధూర్జటికవి నిటులు బ్రంసించినాఁడు.